4		5		6		7		8		9		10	
—	—	86,133	19	16	57	349,020	16	6,887	14	355,923	87	442,057	06
[2] 70,214	68	617,509	86	2,441	40	448,187	23	201,820	19	[2] 652,448	82	1,340,173	36
70,214	68	703,643	05	2,457	97	797,207	39	208,707	33	1,008,372	69	1,782,230	42
236	86	52,578	66	307	10	265,778	75	1,957	13	268,042	98	320,858	50
—	—	117,919	17	1,207	57	351	41	—	—	1,558	98	119,478	15
236	86	170,497	83	1,514	67	266,130	16	1,957	13	269,601	96	440,336	65
627	27	48,691	68	144	88	440,055	57	3,046	89	443,247	34	492,566	29
54,241	84	5,682	28	193	32	44,363	75	—	—	44,557	07	104,481	19
—	—	902	50	—	—	26,426	19	—	—	26,426	19	27,328	69
54,869	11	55,276	46	338	20	510,845	51	3,046	89	514,230	60	624,376	17
34,862	29	40,503	80	—	—	151,055	26	25,670	57	176,725	83	252,091	92
—	—	1,914	02	—	15	28,201	07	—	—	28,201	22	30,115	24
34,862	29	42,417	82	—	15	179,256	33	25,670	57	204,927	05	282,207	16
43	51	319,726	25	—	—	247,824	91	731	32	248,556	23	568,325	99
—	—	19,159	69	—	—	13,188	09	—	—	13,188	09	32,347	78
—	—	1,394	45	—	—	2,103	51	—	—	2,103	51	3,497	96
—	—	20,554	14	—	—	15,291	60	—	—	15,291	60	35,845	74
—	—	49,009	76	784	46	745,690	09	9,470	33	755,944	88	804,954	64

Svenska akademien.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		1,025,904: 83

Inkomster:

Åttonde huvudtiteln:		
D. 1. Svenska akademien	8,250: —	
Arrendemedel för Post- och inrikes-tidningar	262,749: 82	
Intressemedel	50,362: 60	
Försäljningsmedel för svenska akademiens ordbok	22,055: 28	
Vinst å utlottade obligationer	800: —	344,217: 70

Balans den 30 juni 1931:

Skulder:		
I allmänhet		152: 06
	Summa	1,370,274: 59

Kredit.

Balans den 1 juli 1930:

Skulder		2,622: 34

Utgifter:

För ordboksarbetet	198,665: 36	
» Post- och inrikes-tidningar	5,870: 40	
Pensioner, understöd m. m.	59,356: 51	
Omkostnader för högtidsdagen m. m.	16,220: 48	280,112: 75

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Innestående i bank	33,494: 02	
Obligationer	1,046,186: 25	
Utlånta medel	5,000: —	
Fordringar	2,859: 23	1,087,539: 50
	Summa	1,370,274: 59

Vetenskapsakademien med naturhistoriska riksmuseet.

A. Under akademiens överinseende.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		4,554,493: 51

Inkomster:

Egentliga statsinkomster:		
A. II. 5. Hyresmedel från under byggnadsstyrelsens vård stående egendomar	2,652: —	
Åttonde huvudtiteln:		
Naturhistoriska riksmuseet:		
B. 33. Avlöningar m. m.	249,274: —	
34. Tjänsteresor för intendenter och assistenter	2,000: —	
35. Samlingar m. m.	93,695: —	
36. Arbetsbiträde vid paleozoologiska avdelningen	2,400: —	
37. Arbetsbiträde vid etnografiska avdelningen	2,400: —	
38. Vetenskapligt biträde för bearbetning av vissa samlingar å evertebratavdelningen	4,000: —	
39. Särskilt arvode åt en vaktmästare, tillika trädgårdsskötare	300: —	
40. Ordnande och preparering av vissa samlingar inom botaniska avdelningen	4,000: —	
41. Nya herbarieskåp för botaniska avdelningen	3,000: —	
42. Arbetsbiträde m. m. vid botaniska avdelningen	3,000: —	
43. Ordnande av framlidne kyrkoherden S. J. Enanders Salixsamlingar	5,450: —	
44. Nya skåp m. m. för entomologiska avdelningen	5,000: —	
45. Uppvärmning m. m. av vissa lokaler för etnografiska avdelningen	2,060: —	
46. Ritnings- och retuscheringsarbeten för paleozoologiska avdelningen	1,300: —	
47. Instrumentutrustning för evertebratavdelningen	10,000: —	
48. Förstärkning av den i reservationsanslaget till samlingar m. m. ingående anslagsposten till ordnande, vård och förökande av samlingarna m. m.	10,000: —	
50. Förstärkning av vissa i reservationsanslaget till samlingar m. m. ingående anslagsposter till expenser m. m.	19,000: —	
51. Iordningställande av lokaler för etnografiska avdelningen m. m.	15,000: —	
N. 3. Extra utgifter	1,000: —	
11. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	40,000: —	
Bidrag från Sveriges geologiska undersökning	5,454: 39	
Gåvomedel	18,717: 88	
Hyresmedel	2,000: —	
Inträdesavgifter	3,276: 10	
Intressemedel	878: 17	
Återdebiterade medel	5,993: 96	
Ökade värden å samlingar, inventarier m. m.	399,030: 75	910,882: 25

Balans den 30 juni 1931:

Skulder:		
Diverse medel	11,924: 73	
Övriga skulder	30,865: 57	42,790: 30
	Summa	5,508,166: 06

Kredit.

Balans den 1 juli 1930:

Skulder		42,649: 91

Utgifter:

Avlöningar m. m.	309,424: —	
Ritningar och fotografier	7,375: —	
Vård och underhåll av museets samlingar	186,406: 54	503,205: 54

Leverering:

Till statskontoret		8,645: 96

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Innestående i bank	32,643: 72	
Förskott	3,455: 86	
Samlingar, inventarier m. m.	4,910,874: 35	
Fordringar	6,690: 72	4,953,664: 65
	Summa	5,508,166: 06

B. Under akademiens omedelbara förvaltning.

I. Statsmedel.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		60,885: 19

Inkomster:

Åttonde huvudtiteln:		
Vetenskapsakademien:		
D. 2. Akademien	10,000: —	
3. Katalog över svensk naturvetenskaplig litteratur m. m.	2,400: —	
4. Sveriges anslutning till vissa internationella vetenskapliga sammanslutningar	2,079: 30	
N. 3. Extra utgifter	186: 38	
Nionde huvudtiteln:		
Utgifter för naturskyddsändamål:		
K. 25. Kostnader för nationalparker	3,000: —	
26. Vetenskapsakademiens förvaltning av naturskyddsärenden	6,800: —	
Arrendemedel	200: —	
Intressemedel	1,843: 98	
Diverse	1,211: 57	27,721: 23

Balans den 30 juni 1931:

Skulder:		
I allmänhet		3,298: 34
	Summa	91,904: 76

Kredit.

Balans den 1 juli 1930:

Skulder		1,098: 86

Utgifter:

Planscher för akademiens tryckta skrifter	7,498: 34	
Underhåll av zoologiska stationen Kristineberg	4,011: 99	
Katalog över svensk naturvetenskaplig litteratur	2,400: —	
Meteorologiska observationer å Pårtettjåkko	2,400: —	
Internationella unionerna	2,079: 30	
Arbetsbord vid zoologiska stationen i Neapel	1,800: —	

Naturskyddsärenden	5,830: 99	
Nationalparker	2,039: —	
Diverse	2,093: 97	30,153: 59

Leverering:

Till statskontoret		508: 90

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Innestående i bank	56,845: 07	
Förskott	3,298: 34	60,143: 41
	Summa	91,904: 76

II. Arrendemedel för almanacksprivilegiet m. m.[1]

Debet.

Balans från år 1929:

Tillgångar		9,046,562: 26

Inkomster:

Almanacksarrendet	283,517: 48	
Intressemedel m. m.	219,121: 65	
Donations- och gåvomedel	134,723: 31	
Diverse inkomstmedel	4,928: 49	
Ökade värden å fastigheter och inventarier	66,236: 13	708,527: 06

Balans till år 1931:

Skulder:		
Diverse medel	3,770,263: 27	
Övriga skulder	1,379,460: 36	5,149,723: 63
	Summa	14,904,812: 95

Kredit.

Balans från år 1929:

Skulder		5,552,327: 36

Utgifter:

Förvaltningskostnader	54,691: 25	
Akademiens publikationer	57,050: —	
» sammankomster	4,100: —	
Observatorium	31,060: 65	
Biblioteket	66,785: 21	
Fysiska kabinettet	14,000: —	
Zoologiska stationen Kristineberg	20,941: 65	
Fastigheterna	33,629: 47	
Diverse understöd m. m.	211,126: 37	
Fonder tillgodoförda	148,906: 33	
Avskrivningar å fastighetsvärden	1,956: 22	644,247: 15

Balans till år 1931:

Tillgångar:		
Innestående i bank	342,783: 14	
Fastigheter	1,300,863: 39	
Inventarier	2,257,651: 42	
Obligationer och förlagsbevis	3,021,265: 05	
Utlånta medel	642,000: —	
Aktier	107,600: —	
Fordringar	1,036,075: 44	8,708,238: 44
	Summa	14,904,812: 95

[1] Räkenskaperna avse kalenderåret 1930.

Vitterhets-, historie- och

	Tillgångar den 1/7 1930	
Åttonde huvudtiteln:		
Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien:		
Akademien:		
D. 7 a. Förslagsanslag	—	—
Reservationsanslag:		
D. 7 b. Underhåll och förökande av de under akademiens inseende ställda samlingar	—	—
c. Tryckningskostnader samt utgivande av planschverk över fornsaker och andra märkvärdiga föremål i statens historiska museum m. m.	343	30
d. Underhåll och fortsättning av inredningen i statens historiska museum och myntkabinettet	9	77
e. Undersökning och beskrivning av fäderneslandets fornlämningar	138	90
f. Transporter, lyshållning och vissa andra expensutgifter	—	—
g. Fornlämningars vård	—	—
h. Vård och underhåll av Visby ruiner och andra byggnadsminnesmärken	503	61
D. 8. Ökade medel för fornminnesvården	—	—
9. Omedelbara iståndsättningsåtgärder å vissa byggnadsminnesmärken	11	03
10. Ökade medel till avlönande av icke-ordinarie befattningshavare vid akademien	—	—
11. Tillfällig ökning av akademiens arbetskrafter	—	—
12. Vakthållning för öppethållande av statens historiska museum	—	—
13. Statens historiska museums upplysnings- och propagandaverksamhet	422	51
14. Inventering och konservering av vissa samlingar inom statens historiska museum m. m.	1,962	54
15. Vård och underhåll av antikvariskt-numismatiska biblioteket	—	—
16. Underhåll av antikvariskt-topografiska arkivet	—	—
17. Instrumentutrustning för akademien	6	—
18. Vetenskaplig grävningsundersökning av krigargravarna å den s. k. Korsbetingen utanför Visby m. m.	—	—
19. Restaurering och vård av manbyggnaden å Linnés födelsehem Råshult m. m.	—	—
20. Komplettering av monterutrustningen för den ostasiatiska arkeologiska samlingen	64	38
21. Lokalhyra för den ostasiatiska arkeologiska samlingen m. m.	—	—
M. 21. Utgivande av tidskrifter, lärda verk och läroböcker	8,577	02
N. 5. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	4,305	99
8. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	—	—
11. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	—	—
D. 20/1929—30. Slutlig undersökning av den s. k. pålbyggnaden vid Alvastra m. m.	1,838	50
22/1928—9. Inredningsarbeten m. m. för den ostasiatiska arkeologiska samlingen	368	17
16/1926—7. Nya montrar för myntkabinettet	9,925	—
M. 19/1922. Arkitekturhistorisk monografi över Visby stadsmur	9,581	48
Elfte huvudtiteln:		
Allmänna indragningsstaten:		
C. 1. Diverse föremål	—	—
Medel till undersökning av Gotska Sandön	105	28
Införselmedel	220	—
Akademiens förskott	—	—
Summa	38,383	48

[1] Tillgångarna den 30/6 1931 utgjordes av:

Innestående i bank	43,822: 82	
Förskott	2,500: —	46,322: 82

antikvitetsakademien.

Debet						Kredit								
Uppbörd		Leverering från statskontoret		Skulder den 30/6 1931		Skulder den 1/7 1930		Utgifter		Leverering till statskontoret		Tillgångar den 30/6 1931		Summa	
—	—	98,020	23	—	—	—	—	98,020	23	—	—	—	—	98,020	23
—	—	18,000	—	—	—	—	—	17,910	56	—	—	89	44	18,000	—
—	—	14,000	—	—	—	—	—	14,343	30	—	—	—	—	14,343	30
—	—	4,000	—	—	—	—	—	4,009	77	—	—	—	—	4,009	77
975	—	6,000	—	—	—	—	—	6,567	38	—	—	546	52	7,113	90
—	—	15,000	—	—	—	—	—	15,000	—	—	—	—	—	15,000	—
—	—	10,000	—	—	—	—	—	10,000	—	—	—	—	—	10,000	—
—	—	7,000	—	—	—	—	—	5,965	77	—	—	1,537	84	7,503	61
—	—	10,000	—	—	—	—	—	9,973	68	—	—	26	32	10,000	—
—	—	20,000	—	—	—	—	—	19,345	27	—	—	665	76	20,011	03
—	—	44,250	—	—	—	—	—	44,250	—	—	—	—	—	44,250	—
—	—	11,850	—	—	—	—	—	11,850	—	—	—	—	—	11,850	—
—	—	8,900	—	—	—	—	—	8,900	—	—	—	—	—	8,900	—
—	—	4,000	—	—	—	—	—	4,000	—	422	51	—	—	4,422	51
—	—	15,000	—	—	—	—	—	16,962	54	—	—	—	—	16,962	54
—	—	5,000	—	—	—	—	—	4,994	70	—	—	5	30	5,000	—
—	—	1,500	—	—	—	—	—	1,500	—	—	—	—	—	1,500	—
—	—	1,600	—	—	—	—	—	1,600	80	—	—	5	20	1,606	—
—	—	10,000	—	—	—	—	—	9,896	52	—	—	103	48	10,000	—
—	—	10,600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10,600	—	10,600	—
—	—	17,000	—	—	—	—	—	15,944	29	—	—	1,120	09	17,064	38
—	—	20,000	—	—	—	—	—	20,000	—	—	—	—	—	20,000	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8,577	02	8,577	02
—	—	7,645	26	—	—	—	—	9,345	11	—	—	2,606	14	11,951	25
—	—	50	—	—	—	—	—	50	—	—	—	—	—	50	—
—	—	26,696	—	—	—	—	—	26,696	—	—	—	—	—	26,696	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1,838	50	—	—	—	—	1,838	50
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	368	17	368	17
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9,925	—	9,925	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9,581	48	9,581	48
—	—	12,000	—	—	—	—	—	12,000	—	—	—	—	—	12,000	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	105	28	105	28
2,069	34	—	—	—	—	—	—	1,829	56	—	—	459	78	2,289	34
34,463	04	—	—	2,500	—	2,000	—	34,963	04	—	—	—	—	36,963	04
37,507	38	398,111	49	2,500	—	2,000	—	427,757	02	422	51	[1] 46,322	82	476,502	85

Akademien för de fria konsterna.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		4,011: 11

Inkomster:

Åttonde huvudtiteln:		
Akademien för de fria konsterna:		
Akademien:		
D. 22. Avlöningar m. m.	120,727: 80	
23. Undervisningsmateriel m. m.	41,300: —	
D. 24. Förstärkning av vissa anslagsposter i reservationsanslaget till undervisningsmateriel m. m.	15,600: —	
25. Skolan för dekorativ konst	20,600: —	
26. Förstärkning av den i reservationsanslaget till undervisningsmateriel m. m. ingående anslagsposten till skandinaviska konstnärsföreningen i Rom	500: —	
27. Extra lärare i materiallära vid konsthögskolan	3,500: —	
28. Reparationsarbeten i de åt konsthögskolan upplåtna lokalerna i konstakademiens hus vid Fredsgatan i Stockholm	5,500: —	
N. 5. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	14,856: 55	
11. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	14,875: 40	
Diverse inkomstmedel	324: 79	237,784: 54
	Summa	241,795: 65

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar m. m.	138,553: 99	
Belysning, undervisningsmateriel m. m.	13,425: 76	
Levande modeller	7,785: —	
Samlingarnas ökande och underhåll	3,784: 04	
Rese- och studiestipendier m. m.	21,348: 89	
Skrivmaterialier, expenser, ved m. m.	29,934: 05	
Skolan för dekorativ konst	20,595: 05	235,426: 78

Leverering:

Till statskontoret		554: 16

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Kassabehållning	1,080: 27	
Innestående i bank	4,734: 44	5,814: 71
	Summa	241,795: 65

Antalet elever och aspiranter i konsthögskolan under budgetåret 1930—1931 utgjorde 106, därav 75 manliga och 31 kvinnliga.

Musikaliska akademien.

Debet.

Inkomster:

Egentliga statsinkomster:	
A. II. 5. Hyresmedel från under byggnadsstyrelsens vård stående egendomar	1,752: —
Åttonde huvudtiteln:	
Musikaliska akademien:	
Akademien:	
D. 29. Avlöningar m. m.	151,581: 88
30. Materiel och expenser m. m.	6,740: —
31. Stipendier m. m.	29,000: —
D. 32. Förstärkning av reservationsanslaget till materiel och expenser m. m.	16,500: —
33. Bindning av böcker och musikalier i akademiens bibliotek	3,500: —
34. Biträde åt bibliotekarien hos akademien vid vården av biblioteket	1,500: —
35. Kurser för utbildande av kyrkomusiker	12,000: —
K. 15. Föreningar, som anordna god orkestermusik för allmänheten m. m.	1,500: —
N. 11. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	20,879: —
Summa	244,952: 88

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar m. m.	179,660: 88	
Stipendier m. m. åt svenska tonsättare	29,000: —	
Kurser för utbildande av kyrkomusiker	12,000: —	
Inköp och underhåll av musiklitteratur, instrument m. m.	7,127: 51	
Diverse expenser	15,412: 49	243,200: 88

Leverering:

Till statskontoret	1,752: —
Summa	244,952: 88

Vid det under akademiens inseende ställda musikkonservatoriet har meddelats undervisning under höstterminen 1930 åt 144 manliga och 49 kvinnliga elever samt under vårterminen 1931 åt 143 manliga och 49 kvinnliga elever.

Uppsala universitet.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar			18,276,623: 55
Inkomster:			
Särskilda uppbördsmedel för utgiftsanslagen:			
Åttonde huvudtiteln:			
Uppsala universitet:			
E. 2. Universitetsstaten		803,752: 38	
4. Avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m.		35: —	
Gemensamma universitetsändamål:			
E. 58. Forskarstipendier för docenter vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet		—: 72	
N. 1. Ålderstillägg		14,785: —	
11. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst		79: —	
Uppsala universitet:			
E. 7/1929—30. Nybyggnad för fysikalisk-kemiska laboratoriet m. m.		29,682: 96	
Elfte huvudtiteln:			
A. 5. Dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter civila befattningshavare i statens tjänst m. fl.		144: —	
Allmänna indragningsstaten:			
C. 1. Diverse föremål		546: 95	849,026: 01
Universitetets egna medel:			
Reservfonden:			
Överföringar från anslaget »VIII. E. 2. Universitetsstaten»	122,585: 84		
Överföringar av årets överskott å universitetets fastigheter m. m.	12,789: 21		
Intressemedel	8,346: 24		
Av akademiska sjukhuset verkställd avbetalning å kostnaderna för uppförande av poliklinikbyggnad	4,000: —	147,721: 29	
Övriga medel:			
Överföringar från:			
Diverse anslag	880,007: 58		
Reservfonden m. m.	144,430: 05		
Intressemedel m. m.	676,263: 54		
Hyres- och arrendemedel	148,851: 19		
Pensionsavgifter till universitetets pensionsinrättning för tjänstemäns änkor och barn	36,646: 51		
Landstingets andel i sjukhuskostnader	531,422: —		
Sjukhusavgifter m. m.	562,096: 73		
Till institutioner m. fl. influtna medel	73,600: 33		
Försäljningsmedel för virke m. m.	15,349: 68		
Donationsmedel	341,636: 75		
Diverse inkomstmedel	13,226: 71	3,423,531: 07	

Köpeskillingar	90,539: —			
Inbetalda inteckningslån	202,101: 48			
Utlottade obligationer	1,679,613: 73	1,972,254: 21	5,543,506: 57	6,392,532: 58
Uttag å statsverkets giroräkning i riksbanken			3,512,068: 44	
» » räkningar i enskilda banker			5,948,497: 73	9,460,566: 17
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter				41,253: 64

Balans den 30 juni 1931:

Skulder:		
Utgiftsrester	1,825: —	
Diverse medel	14,436,749: 96	
Övriga skulder	4,036,904: 95	18,475,479: 91
	Summa	52,646,455: 85

Kredit.

Balans den 1 juli 1930:

Skulder	18,276,623: 55

Utgifter:

Åttonde huvudtiteln:		
Uppsala universitet:		
E. 2. Universitetsstaten	2,173,556: 38	
3. Avlöningar till vissa tjänstemän och betjänte vid universitetets samlingar och inrättningar m. m.	388,141: 13	
4. Avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m.	44,815: —	
5. Akademiska sjukhuset	61,157: 45	
6. Materiel för vissa institutioner m. m.	77,700: —	
7. Uppförande och inredning av en byggnad för paleontologiska institutionen	349,012: 16	
8. Komplettering av institutionens för allmän och analytisk kemi utrustning med instrument och apparater	8,000: —	
9. Om- och tillbyggnad av anatomiska institutionen	22,457: 72	
10. Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket	104,500: —	
11. Ytterligare medel till materiel m. m. för vissa institutioner	60,000: —	
Gemensamma universitetsändamål:		
E. 49. Klinisk undervisning i epidemiologi åt medicine kandidater	1,500: —	
50. Tryckning av doktorsavhandlingar vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet	17,250: —	
52. Ersättning åt vissa opponenter vid disputationer	300: —	
54. Utgivande i tryck av anteckningar efter juridiska föreläsningar vid rikets universitet	4,197: 45	
56. Resestipendier åt obefordrade vetenskapsidkare vid universiteten i Uppsala och Lund	7,500: —	
58. Forskarstipendier för docenter vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet	14,000: 72	

M. 6. Landsmålsundersökningarna i riket		21,244: —		
N. 1. Ålderstillägg		48,266: 68		
11. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst		280,705: —		
Uppsala universitet:				
E. 7/1929—30. Nybyggnad för fysikalisk-kemiska laboratoriet m. m.		362,676: 84		
Gemensamma universitetsändamål:				
E. 50/1929—30. Kurser i skyddskoppympning		207: —		
Elfte huvudtiteln:				
A. 3. Pensionsreglering för f. d. civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer		8,811: 60		
5. Dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter civila befattningshavare i statens tjänst m. fl.		35,705: —		
13. Bidrag till universitetets i Uppsala pensionsinrättning för tjänstemäns änkor och barn		9,000: —		
Allmänna indragningsstaten:				
C. 1. Diverse föremål		77,646: 95	4,178,351: 08	
Universitetets egna medel:				
Reservfonden:				
Överföringar till institutionernas materiel m. m.	171,737: 01			
Diverse utgifter	81,824: 57	253,561: 58		
Övriga medel:				
Överföring till:				
Diverse anslag	26,369: 32			
Reservfonden m. m.	74,242: 47			
Institutionernas materiel m. m.	742,296: 74			
Diverse fonders utgifter	602,028: 75			
Omkostnader för akademiska sjukhuset	1,377,978: 74			
Omkostnader för fastigheter	63,178: 05			
Räntor å lån	12,316: 41			
Diverse	6,389: 10	2,904,799: 58		
Inlösen av lån	75,000: —			
Obligationsköp	719,989: 84			
Utlämnade inteckningslån	990,000: —	1,784,989: 84	4,943,351: —	9,121,702: 08
Insättningar å statsverkets giroräkning i riksbanken			720,449: 75	
» » räkningar i enskilda banker			6,052,200: 56	6,772,650: 31

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Innestående i bank	559,215: 98	
Förskott	17,672: 51	
Fastigheter	4,193,179: 06	
Obligationer	6,989,854: 52	
Inkomstrester	433,015: 49	
Utlånta medel	5,254,306: 66	
Aktier	199,747: 62	
Fordringar	828,488: 07	18,475,479: 91
	Summa	52,646,455: 85

Anmärkning. I de i förestående tabell utbalanserade tillgångar och skulder ingår nettobehållningen å universitetets reservfond med kr. 115,800: 82.

Antalet studerande utgjorde:

Under höstterminen 1930 3,155
» vårterminen 1931 ..... 3,127.

Lunds universitet.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar				8,384,886: 98

Inkomster:

Särskilda uppbördsmedel för utgiftsanslagen:				
Lunds universitet:				
E. 12. Universitetsstaten		87,121: —		
13. Avlöningar till vissa tjänstemän och betjänte vid universitetets samlingar och inrättningar m. m.		5,812: 50	92,933: 50	
Universitetets egna medel:				
Reservfonden:				
Överföringar från diverse anslag	30,137: 06			
Överföringar från akademikassan och docentstipendiefonderna m. m.	31,051: 80			
Intressemedel	2,566: 59	63,755: 45		
Övriga medel:				
Överföringar från:				
Diverse anslag	546,396: 25			
Reservfonden	63,548: 92			
Intressemedel m. m.	388,655: 67			
Hyres- och arrendemedel	91,248: 85			
Pensionsavgifter till pensionsinrättningen för änkor och barn efter ämbets- och tjänstemän vid universitetet	18,909: 38			
Laborations- m. fl. avgifter	34,356: 81			
Försäljningsmedel	882: 18			
Donationsmedel	9,674: 17			
Diverse inkomstmedel	567: 98	1,154,240: 21		
Inbetalda inteckningslån	36,000: —			
Försålda och utlottade obligationer	135,825: —			
Inlösta aktier	140,000: —	311,825: —	1,529,820: 66	1,622,754: 16
Uttag å statsverkets giroräkning i riksbanken			2,779,734: 77	
» » räkningar i enskilda banker			1,159,115: 39	3,938,850: 16
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter				33,599: 03

Balans den 30 juni 1931:

Skulder:	
Diverse medel	8,482,454: 77
Summa	22,462,545: 10

Kredit.

Balans den 1 juli 1930:

Skulder	8,384,886: 98

Utgifter:

Åttonde huvudtiteln:		
Lunds universitet:		
E. 12.	Universitetsstaten	1,327,821: —
13.	Avlöningar till vissa tjänstemän och betjänte vid universitetets samlingar och inrättningar m. m.	264,977: 66
14.	Avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m.	57,435: —
15.	Materiel för vissa institutioner m. m.	45,225: —
16.	Polikliniska undervisningen i kirurgi	1,800: —
18.	Bidrag till uppförande vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund av nya byggnader för den ortopediska kliniken och öronkliniken m. m.	450,432: —
19.	Utrustning av undervisningslokaler å den ortopediska kliniken vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund	5,263: —
20.	Utrustning av undervisningslokaler å öron-, näs- och halskliniken vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund	3,744: —
21.	Nybyggnad för geologisk-mineralogiska och geografiska institutionerna m. m.	139,261: 68
22.	Uppvärmning m. m. av geologisk-mineralogiska och geografiska institutionernas byggnad	6,000: —
23.	Ändrings- och inredningsarbeten i geologisk-mineralogiska institutionens nuvarande byggnad	37,246: 39
24.	Ändrings- och reparationsarbeten i universitetshuset	53,534: 94
25.	Instrumentell utrustning för fysiska institutionen	5,000: —
26.	Komplettering av utrustningen å kemiska institutionen	3,000: —
27.	Stängsel kring S:t Petri kyrkogård i Lund m. m.	11,225: —
28.	Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket	90,000: —
29.	Ytterligare medel till materiel m. m. för vissa institutioner	103,000: —
Gemensamma universitetsändamål:		
E. 49.	Klinisk undervisning i epidemiologi åt medicine kandidater	3,000: —
50.	Tryckning av doktorsavhandlingar vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet	9,750: —
54.	Utgivande i tryck av anteckningar efter juridiska föreläsningar vid rikets universitet	4,307: 25
55.	Resestipendier åt ordinarie lärare m. fl. vid rikets universitet samt karolinska mediko-kirurgiska institutet	2,000: —

E. 56. Resestipendier åt obefordrade vetenskapsidkare vid universiteten i Uppsala och Lund		5,250: —		
58. Forskarstipendier för docenter vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet		14,000: —		
N. 1. Ålderstillägg		35,955: 52		
11. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst		167,220: —		
Gemensamma universitetsändamål:				
E. 50/1929—30. Kurser i skyddskoppympning		200: —		
Elfte huvudtiteln:				
A. 5. Dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter civila befattningshavare i statens tjänst m. fl.		18,172: —		
14. Bidrag till pensionsinrättningen för änkor och barn efter ämbets- och tjänstemän vid universitetet i Lund		7,200: —		
Allmänna indragningsstaten:				
C. 1. Diverse föremål		33,250: —	2,905,270: 44	
Universitetets egna medel:				
Reservfonden:				
Överföringar till materialkassan samt diverse kassor och fonder	63,548: 92			
Diverse utgifter	32,464: 04	96,012: 96		
Övriga medel:				
Överföringar till:				
Anslaget VIII. E. 12. Universitetsstaten	87,121: —			
Reservfonden	31,051: 80			
Institutionernas materiel m. m.	557,823: 71			
Diverse fonders utgifter	274,788: 89			
Inlösen av åbyggnader	49,200: —			
Docent- och forskarstipendier m. m.	57,838: 40			
Utskylder och avgälder m. m.	5,716: 61	1,063,540: 41		
Obligationsköp	560,749: 50			
Utlämnade inteckningslån	3,000: —	563,749: 50	1,723,302: 87	4,628,573: 31
Insättningar å räkningar i enskilda banker				965,633: 18
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter				996: 86

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Innestående i bank	407,541: 33	
Obligationer	5,878,563: 60	
Utlånta medel	1,760,025: —	
Aktier	255,370: —	
Fordringar	180,954: 84	8,482,454: 77
	Summa	22,462,545: 10

Anmärkning. I de i förestående tabell utbalanserade tillgångar och skulder ingår behållning å universitetets reservfond med kr. 33,744: 74.

Antalet studerande utgjorde:

Under höstterminen 1930 2,316
» vårterminen 1931 ..... 2,425.

Karolinska mediko-kirurgiska institutet.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar				8,990,722: 90

Inkomster:

Egentliga statsinkomster:				
A. II. 5. Hyresmedel från under byggnadsstyrelsens vård stående egendomar		5,277: —		
13. Inkomster av tandläkarinstitutet		316,397: 18	321,674: 18	
Särskilda uppbördsmedel för utgiftsanslagen:				
Åttonde huvudtiteln:				
Karolinska mediko-kirurgiska institutet:				
Institutet:				
E. 30. Avlöningar för professorer och lärare m. fl.		720: 43		
E. 32. Avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m.		5,778: 93		
33. Materiel m. m. för vissa institutioner och kliniker		92,170: 83		
N. 1. Ålderstillägg		83: 33		
11. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst		1,887: —	100,640: 52	
			422,314: 70	
Institutets egna medel:				
Intressemedel	419,354: 72			
Hyresmedel	36,014: 40	455,369: 12		
Inbetalda inteckningslån	287,000: —			
Utlottade obligationer	120,975: —	407,975: —	863,344: 12	1,285,658: 82
Uttag å statsverkets giroräkning i riksbanken			1,092,499: 36	
» » räkningar i enskild bank			803,802: 08	1,896,301: 44
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter				29,106: 05

Balans den 30 juni 1931:

Skulder:		
Diverse medel	8,950,845: 95	
Övriga skulder	113,515: 73	9,064,361: 68
	Summa	21,266,150: 89

Kredit.

Balans den 1 juli 1930:

Skulder		8,999,284: 06

Utgifter:

För riksstatens inkomsttitlar:		
A. II. 13. Inkomster av tandläkarinstitutet	10,723: 33	
För riksstatens utgiftstitlar:		
Åttonde huvudtiteln:		
Karolinska mediko-kirurgiska institutet:		
Institutet:		
E. 30. Avlöningar för professorer och lärare m. fl.	468,666: 61	

E. 31. Avlöningar till vissa tjänstemän och betjänte vid institutet och dess institutioner		101,940: 46		
E. 32. Avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m.		88,051: 97		
33. Materiel m. m. för vissa institutioner och kliniker		163,909: —		
34. Undervisning i medicinsk rörelsebehandling		7,496: 45		
35. Ökade medel till materiel i allmänhet		26,600: —		
36. Materiel m. m. för vissa institutioner		35,570: 23		
37. Inköp av viss apparatur m. m. för farmakologiska institutionen		4,345: —		
39. Poliklinik för barnsjukdomar i Stockholm		7,700: —		
Tandläkarinstitutet:				
E. 41. Avlöningar m. m.		94,558: 60		
42. Institutets verksamhet		140,381: 67		
43. Extra lärarkrafter vid institutet		15,500: —		
Gemensamma universitetsändamål:				
E. 49. Klinisk undervisning i epidemiologi åt medicine kandidater		6,000: —		
50. Tryckning av doktorsavhandlingar vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet		4,100: —		
52. Ersättning åt vissa opponenter vid disputationer		300: —		
58. Forskarstipendier för docenter vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet		7,000: —		
N. 1. Ålderstillägg		18,666: 66		
11. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst		90,975: —		
Karolinska mediko-kirurgiska institutet:				
E. 31/1929—30. Avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m.		2,784: 40		
33/1929—30. Undervisning i medicinsk rörelsebehandling		784: 55		
Gemensamma universitetsändamål:				
E. 50/1929—30. Kurser i skyddskoppympning		400: —	1,296,453: 93	
Institutets egna medel:				
Avlöningar, stipendier och understöd m. m.	370,021: 42			
Omkostnader m. m. för fastigheten nr 23 vid Nybrogatan i Stockholm	11,780: 30			
Räntor	5,556: 29			
Diverse	150: 37	387,508: 38		
Obligationsköp	354,599: 99			
Annuiteter	1,693: 71	356,293: 70	743,802: 08	2,040,256: 01
Insättningar å statsverkets giroräkning i riksbanken			247,886: 61	
» » räkningar i enskild bank			923,344: 12	1,171,230: 73
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter				37: 50

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:	
Innestående i bank	451,215: 98
Fastigheter	317,382: —
Obligationer	7,074,010: 80

Utlånta medel	1,185,425: —	
Aktier	6,080: —	
Fordringar	21,228: 81	9,055,342: 59
	Summa	21,266,150: 89

Antalet studerande utgjorde:
Under höstterminen 1930 720
» vårterminen 1931 ..... 788.

Serafimerlasarettet.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		4,941,891: 38
Inom linjen	6,037,000: —	

Inkomster:

Åttonde huvudtiteln:		
Serafimerlasarettet:		
E. 44. Understöd och ersättningar	120,750: —	
45. Ökade medel för lasarettets verksamhet	300,000: —	
46. Nyanskaffning av inventarier till undervisningslokaler inom lasarettet	20,000: —	
44/1929—30. Ökade medel för serafimerlasarettets verksamhet	83,711: 15	
Sjukvårdsavgifter	882,604: 22	
Intressemedel	49,297: 24	
Försäljnings- och ersättningsmedel	41,956: 30	
Inkomster av fastigheten Pilträdet nr 2, 3 och 4 i Stockholm	89,993: 29	
Ersättning för upplåtelse av lokal m. m. till undervisning i medicinsk rörelsebehandling	4,250: —	
Anslag från Stockholms stad till poliklinik	20,800: —	
Bidrag från Stockholms stad m. fl. till nyanskaffning av inventarier	51,249: 40	
Bidrag från Stockholms stad m. fl. till lasarettsombyggnaden	50,333: 15	
Donationsmedel	10,000: —	
Diverse	268: 16	1,725,212: 91

Balans den 30 juni 1931:

Skulder:			
Utgiftsrester		117,917: 81	
Övriga skulder		4,211,712: 55	4,329,630: 36
Inom linjen:			
Diverse medel	1,478,896: 73		
		Summa	10,996,734: 65

Kredit.

Balans den 1 juli 1930:

Skulder		3,608,037: 33
Inom linjen	1,444,487: 14	

Utgifter:

Avlöningar m. m.	496,305: 60	
Pensioner och understöd m. m.	32,396: 88	
Läkemedel och förbandsartiklar m. m.	105,570: 63	
Förplägnad	229,145: 96	
Värme och lyse	81,893: 79	
Tvätt och renhållning	14,573: 14	
Kläder	28,273: 68	
Instrument och apparater samt andra inventarier	340,625: 44	
Diverse utgifter för sjukvården	114,802: 84	
Omkostnader för fastigheten Pilträdet nr 2, 3 och 4 i Stockholm	112,572: 02	
Lasarettsombyggnaden	162,227: 59	
Till fonderade poliklinikmedel överförda	105,376: 24	
Avskrivningar	596: —	1,824,359: 81

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:			
Kassabehållning		6,354: 64	
Innestående i bank och å postgiroräkning		462,411: 35	
Förskott		3,169,125: 22	
Fastighet		1,187,000: —	
Obligationer		345,639: 69	
Utlånta medel		11,897: 65	
Aktier och kommanditlotter		75,060: —	
Fordringar		306,848: 96	5,564,337: 51
Inom linjen	6,685,000: —		
		Summa	10,996,734: 65

Enligt från lasarettet lämnad uppgift hava under tiden 1 juli 1930—30 juni 1931 därstädes vårdats 5,776 patienter, därav 2,654 på medicinska och 3,122 på de kirurgiska avdelningarna.

Allmänna barnbördshuset med asylen för fattiga barnaföderskor och deras barn i Stockholm.

Debet.

	Allmänna barnbördshuset	Asylen för fattiga barnaföderskor och deras barn	Summa
	1	2	3
Balans den 1 juli 1930:			
Tillgångar	2,175,360 06	997,591: 02	3,172,951: 08
Inkomster:			
Åttonde huvudtiteln:			
E. 47. Allmänna barnbördshuset i Stockholm	24,853: —	— —	24,853: —
48. Verksamheten vid allmänna barnbördshuset i Stockholm	126,255: —	— —	126,255: —
Bidrag från Stockholms stad	53,698: 91	— —	53,698: 91
» » » län	46,020: 61	— —	46,020: 61
Intressemedel m. m.	16,166: 89	42,101: 32	58,268: 21
Ersättning för kost, städning m. m.	105,825: 78	— —	105,825: 78
Legosängsavgifter	128,545: —	— —	128,545: —
Diverse	— —	1,354: 40	1,354: 40
Från fonderna överförda	— —	1,870: 61	1,870: 61
Säger	501,365: 19	45,326: 33	546,691: 52
Balans den 30 juni 1931:			
Skulder:			
Utgiftsrester	55,856: 53	4,192: 81	60,049: 34
Fonder m. m.	2,095,886: 46	991,796: 28	3,087,682: 74
Säger	2,151,742: 99	995,989: 09	3,147,732: 08
Summa	4,828,468: 24	2,038,906: 44	6,867,374: 68

Kredit.

Balans den 1 juli 1930:			
Skulder	2,168,024: 25	997,591: 02	3,165,615: 27
Utgifter:			
Avlöningar	149,704: 47	10,685: 72	160,390: 19
Förplägning	144,771: 96	19,176: 54	163,948: 50
Tvätt och renhållning	18,957: 92	2,364: 32	21,322: 24
Inventarier och instrument m. m.	39,132: 36	3,112: 09	42,244: 45
Omkostnader för fastigheten	31,506: 65	2,798: 50	34,305: 15
Värme och lyse	37,951: 42	1,586: 70	39,538: 12
Medikamenter och förbandsartiklar	48,644: 30	550: 53	49,194: 83
Hyreskostnad	— —	2,400: —	2,400: —
Skrivmaterialier och expenser m. m.	17,260: 26	2,651: 93	19,912: 19
Fonderna tillgodoförda	13,218: 30	— —	13,218: 30
Säger	501,147: 64	45,326: 33	546,473: 97
Leverering:			
Till statskontoret	7,335: 81	— —	7,335: 81

	1	2	3
Balans den 30 juni 1931:			
Tillgångar:			
Innestående i bank	31,363: 03	7,603: 31	38,966: 34
Förskott	1,500: —	1,000: —	2,500: —
Fastigheter	1,769,222: 94	103,448: 44	1,872,671: 38
Inventarier	7,500: —	— —	7,500: —
Obligationer	272,252: 73	844,291: 03	1,116,543: 76
Utlånta medel	— —	30,000: —	30.000: —
Fordringar	70,121: 84	9,646: 31	79,768: 15
Säger	2,151,960: 54	995,989: 09	3,147,949: 63
Summa	4,828,468: 24	2,038,906: 44	6,867,374: 68

Antalet av de å allmänna barnbördshuset och asylen under räkenskapsåret vårdade patienter har utgjort 4,992.

Rasbiologiska institutet.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		2,966: 80

Inkomster.

Åttonde huvudtiteln:		
Rasbiologiska institutet:		
E. 60. Avlöning åt chefen för institutet	12,000: —	
61. Institutets verksamhet	65,208: 33	
N. 1. Ålderstillägg	1,000: —	
11. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	6,868: —	
Försäljningsmedel för böcker	120: —	85,196: 33
	Summa	88,163: 13

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar m. m.	66,251: 14	
Reseersättningar	5,465: 05	
Instrument och annan utrustning samt biblioteket	5,082: 98	
Expenser m. m.	8,787: 16	85,586: 33

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Innestående i bank		2,576: 80
	Summa	88,163: 13

Farmaceutiska institutet.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		27,228: 77
Inom linjen	158,928: 89	

Inkomster:

Egentliga statsinkomster:		
A. II. 5. Hyresmedel från under byggnadsstyrelsens vård stående egendomar	1,260: —	
Åttonde huvudtiteln:		
Farmaceutiska institutet:		
E. 62. Avlöningar	74,077: 27	
63. Materialier m. m.	22,900: —	
N. 8. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	500: —	
11. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	8,884: —	
Termins-, kurs- och examensavgifter m. m.	20,811: 63	128,432: 90
	Summa	155,661: 67

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar m. m.	94,625: 78	
Materialier, instrument, böcker och samlingar	20,973: 11	
Uppvärmning, belysning, vattenförbrukning m. m.	5,667: 70	
Egendomens underhåll, renhållning och diverse	7,032: 87	128,299: 46

Leverering:

Till statskontoret		1,319: 08

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Innestående i bank	26,023: 63	
Fordringar	19: 50	26,043: 13
Inom linjen:		
Diverse medel	159,338: 77	
	Summa	155,661: 67

Under läsåret 1930—1931 hava vid institutet varit inskrivna 74 farmacie kandidater, varjämte 80 farmacie studerande deltagit i den för dem anordnade kursen.

Tekniska högskolan.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		1,886,416: 57

Inkomster:

A. II. 5. Hyresmedel från under byggnadsstyrelsens vård stående egendomar	10,079: 17	
Sjätte huvudtiteln:		
F. 9. Extra utgifter	1,000: —	
Åttonde huvudtiteln:		
Tekniska högskolan:		
Högskolan:		
F. 1. Avlöningar	693,050: —	
Vissa omkostnader för uppehållande av högskolans verksamhet:		
F. 3. Stipendier åt elever	5,000: —	
4. Materiel m. m.	340,158: 70	
F. 5. Ökade medel till samlingar och laborationer	40,000: —	

F. 6. Ökade medel till uppvärmning, belysning och diverse utgifter	32,000: —	
7. Nyanskaffning av apparater och instrument för vissa institutioners laboratorier	30,000: —	
8. Inredning och utrustning av de för fysiska institutionen avsedda lokalerna i högskolans byggnad vid Valhallavägen i Stockholm m. m.	134,007: 64	
9. Reparation av högskolans modellsamling	2,739: 19	
11. Bokinköp, bokbindning m. m. för högskolans bibliotek	5,000: —	
12. Uppförande, inredning och utrustning av ett flygtekniskt laboratorium	4,130: —	
N. 3. Extra utgifter	527: 45	
11. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	105,000: —	
Tekniska högskolan:		
F. 10/1929—30. Överflyttning av högskolans bibliotek till den nya biblioteksbyggnaden vid Valhallavägen i Stockholm	4,201: 25	
Manufakturförlagslånefonden	3,000: —	
Elevavgifter m. m.	191,835: —	
Donations- och gåvomedel	131,375: 53	
Intressemedel	84,325: 97	
Ersättning för å laboratorier och mekaniska verkstaden utförda arbeten och undersökningar m. m.	46,343: 99	
Införselmedel	5,687: 55	
Diverse inkomstmedel	132: 41	1,869,593: 85
	Summa	3,756,010: 42

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar m. m.	961,820: 32	
Stipendier	5,000: —	
Samlingar och laborationer	208,068: 96	
Nyanskaffning av maskiner och instrument	149,166: 81	
Biblioteket	34,708: 33	
Reparation av modellsamlingen	2,637: 50	
Utgivande av en katalog över periodisk teknisk litteratur	4,527: 45	
Från donations- och gåvomedel utbetalda stipendier m. m.	106,205: 54	
Allmänna omkostnader	203,297: 15	
Införselmedel	4,527: 55	1,679,959: 61

Leverering:

Till statskontoret	59,624: 08

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Kassabehållning	4,023: 04	
Innestående i bank	168,105: 76	
Förskott	5,323: 30	
Tomter vid Hinsholmen	11,000: —	
Obligationer och förlagsbevis	1,759,177: 82	
Kommanditlotter	45,000: —	
Utlånta medel	20,000: —	
Fordringar	3,796: 81	2,016,426: 73
	Summa	3,756,010: 42

Anmärkning. I de i förestående tabell utbalanserade tillgångar ingår behållningarna å högskolans fonder och gåvomedel med tillhopa kr. 1,947,275: 42.

Antalet elever utgjorde 899 under höstterminen 1930 och 846 under vårterminen 1931.

Chalmers tekniska institut.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		20,227: 59

Inkomster:

Egentliga statsinkomster:		
A. III. Diverse inkomster	50,000: —	
Åttonde huvudtiteln:		
Chalmers tekniska institut:		
Institutet:		
F. 13. Avlöningar	256,623: 99	
Vissa omkostnader för uppehållande av institutets verksamhet:		
F. 14. Stipendier och premier åt elever	600: —	
15. Materiel m. m.	62,000: —	
F. 16. Avlöningsförbättring m. m. åt innehavarna av de å övergångsstat för institutet uppförda befattningarna	3,300: —	
17. Ökade medel till uppvärmning, belysning och diverse utgifter	17,000: —	
18. Täckande av en under budgetåret 1928/1929 uppkommen brist i institutets anslag till uppvärmning, belysning och diverse utgifter	4,500: —	
19. Ökade medel till bibliotek, samlingar och laboratorier	8,000: —	
20. Inköp av en röntgenanläggning med tillbehör å kemiska institutionens laboratorium för kemisk teknologi	9,738: —	
N. 11. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	36,561: —	
Inträdes- och terminsavgifter m. m.	38,025: —	
Hyresmedel m. m.	2,138: 75	
Intressemedel	21,178: 84	509,665: 58

Balans den 30 juni 1931:

Skulder:		
I allmänhet		8,126: 40
	Summa	538,019: 57

Kredit.

Balans den 1 juli 1930:

Skulder		4,561: 80

Utgifter:

Avlöningar m. m.	322,750: 80	
Stipendier och premier	11,169: 64	
Bibliotek, samlingar och laboratorier m. m.	58,840: 50	
Verkstaden	2,033: 11	
Allmänna omkostnader	65,077: 01	459,871: 06

Leverering:

Till statskontoret		5,676: 06

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Kassabehållning	459: 97	
Innestående i bank	59,324: 28	
Förskott	8,126: 40	67,910: 65
	Summa	538,019: 57

Antalet elever uppgick under höstterminen 1930 till 558 samt under vårterminen 1931 till 494.

Chalmers tekniska institut, materialprovningsanstalten.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		17,621: 28

Inkomster:

Tionde huvudtiteln:		
Befrämjande av slöjderna:		
Befrämjande i allmänhet av slöjderna:		
D. 2. Manufakturernas befrämjande	3,000: —	
Avgifter för materialprovningar m. m.	32,283: 25	
Intressemedel	680: 50	35,963: 75
	Summa	53,585: 03

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar och pensioner m. m.	26,343: 11	
Övriga omkostnader	7,672: 98	34,016: 09

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Kassabehållning	2,227: 66	
Innestående i bank	17,341: 28	19,568: 94
	Summa	53,585: 03

Skolöver-

A. II. 5. Hyresmedel från under byggnadsstyrelsens vård stående egendomar .....
Femte huvudtiteln:
F. 7. Extra utgifter.....
Åttonde huvudtiteln:
G. 1. Skolöverstyrelsen.....
2. Inspektion och sakkunniga biträden hos skolöverstyrelsen.....
3. Byggnadssakkunnigt biträde hos skolöverstyrelsen .....
4. Expeditionsvaktsgöromål hos skolöverstyrelsen .....
5. Tryckning av undervisningsstatistik .....
H. 5. Allmänna läroverken .....
19. Undervisning genom infödda lärare i tyska och engelska vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter.....
20. Undervisning i norska och danska språken vid högre läroanstalter.....
I. 1 a. Folkskoleseminarierna.....
2. Studentkurser och parallellavdelningar vid vissa folkskoleseminarier m. m. .....
6. Lärares vid folkskoleseminarierna studiebesök vid folkskolor .....
7. Utbildningskurs för lärare vid hjälpklasser för psykiskt efterblivna barn .....
9. Verksamheten vid statens småskoleseminarium i Hagaström .....
18. Gratifikationer åt gymnastikinspektörer .....
22. Folkundervisningens befrämjande i rikets nordligaste gränsorter .....
37. Undervisningsmateriel m. m. för folkskolor.....
46. Understöd åt folkhögskolor .....
52. Befrämjande av dövstumundervisningen .....
J. 22. Åtgärder för utbildning av lärare för yrkesundervisningen m. m. .....
K. 1. Understöd åt folkbiblioteksväsendet .....
2. Understöd åt anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar.....
6. Konferenser mellan de centrala organen för folkbildningsarbetet.....
Nykterhetens främjande:
K. 11. Undervisnings- och upplysningsverksamhet, att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel .....
L. 7. Understödjande av skididrotten bland ungdomen .....
N. 3. Extra utgifter .....
8. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen ...
11. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst .....
K. 12/1929—30. Inköp för utdelning bland rikets lärare av handledning för lärare vid nykterhetsundervisningen, att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel ...
J. 13/1928—9. Yrkespedagogisk centralanstalt.....
Elfte huvudtiteln:
C. 1. Allmänna indragningsstaten: Diverse föremål .....
Studentexamensavgifter.....
Realskolexamensavgifter .....

Summa

[1] Tillgångarna den 30/6 1931 utgjordes av:

Kassabehållning	23: 50
Tillgodohavande i bank	92,781: 38
Summa	92,804: 88

styrelsen.

Debet						Kredit						
Tillgångar den 1/7 1930		Uppbörd		Leverering från statskontoret		Utgifter		Leverering till statskontoret		Tillgångar den 30/6 1931		Summa
—	—	816	—	—	—	—	—	816	—	—	—	816 —
—	—	—	—	3,000	—	—	—	—	—	3,000	—	3,000 —
—	—	840	60	546,610	48	546,020	33	1,430	75	—	—	547,451 08
—	—	—	—	10,500	—	9,824	—	676	—	—	—	10,500 —
—	—	—	—	4,800	—	4,800	—	—	—	—	—	4,800 —
—	—	—	—	1,800	—	1,800	—	—	—	—	—	1,800 —
—	—	—	—	5,500	—	5,483	60	16	40	—	—	5,500 —
1,200	—	—	—	2,500	—	807	27	—	—	2,892	73	3,700 —
—	—	—	—	7,000	—	7,000	—	—	—	—	—	7,000 —
—	—	—	—	3,000	—	2,100	—	—	—	900	—	3,000 —
—	—	—	—	8,209	—	8,209	—	—	—	—	—	8,209 —
—	—	279	46	66,807	52	66,863	64	223	34	—	—	67,086 98
—	—	—	—	3,880	—	3,880	—	—	—	—	—	3,880 —
—	—	—	—	9,000	—	8,116	25	883	75	—	—	9,000 —
—	—	—	—	36,811	01	36,811	01	—	—	—	—	36,811 01
—	—	—	—	20,000	—	20,000	—	—	—	—	—	20,000 —
40,562	80	2,748	17	75,279	95	59,991	31	3,667	91	54,931	70	118,590 92
—	—	—	—	10,077	—	10,077	—	—	—	—	—	10,077 —
—	—	—	—	3,000	—	3,000	—	—	—	—	—	3,000 —
500	—	—	—	500	—	500	—	—	—	500	—	1,000 —
476	04	—	—	25,000	—	19,121	58	—	—	6,354	46	25,476 04
—	—	—	—	37,477	05	37,337	10	139	95	—	—	37,477 05
—	—	—	—	3,000	—	3,000	—	—	—	—	—	3,000 —
—	—	—	—	2,000	—	1,810	85	189	15	—	—	2,000 —
—	—	—	—	3,000	—	3,000	—	—	—	—	—	3,000 —
2,986	—	7,810	50	37,272	05	47,868	55	—	—	200	—	48,068 55
3,852	50	—	—	7,600	—	3,745	20	625	—	7,082	30	11,452 50
—	—	—	—	4,693	96	4,693	96	—	—	—	—	4,693 96
—	—	—	—	67,561	—	67,422	—	139	—	—	—	67,561 —
960	—	—	—	—	—	—	—	—	—	960	—	960 —
12,094	91	10,966	51	—	—	9,713	13	—	—	13,348	29	23,061 42
—	—	—	—	6,816	—	6,816	—	—	—	—	—	6,816 —
9,875	40	—	—	960	—	6,778	42	1,421	58	2,635	40	10,835 40
14,100	—	—	—	—	—	13,363	92	736	08	—	—	14,100 —
86,607	65	23,461	24	1,013,655	02	1,019,954	12	10,964	91	[1] 92,804	88	1,123,723 91

Allmänna

	Antal lärjungar		Debet			
	Höst-terminen 1930	Vår-terminen 1931	Tillgångar den 1/7 1930		Inkomster	
	1	2	3		4	
Uppsala ärkestift:						
Uppsala högre allmänna läroverk	550	558	135,163	80	392,598	14
Gävle » » »	451	449	257,993	27	290,274	34
Hudiksvalls högre » »	247	248	112,836	26	226,744	24
Enköpings samrealskola	156	156	31,592	39	97,444	82
Söderhamns »	146	144	13,970	68	101,626	58
Norrtälje »	78	78	17,550	20	74,931	72
Lidingö »	275	274	4,478	13	113,548	99
Bollnäs »	125	125	959	73	55,760	18
Vaxholms »	57	56	2,729	66	25,528	99
Sandvikens »	42	42	—	—	18,636	30
Säger	2,127	2,130	577,274	12	1,397,094	30
Linköpings stift:						
Linköpings högre allmänna läroverk	622	605	382,062	30	435,126	67
Norrköpings » » »	508	500	243,707	13	355,396	67
Västerviks » » »	136	137	137,483	27	143,593	23
Eksjö » » »	306	298	43,591	46	183,966	99
Vimmerby samrealskola	99	99	22,756	17	76,323	40
Vadstena »	100	99	16,388	25	71,671	69
Motala »	154	154	2,971	54	72,142	87
Mjölby »	54	54	1,493	66	23,248	61
Tranås »	65	66	1,086	89	31,894	27
Söderköping »	21	20	—	—	18,538	48
Säger	2,065	2,032	851,540	67	1,411,902	88
Skara stift:						
Skara högre allmänna läroverk	359	352	214,512	45	272,723	95
Vänersborgs högre allmänna läroverk	362	358	88,161	19	239,089	01
Borås » » »	412	411	106,791	94	280,856	24
Skövde » » »	272	270	28,368	57	198,170	79
Mariestads samrealskola	125	123	48,084	84	89,060	94
Lidköpings »	164	164	104,689	77	100,383	74
Alingsås »	209	204	35,375	27	109,387	07
Falköpings »	216	212	17,307	02	120,846	84
Trollhättans »	182	180	7,971	53	75,467	52
Vara »	58	56	845	67	36,552	86
Ulricehamns »	43	43	398	58	24,385	57
Säger	2,402	2,373	652,506	83	1,546,924	53
Strängnäs stift:						
Strängnäs högre allmänna läroverk	204	199	423,268	45	187,682	34
Örebro » » »	614	598	229,240	52	404,867	02
Nyköpings » » »	257	258	87,215	48	192,861	21
Eskilstuna » » »	378	381	44,330	74	225,122	03
Södertälje » » »	381	379	67,818	57	252,444	64
Askersunds samrealskola	90	86	30,522	71	56.015	45
Katrineholms »	186	182	3,502	97	89,719	10
Säger	2,110	2,083	885,899	44	1,408,711	79

läroverken m. m.

Skulder den 30/6 1931		Kredit: Skulder den 1/7 1930		Utgifter		Tillgångar den 30/6 1931: Kassa-behållning		Utlånta medel		Fordringar		Summa		Summa	
5		6		7		8		9		10		11		12	
2,285	08	406	67	407,206	16	18	93	119,564	48	2,850	78	122,434	19	530,047	02
—	—	1,876	83	283,938	05	684	68	259,901	25	1,866	80	262,452	73	548,267	61
—	—	242	50	196,862	28	480	12	141,995	60	—	—	142,475	72	339,580	50
—	—	121	51	96,295	07	163	95	32,456	68	—	—	32,620	63	129,037	21
6,560	84	7,235	06	103,819	32	523	33	4,019	55	6,560	84	11,103	72	122,158	10
—	—	329	55	74,531	09	183	40	17,437	88	—	—	17,621	28	92,481	92
—	—	—	—	107,910	96	109	30	10,006	86	—	—	10,116	16	118,027	12
—	—	—	—	54,720	62	—	—	1,999	29	—	—	1,999	29	56,719	91
—	—	—	02	24,269	41	—	—	3,989	22	—	—	3,989	22	28,258	65
—	—	—	—	18,214	25	—	—	422	05	—	—	422	05	18,636	30
8,845	92	10,212	14	1,367,767	21	2,163	71	591,792	86	11,278	42	605,234	99	1,983,214	34
—	—	—	—	422,448	55	—	02	392,930	40	1,810	—	394,740	42	817,188	97
—	—	—	—	351,504	18	697	33	246,902	29	—	—	247,599	62	599,103	80
—	—	—	—	144,105	90	591	76	135,191	96	1,186	88	136,970	60	281,076	50
—	—	—	—	192,377	78	393	08	34,787	59	—	—	35,180	67	227,558	45
—	—	—	—	76,646	28	96	50	22,336	79	—	—	22,433	29	99,079	57
—	—	—	—	68,649	79	276	42	19,133	73	—	—	19,410	15	88,059	94
—	—	266	06	70,557	47	4	29	4,286	59	—	—	4,290	88	75,114	41
148	68	—	—	21,574	67	861	07	2,306	53	148	68	3,316	28	24,890	95
—	—	—	—	31,206	66	—	—	1,774	50	—	—	1,774	50	32,981	16
—	—	—	—	13,099	71	—	—	5,438	77	—	—	5,438	77	18,538	48
148	68	266	06	1,392,170	99	2,920	47	865,089	15	3,145	56	871,155	18	2,263,592	23
605	60	383	52	274,158	46	224	41	210,989	50	2,086	11	213,300	02	487,842	—
35	—	—	—	237,703	—	—	—	88,263	65	1,318	55	89,582	20	327,285	20
104	70	506	74	282,080	16	1,073	97	103,221	08	870	93	105,165	98	387,752	88
1,553	45	398	05	180,635	80	166	18	45,339	33	1,553	45	47,058	96	228,092	81
—	—	—	—	88,858	83	—	—	48,196	95	90	—	48,286	95	137,145	78
—	—	—	—	102,907	15	—	—	100,409	06	1,757	30	102,166	36	205,073	51
6	20	—	—	107,972	48	615	81	36,174	05	6	20	36,796	06	144,768	54
—	—	—	—	119,246	28	147	—	18,760	58	—	—	18,907	58	138,153	86
—	—	57	40	71,129	19	58	29	12,194	17	—	—	12,252	46	83,439	05
50	62	74	29	36,337	95	986	29	—	—	50	62	1,036	91	37,449	15
13	43	—	—	23,251	59	14	67	1,531	32	—	—	1,545	99	24,797	58
2,369	—	1,420	—	1,524,280	89	3,286	62	665,079	69	7,733	16	676,099	47	2,201,800	36
2,218	11	802	59	185,221	16	514	79	419,501	74	7,128	62	427,145	15	613,168	90
3	50	522	97	406,818	36	—	—	224,483	11	2,286	60	226,769	71	634,111	04
1,771	62	2,777	25	194,298	45	—	—	82,650	99	2,121	62	84,772	61	281,848	31
—	—	—	—	223,012	93	379	50	46,060	34	—	—	46,439	84	269,452	77
361	11	1,096	—	243,992	23	125	82	74,526	02	884	25	75,536	09	320,624	32
3,597	55	2,423	36	54,725	54	—	—	29,264	26	3,722	55	32,986	81	90,135	71
—	—	—	—	89,714	74	—	—	3,507	33	—	—	3,507	33	93,222	07
7,951	89	7,622	17	1,397,783	41	1,020	11	879,993	79	16,143	64	897,157	54	2,302,563	12

	1	2	3		4	
Västerås stift:						
Västerås högre allmänna läroverk	523	517	112,520	37	335,053	47
Falu » » »	431	428	192,707	62	341,304	72
Arboga samrealskola	52	50	22,781	69	66,058	74
Sala »	101	97	10,005	04	74,923	21
Köpings »	69	70	13,904	59	58,369	24
Stora Tuna »	194	193	11,009	52	83,053	25
Mora »	69	69	394	81	29,919	34
Avesta »	32	30	—	—	11,926	22
Ludvika »	30	30	—	—	13,903	13
Säger	1,501	1,484	363,323	64	1,014,511	32
Växjö stift:						
Växjö högre allmänna läroverk	387	378	124,736	27	274,706	50
Jönköpings » » »	529	522	241,239	96	341,076	49
Kalmar » » »	435	436	12,764	27	296,463	20
Kalmar högre allmänna läroverks donations-fonds delegation	—	—	292,068	28	22,850	17
Oskarshamns samrealskola	148	146	16,824	09	99,300	84
Nässjö »	190	188	2,136	76	87,263	70
Ljungby »	60	58	950	06	35,961	22
Mönsterås »	62	62	1,222	79	31,102	14
Säger	1,811	1,790	691,942	48	1,188,724	26
Lunds stift:						
Lunds högre allmänna läroverk	429	428	247,272	87	322,114	44
Malmö » » »	777	767	284,967	20	479,341	94
Kristianstads » » »	487	481	471,329	57	321,870	58
Karlskrona » » »	547	550	308,255	26	308,521	87
Hälsingborgs » » »	534	528	153,863	90	390,176	47
Ystads » » »	304	301	120,909	07	241,518	37
Landskrona » » »	297	298	99,137	12	180,650	13
Malmö » » » för flickor	111	110	5,314	61	64,769	87
Hälsingborgs » » » » »	125	125	5,439	24	75,174	21
Malmö realskola	390	387	42,367	75	209,414	39
Karlshamns samrealskola	171	166	31,493	32	88,033	99
Ängelholms »	223	223	38,661	02	109,218	66
Trälleborgs »	171	167	72,199	80	114,308	94
Hässleholms »	221	220	5,559	20	85,619	21
Höganäs »	185	183	11,823	14	82,239	27
Ronneby »	133	131	9,989	09	64,800	26
Eslövs »	144	144	4,245	82	65,072	96
Anderslövs »	44	43	1,989	88	24,198	73
Tomelilla »	49	47	2,175	85	21,624	06
Sölvesborgs »	31	30	—	—	14,076	25
Simrishamns »	32	32	—	—	14,015	08
Hörby »	30	30	—	—	13,367	98
Säger	5,435	5,391	1,916,993	71	3,290,127	16
Göteborgs stift:						
Högre latinläroverket i Göteborg	908	900	239,497	05	472,276	18
» reallläroverket i »	670	669	181,162	10	447,035	73
Halmstads högre allmänna läroverk	517	510	109,428	42	330,036	59
Uddevalla » » »	305	305	30,486	88	202,301	19
Göteborgs » » » för flickor	146	145	3,562	84	76,381	63
Göteborgs västra realskola	420	409	41,293	36	210,070	13
» östra »	516	515	36,503	19	237,727	43
Varbergs samrealskola	149	147	17,472	38	102,492	77
Strömstads »	98	96	5,752	16	69,757	20
Falkenbergs »	139	132	3,825	68	85,428	96
Lysekils »	59	58	2,068	03	35,038	06
Laholms »	23	22	—	—	12,816	61
Säger	3,950	3,908	671,052	09	2,281,362	48

5		6		7		8		9		10		11		12	
4,143	13	5,794	73	335,123	39	302	13	105,356	82	5,139	90	110,798	85	451,716	97
199	62	214	68	339,488	71	56	48	193,381	32	1,070	77	194,508	57	534,211	96
—	—	—	—	66,548	28	119	57	22,172	58	—	—	22,292	15	88,840	43
—	—	30	32	75,431	31	15	—	9,451	62	—	—	9,466	62	84,928	25
334	38	—	—	59,223	17	59	59	13,291	92	33	53	13,385	04	72,608	21
341	—	—	—	84,461	84	—	—	9,600	93	341	—	9,941	93	94,403	77
—	—	90	63	28,864	23	—	—	1,359	29	—	—	1,359	29	30,314	15
—	—	—	—	11,463	16	—	—	463	06	—	—	463	06	11,926	22
—	—	—	—	12,518	89	—	—	1,384	24	—	—	1,384	24	13,903	13
5,018	13	6,130	36	1,013,122	98	552	77	356,461	78	6,585	20	363,599	75	1,382,853	09
5,300	—	7,000	—	270,416	98	—	—	121,044	17	6,281	62	127,325	79	404,742	77
80	86	—	—	336,181	55	—	—	246,134	90	80	86	246,215	76	582,397	31
4,227	24	4,460	45	294,550	01	—	—	14,283	—	161	25	14,444	25	313,454	71
16	50	—	—	14,934	96	—	—	295,170	47	4,829	52	299,999	99	314,934	95
145	96	36	75	93,300	12	—	—	22,299	95	634	07	22,934	02	116,270	89
93	47	—	—	80,981	31	4,615	62	3,803	53	93	47	8,512	62	89,493	93
—	—	—	—	35,417	47	—	—	1,493	81	—	—	1,493	81	36,911	28
—	—	—	—	30,028	75	—	—	2,296	18	—	—	2,296	18	32,324	93
9,864	03	11,497	20	1,155,811	15	4,615	62	706,526	01	12,080	79	723,222	42	1,890,530	77
83,496	66	84,173	88	314,687	06	—	—	170,526	37	83,496	66	254,023	03	652,883	97
—	—	14,231	27	487,588	76	784	42	261,704	69	—	—	262,489	11	764,309	14
142	40	147	44	319,922	31	279	15	472,826	25	167	40	473,272	80	793,342	55
—	—	—	—	298,471	65	—	—	316,498	07	1,806	91	318,304	98	616,776	63
—	—	33,250	—	357,861	95	51	78	152,876	64	—	—	152,928	42	544,040	37
468	44	—	—	239,831	63	—	—	121,225	90	1,838	35	123,064	25	362,895	88
—	—	300	—	178,540	78	145	90	100,800	57	—	—	100,946	47	279,787	25
—	—	—	—	62,431	93	229	46	7,423	09	—	—	7,652	55	70,084	48
—	—	—	—	72,843	77	—	—	7,769	68	—	—	7,769	68	80,613	45
5,015	70	6,217	81	206,653	24	464	85	38,446	24	5,015	70	43,926	79	256,797	84
—	—	—	—	84,949	29	102	05	34,475	97	—	—	34,578	02	119,527	31
—	—	—	—	107,988	68	119	12	39,771	88	—	—	39,891	—	147,879	68
—	—	—	—	112,272	58	93	36	74,142	80	—	—	74,236	16	186,508	74
—	—	—	—	80,231	08	4	06	10,943	27	—	—	10,947	33	91,178	41
—	—	—	—	80,665	93	540	26	12,856	22	—	—	13,396	48	94,062	41
—	—	—	—	63,534	96	459	18	10,795	21	—	—	11,254	39	74,789	35
—	—	—	—	58,744	09	—	—	10,574	69	—	—	10,574	69	69,318	78
—	—	—	—	22,156	09	308	42	3,724	10	—	—	4,032	52	26,188	61
—	—	471	—	21,638	71	1,520	20	170	—	—	—	1,690	20	23,799	91
—	—	—	—	12,683	03	—	—	1,393	22	—	—	1,393	22	14,076	25
—	—	—	—	13,452	89	—	—	562	19	—	—	562	19	14,015	08
—	—	—	—	12,111	56	—	—	1,256	42	—	—	1,256	42	13,367	98
89,123	20	138,791	40	3,209,261	97	5,102	21	1,850,763	47	92,325	02	1,948,190	70	5,296,244	07
14	41	—	—	476,274	22	217	30	234,193	87	1,102	25	235,513	42	711,787	64
—	—	251	15	430,810	58	—	—	195,030	57	2,105	53	197,136	10	628,197	83
2,071	45	—	—	333,960	92	550	75	103,998	33	3,026	46	107,575	54	441,536	46
—	—	—	—	212,137	66	—	—	20,650	41	—	—	20,650	41	232,788	07
904	68	—	—	77,962	97	84	32	1,897	18	904	68	2,886	18	80,849	15
262	96	262	96	208,017	19	6	52	43,076	82	262	96	43,346	30	251,626	45
—	—	—	—	235,597	99	—	—	38,632	63	—	—	38,632	63	274,230	62
—	—	115	87	101,839	21	231	98	17,744	09	34	—	18,010	07	119,965	15
924	33	420	98	69,752	98	284	12	5,499	10	476	51	6,259	73	76,433	69
—	—	—	—	71,540	14	—	—	17,714	50	—	—	17,714	50	89,254	64
—	—	—	—	34,517	91	90	—	2,498	18	—	—	2,588	18	37,106	09
—	—	—	—	11,683	57	—	—	1,133	04	—	—	1,133	04	12,816	61
4,177	83	1,050	96	2,264,095	34	1,464	99	682,068	72	7,912	39	691,446	10	2,956,592	40

	1	2	3		4	
Karlstads stift:						
Karlstads högre allmänna läroverk	535	525	201,086	44	367,161	55
Arvika samrealskola	151	153	17,026	47	93,074	66
Kristinehamns samrealskola	288	283	34,089	14	135,311	75
Åmåls »	154	154	39,911	01	92,138	74
Filipstads »	93	91	74,662	87	76,957	29
Karlskoga »	110	111	3,700	39	63,761	08
Säffle »	83	81	2,511	91	41,694	69
Säger	1,414	1,398	372,988	23	870,099	76
Härnösands stift:						
Härnösands högre allmänna läroverk	278	278	194,389	87	239,322	58
Östersunds » » »	436	438	84,403	81	275,598	94
Sundsvalls » » »	499	488	172,227	43	308,610	54
Örnsköldsviks samrealskola	225	221	38,298	78	121,623	77
Sollefteå »	140	139	3,721	26	77,004	62
Ströms »	75	74	1,337	17	37,286	31
Säger	1,653	1,638	494,378	32	1,059,446	76
Luleå stift:						
Luleå högre allmänna läroverk	326	324	50,641	81	243,980	83
Umeå » » »	422	421	94,158	01	259,365	11
Piteå samrealskola	126	125	43,835	87	72,599	95
Haparanda »	97	96	49,281	06	158,851	52
Skellefteå »	216	217	31,302	03	119,389	97
Bodens »	178	173	6,649	90	90,839	10
Nederkalix »	79	78	1,654	80	45,901	65
Säger	1,444	1,434	277,523	48	990,928	13
Visby stift:						
Visby högre allmänna läroverk	256	253	96,489	45	205,796	04
Stockholms stad:						
Högre lärarinneseminariet jämte därmed förenade undervisningsanstalter	[1] 529	[1] 504	780,761	99	105,486	07
Högre latinläroverket å Norrmalm	742	731	119,986	93	123,791	70
» allmänna läroverket å Södermalm	793	778	80,215	90	89,294	60
» reallläroverket å Norrmalm	641	639	78,649	63	79,848	74
» allmänna läroverket å Östermalm	880	886	73,737	70	115,158	06
» » » » Kungsholmen	588	587	16,650	87	70,274	44
» » » för flickor i Stockholm	150	151	2,352	54	19,262	72
Vasa realskola	607	603	47,237	30	105,585	31
Katarina »	482	479	98,435	54	48,879	20
Nya elementarskolan i Stockholm (statens provskola)	397	393	32,603	29	53,984	55
Direktionen över Stockholms stads undervisningsverk	—	—	626,252	72	2,784,588	57
Säger	5,809	5,751	1,956,884	41	3,596,153	96
Summa	[2] 31,977	[3] 31,665	9,808,796	87	20,261,783	37

[1] Endast kvinnliga elever.
[2] Härav utgör antalet flickor: i högre läroverken 2,881 och i samrealskolorna 3,438 eller
[3] » » » » » » » 2,880 » » » 3,398 »

5		6		7		8		9		10		11		12	
519	97	—	—	361,898	45	232	38	205,931	41	705	72	206,869	51	568,767	96
—	—	—	—	87,298	10	753	45	22,049	58	—	—	22,803	03	110,101	13
—	—	—	—	136,720	99	75	31	32,604	59	—	—	32,679	90	169,400	89
—	—	—	—	90,604	56	386	96	40,961	98	96	25	41,445	19	132,049	75
4,138	51	1,863	43	80,457	61	106	71	68,667	41	4,663	51	73,437	63	155,758	67
—	—	1,937	—	56,579	14	60	07	8,885	26	—	—	8,945	33	67,461	47
69	—	—	—	38,355	53	—	—	5,836	49	83	58	5,920	07	44,275	60
4,727	48	3,800	43	851,914	38	1,614	88	384,936	72	5,549	06	392,100	66	1,247,815	47
—	—	—	—	239,734	83	—	—	193,193	24	784	38	193,977	62	433,712	45
—	—	165	99	265,896	50	28	99	93,827	94	83	33	93,940	26	360,002	75
206	18	14	28	305,853	97	585	10	172,332	12	2,258	68	175,175	90	481,044	15
—	—	847	93	123,696	69	353	58	35,024	35	—	—	35,377	93	159,922	55
—	—	—	—	73,736	06	—	—	6,989	82	—	—	6,989	82	80,725	88
—	—	—	—	36,747	54	—	—	1,875	94	—	—	1,875	94	38,623	48
206	18	1,028	20	1,045,665	59	967	67	503,243	41	3,126	39	507,337	47	1,554,031	26
1,240	91	395	65	242,310	82	96	70	51,819	47	1,240	91	53,157	08	295,863	55
—	—	—	—	255,046	09	560	95	97,916	08	—	—	98,477	03	353,523	12
—	—	—	—	73,083	35	202	93	42,957	04	192	50	43,352	47	116,435	82
—	—	—	—	148,187	41	—	—	59,945	17	—	—	59,945	17	208,132	58
—	—	—	—	121,903	18	256	70	28,532	12	—	—	28,788	82	150,692	—
—	—	—	—	92,371	23	—	—	5,117	77	—	—	5,117	77	97,489	—
—	—	—	—	37,763	32	—	—	9,793	13	—	—	9,793	13	47,556	45
1,240	91	395	65	970,665	40	1,117	28	296,080	78	1,433	41	298,631	47	1,269,692	52
—	—	—	—	207,139	81	434	08	94,510	42	201	18	95 ,145	68	302,285	49
18,079	60	19,090	26	104,137	59	4,435	32	758,584	89	18,079	60	781,099	81	904,327	66
2,566	61	2,237	53	97,134	13	17	77	142,853	—	4,102	81	146,973	58	246,345	24
1,662	61	160	88	93,179	35	3	53	77,413	56	415	79	77,832	88	171,173	11
2,010	96	3,914	37	82,790	39	65	01	71,728	60	2,010	96	73,804	57	160,509	33
2,009	91	3,498	42	113,877	21	1,646	35	69,873	78	2,009	91	73,530	04	190,905	67
—	—	1,185	63	69,148	20	78	97	16,450	34	62	17	16,591	48	86,925	31
—	—	—	—	17,475	18	—	—	4,140	08	—	—	4,140	08	21,615	26
—	—	—	—	81,209	73	—	—	70,547	96	1,064	92	71,612	88	152,822	61
—	—	—	—	41,084	69	—	—	106,230	05	—	—	106,230	05	147,314	74
33,042	49	38,542	91	43,637	06	378	10	37,072	26	—	—	37,450	36	119,630	33
4,643	67	3,193	24	2,772,783	47	54	68	627,321	39	12,132	18	639,508	25	3,415,484	96
64,015	85	71,823	24	3,516,457	—	6,679	73	1,982,215	91	39,878	34	2,028,773	98	5,617,054	22
197,689	10	254,037	81	19,916,136	12	31,940	14	9,858,762	71	207,392	56	10,098,095	41	30,268,269	34

tillsammans 6,319.
» 6,278.

Statens folk- och

	1	2	3		4	
Folkskoleseminariet i:						
Stockholm (kvinnligt enkelseminarium med studentkurs)	110	110	8,766	55	218,364	34
Uppsala (manligt dubbelseminarium)	152	152	2,088	79	260,923	44
Strängnäs (manligt enkelseminarium)	36	36	13,379	69	107,052	18
Linköping (manligt dubbelseminarium)	125	124	3,922	96	233,091	64
Växjö (manligt enkelseminarium med studentkurs)	109	109	9,565	70	179,967	91
Kalmar (kvinnligt enkelseminarium)	78	78	157	28	146,704	67
Lund (manligt dubbelseminarium)	131	130	6,960	77	234,129	65
Landskrona (kvinnligt enkelseminarium)	80	80	—	—	161,575	57
Göteborg (manligt dubbelseminarium)	152	152	8,943	64	326,692	30
Skara (kvinnligt enkelseminarium)	79	79	1	93	139,154	67
Karlstad (manligt dubbelseminarium)	120	120	12,552	99	244,163	25
Falun (kvinnligt dubbelseminarium)	123	122	21,312	09	242,796	20
Härnösand (manligt enkelseminarium)	81	80	3,850	05	144,506	90
Umeå (kvinnligt dubbelseminarium)	122	121	38,045	42	208,934	82
Luleå (dubbelseminarium, samseminarium)	103	103	2,859	58	230,319	21
Småskoleseminariet i:						
Haparanda	36	36	3,057	43	75,309	13
Murjek	43	42	5,016	28	74,232	09
Lycksele	51	51	8,223	60	84,667	86
Hagaström	33	33	437	79	49,960	—
Summa	1,764	1,758	149,142	54	3,362,545	83

småskoleseminarier.

5		6		7		8		9		10		11		12	
—	—	—	—	218,718	89	222	57	8,189	43	—	—	8,412	—	227,130	89
—	—	—	—	260,426	78	79	79	1,919	41	586	25	2,585	45	263,012	23
852	41	1,792	67	101,766	79	369	70	16,502	71	852	41	17,724	82	121,284	28
510	82	—	—	235,272	82	—	—	2,252	60	—	—	2,252	60	237,525	42
—	—	—	—	179,891	23	217	24	9,257	10	168	04	9,642	38	189,533	61
387	54	—	—	147,249	49	—	—	—	—	—	—	—	—	147,249	49
—	-	—	—	235,057	98	145	39	5,887	05	—	—	6,032	44	241,090	42
—	—	965	22	160,534	65	75	70	—	—	—	—	75	70	161,575	57
97	98	—	—	307,108	31	144	86	28,382	77	97	98	28,625	61	335,733	92
2,628	27	3,021	62	138,761	91	1	34	—	—	—	—	1	34	141,784	87
—	—	—	—	244,357	02	186	46	12,172	76	—	—	12,359	22	256,716	24
—	—	—	—	242,306	10	—	—	21,802	19	—	—	21,802	19	264,108	29
956	04	82	18	146,555	43	—	—	1,719	34	956	04	2,675	38	149,312	99
—	—	—	—	213,972	68	118	47	32,889	09	—	—	33,007	56	246,980	24
—	—	—	—	229,658	48	—	—	3,520	31	—	—	3,520	31	233,178	79
—	—	—	—	78,131	98	—	—	234	58	—	—	234	58	78,366	56
—	—	—	—	75,715	59	1,429	59	2,103	19	—	—	3,532	78	79,248	37
—	—	—	—	82,304	08	—	—	10,587	38	—	—	10,587	38	92,891	46
—	—	—	—	50,319	71	78	08	—	—	—	—	78	08	50,397	79
5,433	06	5,861	69	3,348,109	92	3,069	19	157,419	91	2,660	72	163,149	82	3,517,121	43

Tysta skolan å Lidingö.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		1,598,560: 74

Inkomster:

Åttonde huvudtiteln:		
I. 55. Tysta skolan å Lidingö	20,000: —	
Inkomster av egendomarna nr 38 Karlavägen och nr 96 Sveavägen i Stockholm samt fastigheten å Lidingö	103,820: 43	
Intressemedel	19,387: 81	
Gåvomedel	1,000: —	
Ersättning för kost m. m.	4,418: 82	
Pensionsavgifter	243: 97	148,871: 03

Balans den 30 juni 1931:

Skulder:		
Diverse medel	4,784: 53	
Övriga skulder	670,105: 87	674,890: 40
	Summa	2,422,322: 17

Kredit.

Balans den 1 juli 1930:

Skulder		667,458: 09

Utgifter:

Avlöningar	30,674: 52	
Pensioner	1,833: —	
Till statens pensionsanstalt inbetalda avgifter	865: 97	
Premier åt elever	370: —	
Undervisningsmateriel och inventarier	5,243: 46	
Kosthåll, sjukvård m. m.	13,156: 84	
Utgifter för egendomarna nr 38 Karlavägen och nr 96 Sveavägen i Stockholm samt fastigheten å Lidingö	63,542: 05	
Allmänna omkostnader	11,602: 36	
Nedskrivning av värdet å Lidingöfastigheten	15,000: —	
» » » » obligationer	5,405: —	147,693: 20

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Kassabehållning	131: 81	
Innestående i bank	25,203: 07	
Obligationer	396,835: —	
Fastigheter	1,185,000: —	
Inventarier	1: —	1,607,170: 88
	Summa	2,422,322: 17

Antalet elever under läsåret 1930—1931 utgjorde 36.

Institutet och förskolan för blinda å Tomteboda.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		1,071,856: 04

Inkomster:

Särskilda uppbördsmedel för utgiftsanslagen:		
Åttonde huvudtiteln:		
Institutet och förskolan för blinda å Tomteboda:		
I. 57. Institutet och förskolan	117,783: 86	
I 74. Tryckning av blindskrifter	1,122: 45	118,906: 31
Uttag å statsverkets giroräkning i riksbanken		303,692: 76
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter		8,008: 94

Balans den 30 juni 1931:

Skulder:		
Utgiftsrester	40,836: 93	
Diverse medel	1,062,712: 28	1,103,549: 21
	Summa	2,606,013: 26

Kredit.

Balans den 1 juli 1930:

Skulder		1,076,367: 49

Utgifter:

Åttonde huvudtiteln:		
Institutet och förskolan för blinda å Tomteboda:		
I. 57. Institutet och förskolan	220,933: 86	
58. Förstärkning av anslaget till institutet och förskolan	47,895: 74	
59. Skrivmaskiner åt avgående elever vid institutet	3,000: —	
I. 72. Bidrag till avlönande av vikarier för lärare vid blindundervisningsanstalter	1,355: 92	
73. Järnvägsresor för blindskolelever jämte åtföljande vårdare	4,159: 75	
74. Tryckning av blindskrifter	8,122: 45	
N. 1. Ålderstillägg	11,223: 42	
3. Extra utgifter	2,400: —	
8. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	13,938: 76	
11. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	26,662: —	
Institutet och förskolan för blinda å Tomteboda:		
I. 55/1929—30. Förstärkning av anslaget till institutet och förskolan	2,372: 91	
I. 69/1929—30. Understöd åt blindlärarelever	500: —	342,564: 81
Insättningar å statsverkets giroräkning i riksbanken		74,780: 48
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter		11,395: 13

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Innestående i bank	38,351: 92	
Fastigheter	58,000: —	
Inkomstrester	37,199: 35	
Obligationer	942,354: 08	
Utlånta medel	25,000: —	1,100,905: 35
	Summa	2,606,013: 26

Lärjungarnas antal uppgick under såväl höstterminen 1930 som vårterminen 1931 till 172, därav 97 gossar och 75 flickor.

Läroanstalterna för blinda.

	Växjö	Kristinehamn	Uppsala	Summa
	1	2	3	4
Debet.				
Balans den 1 juli 1930:				
Tillgångar	169,275: 74	117,077: 89	— —	286,353: 63
Inkomster:				
Åttonde huvudtiteln:				
Förskolan för blinda i Växjö:				
I. 61. Förskolan	20,600: —	— —	— —	20,600: —
62. Förstärkning av anslaget till förskolan	4,000: —	— —	— —	4,000: —
63. Vattenklosetter i förskolans huvudbyggnad	4,555: —	— —	— —	4,555: —
Hantverksskolan i Kristinehamn för blinda:				
I. 64. Avlöningar	— —	16,300: —	— —	16,300: —
65. Materialier, expenser m. m.	— —	11,000: —	— —	11,000: —
66. Förstärkning av reservationsanslaget till materialier, expenser m. m.	— —	12,150: —	— —	12,150: —
67. Uppehållande av en extra avdelning	— —	10,600: —	— —	10,600: —
68. Fria frakter för arbetsmaterialier till blinda hantverkare	— —	4,500: —	— —	4,500: —
I. 71. Hantverksskolan i Uppsala för blinda kvinnor	— —	— —	25,000: —	25,000: —
73. Järnvägsresor för blindskolelever jämte åtföljande vårdare	470: 70	— —	— —	470: 70
N. 1. Ålderstillägg	2,250: —	2,100: —	— —	4,350: —
8. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	2,350: —	3,433: 33	— —	5,783: 33
11. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	6,996: —	11,803: —	— —	18,799: —
Elevavgifter	12,000: —	— —	— —	12,000: —
Intressemedel	— —	1,173: 93	— —	1,173: 93
Försäljningsmedel	172: 50	116,375: 88	3,247: 64	119,796: 02
Ersättning för kost, lyse m. m.	419: 83	— —	— —	419: 83
Bidrag från Anna Wikströms stiftelse	— —	— —	911: 44	911: 44
Diverse inkomstmedel	1: 40	30: 52	95: 85	127: 77
Ökat värde å inventarier	395: 04	— —	— —	395: 04
Säger	54,210: 47	189,466: 66	29,254: 93	272,932: 06
Summa	223,486: 21	306,544: 55	29,254: 93	559,285: 69

Kredit.

Utgifter:

	1	2	3	4
Avlöningar	30,446: —	46,759: 33	13,952: 33	91,157: 66
Utackorderingsbidrag till behövande elever	— —	6,341: —	— —	6,341: —
Kosthåll, beklädnad, sjukvård m. m.	10,071: 26	4,900: —	7,058: 42	22,029: 68
Undervisnings- och arbetsmaterialier samt inventarier	1,595: 89	117,075: 16	2,292: 42	120,963: 47
Bidrag till fria frakter för arbetsmaterialier för blinda	— —	4,352: 28	— —	4,352: 28
Inredande av vattenklosetter i förskolans för blinda i Växjö huvudbyggnad	4,555: —	— —	— —	4,555: —
Allmänna omkostnader	6,901: 38	11,959: 99	5,951: 76	24,813: 13
Säger	53,569: 53	191,387: 76	29,254: 93	274,212: 22

Leverering:

Till statskontoret	245: 90	— —	— —	245: 90

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:				
Kassabehållning	— —	1,073: 45	— —	1,073: 45
Innestående i bank	— —	35,090: 55	— —	35,090: 55
Förskott	— —	5,960: 75	— —	5,960: 75
Fordringar	— —	8,395: 58	— —	8,395: 58
Fastigheter	150,000: —	— —	— —	150,000: —
Inventarier, materialier m. m.	19,670: 78	64,636: 46	— —	84,307: 24
Säger	169,670: 78	115,156: 79	— —	284,827: 57
Summa	223,486: 21	306,544: 55	29,254: 93	559,285: 69

Antalet elever under arbetsåret 1930—1931 utgjorde:

vid förskolan för blinda i Växjö:
under höstterminen 1930 30
» vårterminen 1931 30

» hantverksskolan i Kristinehamn för blinda:
under höstterminen 1930 59
» vårterminen 1931 61

» hantverksskolan i Uppsala för blinda kvinnor:
under höstterminen 1930 23
» vårterminen 1931 ..... 23.

Vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		68,002: 07

Inkomster:

Åttonde huvudtiteln:		
Vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte:		
I. 69. Anstalten	87,780: 58	
70. Extra ordinarie lärarpersonal och vaktmästare	7,500: —	
I. 72. Bidrag till avlönande av vikarier för lärare vid blindundervisningsanstalter	112: —	
73. Järnvägsresor för blindskolelever jämte åtföljande vårdare	1,379: 60	
N. 1. Ålderstillägg	3,250: —	
8. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	6,888: 38	
10. Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare	940: —	
11. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	22,978: —	
Elevavgifter	72,768: 01	
Ersättning för kost, värme m. m.	10,517: 24	
Intressemedel	2,751: 33	
Försäljningsmedel	3,858: 69	
Diverse inkomstmedel	37: 20	220,761: 03
	Summa	288,763: 10

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar m. m.	98,301: 25	
Gratifikationer m. m.	1,637: 70	
Kosthåll, beklädnad, sjukvård m. m.	63,183: 74	
Undervisnings- och arbetsmaterialier samt inventarier	8,405: 36	
Allmänna omkostnader	37,329: 43	208,857: 48

Leverering:

Till länsstyrelsen i Malmöhus län		5,830: 76

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Kassabehållning	120: 30	
Innestående i bank och å postgiroräkning	73,954: 56	74,074: 86
	Summa	288,763: 10

Antalet skyddslingar utgjorde vid arbetsårets början 180, fördelade på följande sätt:
44 i skolan,
54 i arbetshemmet,
82 i asylen.

Vid arbetsårets slut utgjorde antalet skyddslingar 179, fördelade sålunda:
47 i skolan,
54 i arbetshemmet,
78 i asylen.

Tekniska

Debet.	Tekniska gymnasiet i Örebro		Tekniska Malmö	
	1		2	
Balans den 1 juli 1930:				
Tillgångar	125,363	57	128,718	03
Inkomster:				
Åttonde huvudtiteln:				
J. 1. Tekniska läroverk	118,759	80	111,380	56
2. Fjärde parallellavdelning vid tekniska läroverket i Örebro	24,000	—	—	—
3. Undervisning i färgeriteknik vid tekniska elementarskolan i Norrköping	—	—	—	—
4. Parallellavdelningar vid tekniska fackskolan i Eskilstuna	—	—	—	—
5. Stipendier åt obemedlade och mindre bemedlade elever vid de tekniska fackskolorna	—	—	1,550	—
N. 1. Ålderstillägg	9,433	34	5,958	35
8. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	21,615	48	14,113	87
9. Provisorisk avlöningsförbättring för lärare vid de allmänna läroverken m. fl.	—	—	502	33
10. Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare	—	—	930	—
11. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	45,520	—	32,968	—
12. Dyrtidstillägg åt lärare vid vissa statsunderstödda läro- m. fl. anstalter	—	—	—	—
Norrköpings stads hyresanslag åt rektor vid tekniska elementarskolan i nämnda stad	—	—	—	—
Donations- och gåvomedel	3,185	45	9,885	25
Inträdes- och terminsavgifter	9,987	—	5,570	—
Intressemedel	4,379	92	5,349	83
Försäljningsmedel	—	—	—	—
Ersättning för materialprovningar, värme, lyse, förbrukade materialier m. m.	886	49	1,570	52
Diverse	625	55	481	84
Säger	238,393	03	190,260	55
Balans den 30 juni 1931:				
Skulder:				
I allmänhet	—	—	—	—
Summa	363,756	60	318,978	58
Kredit.				
Balans den 1 juli 1930:				
Skulder	—	—	—	—

läroverk.

läroverket i Härnösand		Elektrotekniska fackskolan i Västerås		Tekniska elementarskolan i Norrköping		Tekniska elementarskolan i Borås		Tekniska fackskolan för maskinindustri i Eskilstuna		Summa	
3		4		5		6		7		8	
14,823	52	10,033	89	116,328	24	252,859	77	52,279	86	700,406	88
52,525	—	40,362	37	47,692	98	52,174	—	36,405	54	459,300	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24,000	—
—	—	—	—	1,600	—	—	—	—	—	1,600	—
—	—	—	—	—	—	—	—	6,277	47	6,277	47
—	—	1,622	14	—	—	—	—	1,800	—	4,972	14
3,150	—	—	—	—	—	3,300	—	—	—	21,841	69
6,575	84	4,156	09	5,215	62	6,231	10	4,629	20	62,537	20
1,440	—	450	—	685	—	225	—	—	—	3,302	33
696	66	—	—	310	—	240	—	—	—	2,176	66
15,337	—	—	—	12,429	—	14,020	—	10,114	—	130,388	—
—	—	10,563	—	—	—	—	—	—	—	10,563	—
—	—	—	—	2,000	—	—	—	—	—	2,000	—
550	—	50	—	2,480	—	510	—	1,800	—	18,460	70
1,842	50	2,200	—	1,630	—	1,450	—	—	—	22,679	50
348	50	335	61	5,167	71	6,447	44	2,489	32	24,518	33
40	—	4	64	—	—	—	—	—	—	44	64
1,496	—	—	—	1,067	52	2,621	86	—	—	7,642	39
—	—	20	—	—	—	3	—	—	—	1,130	39
84,001	50	59,763	85	80,277	83	87,222	40	63,515	53	803,434	69
—	—	—	—	—	—	—	—	8	18	8	18
98,825	02	69,797	74	196,606	07	340,082	17	115,803	57	1,503,849	75
—	—	—	—	—	—	500	—	—	02	500	02

	1		2	
Utgifter:				
Avlöningar	197,487	46	144,429	51
Stipendier m. m.	10,432	47	9,970	65
Bibliotek, samlingar, undervisningsmateriel och inventarier	4,456	08	3,688	50
Laborationer	6,148	37	2,451	36
Verkstaden	—	—	—	—
Allmänna omkostnader	18,916	45	11,818	36
Säger	237,440	83	172,358	38
Leverering:				
Till länsstyrelserna i Östergötlands, Malmöhus, Örebro och Västernorrlands län	1,105	82	623	60
Balans den 30 juni 1931:				
Tillgångar:				
Kassabehållning	47	88	23	51
Innestående i bank	88,562	07	98,353	09
Fastigheter	—	—	—	—
Inventarier	—	—	—	—
Obligationer och förlagsbevis	36,600	—	18,720	—
Utlånta medel	—	—	—	—
Aktier	—	—	28,900	—
Fordringar	—	—	—	—
Säger	125,209	95	145,996	60
Summa	363,756	60	318,978	58

Antalet lärjungar under läsåret 1930—1931 utgjorde:

vid tekniska gymnasiet i Örebro:	
under höstterminen 1930	319
» vårterminen 1931	319
» tekniska läroverket i Malmö:	
under höstterminen 1930	179
» vårterminen 1931	177
» tekniska läroverket i Härnösand:	
under höstterminen 1930	62
» vårterminen 1931	61
» elektrotekniska fackskolan i Västerås:	
under höstterminen 1930	64
» vårterminen 1931	64

3		4		5		6		7		8	
68,724	50	44,781	46	61,166	93	66,645	25	46,534	29	629,769	40
1,614	—	2,412	84	2,403	20	5,926	67	4,430	25	37,190	08
2,980	59	4,029	81	3,216	53	1,443	58	4,659	18	24,474	27
926	32	971	42	648	50	2,460	40	—	—	13,606	37
—	—	—	—	471	14	1,508	83	—	—	1,979	97
6,432	49	4,822	44	7,146	25	11,153	99	6,393	95	66,683	93
80,677	90	57,017	97	75,052	55	89,138	72	62,017	67	773,704	02
415	66	—	—	375	37	—	—	—	—	2,520	45
288	47	—	—	3,230	86	—	—	—	—	3,590	72
16,442	99	12,779	77	14,350	99	51,013	74	12,952	88	294,455	53
—	—	—	—	—	—	40,000	—	—	—	40,000	—
—	—	—	—	—	—	63,800	—	—	—	63,800	—
1,000	—	—	—	103,596	30	35,350	—	21,000	—	216,266	30
—	—	—	—	—	—	58,500	—	19,833	—	78,333	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28,900	—
—	—	—	—	—	—	1,779	71	—	—	1,779	71
17,731	46	12,779	77	121,178	15	250,443	45	53,785	88	727,125	26
98,825	02	69,797	74	196,606	07	340,082	17	115,803	57	1,503,849	75

vid tekniska elementarskolan i Norrköping:
under höstterminen 1930 69
» vårterminen 1931 69
» tekniska elementarskolan i Borås:
under höstterminen 1930 64
» vårterminen 1931 64
» tekniska fackskolan för maskinindustri i Eskilstuna:
under höstterminen 1930 101
» vårterminen 1931 ..... 97.

Särskilda anstalter för yrkesundervisning.

	Tekniska skolan i Stockholm		Bergsskolorna i Filipstad		Bergsskolorna i Falun		Vävskolan i Borås		Summa	
	1		2		3		4		5	
Debet.										
Balans den 1 juli 1930:										
Tillgångar	823,024	46	109,803	33	30,450	81	169,696	72	1,132,975	32
Inkomster:										
Åttonde huvudtiteln:										
Tekniska skolan i Stockholm:										
J. 15. Tekniska skolan	102,575	—	—	—	—	—	—	—	102,575	—
16. Täckande av brist i tekniska skolans i Stockholm stat	10,500	—	—	—	—	—	—	—	10,500	—
17. Verksamheten vid tekniska skolan i Stockholm	33,000	—	—	—	—	—	—	—	33,000	—
J. 18. Bergsskolan i Filipstad	—	—	20,000	—	—	—	—	—	20,000	—
20. Vävskolan i Borås	—	—	—	—	—	—	12,550	—	12,550	—
21. Dyrtidstillägg vid tekniska skolan i Stockholm, vävskolan i Borås samt bergsskolan i Falun	23,742	50	—	—	—	—	2,133	—	25,875	50
Bidrag från Stockholms stad	63,968	50	—	—	—	—	—	—	63,968	50
» » Filipstads »	—	—	417	15	—	—	—	—	417	15
» » järnkontoret	—	—	30,400	—	—	—	—	—	30,400	—
» » Älvsborgs läns landsting	—	—	—	—	—	—	11,583	—	11,583	—
Elevavgifter	32,190	—	900	—	—	—	1,960	—	35,050	—
Intressemedel	38,093	47	140	73	—	—	1,363	23	39,597	43
Försäljningsmedel	—	—	298	32	—	—	1,221	67	1,519	99
Hyresmedel	3,000	—	—	—	—	—	—	—	3,000	—
Ersättning för värme och lyse	—	—	—	—	—	—	450	—	450	—
Diverse	1,132	89	77	70	—	—	—	—	1,210	59
Från bergsskolan i Falun överlämnade inventarier och materiel	—	—	12,959	75	—	—	—	—	12,959	75
Uppdebiteras bergsskolans i Falun skulder den 1 juli 1930 till diverse medel	—	—	—	—	7,654	27	—	—	7,654	27
Ökat värde å inventarier och materiel m. m.	—	—	5,017	69	—	—	—	—	5,017	69
Säger	308,202	36	70,211	34	7,654	27	31,260	90	417,328	87
Balans den 30 juni 1931:										
Skulder:										
Diverse medel	—	—	21,405	90	—	—	—	—	21,405	90
Övriga skulder	3	50	2,129	77	—	—	—	—	2,133	27
Säger	3	50	23,535	67	—	—	—	—	23,539	17
Summa	1,131,230	32	203,550	34	38,105	08	200,957	62	1,573,843	36

	1		2		3		4		5	
Kredit.										
Balans den 1 juli 1930:										
Skulder	11,163	—	23,594	42	7,654	27	—	—	42,411	69
Utgifter:										
Avlöningar	208,702	27	39,447	74	—	—	23,766	—	271,916	01
Stipendier m. m.	34,265	—	558	81	—	—	1,127	—	35,950	81
Bibliotek, samlingar, undervisningsmateriel och inventarier	8,526	63	4,712	44	—	—	1,747	29	14,986	36
Laborationer	372	62	1,716	65	—	—	—	—	2,089	27
Allmänna omkostnader	41,577	57	5,204	13	—	—	3,706	86	50,488	56
Nedskrivning av obligationer till pari	731	29	—	—	—	—	—	—	731	29
Minskat värde å inventarier och materiel m. m.	—	—	5,106	68	—	—	—	—	5,106	68
Till järnkontoret överlämnade i bank och å postgiroräkning innestående medel	—	—	—	—	17,491	06	—	—	17,491	06
Till bergsskolan i Filipstad överlämnade inventarier och materiel	—	—	—	—	12,959	75	—	—	12,959	75
Säger	294,175	38	56,746	45	30,450	81	30,347	15	411,719	79
Balans den 30 juni 1931:										
Tillgångar:										
Kassabehållning	23	97	—	—	—	—	—	—	23	97
Innestående i bank och å postgiroräkning	31,268	39	4,604	82	—	—	32,087	56	67,960	77
Fastigheter	—	—	70,566	43	—	—	98,900	—	169,466	43
Inventarier och materiel	—	—	47,941	25	—	—	32,900	—	80,841	25
Obligationer och förlagsbevis	681,378	29	—	—	—	—	6,650	—	688,028	29
Utlånta medel	1,606	25	—	—	—	—	—	—	1,606	25
Aktier	65,901	04	—	—	—	—	—	—	65,901	04
Fordringar	45,714	—	96	97	—	—	72	91	45,883	88
Säger	825,891	94	123,209	47	—	—	170,610	47	1,119,711	88
Summa	1,131,230	32	203,550	34	38,105	08	200,957	62	1,573,843	36

Antalet lärjungar under läsåret 1930—1931 utgjorde:

vid tekniska skolan i Stockholm:
under höstterminen 1930 1,232
» vårterminen 1931 1,059
vid bergsskolan i Filipstad:
under höstterminen 1930 18
» vårterminen 1931 18
vid vävskolan i Borås:
under höstterminen 1930 52
» vårterminen 1931 ..... 49.

Statens biografbyrå.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		21,761: 91

Inkomster:

Åttonde huvudtiteln:		
K. 17. Statens biografbyrå	71,011: —	
N. 11. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	6,500: —	
Granskningsavgifter	153,090: 50	
Ökat värde å inventarier	3,836: 20	234,437: 70
	Summa	256,199: 61

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar	54,934: 40	
Hyra	9,500: —	
Inventarier	3,836: 20	
Allmänna omkostnader	8,191: 96	76,462: 56

Leverering:

Till statskontoret	154,138: 94

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:	
Inventarier	25,598: 11
Summa	256,199: 61

Gymnastiska centralinstitutet.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		99,379: 91

Inkomster:

Egentliga statsinkomster:		
A. II. 5. Hyresmedel från under byggnadsstyrelsens vård stående egendomar	2,050: 01	
Åttonde huvudtiteln:		
H. 5. Allmänna läroverken	1,200: —	
Gymnastiska centralinstitutet:		
L. 1. Avlöningar	100,163: 16	
2. Materiel m. m.	13,000: —	
3. Extra personal vid institutet m. m.	7,410: —	
4. Täckande av brist i reservationsanslaget till materiel m. m. vid utgången av budgetåret 1928/1929	1,640: —	
5. Materiel för undervisning i anatomi och fysiologi	4,000: —	
N. 3. Extra utgifter	497: 60	
11. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	16,000: —	
Ersättning från diverse föreningar och personer för hyra av lokal samt för lyse och dusch	12,197: 75	
Dito för sjukgymnastik	497: 50	
Intressemedel m. m.	3,659: 80	
Diverse inkomstmedel	859: 37	163,175: 19
	Summa	262,555: 10

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar m. m.	126,077: 80	
Stipendier	5,000: —	
Ved, ljus, materiel och samlingar	20,272: 83	
Diverse expenser	7,577: 15	158,927: 78

Leverering:

Till statskontoret	3,239: 41

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Kassabehållning	39: 75	
Innestående i bank	20,389: 67	
Obligationer	79,958: 49	100,387: 91
	Summa	262,555: 10

Antalet elever under undervisningsåret 1930—1931 utgjorde 136, därav 71 manliga och 65 kvinnliga. Därjämte har undervisning i gymnastik åtnjutits av skolungdom till ett antal av 1,250. Antalet patienter vid sommarpolikliniken uppgick till 226, därav 108 manliga och 118 kvinnliga.

Aug. Abrahamsons stiftelse.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		781,145: 16

Inkomster:

Intressemedel	17,390: 47	
Hyres- och frälseräntemedel	24,520: 32	
Inskrivnings- och undervisningsavgifter	7,390: —	
Försäljningsmedel för ritningar	1,329: 37	
Vinst å hushållet	11,994: 96	
Dito å skogsdriften	10,258: 67	
Dito å trädgården	1,000: —	
Dito å butiken	1,575: 57	
Dito å verktygs- och skolmöbelfabriken	649: 97	76,109: 33

Balans den 30 juni 1931:

Skulder:		
Utgiftsrester	11,675: 40	
Diverse medel	380,963: 76	
Övriga skulder	56,035: 57	
I statskontoret	5,822: 86	454,497: 59
	Summa	1,311,752: 08

Kredit.

Balans den 1 juli 1930:

Skulder		460,089: 75

Utgifter:

Avlöningar	31,773: 50	
Omkostnader för undervisningen	16,429: 17	
Dito för park, planteringar och vägar	2,554: —	
Nybyggnader och reparationer	11,707: 75	
Förlust å lantbruket	537: 67	
Understöd och pensioner m. m.	3,116: 18	
Skatter m. m.	4,856: 76	70,975: 03

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Kassabehållning	3,980: 18	
Innestående i bank	8,125: 36	
Fastigheter	180,100: —	
Inventarier m. m.	190,306: 64	
Aktier	10: —	
Fordringar	9,505: 59	
I statskontoret	388,659: 53	780,687: 30
	Summa	1,311,752: 08

NIONDE HUVUDTITELN.

Jordbruksdepartementet.

	Debet						Kredit					
	Tillgångar den 1/7 1930		Uppbörd		Leverering från statskontoret		Utgifter		Leverering till statskontoret		Summa	
A. II. 5. Hyresmedel från under byggnadsstyrelsens vård stående egendomar	—	—	360	—	—	—	—	—	360	—	360	—
Nionde huvudtiteln:												
A. 1. Departementschefen	—	—	—	—	24,000	—	24,000	—	—	—	24,000	—
2. Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli	—	64	—	—	184,532	56	184,532	56	—	64	184,533	20
O. 3. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	180	30	—	—	21,905	38	21,679	40	406	28	22,085	68
4. Tryckningskostnader	—	—	—	—	15,184	21	15,184	21	—	—	15,184	21
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	—	—	—	—	21,664	—	21,664	—	—	—	21,664	—
Elfte huvudtiteln:												
Civila pensionsväsendet:												
A. 4. Dyrtidstillägg åt f. d. civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer	—	—	—	—	1,212	—	1,212	—	—	—	1,212	—
Allmänna indragningsstaten:												
C. 1. Diverse föremål	—	—	—	—	9,540	—	9,540	—	—	—	9,540	—
Summa	180	94	360	—	278,038	15	277,812	17	766	92	278,579	09

Lantbruks-

	D e-			
	Tillgångar den 1/7 1930		Uppbörd	
	1		2	
A. II. 5. Hyresmedel från under byggnadsstyrelsens vård stående egendomar	—	—	648	—
Åttonde huvudtiteln:				
K. 18. Befrämjande av vissa i samband med biografväsendet stående ändamål	—	—	502	74
Nionde huvudtiteln:				
B. 1. Lantbruksstyrelsen	—	—	347	50
2. Lantbruksingenjörer och lantbruksstipendiater	—	—	—	—
3. Assistenter hos lantbruksingenjörer och lantbruksstipendiater	—	—	37	50
4. Statskonsulenter	—	—	—	—
5. Stipendiater i boskapsskötsel och mejerihushållning m. m	—	—	—	—
D. 14. Lägre mejeriskolor för kvinnor	—	—	—	—
15. Utbildningskurser för kontrollassistenter	—	—	—	—
16. Utbildningskurser för ladugårdsförmän och svinskötare...	—	—	—	—
17. Utbildningskurser för kvinnliga ladugårdsskötare i Norrland och Dalarna	—	—	—	—
18. Utbildningskurser i beteskultur och ängsskötsel	—	—	—	—
20. Understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter	—	—	1,596	—
27. Kurser i trädgårdsskötsel	—	—	—	—
F. 1. Befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln	58,307	67	19,855	—
3. Avelscentra för nötboskap	—	—	—	—
4. Förekommande och hämmande av tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen	—	—	98	61
5. Kontroll å uppvärmning av till kreatursföda avsedd mjölk m. m.	—	—	—	—
6. Befrämjande i allmänhet av svinaveln	13,212	01	5,966	—
9. Fåravelns befrämjande	10,885	47	3,249	—
H. 3. Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanäringar	—	—	1,692	50
5. Ordnad bokföring vid mindre jordbruk m. m.	—	—	113	76
8. Utbildningskurser för vandringsrättare	—	—	—	—
13. Maskin- och redskapsprovningsanstalterna vid Ultuna och Alnarp	—	—	13,470	59
43. Bidrag för deltagande i allmänna svenska lantbruksmötet och allmänna trädgårdsutställningen i Stockholm 1930	—	—	—	—
45. Lantbruksattachéer	—	—	—	—
53. Instruktionskurs för mejerikonsulenter	—	—	—	—
54. Svenska smörprovningarnas verksamhet	—	—	—	—
J. 1. Statens lokala fiskeriadministration	—	—	—	—
6. Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen	—	—	2,711	33
13. Fartyget Eystrasalt	—	—	—	—
K. 27. Belöningar för rovdjurs dödande	—	—	—	—
O. 3. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	—	—	—	—
4. Tryckningskostnader	—	—	753	98
6. Extra utgifter	—	—	1,559	—
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	—	—	60	—
Ålyngeluppsamlingsstation vid Trollhättan	298	17	5,208	75
Fonden för svenska hornboskaps- och fåravelns förädling	—	—	111	—

styrelsen.

b e t				Kredit								
Leverering från statskontoret		Skulder den 30/6 1931		Skulder den 1/7 1930		Utgifter		Leverering till statskontoret		Tillgångar den 30/6 1931		Summa	
3		4		5		6		7		8		9	
—	—	—	—	—	—	—	—	648	—	—	—	648	—
111	48	—	—	—	—	614	22	—	—	—	—	614	22
221,023	72	—	—	—	—	219,403	56	1,967	66	—	—	221,371	22
42,730	75	—	—	—	—	42,730	75	—	—	—	—	42,730	75
63,621	60	—	—	—	—	63,659	10	—	—	—	—	63,659	10
33,810	—	—	—	—	—	33,810	—	—	—	—	—	33,810	—
4,166	68	—	—	—	—	3,958	34	208	34	—	—	4,166	68
27,710	50	—	—	—	—	27,710	50	—	—	—	—	27,710	50
13,083	—	—	—	—	—	13,083	—	—	—	—	—	13,083	—
29,950	—	—	—	—	—	29,950	—	—	—	—	—	29,950	—
3,920	—	—	—	—	—	3,920	—	—	—	—	—	3,920	—
3,456	75	—	—	—	—	3,456	75	—	—	—	—	3,456	75
246,205	50	—	—	—	—	247,801	50	—	—	—	—	247,801	50
18,816	06	—	—	—	—	18,816	06	—	—	—	—	18,816	06
7,000	—	—	—	—	—	26,352	84	—	—	58,809	83	85,162	67
3,842	01	—	—	—	—	3,837	66	4	35	—	—	3,842	01
142,101	42	—	—	—	—	142,200	03	—	—	—	—	142,200	03
35,000	—	—	—	—	—	34,407	85	592	15	—	—	35,000	—
—	—	—	—	—	—	492	52	—	—	18,685	49	19,178	01
—	—	—	—	—	—	2,446	05	—	—	11,688	42	14,134	47
13,626	—	—	—	—	—	15,318	50	—	—	—	—	15,318	50
8,742	75	—	—	—	—	8,856	51	—	—	—	—	8,856	51
3,081	56	—	—	—	—	3,081	56	—	—	—	—	3,081	56
63,500	—	—	—	—	—	76,970	59	—	—	—	—	76,970	59
11,856	04	—	—	5,242	55	6,613	49	—	—	—	—	11,856	04
62,500	—	—	—	—	—	62,500	—	—	—	—	—	62,500	—
7,844	49	—	—	—	—	7,844	49	—	—	—	—	7,844	49
1,410	50	—	—	—	—	1,410	50	—	—	—	—	1,410	50
15,075	—	—	—	—	—	14,737	80	337	20	—	—	15,075	—
24,481	92	—	—	—	—	27,192	90	—	35	—	—	27,193	25
16,000	—	—	—	—	—	14,274	96	1,725	04	—	—	16,000	—
60,000	—	—	—	—	—	58,020	55	1,979	45	—	—	60,000	—
21,660	—	—	—	—	—	21,109	10	550	90	—	—	21,660	—
7,620	90	—	—	—	—	7,758	90	615	98	—	—	8,374	88
9,982	50	—	—	1,598	67	9,942	83	—	—	—	—	11,541	50
62,000	—	—	—	—	—	61,291	—	769	—	—	—	62,060	—
—	—	—	—	—	—	2,572	72	—	—	2,934	20	5,506	92
13,066	55	—	—	—	—	13,177	55	—	—	—	—	13,177	55

	1		2	
Särskilda, av statskontoret förvaltade, medel för fiskets befrämjande:				
För fiskodling och fiskets befrämjande i Gullspångsälven	—	—	—	—
» befrämjande av laxfisket i Ljusne älv	—	—	100	40
» befrämjande av laxodlingen i Dalälven (fiskodlingsanstalten vid Älvkarleby)	—	—	2,743	—
» en laxodlingsanstalt vid Kvarnbäcken (i Indalsälven)	—	—	3,437	03
Ersättningsmedel för skada å fisket i sjön Tolken inom Ås härad	—	—	—	—
För fiskets uppehållande i Dalälven	26,031	93	4,900	—
Ersättningsmedel för skada å fisket i sjöarna Norr-Mogen och Sör-Mogen i Ramsbergs socken av Örebro län	—	—	—	—
Vattenavgifter för befrämjande av fisket inom landet:				
Driftkostnader vid fiskodlingsanstalten vid Kälarna	—	—	—	—
Inköp av fiskodlingsanstalten vid Kälarna	—	—	—	—
Undersökningar rörande ålynglets uppgång förbi Lilla Edets kraftstation i Göta älv	—	—	—	—
Försök rörande bekämpande av för fisket skadlig vegetation i sjöar och dammar	—	—	—	—
Driftkostnader vid Kvarnbäckens laxodlingsanstalt	—	—	—	—
Övriga särskilda medel för:				
Byggande i kungsådran i Motala ström vid Duvedals kvarn	—	—	4,757	74
» » » i Gavleån vid Strömdalen	1,444	68	—	—
Reglering av vattnets avrinning ur Vättern	—	—	—	—
Flottning i sjön Hovran	3,600	—	300	—
Bevarande av ål- och laxbestånden i Gullspångsälven	3,064	90	1,200	—
Underhåll och drift av en laxodlingsanstalt för Ljunga älv (Nolby)	—	—	916	32
Anläggning, underhåll och drift av en laxyngeldamm m. m. vid Klarälven (Önnerud)	—	—	681	93
Reglering av Suorvajaure m. fl. sjöar	—	—	768	08
Dammbyggnad i Gavleån vid Mackmyra	900	—	100	—
Bensinskattemedel, avsatta för fiskerinäringens befrämjande	56,136	24	50,000	—
Ersättning för felaktig fröleverans från Danmark	3,238	37	2,866	37
Donerade medel till trädgårdsskola i Söråker	—	—	50,929	71
Lantbruksstyrelsens förskott:				
Till belöningar för dödande av sälar	—	—	35,449	80
» andra ändamål	—	—	115,086	65
Summa	177,119	44	332,218	29

[1] Tillgångarna den 30/6 1931 utgjordes av:

Tillgodohavande i bank	181,879: 60	
Förskott	33,261: 71	215,141: 31.

3		4		5		6		7		8		9	
75	—	—	—	—	—	75	—	—	—	—	—	75	—
254	60	—	—	—	—	355	—	—	—	—	—	355	—
952	97	—	—	—	—	3,695	97	—	—	—	—	3,695	97
—	—	—	—	—	—	3,437	03	—	—	—	—	3,437	03
348	15	—	—	—	—	348	15	—	—	—	—	348	15
3,305	11	—	—	—	—	3,305	11	30,931	93	—	—	34,237	04
144	—	—	—	—	—	144	—	—	—	—	—	144	—
298	89	—	—	—	—	298	89	—	—	—	—	298	89
10,000	—	—	—	—	—	10,000	—	—	—	—	—	10,000	—
50	—	—	—	—	—	50	—	—	—	—	—	50	—
908	15	—	—	—	—	908	15	—	—	—	—	908	15
214	42	—	—	—	—	214	42	—	—	—	—	214	42
—	—	747	81	3,256	89	2,248	66	—	—	—	—	5,505	55
—	—	—	—	—	—	389	88	—	—	1,054	80	1,444	68
—	—	11,552	30	—	—	11,552	30	—	—	—	—	11,552	30
—	—	—	—	—	—	200	—	—	—	3,700	—	3,900	—
—	—	—	—	—	—	1,012	45	—	—	3,252	45	4,264	90
—	—	—	—	—	—	916	32	—	—	—	—	916	32
—	—	—	—	—	—	681	93	—	—	—	—	681	93
—	—	—	—	—	—	768	08	—	—	—	—	768	08
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,000	—	1,000	—
—	—	—	—	—	—	47,167	07	—	—	58,969	17	106,136	24
—	—	—	—	—	—	1,000	—	—	—	5,104	74	6,104	74
—	—	—	—	—	—	987	50	—	—	49,942	21	50,929	71
—	—	20,696	—	18,851	80	37,294	—	—	—	—	—	56,145	80
—	—	265	60	7,568	90	107,783	35	—	—	—	—	115,352	25
1,315,548	97	33,261	71	36,518	81	1,566,157	94	40,330	35	[1] 215,141	31	1,858,148	41

Lantbruksakademien.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		1,588,002: 40

Inkomster:

Nionde huvudtiteln:		
C. 1. Lantbruksakademien	18,924: 81	
2. Lantbruksakademiens museum, bibliotek m. m.	16,000: —	
10. Internationella lantbruksinstitutet i Rom	1,300: —	
O. 9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	2,137: —	
Intressemedel	48,313: 02	
Hyresmedel	25,931: —	
Diverse	302: 73	112,908: 56

Balans den 30 juni 1931:

Skulder:		
Diverse medel		755,378: 65
	Summa	2,456,289: 61

Kredit.

Balans den 1 juli 1930:

Skulder		747,878: 65

Utgifter:

Avlöningar	30,693: 87	
Utredningsarbeten	4,998: 30	
Internationella lantbruksinstitutet i Rom	566: 03	
Akademiens hus	5,041: 05	
» museum	6,907: 21	
» bibliotek	5,381: 86	
» tidskrift	12,565: 94	
Expenser m. m.	11,365: 68	
Avsättning till donationsfonden	6,500: —	
» » kapitalfonden	1,000: —	85,019: 94

Leverering:

Till statskontoret		6,548: —

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Innestående i bank	71,741: 20	
Förskott	290: 90	
Fastigheter	599,610: —	
Inventarier m. m.	154,083: 96	
Förråd (jetonger)	686: —	
Utlånta medel	85,000: —	
Obligationer	705,430: 96	1,616,843: 02
	Summa	2,456,289: 61

Lantbruksakademiens trädgårdsavdelning.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		309,942: 74

Inkomster:

Nionde huvudtiteln:		
D. 22. Lantbruksakademiens trädgårdsskola	10,000: —	
Bidrag från permanenta kommittén för fruktodlingsförsök	3,217: 75	
Intressemedel	627: 17	
Försäljningsmedel	131,491: 96	
Pensionsavgifter	1,359: 23	146,696: 11
	Summa	456,638: 85

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar		23,513: 20	
Växter och frön		22,335: 04	
Reparationer		2,763: 16	
Bränsle, lyse, skrivmaterialier, expenser m. m.		8,830: 19	
Försök med pollinering, elektricitet m. m.		2,853: 85	
Förbrukningsmaterialier m. m.		22,499: 87	
Pensionsavgifter		1,274: 04	
Deltagande i 1930 års lantbruksmöte och trädgårdsutställning		1,205: 30	
Försäljningsprovisioner, försäkringsavgifter m. m.		2,291: 08	
Trädgårdsskolan:			
Avlöningar	14,826: 33		
Elevernas kosthåll	16,095: —		
Bränsle, lyse m. m.	7,676: 48	38,597: 81	126,163: 54

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Innestående i bank	30,645: 21	
Fastigheter	114,200: —	
Trädskolor	150,000: —	
Inventarier	5,000: —	
Obligationer	7,000: —	
Fordringar	23,630: 10	330,475: 31
	Summa	456,638: 85

Antalet elever vid akademiens trädgårdsskola har under räkenskapsåret utgjort 24.

Centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		103,009: 59

Inkomster:

A. II. 5. Hyresmedel från under byggnadsstyrelsens vård stående egendomar	16,451: 98	
Nionde huvudtiteln:		
C. 3. Centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet	389,284: 53	
4. Försök med elektrisk bestrålning av växter	7,500: —	
5. Forskningsverksamhet på biodlingens område	6,500: —	
7. Fast försöksgård för jordbruket vid Lanna Borregården i Skaraborgs län	22,000: —	
8. Fast försöksgård för jordbruket vid Offers gård i Västernorrlands län	52,500: —	
9. Driftkostnader för en fast försöksgård för jordbruket vid Offers gård i Västernorrlands län	7,500: —	
F. 7. Avkastningsbedömning rörande avelssvin	25,500: —	
H. 3. Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanäringar	10,000: —	
39. Bekämpande av växtsjukdomar	31,000: —	
40. Ogräsens bekämpande	1,600: —	
43. Bidrag för deltagande i allmänna svenska lantbruksmötet och allmänna trädgårdsutställningen i Stockholm 1930	7,000: —	
O. 9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	36,104: 50	
C. 6/1929—30. Instrument m. m. vid centralanstaltens för försöksväsendet på jordbruksområdet avdelning för lantbruksbotanik	500: —	
H. 30/1925—6. Rönnbärsmalens bekämpande	2,075: 21	
Inkomst av jordbruk och ladugård	15,074: 42	
Försäljningsmedel för baljväxtkulturer	8,220: 60	
Inkomster från Lanna försöksgård	12,749: 77	
» » Offers »	5,570: 11	
Avgifter för potatisinspektioner m. m.	983: 79	
» » prövning av betningsmedel m. m.	1,442: 57	
Avdelningarnas inkomster	676: 42	
Bidrag från Skaraborgs läns hushållningssällskap till Lanna försöksgård	21,482: 22	
Bidrag från donationsmedel	34,657: 38	
Diverse inkomster	2,351: 12	718,724: 62
	Summa	821,734: 21

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar	278,681: 44
Övriga utgifter för anstaltens olika avdelningar	163,275: 60
Elektrisk bestrålning av växter	7,374: 35
Forskningsverksamhet på biodlingens område	6,500: —
Lanna försöksgård	59,002: 99
Offers »	63,238: 41

Avkastningsbedömning rörande avelssvin	24,567: 56	
Bekämpande av växtsjukdomar	20,990: 61	
» » ogräsen	1,550: —	
» » rönnbärsmalen	2,042: 94	
Försöksverksamheten m. m.	64,288: 61	
Tillverkning av baljväxtkulturer	6,973: 71	
Prövning av betningsmedel	1,296: 44	
1930 års utställning	4,326: 08	704,108: 74

Leverering:

Till statskontoret	17,481: 66

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Kassabehållning	216: 35	
Förskott	200: —	
Innestående i bank och å postgiroräkning	99,727: 46	100,143: 81
	Summa	821,734: 21

Lantbruksinstitutet vid Ultuna.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar	172,236: 71

Inkomster:

Sjunde huvudtiteln:		
E. 1. Staten åliggande kommunala och andra utskylder	706: 98	
Nionde huvudtiteln:		
D. 1. Lantbruksinstitutet vid Ultuna	96,620: —	
2. Diverse behov vid lantbruksinstitutet vid Ultuna	21,500: —	
O. 1. Ålderstillägg	3,000: —	
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	8,000: —	
8. Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare	620: —	
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	24,277: —	
Elevavgifter	49,425: —	
Ökat värde å inventarier m. m.	51: 20	
Diverse	—: 80	204,200: 98

Balans den 30 juni 1931:

Skulder:		
Diverse medel	28,947: 64	
Övriga skulder	15,908: 33	44,855: 97
	Summa	421,293: 66

Kredit.

Balans den 1 juli 1930:

Skulder		40,645: 22

Utgifter:

Avlöningar	97,917: —	
Kosthåll för betalande elever	38,288: 50	
» » frielever	4,041: 10	
Undervisningsmateriel och exkursioner m. m.	16,222: 45	
Styrelsens resor m. m.	876: 77	
Kontorsomkostnader samt bränsle och renhållning	17,822: 66	
Underhåll av byggnader, inventarier m. m.	10,524: 64	
Sjukvård	1,006: 05	
Utskylder och försäkringsavgifter	1,472: 65	
Stallet	1,411: 75	
Restituerade medel	317: 80	
Diverse	5,956: 74	195,858: 11

Leverering:

Till statskontoret		7,583: 33

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Kassabehållning	29: 05	
Innestående i bank	58,782: 95	
Inventarier och samlingar	116,034: —	
Förråd	2,361: —	177,207: —
	Summa	421,293: 66

Antalet elever har under läsåret 1930—1931 utgjort:

i konsulentkursen	5
i agronomkursen, ordinarie	46
» » , extra	7.

Ultuna egendom jämte lantbruks- och ladugårdsskötarskolorna vid Ultuna.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		229,514: 61

Inkomster:

Nionde huvudtiteln:		
D. 12. Lantbruksskolan vid Ultuna	9,600: —	
16. Utbildningskurser för ladugårdsförmän och svinskötare	1,500: —	
O. 9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	4,319: —	
Elevavgifter	3,850: —	
Jordbruket	35,240: 59	
Kreatursskötseln	81,799: 85	
Arrenden	4,966: 10	
Skogsprodukter	858: 91	
Kör- och arbetsförtjänster	4,091: 76	
Diverse	2,727: 36	148,953: 57

Balans den 30 juni 1931:

Skulder:		
Utgiftsrester	445: 33	
Övriga skulder	30,000: —	30,445: 33
	Summa	408,913: 51

Kredit.

Balans den 1 juli 1930:

Skulder		31,497: 90

Utgifter:

Avlöningar och understöd	57,960: 96	
Kost för elever samt diverse utgifter för lantbruks- och ladugårdsskötarskolorna	12,660: 31	
Foder, utsäde och gödselmedel	18,900: 35	
Kreatursskötseln	21,031: —	
Kraft, lyse och bränsle	7,157: 21	
Underhåll m. m. av byggnader och inventarier	16,232: 41	
Utskylder och försäkringsavgifter	4,534: 56	
Diverse utgifter för husdjuren och växtodlingen	6,555: 04	
Allmänna omkostnader	4,788: 98	149,820: 82

Leverering:

Till statskontoret		1,705: 15

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Kassabehållning	874: 15	
Innestående i bank	40,473: 76	
Förskott	12,452: 36	
Inventarier och förråd	164,302: 61	
Fordringar	7,786: 76	225,889: 64
	Summa	408,913: 51

Antalet elever har under läsåret 1930—1931 utgjort:
Vid lantbruksskolan 34
» ladugårdsskötarskolan ..... 7.

Lantbruks- och mejeriinstitutet jämte hovbeslagsskolan vid Alnarp.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar			1,222,556: 08

Inkomster:

För institutet:			
Nionde huvudtiteln:			
D. 3. Lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp	112,850: —		
4. Diverse behov vid lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp	9,500: —		
O. 1. Ålderstillägg	5,200: —		
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	17,000: 56		
8. Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare	480: —		
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	35,291: —		
Elevavgifter	81,978: 34		
Hyres- och ersättningsmedel	3,675: 60	265,975: 50	
För mejeriet:			
Nionde huvudtiteln:			
D. 3. Lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp	5,000: —		
Försålda produkter m. m.	344,792: 13	349,792: 13	
För hovbeslagsskolan:			
Nionde huvudtiteln:			
D. 19. Hovbeslagsskolan vid Alnarp	5,400: —		
Elevavgifter m. m.	3,765: —	9,165: —	624,932: 63

Balans den 30 juni 1931:

Skulder:		
Utgiftsrester	15,023: 87	
Diverse medel	1,378: 92	
Övriga skulder	92,039: 08	108,441: 87
	Summa	1,955,930: 58

Kredit.

Balans den 1 juli 1930:

Skulder		118,984: 37

Utgifter:

För institutet:		
Avlöningar m. m.	138,105: 27	
Laboratorier och avdelningar	5,237: 40	
Värme, lyse och renhållning	11,348: 02	
Underhåll av byggnader, stall och inventarier m. m.	28,208: 01	
Elevernas kosthåll	61,034: 25	
Expenser	8,564: 57	
Avskrivningar å fastigheter och inventarier	14,479: —	266,976: 52

För mejeriet:			
Avlöningar	12,496: 67		
Bränsle och lyse	6,908: 51		
Underhåll av byggnader och inventarier	18,660: 93		
Förbrukningsartiklar och expenser m. m.	26,934: 14		
Inköp av mjölk och smör	267,985: 82		
Avskrivningar å inventarier	4,251: 06	337,237: 13	
För hovbeslagsskolan:			
Avlöningar	4,126: 50		
Elevernas kosthåll	2,722: —		
Underhåll av byggnader och inventarier	185: 76		
Expenser m. m.	1,936: 96		
Avskrivningar å inventarier	126: 78	9,098: —	613,311: 65

Leverering:

Till statskontoret	10,499: 98

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Kassabehållning	2,305: 19	
Innestående i bank	3,000: —	
Förskott	3,808: —	
Fastigheter	976,793: 52	
Inventarier och förråd	172,116: 15	
Fordringar	55,111: 72	1,213,134: 58
	Summa	1,955,930: 58

Antalet elever har under läsåret 1930—1931 utgjort vid konsulentkursen 5, vid agronomkursen 57, vid mejeriskolan 24 och vid hovbeslagsskolan 15.

Alnarps egendom jämte lantbruksskolan vid Alnarp.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		786,359: 17

Inkomster:

Jordbruket	139,310: 90	
Kreatursskötseln	138,059: 55	
Arrendemedel	4,431: 01	
Elevavgifter	17,880: —	
Från institutet för utfodring, dagsverken och körslor	2,359: 02	302,040: 48

Balans den 30 juni 1931:

Skulder:		
Utgiftsrester	4,330: 30	
Övriga skulder	5,466: 64	9,796: 94
	Summa	1,098,196: 59

Kredit.

Balans den 1 juli 1930:

Skulder		15,418: 57

Utgifter:

Avlöningar och understöd	90,478: 92	
Elevernas kosthåll	30,553: 50	
Foder, utsäde, gödselmedel m. m.	80,887: 55	
Mjölk och vassle	18,653: 98	
Bränsle och förbrukningsartiklar m. m.	17,798: 81	
Underhåll av byggnader och inventarier	40,489: 71	
Utskylder, försäkringsavgifter och expenser	23,322: 17	
Avskrivningar å fastigheter	4,710: 46	306,895: 10

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Kassabehållning	829: 52	
Innestående i bank	7,000: —	
Förskott	2,046: 25	
Fastigheter	433,423: 55	
Inventarier och förråd	225,218: 27	
Fordringar	107,365: 33	775,882: 92
	Summa	1,098,196: 59

Antalet elever har under läsåret 1930—1931 utgjort vid lantbruksskolan 44 och vid ladugårdsförmanskursen 6.

Alnarps trädgårdar jämte trädgårdsskolan vid Alnarp.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		234,472: 66

Inkomster:

Nionde huvudtiteln:		
D. 23. Trädgårdsskolan vid Alnarp	10,000: —	
24. Försöksverksamhet med köksväxter vid Alnarps trädgårdar	21,800: —	
H. 3. Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanäringar	2,000: —	
43. Bidrag för deltagande i allmänna svenska lantbruksmötet och allmänna trädgårdsutställningen i Stockholm 1930	1,000: —	
O. 7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	7,185: —	
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	12,945: —	
Försålda trädgårdsprodukter m. m.	110,883: 17	
Ersättning för parkens underhåll m. m.	1,524: —	
Anslag från Malmöhus läns hushållningssällskap till försök med drivbänksuppvärmning	1,000: —	
Anslag från permanenta kommittén för fruktodlingsförsök	3,217: 75	
Försöksverksamheten	15,908: 92	187,463: 84

Balans den 30 juni 1931:

Skulder:		
Utgiftsrester	5,301: 53	
Övriga skulder	32,494: 37	37,795: 90
	Summa	459,732: 40

Kredit.

Balans den 1 juli 1930:

Skulder		21,020: 37

Utgifter:

Avlöningar	60,642: 65	
Elevernas kosthåll	14,966: —	
Extra arbeten, körslor m. m.	15,136: 57	
Växter, frö och spannmål	16,206: 17	
Underhåll av byggnader och inventarier	10,477: 29	
Bränsle, förbrukningsartiklar och expenser	30,484: 65	
Försöksverksamheten	39,593: 23	187,506: 56

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Kassabehållning	584: 39	
Innestående å postgiroräkning	12,519: 04	
Förskott	3,478: 59	
Fastigheter	169,000: —	
Inventarier och förråd	54,736: 17	
Fordringar	10,887: 28	251,205: 47
	Summa	459,732: 40

Antalet elever vid trädgårdsskolan har under läsåret 1930—1931 utgjort 23.

Övriga undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar.

	IX. D. 5. Lanthushållningsseminariet å Rimforsa		IX. D. 11. Dyrtidstillägg åt föreståndare och lärare vid lantmanna-, lanthushålls- och lantbruksskolor			
Lanthushållningsseminariet å Rimforsa	21,050	—	3,827	—	24,877	—

	IX. C. 6. Fast försöksverksamhet vid statsunderstödda lantbruks- och lantmannaskolor		IX. D. 6. Understöd åt lantmannaskolor		IX. D. 7. Ökat understöd åt lantmannaskolor		IX. D. 11. Dyrtidstillägg åt föreståndare och lärare vid lantmanna-, lanthushålls- och lantbruksskolor		Summa	
	1		2		3		4		5	
Lantmannaskolor:										
Vik i Uppsala län	—	—	6,255	50	—	—	1,380	—	7,635	50
Strängnäs	—	—	8,755	50	700	—	1,235	—	10,690	50
Lunnevad i Östergötlands län	—	—	7,301	—	—	—	1,898	—	9,199	—
Hamra i dito	—	—	8,551	—	700	—	1,591	—	10,842	—
Tenhult i Jönköpings län	—	—	8,005	50	—	—	1,916	—	9,921	50
Stora Segerstad i dito	—	—	14,405	50	783	49	1,638	—	16,826	99
Grimslöv i Kronobergs län	—	—	8,801	—	—	—	1,723	—	10,524	—
Markaryd i dito	—	—	8,755	50	700	—	1,427	—	10,882	50
Gamleby i Kalmar län	—	—	7,505	50	700	—	1,436	—	9,641	50
Högalid i dito	—	—	8,301	—	700	—	1,829	—	10,830	—
Högsby i dito	—	—	7,502	—	691	71	1,666	—	9,859	71
Hemse i Gotlands län	—	—	8,801	—	—	—	2,167	—	10,968	—
Bräkne-Hoby i Blekinge län	—	—	7,363	75	650	—	1,851	—	9,864	75
Önnestad i Kristianstads län	500	—	17,278	—	1,500	—	3,450	—	22,728	—
Hammenhög i dito	—	—	19,281	50	1,850	—	3,307	—	24,438	50
Tomelilla i dito	—	—	6,801	—	700	—	2,734	—	10,235	—
Osby i dito	—	—	15,659	—	1,450	—	2,395	—	19,504	—
Vilan i Malmöhus län	500	—	15,858	60	700	—	1,808	—	18,866	60
Fridhem i dito	—	—	15,227	60	1,500	—	2,934	—	19,661	60
Skurup i dito	—	—	7,255	50	—	—	2,375	—	9,630	50
Katrineberg i Hallands län	—	—	8,801	—	700	—	1,692	—	11,193	—
Dingle i Göteborgs och Bohus län	500	—	11,755	50	1,315	75	1,956	—	15,527	25
Fristad i Älvsborgs län	500	—	7,801	—	—	—	1,978	—	10,279	—
Färgelanda i dito	—	—	7,752	—	700	—	1,717	—	10,169	—
Sätila i dito	—	—	9,255	50	700	—	1,624	—	11,579	50
Skara	—	—	8,301	—	850	—	1,833	—	10,984	—
Molkom i Värmlands län	—	—	9,088	83	—	—	1,884	—	10,972	83
Kristinehamn	—	—	8,051	—	700	—	1,411	—	10,162	—
Kyrkerud i Värmlands län	—	—	7,206	50	700	—	1,614	—	9,520	50
Kävesta i Örebro län	—	—	7,210	—	—	—	1,411	—	8,621	—
Fellingsbro i dito	500	—	8,301	—	700	—	1,257	—	10,758	—
Sala	—	—	11,858	60	1,050	—	2,167	—	15,075	60
Kolbäck i Västmanlands län	—	—	8,301	—	—	—	1,686	—	9,987	—

	1		2		3		4		5			
Mora i Kopparbergs län	500	—	8,581	—	—	—	1,814	—	10,895	—		
Säverstalund i Gävleborgs län	—	—	10,881	83	1,399	15	2,469	—	14,749	98		
Hampnäs i Västernorrlands län	—	—	7,551	—	—	—	1,603	—	9,154	—		
Torsta i Jämtlands län	500	—	8,801	—	—	—	1,605	—	10,906	—		
Degerfors i Västerbottens län	500	—	7,384	33	404	93	1,870	—	10,159	26		
Matarengi i Norrbottens län	—	—	8,801	—	700	—	2,049	—	11,550	—		
Gran i dito	—	—	7,801	—	700	—	1,604	—	10,105	—		
Pensionsavgifter	—	—	33,462	70	—	—	—	—	33,462	70		
Säger	4,000	—	414,611	74	23,945	03	76,004	—	—	—	518,560	77

	IX. D. 8. Understöd åt lanthushållsskolor		IX. D. 9. Ökat understöd åt lanthushållsskolor		IX. D. 11. Dyrtidstillägg åt föreståndare och lärare vid lantmanna-, lanthushålls- och lantbruksskolor		Summa			
Lanthushållsskolor:										
Vackstanäs i Stockholms län	5,048	90	—	—	701	—	5,749	90		
Kumlan i Uppsala län	8,819	70	810	—	1,518	—	11,147	70		
Benninge i Södermanlands län	9,090	31	804	66	1,309	—	11,203	97		
Rimforsa i Östergötlands län	8,198	90	810	—	1,078	—	10,086	90		
Borghamn i dito	8,348	90	—	—	1,089	—	9,437	90		
Värnamo i Jönköpings län	4,219	15	—	—	696	—	4,915	15		
Tenhult i dito	5,612	50	—	—	816	—	6,428	50		
Stora Segerstad i dito	13,082	23	762	57	1,183	—	15,027	80		
Markaryd i Kronobergs län	6,736	45	580	—	968	—	8,284	45		
Bräkne-Hoby i Blekinge län	9,317	34	580	—	927	—	10,824	34		
Tollarp i Kristianstads län	7,909	40	—	—	1,268	—	9,177	40		
Hammenhög i dito	12,388	80	810	—	1,581	—	14,779	80		
Osby i dito	8,664	35	780	—	828	—	10,272	35		
Fridhem i Malmöhus län	4,069	15	320	—	532	—	4,921	15		
Åkersberg i dito	7,080	—	—	—	1,176	—	8,256	—		
Östra Grevie i dito	3,319	15	215	50	435	—	3,969	65		
Katrineberg i Hallands län	6,312	40	580	—	703	—	7,595	40		
Vendelsberg i Göteborgs och Bohus län	3,619	15	320	—	253	—	4,192	15		
Dingle i dito	4,562	50	807	06	819	—	6,188	56		
Färgelanda i Älvsborgs län	3,919	15	—	—	299	—	4,218	15		
Sätila i dito	4,262	50	450	—	743	—	5,455	50		
Bjärtorp i Skaraborgs län	4,862	50	—	—	627	—	5,489	50		
Axvall i dito	3,019	15	—	—	179	—	3,198	15		
Uddeholm i Värmlands län	8,798	90	—	—	1,361	—	10,159	90		
Kyrkerud i dito	3,019	15	320	—	393	—	3,732	15		
Kävesta i Örebro län	7,921	—	—	—	397	—	8,318	—		
Fellingsbro i dito	3,919	15	—	—	566	—	4,485	15		
Tärna i Västmanlands län	9,102	80	—	—	—	—	9,102	80		
Mora i Kopparbergs län	4,813	—	900	—	812	—	6,525	—		
Snöån i dito	4,262	50	420	37	801	—	5,483	87		
Hälsinggården i Gävleborgs län	7,888	80	—	—	1,515	—	9,403	80		
Hussborg i Västernorrlands län	8,012	50	—	—	7,186	—	15,198	50		
Offer i dito	300	—	—	—	590	—	890	—		
Birka i Jämtlands län	3,319	15	810	—	530	—	4,659	15		
Degerfors i Västerbottens län	4,085	81	—	—	615	—	4,700	81		
Strömsör i dito	8,198	90	—	—	1,021	—	9,219	90		
Matarengi i Norrbottens län	750	—	320	—	635	—	1,705	—		
Gran i dito	3,019	15	450	—	546	—	4,015	15		
Pensionsavgifter	10,784	10	—	—	—	—	10,784	10		
Säger	240,657	49	11,850	16	36,696	—	—	—	289,203	65

	IX. C. 6. Fast försöksverksamhet vid statsunderstödda lantbruks- och lantmannaskolor		IX. D. 10. Understöd åt lantbrukskolor		IX. D. 11. Dyrtidstillägg åt föreståndare och lärare vid lantmanna-, lanthushålls- och lantbrukskolor		Summa			
Lantbruksskolor:										
Berga i Stockholms län	—	—	10,549	80	1,642	—	12,191	80		
Ulvhäll i Södermanlands län	500	—	11,299	80	1,884	—	13,683	80		
Bjärka-Säby i Östergötlands län	—	—	11,549	80	1,712	—	13,261	80		
Bollerup i Kristianstads län	500	—	11,549	80	1,957	—	14,006	80		
Klagstorp i Skaraborgs län	500	—	12,049	80	2,160	—	14,709	80		
Varpnäs i Värmlands län	500	—	10,549	80	1,575	—	12,624	80		
Tomta i Västmanlands län	500	—	11,549	80	1,661	—	13,710	80		
Vassbo i Kopparbergs län	500	—	12,049	80	1,869	—	14,418	80		
Nordvik i Västernorrlands län	500	—	9,883	13	1,883	—	12,266	13		
Grubbe i Västerbottens län	500	—	9,411	30	1,974	—	11,885	30		
Pensionsavgifter	—	—	9,502	—	—	—	9,502	—		
Säger	4,000	—	119,944	83	18,317	—	—	—	142,261	83

	IX. D. 14. Lägre mejeriskolor för kvinnor			
Mejeriskolor:				
Oppeby i Södermanlands län	3,790	—		
Bjärka-Säby i Östergötlands län	3,904	—		
Ljungbyholm i Kalmar län	3,910	—		
Blomberg i Skaraborgs län	3,850	—		
Änge i Jämtlands län	3,877	—		
Flarken i Västerbottens län	4,066	—		
Nederkalix i Norrbottens län	4,313	50	27,710	50

	IX. D. 25. Trädgårdsskolorna i mellersta och norra Sverige		IX. D. 26. Trädgårdsskola för kvinnor		IX. H. 3. Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanäringar		Summa			
Trädgårdsskolor:										
Adelsnäs i Östergötlands län	16,000	—	—	—	—	—	16,000	—		
Apelryd i Kristianstads län	—	—	6,200	—	—	—	6,200	—		
Önnestad i dito	—	—	—	—	1,500	—	1,500	—		
Härnösand	13,209	20	—	—	—	—	13,209	20		
Pensionsavgifter	790	80	—	—	—	—	790	80		
Säger	30,000	—	6,200	—	1,500	—	—	—	37,700	—
								Summa	1,040,313	75

Stuteriväsendet.

	Stuteriöverstyrelsen		Flyinge hingstdepå och stuteri		Strömsholms hingstdepå		Summa	
Debet.	1		2		3		4	
Balans den 1 juli 1930:								
Tillgångar	125,639	92	15,323	33	1,728	66	142,691	91
Inkomster:								
Egentliga statsinkomster:								
A. II. 16. Totalisatormedel	1,041,630	70	—	—	—	—	1,041,630	70
Särskilda uppbördsmedel för utgiftsanslagen:								
Nionde huvudtiteln:								
E. 4/1929—30. Hästavelns befrämjande, att direkt utgå av totalisatormedel	624	66	—	—	—	—	624	66
Stuteriväsendets fond:								
Språngavgifter	—	—	37,210	—	19,195	—	56,405	—
Arrendemedel m. m.	—	—	11,941	72	—	—	11,941	72
Försålda hästar	—	—	17,509	53	1,430	—	18,939	53
Expenser	9	—	—	—	—	—	9	—
Ersättning för furage, bränsle m. m.	4,704	92	8,197	05	4,048	82	16,950	79
Intressemedel	1,452	—	—	—	—	—	1,452	—
Hästpremieringsmedel	4,724	45	—	—	—	—	4,724	45
Omföring från stuteriväsendets fond för bestridande av kostnaderna för stuteriväsendet	984,763	09	—	—	—	—	984,763	09
Från statskontoret överförda kapitaltillgångar å stuteriväsendets fond	959,742	73	—	—	—	—	959,742	73
Säger	2,997,651	55	74,858	30	24,673	82	3,097,183	67
Uttag å statsverkets giroräkning i riksbanken	975,817	62	—	—	—	—	975,817	62
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter	2,351,456	48	—	—	—	—	2,351,456	48
Balans den 30 juni 1931:								
Skulder:								
Diverse medel	994,207	28	—	—	390	38	994,597	66
Summa							7,561,747	34
Kredit.								
Balans den 1 juli 1930:								
Skulder	56,034	47	—	—	390	38	56,424	85

	1		2		3		4	
Utgifter:								
Nionde huvudtiteln:								
E. 1. Stuteriväsendet:								
Omföring till stuteriväsendets fond	1,041,630	70	—	—	—	—	1,041,630	70
O. 7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	—	—	—	—	175	—	175	—
E. 4/1929—30. Hästavelns befrämjande, att direkt utgå av totalisatormedel	793,077	29	—	—	—	—	793,077	29
Elfte huvudtiteln:								
A. 3. Pensionsreglering för f. d. civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer	—	—	—	—	348	75	348	75
5. Dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter civila befattningshavare i statens tjänst	—	—	—	—	289	—	289	—
Stuteriväsendets fond:								
Omkostnader för stuteriväsendet:								
Avlöningar	38,951	02	92,645	96	50,767	94	182,364	92
Furage	—	—	61,308	93	11,419	55	72,728	48
Beklädnad	—	—	7,397	89	2,767	19	10,165	08
Bränsle	—	—	4,080	50	3,778	65	7,859	15
Lantbeskällares underhåll	—	—	23,151	90	19,326	92	42,478	82
Byggnaders »	—	—	26,136	25	13,371	57	39,507	82
Inventariers anskaffande m. m.	—	—	42,834	28	3,547	49	46,381	77
Extra personal för ridning och dressyr	—	—	6,000	—	—	—	6,000	—
Hästskötarskola	—	—	500	—	—	—	500	—
Representationspenningar för chefen för Flyinge hingstdepå och stuteri	—	—	750	—	—	—	750	—
Jordbruket	—	—	29,244	95	—	—	29,244	95
Expenser, utskylder m. m.	6,683	68	16,574	44	9,450	23	32,708	35
Inköp av hästar	13,700	—	21,646	66	—	—	35,346	66
Resekostnader	5,121	20	1,421	75	1,465	40	8,008	35
Understöd åt hästavelsföreningar	131,820	—	—	—	—	—	131,820	—
Hästpremieringar	338,898	74	—	—	—	—	338,898	74
Säger	2,369,882	63	333,693	51	116,707	69	2,820,283	83
Insättningar å statsverkets giroräkning i riksbanken	1,050,505	77	—	—	—	—	1,050,505	77
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter	2,506,852	97	—	—	—	—	2,506,852	97
Balans den 30 juni 1931:								
Tillgångar:								
Kassabehållning	—	—	2,453	25	449	41	2,902	66
Innestående i bank	983,742	73	31,376	87	486	38	1,015,605	98
Förskott	49,414	28	—	—	—	—	49,414	28
Förråd av medaljer	39,757	—	—	—	—	—	39,757	—
Utlånta medel	20,000	—	—	—	—	—	20,000	—
Säger	1,092,914	01	33,830	12	935	79	1,127,679	92
Summa	...	...	...	...	...	...	7,561,747	34

Veterinärhögskolan.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		39,968: 63

Inkomster:

Egentliga statsinkomster:		
A. III. Diverse inkomster	300: —	
Särskilda uppbördsmedel för utgiftsanslagen:		
Nionde huvudtiteln:		
G. 1. Veterinärhögskolan	19,458: 59	
O. 9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	28: —	19,786: 59
Uttag å statsverkets giroräkning i riksbanken		472,504: 47
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter		4,235: 16

Balans den 30 juni 1931:

Skulder:		
Utgiftsrester	5,395: 01	
Diverse medel	48,652: 53	54,047: 54
	Summa	590,542: 39

Kredit.

Balans den 1 juli 1930:

Skulder		58,031: 04

Utgifter:

Nionde huvudtiteln:		
G. 1. Veterinärhögskolan	312,997: 25	
2. Diverse behov vid veterinärhögskolan	31,600: —	
O. 6. Extra utgifter	2,848: 59	
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	26,310: —	373,755: 84
Insättningar å statsverkets giroräkning i riksbanken		119,308: 88

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Innestående i bank	2,683: 35	
Inkomstrester	4,063: 22	
Förskott	350: —	
Obligationer	32,156: 41	
Förråd	193: 65	39,446: 63
	Summa	590,542: 39

Antalet elever har utgjort under höstterminen 1930 vid högskolan 153 och vid hovbeslagssmedjan 10 samt under vårterminen 1931 respektive 144 och 19.

Veterinärinrättningen i Skara med instruktionssmedjan.

Debet.

	Veterinär-inrättningen	Instruktions-smedjan	Summa
Balans den 1 juli 1930:			
Tillgångar	42,724: 36	12,259: 05	54,983: 41
Inkomster:			
Nionde huvudtiteln:			
G. 3. Veterinärinrättningen i Skara	8,500: —	— —	8,500: —
O. 1. Ålderstillägg	800: —	— —	800: —
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	877: 05	— —	877: 05
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	4,627: —	— —	4,627: —
Arrende- och hyresmedel	7,181: 54	— —	7,181: 54
Intressemedel	2,092: 50	474: 77	2,567: 27
Ersättning för foder	1,562: 08	— —	1,562: 08
Försäljningsmedel för virke m. m.	3,099: 88	— —	3,099: 88
Ersättning för utförda arbeten	— —	8,051: —	8,051: —
Diverse	306: 77	— —	306: 77
Säger	29,046: 82	8,525: 77	37,572: 59
Balans den 30 juni 1931:			
Skulder:			
I allmänhet	— —	203: 51	203: 51
Summa	71,771: 18	20,988: 33	92,759: 51

Kredit.

Balans den 1 juli 1930:			
Skulder	— —	24: 22	24: 22
Utgifter:			
Avlöningar och arvoden	20,234: 20	2,454: 50	22,688: 70
Omkostnader för byggnader, inventarier, skogar och vägar	2,479: 53	— —	2,479: 53
Upphandling av fodermedel och arbetsmaterialier	566: 60	2,635: 84	3,202: 44
Skrivmaterialier, expenser, värme, lyse och renhållning	1,944: 88	514: 95	2,459: 83
Utskylder och försäkringsavgifter	913: 27	— —	913: 27
Diverse	245: 70	— —	245: 70
Säger	26,384: 18	5,605: 29	31,989: 47
Balans den 30 juni 1931:			
Tillgångar:			
Innestående i bank	32,723: 13	15,358: 82	48,081: 95
Utlånta medel	3,000: —	— —	3,000: —
Obligationer	9,663: 87	— —	9,663: 87
Säger	45,387: —	15,358: 82	60,745: 82
Summa	71,771: 18	20,988: 33	92,759: 51

I den för veterinärinrättningen föreskrivna civila hovbeslagskursen hava under räkenskapsåret deltagit 3 elever.

Statens lagerhus- och fryshusstyrelse.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		42,327: 70

Inkomster:

Nionde huvudtiteln:		
H. 12. Statens lagerhus och fryshus	26,758: 05	
Försäljningsmedel för fryshuset i Hallsberg	38,000: —	
Vinst å lagerhuset:		
i Eskilstuna	326: 75	
i Eslöv	5 880: 18	
i Linköping	3,867: 09	
i Vara	501: 10	
i Åstorp	1,248: 28	76,581: 45

Balans den 30 juni 1931:

Skulder:		
Utgiftsrester		13,784: 94
	Summa	132,694: 09

Kredit.

Balans den 1 juli 1930:

Skulder		12,538: 87

Utgifter:

Avlöningar m. m.	12,024: —	
Inspektörens resekostnader	866: 35	
Hyra	900: —	
Skrivmaterialier och expenser m. m.	605: 62	
Diverse utgifter för lagerhusen och fryshuset	836: 21	
Förlust å fryshuset i Hallsberg	5,015: 54	
» » lagerhuset:		
i Hallsberg	1,596: 46	
i Klagstorp	2,934: 37	
i Tomelilla	9,216: 28	33,994: 83

Leverering:

Till statskontoret		5,591: 24

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Kassabehållning	5,074: 39	
Innestående i bank	30,184: 17	
Fordringar	45,310: 59	80,569: 15
	Summa	132,694: 09

Statens centrala frökontrollanstalt.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		10,611: 39

Inkomster:

A. II. 5.	Hyresmedel från under byggnadsstyrelsens vård stående egendomar	3,600: —	
18.	Inkomster av statens centrala frökontrollanstalt	143,356: 65	
Nionde huvudtiteln:			
H. 20.	Statens centrala frökontrollanstalts verksamhet	149,934: 14	
23.	Filial till statens centrala frökontrollanstalt	31,188: 62	
43.	Bidrag för deltagande i allmänna svenska lantbruksmötet och allmänna trädgårdsutställningen i Stockholm 1930	1,500: —	
O. 6.	Extra utgifter	3,550: —	
9.	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	6,076: —	
H. 20/1929—30.	Kostnader för statens centrala frökontrollanstalts inflyttning i nya lokaler m. m.	23,000: —	362,205: 41
		Summa	372,817: 30

Kredit.

Utgifter:

Huvudanstalten:			
Avlöningar m. m.	163,165: 81		
Resekostnader för styrelsen	1,085: —		
Provtagningar och plomberingar	14,553: 34		
Fältkontrollverksamheten	14,640: 03		
Värme, elektrisk ström och vatten	6,946: 10		
Underhåll av laboratorium och bibliotek m. m.	2,971: 07		
Tryckningskostnader, förbrukningsartiklar och expenser	21,833: 05	225,194: 40	
Filialen i Alnarp:			
Avlöningar m. m.	25,859: 66		
Provtagningar och plomberingar	2,170: 19		
Värme och elektrisk ström	1,350: 40		
Förbrukningsartiklar och expenser	2,508: 16	31,888: 41	
Utsädeskontroll vid Svalöv		53,274: 72	
Kontrollodling av trädgårdsväxter vid Alnarp		9,956: 97	
Sveriges utsädesförening i Svalöv		10,557: 11	
Omkostnader för inflyttningen i nya lokaler		23,612: 05	
» » deltagande i 1930 års utställning i Stockholm		1,499: 82	
Anläggning av allébelysning		750: —	
Invigning av nya institutionsbyggnaden		800: —	
Tomtplanering		1,465: 27	358,998: 75

Leverering:

Till statskontoret	3,283: 82

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:	
Innestående i bank	10,534: 73
Summa	372,817: 30

Statens egnahemsstyrelse.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		48: 09

Inkomster:

Nionde huvudtiteln:				
H. 43.	Bidrag för deltagande i allmänna svenska lantbruksmötet och allmänna trädgårdsutställningen i Stockholm 1930	1,100: —		
I. 1.	Statens egnahemsstyrelse	35,288: 24		
O. 3.	Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	7,200: —		
4.	Tryckningskostnader	950: 50		
6.	Extra utgifter	1,500: —		
9.	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	3,538: —	49,576: 74	
		Summa	49,624: 83	

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar och arvoden	38,802: 24	
Hyra	4,200: —	
Telefonavgifter	809: 60	
Inventarier och böcker m. m.	652: —	
Tryckningskostnader	950: 50	
Städning, skrivmaterialier och expenser m. m.	1,364: 94	
Kostnader för deltagande i 1930 års utställning i Stockholm	2,161: 37	48,940: 65

Leverering:

Till statskontoret	48: 09

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Innestående i bank		636: 09
	Summa	49,624: 83

Statens lokala fiskeriadministration och fiskerinäringens understöd m. m.

Statens lokala fiskeriadministration:

Av nionde huvudtitelns anslag till statens lokala fiskeriadministration (J. 1.), befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen (J. 6.), rese- och traktamentspenningar (O. 2.) samt dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst (O. 9.):

Sju fiskeriintendenter:			
Avlöningar	74,038: —		
Rese- och traktamentsersättningar	22,780: 55		
Renskrivning och andra kontorskostnader	4,562: 80	101,381: 35	
Fiskeriingenjören:			
Avlöning	4,693: —		
Rese- och traktamentsersättning	1,486: 95	6,179: 95	
Två fiskeristipendiater:			
Avlöningar	8,426: —		
Rese- och traktamentsersättningar	3,533: 75	11,959: 75	
Två extra fiskeristipendiater:			
Avlöningar	6,235: 32		
Rese- och traktamentsersättningar	6,116: 70	12,352: 02	131,873: 07

Fiskerinäringens understöd:

Av nionde huvudtitelns anslag till fiskets befrämjande i de särskilda orterna (J. 4.), befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen (J. 6.) samt dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst (O. 9.):

Stockholms läns och stads hushållningssällskap	7,233: 19
Uppsala läns hushållningssällskap	2,420: —
Södermanlands » »	3,433: 56
Östergötlands » »	3,350: 22
Jönköpings » »	3,741: 67
Kronobergs » »	2,750: —
Kalmar läns norra »	4,400: —
» » södra »	3,646: 64
Gotlands läns »	2,840: 30
Blekinge » »	8,410: —
Kristianstads » »	2,700: —
Malmöhus » »	7,857: —
Hallands » »	3,398: 33
Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskap	4,800: —
Älvsborgs läns norra »	4,500: —
» » södra »	3,676: 41
Skaraborgs läns hushållningssällskap	5,000: —
Värmlands » »	6,830: 47
Örebro » »	4,434: 18
Västmanlands » »	1,600: —
Kopparbergs » »	3,111: 99
Gävleborgs » »	9,036: 79
Västernorrlands » »	12,483: 45
Jämtlands » »	6,750: —
Västerbottens » »	3,937: 50
Norrbottens » »	4,709: 20
Göteborgs och Bohus läns fiskeriförening	2,200: —
Malmöhus läns havsfiskeförening	1,000: —
Svenska fiskareförbundet	3,000: —
Försök att idka sillfiske med snörpvad öster och väster om Skottland	3,500: —
Driftkostnader för fiskodlingsanstalten vid Borenshult	10,476: 68
Rapporter rörande sillfisket vid rikets västkust	2,551: 35
Propagandaverksamhet för ökad användning av fisk	1,189: 72
Belöningar åt föreståndare för fiskeribokföringsstationer	2,180: —

Fiskeristatistiska uppgifter	830: —	
Undervisning i navigation för bohuslänska fiskare	1,650: —	
Diverse fiskeriutgifter	3,883: 50	159,512: 15
Södra Sveriges fiskeriförening:		
Södra Sveriges fiskeriförening (IX. J. 7)	26,000: —	
Bostadsbyggnad åt föreståndaren för södra Sveriges fiskeriförening (IX. J. 8)	17,000: —	43,000: —
Undersökningsfartyget Skagerak:		
Av nionde huvudtitelns anslag till fartyget Skagerak (J. 12) och till dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst (O. 9.):		
Avlöningar	36,437: —	
Förplägning	12,120: 77	
Beklädnad	559: 82	
Tvätt och sjukvård	847: 28	
Telefon, telegram och postporton	691: 17	
Kol och olja	13,826: 80	
Utrustning och underhåll	25,947: 44	
Diverse	1,571: 57	92,001: 85
	Summa	426,387: 07

Svenska hydrografisk-biologiska kommissionen.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		3,277: 60

Inkomster:

Nionde huvudtiteln:		
J. 9. Hydrografisk-biologiska kommissionens undersökningar	43,500: —	
10. Vissa havshydrografiska mätningar	9,000: —	
O. 9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	3,748: —	
Hyresersättning m. m.	251: 25	56,499: 25
	Summa	59,776: 85

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar	24,624: 69	
Lokalhyra	1,800: —	
Resekostnader	3,181: 20	
Analytiskt arbete m. m.	5,800: 68	
Statistiska undersökningar	1,000: —	
Tryckningskostnader	3,762: 40	
Fyrskeppsundersökningar	10,675: 78	
Underhåll av byggnader, båtar och redskap	3,243: 37	
Laboratoriekostnader och expenser	3,772: 02	
Ljus och värme	1,016: 91	58,877: 05

Leverering:

Till länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län		20: 14

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Kassabehållning	151: 64	
Innestående i bank	728: 02	879: 66
	Summa	59,776: 85

Skogshögskolan.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		11,208: 58

Inkomster:

Sjunde huvudtiteln:		
E. 15. Avlöningsförhöjningar åt vissa icke-ordinarie befattningshavare inom den civila statsförvaltningen	1,416: —	
Nionde huvudtiteln:		
K. 1. Skogshögskolan	219,465: 14	
2. Diverse behov vid skogshögskolan	39,556: 87	
3. Byggnadsarbeten m. m. vid skogshögskolan	37,400: —	
22. Statens skogsutdikningsanslag	6,750: —	
O. 2. Rese- och traktamentspenningar	1,652: —	
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	18,533: —	
Rabatt å samt ersättning för förbrukad elektrisk ström	183: 30	324,956: 31
	Summa	336,164: 89

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar	163,179: 78	
Styrelsens resekostnader m. m.	3,828: 06	
Stipendier och studieunderstöd	4,600: —	
Jägmästarkursens praktiska övningar	29,394: 50	
Forstmästarkursens dito dito	13,417: 94	
Bränsle, lyse, böcker, instrument och expenser	46,351: 16	
Mykologiska forskningar	3,744: 88	
Fortbildningskurs i dikning	6,597: 11	
Ombyggnad av vindsvåning m. m.	33,911: 71	305,025: 14

Leverering:

Till statskontoret		3,719: 90

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Kassabehållning	2,000: 21	
Innestående i bank	10,473: 23	
Förskott	14,946: 41	27,419: 85
	Summa	336,164: 89

Antalet elever vid skogshögskolan utgjorde under läsåret 1930—1931 vid jägmästarkursen 33, vid förberedande jägmästarkursen 19 och vid forstmästarkursen 24.

Statens skogsförsöksanstalt.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		7,298: 31

Inkomster:

Sjunde huvudtiteln:		
E. 15. Avlöningsförhöjningar åt vissa icke-ordinarie befattningshavare inom den civila statsförvaltningen	456: —	
Nionde huvudtiteln:		
K. 4. Statens skogsförsöksanstalt	152,109: 68	
5. Diverse behov vid statens skogsförsöksanstalt	74,081: 42	
6. Specialundersökningar rörande de norrländska skogarnas föryngring	27,295: 80	
O. 9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	17,950: —	
Bidrag från Stora Kopparbergs bergslags aktiebolag	1,000: —	
Försålda publikationer m. m.	781: 79	273,674: 69
	Summa	280,973: —

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar	160,060: 94	
Publikationer	3,854: 34	
Gemensamma expenser	16,406: 73	
Expenser vid skogsavdelningen	49,306: —	
» » naturvetenskapliga avdelningen	20,182: 82	
» » entomologiska avdelningen	7,682: 04	
» » avdelningen för föryngringsförsök i Norrland	13,011: 28	
Anordnande i Sverige av en internationell kongress för skogliga försöksanstalter	3,034: 75	273,538: 90

Leverering:

Till statskontoret		3,892: 46

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Kassabehållning	701: 48	
Förskott	1,824: 42	
Fordringar	1,015: 79	3,541: 64
	Summa	280,973: —

Statens skogsskolor och fort-

Debet.

Inkomster:

Nionde huvudtiteln:
Ersättning till statens domäners fond för utgifter för statens skogsskolor:
K. 7. Avlöningar .....
8. Övriga utgifter .....
9. Genom dyrtidstillägg ökade utgifter.....
Ersättning till statens domäners fond för utgifter för fortsättningsskolan vid Kloten:
K. 10. Avlöningar m. m. .....
11. Övriga utgifter .....
12. Genom dyrtidstillägg ökade utgifter .....

Summa

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar m. m. .....
Övriga utgifter.....

Summa

Antal elever år 1930.....

[1] Tabellen, som avser kalenderåret 1930, är upprättad med ledning av uppgifter från

sättningsskolan vid Kloten.[1]

Skogsskolor															
Hällnäs		Bispgården		Bjurfors		Omberg		Kolleberga		Fortsättningsskolan vid Kloten		Summa	
11,711	10	13,879	—	11,552	34	14,848	85	11,942	25	—	—	63,933	54
11,715	26	8,498	69	8,529	59	7,965	94	8,218	50	—	—	44,927	98
1,743	—	2,198	01	1,851	53	2,055	—	1,813	—	—	—	9,660	54
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14,795	12	14,795	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,218	73	2,218	73
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,059	—	2,059	—
25,169	36	24,575	70	21,933	46	24,869	79	21,973	75	19,072	85	137,594	91
13,454	10	16,077	01	13,403	87	16,903	85	13,755	25	16,854	12	90,448	20
11,715	26	8,498	69	8,529	59	7,965	94	8,218	50	2,218	73	47,146	71
25,169	36	24,575	70	21,933	46	24,869	79	21,973	75	19,072	85	137,594	91
14		14		12		14		14		11		79	

domänstyrelsen.

Lantmäteri-

A. II. 5. Hyresmedel från under byggnadsstyrelsens vård stående egendomar.....
Andra huvudtiteln:
I. 3. Jordregister för landsbygden .....
Nionde huvudtiteln:
L. 1. Lantmäteristyrelsen .....
2. Arkivaliernas hos lantmäteristyrelsen förteckning och förvaring.....
3. Lantmäteriundervisningen .....
Lantmäterikontoren i länen:
L. 4. Lantmäterikontoren i länen .....
5. Avlöningar åt förste assistenter och assistenter .....
6. Renovation av kartor för lantmäterikontoren i länen.....
7. Anskaffande för lantmäterikontoret i Vänersborg av kopior av vissa kartor m. m.
Lantmäteripersonal, som sysselsättes med lantmäteriförrättningar:
L. 8. Avlöningar .....
9. Ersättning för publik renovation .....
10. Tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare .....
L. 11. Bidrag till jorddelningsförrättningar .....
12. Bidrag till utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften.....
14. Bidrag till förrättningar enligt lagen om enskilda vägar .....
O. 2. Rese- och traktamentspenningar .....
3. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m. .....
4. Tryckningskostnader.....
7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen ...
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.....
Bötesmedel.....
Införselmedel.....

Summa

[1] Tillgångarna den 30/6 1931 utgjordes av tillgodohavande i bank.

styrelsen.

Debet						Kredit						Summa	
Tillgångar den 1/7 1930		Uppbörd		Leverering från statskontoret		Utgifter		Leverering till statskontoret		Tillgångar den 30/6 1931			
—	—	1,416	—	—	—	—	—	1,416	—	—	—	1,416	—
—	—	—	—	4,750	—	4,649	92	100	08	—	—	4,750	—
—	—	—	—	170,016	10	169,056	32	959	78	—	—	170,016	10
—	—	—	—	19,060	40	14,720	57	4,339	83	—	—	19,060	40
—	—	—	—	51,350	—	50,794	29	555	71	—	—	51,350	—
—	—	—	—	227,000	—	221,744	20	5,255	80	—	—	227,000	—
—	—	—	—	78,100	—	73,297	11	4,802	89	—	—	78,100	—
—	—	—	—	6,433	06	6,376	05	57	01	—	—	6,433	06
—	—	—	—	12,445	18	11,515	42	929	76	—	—	12,445	18
—	—	—	—	147,500	—	143,287	98	4,212	02	—	—	147,500	—
—	—	—	—	30,000	—	26,678	03	3,321	97	—	—	30,000	—
—	—	—	—	65,000	—	63,143	—	1,857	—	—	—	65,000	—
—	—	35	—	140,000	—	130,985	23	9,049	77	—	—	140,035	—
—	—	5,570	—	250,000	—	238,431	23	17,138	77	—	—	255,570	—
—	—	—	—	5,200	—	4,961	11	238	89	—	—	5,200	—
—	—	—	—	7,000	—	6,829	35	170	65	—	—	7,000	—
—	—	1,091	46	271,350	—	265,422	77	7,018	69	—	—	272,441	46
—	—	—	—	6,500	—	6,016	25	483	75	—	—	6,500	—
—	—	—	—	16,000	—	15,988	41	11	59	—	—	16,000	—
—	—	—	—	132,000	—	130,905	—	1,095	—	—	—	132,000	—
533	37	—	—	—	—	—	—	—	—	533	37	533	37
50	—	2,249	64	—	—	2,299	64	—	—	—	—	2,299	64
583	37	10,362	10	1,639,704	74	1,587,101	88	63,014	96	[1] 533	37	1,650,650	21

Rikets allmänna kartverk.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		122,369: 52

Inkomster:

A. II. 5. Hyresmedel från under byggnadsstyrelsens vård stående egendomar	1,248: —	
III. Diverse inkomster	714: —	
Andra huvudtiteln:		
I. 6. Uppgående av riksgränsen mot Norge	35,000: —	
12. Extra utgifter	20,000: —	
Nionde huvudtiteln:		
Rikets allmänna kartverk:		
M. 1. Avlöningsstat	372,120: 26	
2. Kartarbeten m. m.	223,700: —	
M. 3. Diverse behov vid rikets allmänna kartverk	42,400: —	
4. Anläggning av ett astronomiskt-geodetiskt observatorium å Lovön	28,300: —	
O. 9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	51,000: —	
Ersättning från generalstaben för aspiranters utbildning	15,404: 45	
Ersättning från sjökarteverket för flygfotografering	2,688: 21	
Kartförsäljningsmedel	41,435: 28	
Återburna avlöningsmedel m. m.	1,362: 55	835,372: 75
Summa		957,742: 27

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar		423,262: 31	
Kartarbeten:			
Geodetiska avdelningen:			
Fältarbeten	75,281: 99		
Utgivnings- och byråarbeten	6,907: 76		
Städning, värme och lyse	4,997: 32	87,187: 07	
Topografiska avdelningen:			
Fältarbeten	76,681: —		
Utgivnings- och byråarbeten m. m.	69,333: 14		
Städning, värme och lyse	3,558: 52	149,572: 66	
Ekonomiska avdelningen:			
Fältarbeten	57,378: 97		
Utgivnings- och byråarbeten	15,673: 18		
Städning, värme och lyse	4,866: 85	77,919: —	
Ortnamnsgranskning		3,384: 45	
Kommissionen för de allmänna kartarbetena		270: —	
Höjdkarta över Sverige		8,525: —	
Uppgående av riksgränsen mot Norge		84,284: —	
Anläggning av ett astronomiskt-geodetiskt observatorium å Lovön		27,819: —	862,223: 49

Leverering:

Till statskontoret		14,423: 56

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Innestående i bank	10,595: 22	
Förskott	70,500: —	81,095: 22
	Summa	957,742: 27

Sveriges geologiska undersökning.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		41,346: 06

Inkomster:

Sjunde huvudtiteln:		
E. 15. Avlöningsförhöjningar åt vissa icke-ordinarie befattningshavare inom den civila statsförvaltningen	4,876: 77	
Åttonde huvudtiteln:		
M. 20. Magnetisk uppmätning av Sveriges fastland	10,000: —	
Nionde huvudtiteln:		
N. 1. Sveriges geologiska undersökning	193,835: 18	
2. Fältarbeten m. m. vid Sveriges geologiska undersökning	140,536: 15	
10. Hydrogeologiska specialundersökningar	12,100: —	
O. 5. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	4,000: —	
6. Extra utgifter	500: —	
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	26,144: —	
Tionde huvudtiteln:		
D. 15. Undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade	100,000: —	
Försäljningsmedel	3,361: 15	
Anslag från svenska väginstitutet till tjälundersökningar	15,000: —	
Ersättningar för undersökningar åt enskilda	5,527: —	
» » andra statsinstitutioner	541: 13	
Gåvomedel till museet m. m.	1,015: —	517,436: 38
	Summa	558,782: 44

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar till ordinarie och icke-ordinarie befattningshavare		188,019: 18	
Inköp och underhåll av inventarier		1,405: 16	
Skrivmaterialier och förbrukningsartiklar m. m.		10,694: 01	
Biblioteket		5,628: 46	
Museet		3,222: 21	
Värme, gas och elektrisk ström		5,918: 31	
Renhållning		5,091: 85	
Fältarbeten m. m.:			
Rese- och traktamentsersättningar	57,022: 02		
Materiel och frakter	3,460: 79		
Tryckning av kartor och uppsatser	52,107: 01		
Arvoden till extra tjänstemän	42,060: 84		154,650: 66

Hydrogeologiska specialundersökningar:			
Fältarbeten	2,862: 16		
Arvoden	4,704: 57		
Expenser	4,982: 62	12,549: 35	
Undersöknings- och försvarsarbeten å kronoinmutningar		99,460: 64	
Magnetisk uppmätning av Sveriges fastland		16,369: 49	
Tjälundersökningar		12,963: 48	
Undersökningar för enskilda		5,527: —	
Diverse undersökningar m. m.		5,754: 13	527,253: 93

Leverering:

Till statskontoret	2,986: 15

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:			
Innestående i bank		21,750: 96	
Förskott		6,791: 40	28,542: 36
		Summa	558,782: 44

Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar	17,096: 37

Inkomster:

A. II. 5. Hyresmedel från under byggnadsstyrelsens vård stående egendomar		525: —	
Fjärde huvudtiteln:			
5. 5. Telegramkostnader för den militärmeteorologiska informationstjänsten		10,000: —	
Sjätte huvudtiteln:			
D. 5. Väderlekstjänst för luftfarten		20,900: —	
6. Telegramkostnader för väderlekstjänst för luftfarten		7,000: —	
Sjunde huvudtiteln:			
E. 15. Avlöningsförhöjningar åt vissa icke-ordinarie befattningshavare inom den civila statsförvaltningen		346: 71	
Nionde huvudtiteln:			
Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt:			
N. 3. Avlöningar m. m.		225,070: 89	
4. Arvoden åt observatörer		90,000: —	
N. 5. Telegramkostnader och kostnader för radioutsändningar vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt		118,000: —	
6. Diverse behov vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt		88,800: —	
7. Meteorologiska telegram från Färöarna och Island		3,500: —	
8. Meteorologiska iakttagelser i Abisko och vid Riksgränsen m. m.		24,700: —	
9. Vattenfallsförteckning för mellersta och södra Sverige		12,700: —	
10. Hydrogeologiska specialundersökningar		12,100: —	
O. 6. Extra utgifter		1,500: —	
9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst		33,000: —	
Handels- och sjöfartsfonden		6,000: —	
Försäljningsmedel m. m.		17,244: 28	671,386: 88
		Summa	688,483: 25

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar m. m.	347,508: 17	
Expenser m. m.	23,726: 61	
Publikationer	25,381: 47	
Resekostnader	16,413: 89	
Biblioteket	2,629: 19	
Utrustning	27,252: 85	
Observationer av de högre luftlagren	12,730: 35	
Solstrålningsmätningar	1,605: 55	
Telegramkostnader och kostnader för radioutsändningar m. m.	129,801: 35	
Telegramkostnader för den militärmeteorologiska informationstjänsten	8,473: 83	
Meteorologiska iakttagelser vid Riksgränsen	17,046: 19	
Geofysiska iakttagelser i Abisko	8,980: 42	
Vattenfallsförteckning för mellersta och södra Sverige	11,660: 92	
Väderlekstjänst för luftfarten	20,359: 65	
Hydrogeologiska specialundersökningar	12,100: —	
Biträde vid issignaltjänsten	3,568: 13	
Upprättande av fyra temperaturstationer	2,115: 84	
Magnetiska registreringar i Abisko	1,469: 62	
Utredning angående skogsträdens utbredning m. m.	1,500: —	
Diverse	1,423: 93	675,747: 96

Leverering:

Till arméförvaltningen	3,458: 60	
» statskontoret	882: 52	4,341: 12

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Kassabehållning	276: 33	
Innestående i bank och å postgiroräkning	4,344: 49	
Förskott	3,773: 35	8,394: 17
	Summa	688,483: 25

TIONDE

Handels-

A. II. 5. Hyresmedel från under byggnadsstyrelsens vård stående egendomar	
Tionde huvudtiteln:	
A. 1. Departementschefen	
2. Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli	
3. Departementets verksamhet	
4. Ökad föredragning i regeringsrätten	
F. 2. Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	
3. Tryckningskostnader	
7. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	
Exportlicensavgifter	
Summa	

[1] Tillgångarna den 30/6 1931 utgjordes av tillgodohavande i bank.

Kommerskollegium.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		311,520: 54

Inkomster:

Egentliga statsinkomster:		
A. III. Diverse inkomster	20: —	
Särskilda uppbördsmedel för utgiftsanslagen:		
Sjunde huvudtiteln:		
E. 15. Avlöningsförhöjningar åt vissa icke-ordinarie befattningshavare inom den civila statsförvaltningen	89: 86	
Tionde huvudtiteln:		
B. 1. Kommerskollegium	5 519: 42	
13. Ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstalter för sjöfart	104: 17	

HUVUDTITELN.

departementet.

Debet						Kredit						Summa	
Tillgångar den 1/7 1930		Uppbörd		Leverering från statskontoret		Utgifter		Leverering till statskontoret		Tillgångar den 30/6 1931			
—	—	1,000	—	—	—	—	—	1,000	—	—	—	1,000	—
—	—	—	—	24,000	—	24,000	—	—	—	—	—	24,000	—
—	—	—	—	135,036	94	135,036	94	—	—	—	—	135,036	94
—	—	—	—	13,799	49	13,799	49	—	—	—	—	13,799	49
—	—	—	—	6,744	41	6,744	41	—	—	—	—	6,744	41
—	—	146	45	18,600	81	18,747	26	—	—	—	—	18,747	26
—	—	—	—	6,662	04	6,662	04	—	—	—	—	6,662	04
—	—	—	—	20,203	—	20,203	—	—	—	—	—	20,203	—
7,294	24	1,750	—	—	—	—	—	—	—	9,044	24	9,044	24
7,294	24	2,896	45	225,046	69	225,193	14	1,000	—	[1] 9,044	24	235,237	88

B. 16.	Skeppsmätningskostnad	387: 74	
D. 1.	Reseunderstöd åt personer, som önska i främmande länder förvärva ökad insikt och skicklighet i vad till bergshanteringen hör	675: —	
4.	Reseunderstöd åt idkare av hantverk och annan mindre industri	75: —	
5.	Reseunderstöd åt verkmästare och förmän inom industri och hantverk	33: 75	
6.	Reseunderstöd åt teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, som icke ägna sig åt bergshanteringen	600: —	
F. 1.	Rese- och traktamentspenningar	438: 50	
2.	Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	1,561: 98	
3.	Tryckningskostnader	6,965: 49	
5.	Extra utgifter	349: 35	
7.	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	571: —	
D. 13/1929—30.	Befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare	100: —	17,491: 26
Uttag å statsverkets giroräkning i riksbanken			2,801,626: 76
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter			146,980: 94

Balans den 30 juni 1931:

Skulder:		
Utgiftsrester	988: 75	
Diverse medel	353,723: 74	
Övriga skulder	1,408: —	356,120: 49
	Summa	3,633,739: 99

Kredit.

Balans den 1 juli 1930:

Skulder		364,686: 77

Utgifter:

Sjunde huvudtiteln:		
E. 15. Avlöningsförhöjningar åt vissa icke-ordinarie befattningshavare inom den civila statsförvaltningen	3,525: 91	
Nionde huvudtiteln:		
H. 59. Landsbygdens elektrifiering	7,865: —	
Tionde huvudtiteln:		
B. 1. Kommerskollegium	559,442: 48	
2. Kommerskollegii verksamhet	11,784: —	
3. Bergsstaten	7,052: 35	
Sprängämnesinspektionen:		
B. 4. Inspektionen	12,315: 36	
5. Arvode åt en assistent	5,646: 39	
Statens elektriska inspektion:		
B. 6. Inspektionen	35,427: 25	
7. Arvoden åt två assistenter	10,909: 25	
Fartygsinspektionen:		
B. 8. Inspektionen	32,580: 63	
9. Inspektionens verksamhet	51,041: 42	
B. 10. Navigationsskolorna	165,067: 03	
11. Provisorisk avlöningsförbättring för lärare vid navigationsskolorna	3,900: —	
13. Ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstalter för sjöfart	22,540: 30	
14. Radiopejlingsapparater till navigationsskolorna	12,187: 37	
15. Praktisk utbildning av däcksbefäl för den svenska handelsflottan	955: 67	
16. Skeppsmätningskostnad	33,121: 76	
C. 1. Handelshögskolan i Stockholm	40,000: —	
2. Exportstipendier	12,250: —	
3. Auktoriserade handelskamrar i riket	24,000: —	
4. Svenska handelskamrar i utlandet	60,500: —	
5. Sveriges allmänna exportförening	20,000: —	
7. Ersättning åt sjömanshusen	162,000: —	
10. Internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten	15,614: 64	
13. Internationell byrå i Paris för utställningar	1,842: 12	
D. 1. Reseunderstöd åt personer, som önska i främmande länder förvärva ökad insikt och skicklighet i vad till bergshanteringen hör	3,987: 50	
2. Manufakturernas befrämjande	250: —	
3. Reseunderstöd åt arbetare i de särskilda näringsyrkena	26,222: 50	
4. Reseunderstöd åt idkare av hantverk och annan mindre industri	8,488: 75	
5. Reseunderstöd åt verkmästare och förmän inom industri och hantverk	11,978: 75	
6. Reseunderstöd åt teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, som icke ägna sig åt bergshanteringen	7,800: —	
7. Befrämjande av hemslöjden	15,000: —	
8. Föreningen för svensk hemslöjd	8,000: —	
9. Svenska slöjdföreningen	10,000: —	
10. Arvoden åt torvingenjörer m. m.	16,039: 73	

D. 11.	Sveriges hantverksorganisations allmänna verksamhet	4,000: —	
12.	Sveriges hantverksorganisations verksamhet genom hantverksinstitutet	7,000: —	
13.	Befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare	25,020: —	
14.	Industriella standardiseringsverksamheten	40,000: —	
F. 1.	Rese- och traktamentspenningar	29,779: 29	
2.	Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.	69,005: 29	
3.	Tryckningskostnader	78,418: 41	
4.	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	563: 50	
5.	Extra utgifter	10,666: 87	
6.	Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	42,126: 64	
7.	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	156,823: —	
8.	Insamling av uppgifter m. m. för en företagsräkning	24,972: 08	
Fartygsinspektionen:			
B. 9/1929—30.	Inspektionens verksamhet	669: 69	
D. 13/1929—30.	Befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare	4,375: —	
13/1928—9.	Befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare	70: —	1,912,825: 93
Insättningar å statsverkets giroräkning i riksbanken			794,973: 62
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter			257,771: —

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Kassabehållning hos kommerskollegium underlydande undervisningsanstalter för sjöfart	415: 43	
Innestående i bank	37,780: 33	
Förskott	6,709: 73	
Utlånta medel	243,800: 50	
Fordringar	14,776: 68	303,482: 67
	Summa	3,633,739: 99

Navigations-

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar .....

Inkomster:

Leverering från kommerskollegium .....
Inskrivnings-, termins- och examensavgifter .....
Intressemedel .....
Extra uppbörd .....

Säger

Summa

Kredit.

Utgifter:

Tionde huvudtiteln:
B. 10. Navigationsskolorna .....
11. Provisorisk avlöningsförbättring för lärare vid navigationsskolorna .....
13. Ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstalter för sjöfart .....
F. 6. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen ...
7. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst .....
Expensutgifter, bestridda av inskrivnings- m. fl. avgifter .....

Säger

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:
Kassabehållning .....
Innestående i bank .....
Obligationer .....

Säger

Summa

Antalet ordinarie elever har under läsåret 1930—1931 utgjort:

	Vid navigationsskolan i				
	Stockholm	Göteborg	Malmö	Härnösand	Kalmar
I sjökaptensklassen	46	49	25	22	24
» styrmans »	49	50	49	25	24
» skeppar »	9	18	10	17	11
» 1:a maskinist »	7	16	9	19	—
» 2:a » »	24	32	20	15	—
» 3:e » »	9	7	—	20	—
Summa	144	172	113	118	59

skolorna.

Examensförrättare i sjökaptens- och maskinistklasserna		Navigationsskolan i										Summa	
		Stockholm		Göteborg		Malmö		Härnösand		Kalmar			
—	—	7,378	28	6,992	99	8,006	86	3,114	27	8.450	—	33,942	40
1,500	—	70,611	05	92,358	47	63,569	98	44,901	—	22,804	85	295,745	35
—	—	6,409	—	8,265	—	5,400	—	4,686	—	2,583	—	27,343	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	180	—	180	—
—	—	—	—	741	34	403	84	—	—	140	—	1,285	18
1,500	—	77,020	05	101,364	81	69,373	82	49,587	—	25,707	85	324,553	53
1,500	—	84,398	33	108,357	80	77,380	68	52,701	27	34,157	85	358,495	93
1,200	—	40,062	43	49,588	36	32,752	62	27,967	52	13,496	10	165,067	03
—	—	1,200	—	1,800	—	—	—	900	—	—	—	3,900	—
—	—	6,000	—	8,436	13	7,000	—	—	—	1,000	—	22,436	13
300	—	10,092	62	12,503	43	8,618	36	6,843	48	3,268	75	41,626	64
—	—	13,256	—	19,937	—	15,199	—	9,190	—	5,040	—	62,622	—
—	—	4,257	89	7,281	23	3,999	92	6,614	46	2,068	35	24,221	85
1,500	—	74,868	94	99,546	15	67,569	90	51,515	46	24,873	20	319,873	65
—	—	—	—	—	—	410	78	—	—	4	65	415	43
—	—	9,529	39	8,811	65	9,400	—	1,185	81	4,280	—	33,206	85
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5,000	—	5,000	—
—	—	9,529	39	8,811	65	9,810	78	1,185	81	9,284	65	38,622	28
1,500	—	84,398	33	108,357	80	77,380	68	52,701	27	34,157	85	358,495	93

Lotsstyrelsen.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		245,187: 11

Inkomster:

Egentliga statsinkomster:		
A. II. 5. Hyresmedel från under byggnadsstyrelsens vård stående egendomar	1,050: —	
20. Lotspenningar	2,680,654: —	
III. Diverse inkomster	30: —	
Särskilda uppbördsmedel för utgiftsanslagen:		
Tionde huvudtiteln:		
B. 17. Lots- och fyrinrättningen	151,508: 28	
18. Säkerhetsanstalter för sjöfarten	22,568: —	
F. 7. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	54: —	
Elfte huvudtiteln:		
A. 3. Pensionsreglering för f. d. civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer	47: —	
4. Dyrtidstillägg åt f. d. civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer	25: —	2,855,936: 28
Uttag å statsverkets giroräkning i riksbanken		6,792,927: 37
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter		59,532: 34

Balans den 30 juni 1931:

Skulder:		
Diverse medel	33,433: 62	
Övriga skulder	2,352: 18	35,785: 80
	Summa	9,989,368: 90

Kredit.

Balans den 1 juli 1930:

Skulder		35,062: 39

Utgifter:

För riksstatens inkomsttitlar:		
A. II. 20. Lotspenningar	12,601: 20	
För riksstatens utgiftstitlar:		
Tionde huvudtiteln:		
B. 17. Lots- och fyrinrättningen	6,593,288: 18	
18. Säkerhetsanstalter för sjöfarten	646,654: —	
F. 6. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen	750: —	
7. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	466,350: 92	

Elfte huvudtiteln:		
A. 3. Pensionsreglering för f. d. civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer	56,859: 96	
4. Dyrtidstillägg åt f. d. civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer	70,715: —	7,847,219: 26
Insättningar å statsverkets giroräkning i riksbanken		1,642,502: 19
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter		87,698: 57

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Innestående i bank	26,763: 26	
Förskott	324,348: 19	
Obligationer	25,775: 04	376,886: 49
	Summa	9,989,368: 90

Patent- och registreringsverket.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar	14,682: 85

Inkomster:

Egentliga statsinkomster:	
A. II. 21. Patent- och varumärkes- samt registreringsavgifter	1,690,541: 45
Omföring från patent- och varumärkes- samt registreringsavgifters fond för bestridande av omkostnaderna för patent- och registreringsverket	1,321,059: 63
Uttag å statsverkets giroräkning i riksbanken	1,328,855: 13
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter	19,931: 47

Balans den 30 juni 1931:

Skulder:		
Patent- och varumärkes- samt registreringsavgifters fond	2,197,768: 52	
Övriga skulder	16,489: 54	2,214,258: 06
	Summa	6,589,328: 59

Kredit.

Balans den 1 juli 1930:

Skulder			1,822,616: 25

Utgifter:

Tionde huvudtiteln:			
B. 19. Patent- och registreringsverket:			
Omföring till patent- och varumärkes- samt registreringsavgifters fond			1,690,541: 45
20. Kostnaderna för den överståthållarämbetet och länsstyrelserna åliggande befattning med registreringar och anmälningar till förenings- m. fl. register		11,997: 30	
Patent- och varumärkes- samt registreringsavgifters fond:			
Omkostnader för patent- och registreringsverket:			
Avlöningar och arvoden	952,438: 09		
Skrivmaterialier och expenser, fastighetens underhåll, renskrivning	73,419: 61		
Publikationer m. m.	223,396: 19		
Bidrag till patentunionens internationella byrå i Bern	2,213: 08		
Pensioner	46,316: —		
Återställda registrerings- och utfärdningsavgifter	23,276: 66	1,321,059: 63	1,333,056: 93
Insättningar å statsverkets giroräkning i riksbanken			1,728,808: 16
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter			4,669: 55

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Inkomstrester	8,086: 25	
Fordringar	1,550: —	9,636: 25
	Summa	6,589,328: 59

Försäkringsinspektionen.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		4,934: 48

Inkomster:

Av försäkringsinspektionens fond	134,766: 68	
Registreringsavgifter	912: —	
Hyresmedel	650: —	
Försålda publikationer m. m.	113: 10	136,441: 78
	Summa	141,376: 26

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar och arvoden	96,429: 39	
Reseersättningar	315: —	
Tryckningskostnader	14,089: 49	
Hyra, städning, belysning och uppvärmning	16,298: 29	
Skrivmaterialier, böcker, tidningar m. m.	6,786: 16	
Inventarier	2,645: 83	136,564: 16

Leverering:

Till statskontoret		1,176: 65

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Kassabehållning	439: 58	
Förskott	3,195: 87	3,635: 45
	Summa	141,376: 26

Statens provningsanstalt.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		29,898: 27

Inkomster:

Egentliga statsinkomster:		
A. II. 5. Hyresmedel från under byggnadsstyrelsens vård stående egendomar	400: —	
23. Inkomster av statens provningsanstalt	290,097: 82	
Särskilda uppbördsmedel för utgiftsanslagen:		
Tionde huvudtiteln:		
B. 22. Statens provningsanstalt	5,068: —	
F. 7. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	1,551: 17	297,116: 99
Remisser från statskontoret		106,000: —

Balans den 30 juni 1931:

Skulder:		
Diverse medel		32,728: 49
	Summa	465,743: 75

Kredit.

Balans den 1 juli 1930:

Skulder		16,469: 56

Utgifter:

För riksstatens inkomsttitlar:		
A. II. 23. Inkomster av statens provningsanstalt	12: 50	
För riksstatens utgiftstitlar:		
Tionde huvudtiteln:		
B. 22. Statens provningsanstalt	375,796: 84	
F. 7. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	29,104: —	404,913: 34

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Kassabehållning	3,872: 83	
Innestående i bank och å postgiroräkning	39,541: 02	
Förskott	947: —	44,360: 85
	Summa	465,743: 75

Ingenjörsvetenskapsakademien.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		166,507: 16

Inkomster:

Tionde huvudtiteln:		
E. 1. Ingenjörsvetenskapsakademien	40,000: —	
2. Tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet	85,000: —	
3. Anläggning för oljeutvinning ur trä	100,000: —	
Intressemedel	81,729: 84	
Bidrag av lotterimedel	14,000: —	320,729: 84

Balans den 30 juni 1931:

Skulder:	
Diverse medel	216,068: 54
Summa	703,305: 54

Kredit.

Balans den 1 juli 1930:

Skulder		126,603: 18

Utgifter:

Avlöningar och arvoden	54,534: 50	
Hyror m. m.	42,499: 43	
Undersökningar m. m.	212,975: 29	
Internationella utställningen i Liège 1930	14,000: —	324,009: 22

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Kassabehållning	675: 24	
Innestående i bank	133,078: 43	
Obligationer	10,075: —	
Utlånta medel	9,002: —	
Fordringar	470: —	
Inventarier m. m.	99,392: 47	252,693: 14
Summa		703,305: 54

ELFTE

Statliga och statsunder-

	Nettobehållning vid räkenskapsårets				I n-			
	ingång		utgång		Statsbidrag eller därmed jämförlig förmån		Delägarnas tillskott	
Civilstatens änke- och pupillkassa [1] ...	53,067,588	74	55,563,140	60	885,533	45	1,794,881	03
Tullstatens enskilda pensionsinrättning [2]	6,522,488	85	7,031,782	83	95,642	48	307,632	24
Hovkapellets pensionsinrättning [3]	1,444,124	37	1,468,287	25	5,000	—	11,762	46
Lärarinnornas pensionsanstalt [2]	6,389,723	94	6,895,309	01	588,852	28	207,274	47
Statens pensionsanstalt [2]	159,212,876	67	169,192,336	91	14,074,757	—	4,078,930	73
Prästerskapets änke- och pupillkassa [4]	17,601,554	27	18,366,562	55	970,054	91	507,009	06
Lotsverkets enskilda pensionskassa [3] ...	2,083,443	45	2,138,460	79	52,195	58	24,059	68
Handelsflottans pensionsanstalt [2]	1,463,261	57	1,505,920	50	337,374	47	—	—
Arméns pensionskassa [2]	31,852,786	65	32,715,439	12	10,588,182	94	709,385	17
Flottans pensionskassa [2]	8,362,605	82	8,684,961	02	2,632,840	81	329,995	45
Telegrafverkets pensionsanstalter [5]	35,449,497	75	37,824,754	19	292,655	90	1,053,958	40
Statens järnvägars änke- och pupillkassa [3]	64,646,167	59	68,116,356	55	1,165,671	35	2,101,540	41
Statens vattenfallsverks pensionskassor [3]	1,991,760	70	2,172,014	82	51,500	—	96,443	34

[1] De i denna änke- och pupillkassas räkenskaper redovisade enskilda fonder äro från
[2] Räkenskapsåret = 1 juli—30 juni.
[3] » = kalenderåret.
[4] » = 1 maj—30 april.
[5] Omfatta även telegrafverkets pensionskassas fond för pensionering av arbetare. Räken-

HUVUDTITELN.

stödda pensionsanstalter.

k o m s t e r						U t g i f t e r							
Intressemedel och avkastning av fastigheter		Annan inkomst		Summa		Förvaltningskostnader		Pensioner m. m.		Andra utgifter		Summa	
2,669,797	61	35,295	60	5,385,507	69	100,625	73	2,789,239	55	90	55	2,889,955	83
337,802	25	945	50	742,022	47	11,491	91	221,230	19	6	39	232,728	49
72,939	30	12,995	66	102,697	42	5,574	64	72,484	90	475	—	78,534	54
307,559	91	570	—	1,104,256	66	11,676	27	586,995	32	—	—	598,671	59
7,311,403	20	92,234	22	25,557,325	15	150,396	30	15,427,468	61	—	—	15,577,864	91
894,261	—	4,123	54	2,375,448	51	86,969	76	1,523,147	29	323	18	1,610,440	23
112,709	36	2,408	02	191,372	64	15,382	17	120,973	13	—	—	136,355	30
62,574	20	3,577	59	403,526	26	11,436	81	348,884	25	546	27	360,867	33
1,582,080	94	39	65	12,879,688	70	106,062	53	11,905,842	60	5,131	10	12,017,036	23
417,209	95	8,220	13	3,388,266	34	56,213	26	3,002,217	70	7,480	18	3,065,911	14
1,672,474	78	—	—	3,019,089	08	11,254	12	632,578	52	—	—	643,832	64
3,423,148	37	1,730	34	6,692,090	47	53,028	15	3,167,361	45	1,511	91	3,221,901	51
80,080	27	—	—	228,023	61	—	—	47,769	49	—	—	47,769	49

förestående tabell uteslutna. Räkenskapsåret = kalenderåret.

skapsåret = kalenderåret.

STATENS AFFÄRS-

Post-

	1921		1922		1923		1924	
Debet.								
Ingående balans:								
Tillgångar	52,685,313	12	61,290,671	42	199,523,692	20	218,460,227	61
Inkomster:								
Postverket	76,294,251	25	69,421,767	51	64,808,454	89	64,968,687	36
Postsparbanken	—	—	—	—	6,917,706	50	7,704,062	17
Postgirokontoret	—	—	—	—	—	—	—	—
Säger	76,294,251	25	69,421,767	51	71,726,161	39	72,672,749	53
Riksstatsanslag till utgifter för kapitalökning:								
Postverket	4,078,030	35	6,373,270	—	2,052,591	15	2,199,625	—
Driftförlust:								
Postgirokontoret	—	—	—	—	—	—	—	—
Omföringar:								
Postsparbanken	—	—	—	—	1,110,000	—	799,480	91
Postgirokontoret	—	—	—	—	—	—	—	—
Säger	—	—	—	—	1,110,000	—	799,480	91
Utgående balans:								
Skulder:								
Postverket	26,890,259	64	28,994,597	85	26,401,598	97	25,745,262	46
Postsparbanken	—	—	—	—	142,892,146	83	159,409,514	35
Postgirokontoret	—	—	—	—	—	—	—	—
Säger	26,890,259	64	28,994,597	85	169,293,745	80	185,154,776	81
Summa	159,947,854	36	166,080,306	78	443,706,190	54	479,286,859	86
Kredit.								
Ingående balans:								
Skulder	31,462,582	52	26,890,259	64	153,019,612	92	169,293,745	80
Utgifter:								
Postverket:								
Driftkostnader i allmänhet	65,082,507	90	53,305,015	57	47,806,996	04	49,941,443	04
Avsättning till förnyelsefonden	810,000	—	790,000	—	830,000	—	1,170,000	—

[1] Tabellerna upprättade på grund av uppgifter från vederbörande affärsverksstyrelser.

DRIVANDE VERK.[1]

verket.

1925		1926		1927		1928		1929		1930	
233,603,745	01	264,465,040	52	294,202,255	97	322,518,425	82	349,469,475	45	434,997,927	17
63,395,360	27	65,641,922	49	68,118,306	32	69,939,637	21	71,651,826	62	[2] 73,594,325	12
8,374,228	20	9,503,443	58	10,739,786	65	11,287,327	17	13,119,914	11	15,915,811	55
588,632	31	1,578,958	05	2,205,813	80	2,897,323	70	3,566,087	81	4,493,841	64
72,358,220	78	76,724,324	12	81,063,906	77	84,124,288	08	88,337,828	54	94,003,978	31
636,000	—	1,921,000	—	809,000	—	2,498,975	—	3,468,400	—	1,118,000	—
136,325	01	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
829,807	88	904,101	01	1,382,077	87	1,471,578	63	1,607,347	01	2,086,549	44
685,473	06	583,995	98	1,037,803	18	1,361,755	88	1,757,799	25	2,189,378	55
1,515,280	94	1,488,096	99	2,419,881	05	2,833,334	51	3,365,146	26	4,275,927	99
29,556,740	61	28,912,609	66	30,419,713	84	31,812,428	59	39,683,090	52	43,060,514	94
171,258,683	29	194,312,596	93	214,304,616	67	230,697,450	08	292,875,367	29	346,819,911	54
15,455,286	47	23,171,605	75	34,099,727	04	41,625,718	70	52,712,747	20	69,071,510	51
216,270,710	37	246,396,812	34	278,824,057	55	304,135,597	37	385,271,205	01	458,951,936	99
524,520,282	11	590,995,273	97	657,319,101	34	716,110,620	78	829,912,055	26	993,347,770	46
185,154,776	81	216,270,710	37	246,396,812	34	278,824,057	55	304,135,597	37	385,271,205	01
49,208,754	—	51,938,558	02	52,630,038	49	54,377,381	98	55,245,558	17	56,267,833	59
1,220,000	—	1,260,000	—	1,890,000	—	1,975,000	—	1,795,000	—	2,080,000	—

[2] Häri ingår vinst å postgirorörelsen för år 1930 till ett belopp av kr. 201,573: 62.

	1921		1922		1923		1924	
Postsparbanken:								
Omkostnader i allmänhet	—	—	—	—	7,150,602	03	6,868,242	56
Avsättning till reservfonden	—	—	—	—	—	—	602,924	08
Postgirokontoret:								
Omkostnader i allmänhet	—	—	—	—	—	—	—	—
Avsättning till reservfonden	—	—	—	—	—	—	—	—
Säger	65,892,507	90	54,095,015	57	55,787,598	07	58,582,609	68
Leverering till statsverket av driftöverskott:								
Postverket	1,047,999	76	10,401,743	35	15,326,751	94	16,171,458	85
Till statsverket inlevererad reservation å 1922 års anslag »VII B. 14. Upprätthållande av postsparbankens verksamhet»:								
Postsparbanken	—	—	—	—	—	—	835,819	61
Leverering till riksgäldskontoret av anslagsöverskott:								
Postverket	—	—	30,430	70	2,000	—	—	—
Avföres minskat värde å inventarier:								
Postverket	254,092	76	—	—	—	—	—	—
Omföringar:								
Postverket	—	—	—	—	1,110,000	—	799,480	91
Utgående balans:								
Tillgångar:								
Postverket	61,290,671	42	74,662,857	52	74,965,156	70	74,194,230	66
Postsparbanken	—	—	—	—	143,495,070	91	159,409,514	35
Postgirokontoret	—	—	—	—	—	—	—	—
Säger	61,290,671	42	74,662,857	52	218,460,227	61	233,603,745	01
Summa	159,947,854	36	166,080,306	78	443,706,190	54	479,286,859	86

[1] Häri ingår till postverket inlevererad vinst å postgirorörelsen för år 1929, kr. 123,819: 06.
[2] Häri ingår av postverkets driftöverskott för år 1930, kr. 15,246,491: 53, ett belopp av kr.

Anmärkningar. 1) I de för postsparbanken utbalanserade tillgångar och skulder för åren 1924—
2) » » » postgirokontoret » » » » » » 1928—

1925		1926		1927		1928		1929		1930	
7,977,152	28	8,703,443	58	10,539,786	65	11,287,327	17	13,119,914	11	15,415,811	55
397,075	92	800,000	—	200,000	—	—	—	—	—	500,000	—
724,957	32	1,365,602	77	2,229,444	79	2,987,047	99	3,486,087	81	[1] 4,393,841	64
—	—	—	—	—	—	100,000	—	80,000	—	100,000	—
59,527,939	52	64,067,604	37	67,489,269	93	70,726,757	14	73,726,560	09	78,757,486	78
13,857,244	32	14,966,606	27	18,443,364	47	13,598,267	83	13,587,255	23	14,611,268	45
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	51,347	73	658,728	30	99,569	14	80,000	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,515,280	94	1,488,096	99	2,419,881	05	2,833,334	51	3,365,146	26	4,275,927	99
77,751,070	76	76,504,698	01	73,924,357	82	77,146,306	67	89,409,812	68	[2] 94,460,460	18
171,258,683	29	194,312,596	93	214,304,616	67	230,697,450	08	292,875,367	29	346,819,911	54
15,455,286	47	23,384,961	03	34,289,451	33	41,625,718	70	52,712,747	20	69,071,510	51
264,465,040	52	294,202,255	97	322,518,425	82	349,469,475	45	434,997,927	17	510,351,882	23
524,520,282	11	590,995,273	97	657,319,101	34	716,110,620	78	829,912,055	26	993,347,770	46

[1] 7,246,491: 53, som inlevererats till statsverket först år 1931.
[2] 1930 ingår behållningen å postsparbankens reservfond, utgörande vid 1930 års utgång kr. 2,500,000·
1930 » » » postgirokontorets » , » » » » » » 280,000.

Telegraf-

	1921		1922		1923		1924	
Debet.								
Ingående balans:								
Tillgångar	265,902,613	79	297,048,138	82	317,566,266	73	[1] 328,759,890	10
Inkomster:								
Telefoninkomster	88,677,397	72	75,977,755	55	72,893,368	77	69,541,641	32
Telegrafinkomster	10,887,011	49	9,603,735	90	8,531,923	99	7,672,536	53
Radioinkomster	—	—	—	—	624,068	64	653,183	79
Fastigheter, beklädnad m. m.	—	—	—	—	—	—	—	—
Säger	99,564,409	21	85,581,491	45	82,049,361	40	77,867,361	64
Riksstatsanslag till utgifter för kapitalökning	24,071,379	11	27,511,650	99	20,386,360	79	20,627,600	68
Ökat kassaförlag	—	—	—	—	—	—	—	—
Utgående balans:								
Skulder	84,591,694	08	77,598,171	—	60,986,154	47	55,097,773	13
Summa	474,130,096	19	487,739,452	26	480,988,143	39	482,352,625	55
Kredit.								
Ingående balans:								
Skulder	77,517,548	16	84,591,694	08	77,598,171	—	[2] 64,073,988	34
Utgifter:								
Avlöningar, pensioner och dyrtidstillägg m. m.	46,072,471	45	37,898,898	09	34,633,237	47	33,503,867	19
Övriga omkostnader	29,545,386	06	21,933,106	20	22,604,527	40	21,611,872	21
Avsättning till förnyelsefonden	—	—	—	—	2,200,000	—	2,200,000	—
Avskrivningar	4,995,713	34	—	—	—	—	—	—
Säger	80,613,570	85	59,832,004	29	59,437,764	87	57,315,739	40
Driftöverskott, att till statsverket inlevereras	18,950,838	36	25,749,487	16	22,611,596	53	20,551,622	24
Minskat kassaförlag	—	—	—	—	—	—	5,971,261	42
Utgående balans:								
Tillgångar	297,048,138	82	317,566,266	73	321,340,610	99	334,440,014	15
Summa	474,130,096	19	487,739,452	26	480,988,143	39	482,352,625	55

[1] Häri ingår ett belopp av kr. 7,419,279: 11, utgörande förskotterat kassaförlag, som icke
[2] » » » » » » 3,087,833: 87, » till kassaförlag avsatta vinstme-
[3] Driftöverskott för år 1930, varav kr. 3,114,156: 18 inlevererats till statsverket först år 1931.

verket.

1925		1926		1927		1928		1929		1930	
334,440,014	15	336,891,495	23	350,414,757	80	366,651,110	97	359,432,884	70	367,955,965	—
69,389,009	92	72,311,861	49	75,015,144	66	78,471,774	05	81,059,826	08	85,087,216	59
8,077,451	39	8,518,165	46	8,164,875	16	8,373,135	64	8,893,144	88	8,648,347	38
2,033,703	31	2,094,228	—	3,000,372	50	3,690,325	—	4,144,405	—	4,657,522	50
82,210	25	8,426	25	300,000	—	144,697	32	46,340	25	40,827	61
79,582,374	87	82,932,681	20	86,480,392	32	90,679,932	01	94,143,716	21	98,433,914	08
8,211,675	57	10,501,462	17	8,799,725	92	15,730,617	—	10,816,030	15	14,377,586	98
—	—	397,886	84	—	—	5,977,000	46	—	—	—	—
51,344,153	61	53,968,067	17	65,397,337	81	36,471,494	08	38,960,623	79	41,720,496	33
473,578,218	20	484,691,592	61	511,092,213	85	515,510,154	52	503,353,254	85	522,487,962	39
55,097,773	13	51,344,153	61	53,968,067	17	65,397,337	81	36,471,494	08	38,960,623	79
35,025,675	94	35,861,424	59	36,772,676	49	37,596,562	62	37,350,569	98	36,906,404	79
24,895,514	28	26,491,429	31	23,788,283	89	25,818,239	92	25,545,645	60	27,808,571	93
2,800,000	—	2,800,000	—	7,000,000	—	7,174,701	83	8,346,050	10	8,604,781	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
62,721,190	22	65,152,853	90	67,560,960	38	70,589,504	37	71,242,265	68	73,319,757	90
16,861,184	65	17,779,827	30	18,919,431	94	20,090,427	64	22,901,450	53	[3] 25,114,156	18
2,006,574	97	—	—	3,992,643	39	—	—	4,782,079	56	2,802,026	58
336,891,495	23	350,414,757	80	366,651,110	97	359,432,884	70	367,955,965	—	382,291,397	94
473,578,218	20	484,691,592	61	511,092,213	85	515,510,154	52	503,353,254	85	522,487,962	39

förut upptagits i balansen.
del, som icke förut upptagits i balansen.

Statens

	1921		1922		1923		1924	
Debet.								
Ingående balans:								
Tillgångar	1,091,762,306	08	1,127,172,648	06	1,151,449,975	17	1,133,682,423	39
Inkomster:								
Trafikinkomster	252,979,709	90	202,463,721	50	180,654,285	76	174,500,964	92
Inkomster av hushyror och arrenden m. m.	4,264,688	94	4,577,499	24	4,275,796	83	4,386,916	48
Säger	257,244,398	84	207,041,220	74	184,930,082	59	178,887,881	40
Riksstatsanslag till utgifter för kapitalökning	43,765,931	60	[1] 37,456,200	—	[2] 22,962,300	—	35,923,000	—
Utgående balans:								
Skulder	87,440,692	06	104,569,107	77	116,370,820	11	118,811,353	56
Summa	1,480,213,328	58	1,476,239,176	57	1,475,713,177	87	1,467,304,658	35
Kredit.								
Ingående balans:								
Skulder	90,989,581	68	87,440,692	06	104,569,107	77	116,370,820	11
Utgifter:								
Styrelsen	5,801,594	88	4,466,980	05	3,705,456	93	3,338,482	37
Gemensamma utgifter	11,851,132	79	10,698,438	20	11,191,591	53	12,292,994	76
Linjeförvaltningarna	207,572,937	27	148,175,094	85	121,309,782	17	116,309,447	82
Avsättning till förnyelsefonden	24,790,000	—	19,425,300	—	14,561,995	24	10,685,655	14
Säger	250,015,664	94	182,765,813	10	150,768,825	87	142,626,580	09
Driftöverskott, att till statsverket inlevereras	7,228,733	90	24,275,407	64	34,161,256	72	36,261,301	31
Avskrivning	—	—	—	—	900,000	—	—	—
Från kapitalkontot avfört:								
Försträckning till täckande av driftförlust enligt riksdagens beslut...	—	—	—	—	35,298,170	96	—	—
Värdet å försåld järnväg och rullande materiel	—	—	—	—	—	—	—	—
Säger	—	—	—	—	35,298,170	96	—	—
Återleverering av riksstatsanslag	4,806,700	—	30,307,288	60	16,333,393	16	11,995,434	98
Utgående balans:								
Tillgångar	1,127,172,648	06	1,151,449,975	17	1,133,682,423	39	1,160,050,521	86
Summa	1,480,213,328	58	1,476,239,176	57	1,475,713,177	87	1,467,304,658	35

[1] Härav kr. 9,764,200: — under åren 1912—1921 för dubbelspåret Rönninge—Ström lyftade medel.
[2] Härav kr. 44,300: — överförda från statens vattenfallsverk jämlikt kungl. brev den 23/2 1923.
[3] Härav kr. 1,300,000: — under åren 1916—1917 för anläggande av en torvpulverfabrik m. m. lyftade ryds och Markaryd—Veinge järnvägar.
[4] Statens järnvägars driftöverskott för år 1930, varav kr. 8,177,082: 96 inlevererats till statsverket

järnvägar.

1925		1926		1927		1928		1929		1930	
1,160,050,521	86	1,182,783,732	02	1,196,454,180	89	1,184,243,164	33	1,199,939,720	63	1,220,604,475	51
181,604,305	21	186,222,202	73	190,018,819	69	181,128,050	66	205,301,834	43	199,341,639	48
5,048,785	86	5,037,194	62	5,169,838	06	5,323,013	44	5,461,111	51	2,239,821	96
186,653,091	07	191,259,397	35	195,188,657	75	186,451,064	10	210,762,945	94	201,581,461	44
28,480,117	64	19,673,000	—	16,037,000	—	14,391,500	—	14,138,867	—	[3] 12,523,365	60
113,472,446	08	109,254,439	95	82,828,503	39	84,153,559	69	90,798,447	57	91,826,255	80
1,488,656,176	65	1,502,970,569	32	1,490,508,342	03	1,469,239,288	12	1,515,639,981	14	1,526,535,558	35
118,811,353	56	113,472,446	08	109,254,439	95	82,828,503	39	84,153,559	69	90,798,447	57
3,681,631	84	3,639,918	29	3,807,736	02	3,733,333	40	3,428,179	03	5,737,885	96
13,992,338	56	14,247,137	44	14,033,990	81	14,292,872	67	15,232,644	98	4,692,685	68
124,126,029	17	126,585,656	09	126,859,339	48	125,122,801	17	126,105,381	62	130,733,894	26
13,802,000	—	13,926,400	—	14,400,700	—	15,315,300	—	16,730,300	—	16,206,352	89
155,601,999	57	158,399,111	82	159,101,766	31	158,464,307	24	161,496,505	63	157,370,818	79
31,051,091	50	32,860,285	53	36,086,891	44	27,986,756	86	49,266,440	31	[4] 44,210,642	65
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
408,000	—	1,444,545	—	782,180	—	—	—	—	—	—	—
408,000	—	1,444,545	—	782,180	—	—	—	—	—	—	—
—	—	340,000	—	1,039,900	—	20,000	—	119,000	—	59,409	88
1,182,783,732	02	1,196,454,180	89	1,184,243,164	33	1,199,939,720	63	1,220,604,475	51	1,234,096,239	46
1,488,656,176	65	1,502,970,569	32	1,490,508,342	03	1,469,239,288	12	1,515,639,981	14	1,526,535,558	35

medel samt kr. 1,158,365: 60 övertagna statslån vid förvärvande den 31 juli 1930 av Hässleholm—Marka-

först år 1931.

Statens vatten-

	1921		1922		1923		1924	
Debet.								
Ingående balans:								
Tillgångar	265,342,697	67	293,614,796	02	318,479,668	61	317,873,308	47
Inkomster:								
Statens kraftverk	14,936,895	48	16,248,013	59	17,012,957	14	18,255,384	67
Dito kanalverk	1,046,292	29	1,288,935	58	1,353,811	28	1,402,927	50
Dito vattenfallsverks fastighetsförvaltning	470,263	04	514,637	55	469,557	93	507,500	19
Säger	16,453,450	81	18,051,586	72	18,836,326	35	20,165,812	36
Driftförlust:								
Statens kanalverk	140,596	21	—	—	—	—	—	—
Riksstatsanslag till utgifter för kapitalökning:								
Statens kraftverk	39,144,317	50	14,336,052	80	7,119,000	—	6,182,888	—
Dito kanalverk	3,402,000	—	[1] 3,615,000	—	1,751,000	—	1,750,000	—
Dito vattenfallsverks fastighetsförvaltning	4,806,384	03	1,601,358	09	155,937	75	163,600	—
Centralförrådet	3,025,000	—	1,300,000	—	100,000	—	—	—
Säger	50,377,701	53	20,852,410	89	9,125,937	75	8,096,488	—
Omföringar:								
Statens kraftverk	117,554	65	2,324,572	74	500,000	—	2,439,391	94
Dito kanalverk	—	—	10,000	—	—	—	—	—
Dito vattenfallsverks fastighetsförvaltning	3,020	—	20,000	—	56,350	—	—	—
Säger	120,574	65	2,354,572	74	556,350	—	2,439,391	94
Utgående balans:								
Skulder:								
Vattenfallsstyrelsen	5,805,208	36	13,281,703	66	4,126,715	29	3,628,614	39
Statens kraftverk	7,856,469	11	11,635,091	93	13,564,895	02	14,234,662	99
Dito kanalverk	1,118,014	31	283,335	73	407,027	88	622,267	63
Dito vattenfallsverks fastighetsförvaltning	743,919	10	319,624	44	301,720	32	160,925	73
Centralförrådet	446,296	38	—	—	—	—	—	—
Säger	15,969,907	26	25,519,755	76	18,400,358	51	18,646,470	74
Summa	348,404,928	13	360,393,122	13	365,398,641	22	367,221,471	51
Kredit.								
Ingående balans:								
Skulder	37,995,334	04	15,969,907	26	25,519,755	76	18,400,358	51
Utgifter:								
Statens kraftverk	8,751,623	38	8,492,271	09	8,367,151	08	8,038,200	40
Dito kanalverk	1,186,888	50	984,173	41	983,481	73	1,001,573	83
Dito vattenfallsverks fastighetsförvaltning	444,669	73	346,583	46	411,735	42	455,618	68
Säger	10,383,181	61	9,823,027	96	9,762,368	23	9,495,392	91

[1] Härav kr. 485,000: — överföring från byggnadskommissionen för dubbelspåret Rönninge—Ström

fallsverk.

1925		1926		1927		1928		1929		1930	
325,687,370	03	335,945,192	38	346,794,748	38	352,626,544	52	357,824,974	35	364,023,060	21
20,403,772	21	22,362,185	21	24,089,767	40	25,653,582	26	27,895,108	72	28,295,195	77
1,416,129	83	1,475,076	59	1,695,603	84	1,640,519	09	1,850,801	59	1,895,436	42
498,084	26	484,904	08	506,938	25	1,282,055	37	664,443	76	681,992	37
22,317,986	30	24,322,165	88	26,292,309	49	28,576,156	72	30,410,354	07	30,872,624	56
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10,064,450	—	10,049,000	—	3,402,860	—	4,350,000	—	4,722,984	25	7,600,820	50
400,000	—	—	—	80,000	—	—	—	—	—	—	—
64,300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10,528,750	—	10,049,000	—	3,482,860	—	4,350,000	—	4,722,984	25	7,600,820	50
7,652,105	55	15,068,930	67	—	—	38,480	—	1,892,013	62	—	—
1,142,977	67	647,200	—	—	—	—	—	108,453	50	—	—
131,960	75	—	—	—	—	—	—	61,500	30	—	—
8,927,043	97	15,716,130	67	—	—	38,480	—	2,061,967	42	—	—
3,553,138	09	3,683,432	37	4,274,615	61	3,863,410	30	5,287,624	63	8,473,354	01
15,514,562	31	17,385,955	48	20,606,427	98	22,215,713	08	24,265,465	85	26,205,396	64
403,811	88	762,009	30	778,952	51	929,421	56	1,097,259	53	1,270,470	63
96,187	67	143,130	30	891,197	06	298,936	78	337,163	79	437,848	34
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19,567,699	95	21,974,527	45	26,551,193	16	27,307,481	72	30,987,513	80	36,387,069	62
387,028,850	25	408,007,016	38	403,121,111	03	412,898,662	96	426,007,793	89	438,883,574	89
18,646,470	74	19,567,699	95	21,974,527	45	26,551,193	16	27,307,481	72	30,987,513	80
8,789,429	97	9,676,243	—	10,504,077	89	11,107,581	76	12,444,835	10	12,654,406	70
1,048,008	77	1,142,781	74	1,308,035	22	1,331,798	84	1,307,749	91	1,248,604	79
452,284	97	402,123	80	475,306	32	508,452	46	473,869	49	404,754	35
10,289,723	71	11,221,148	54	12,287,419	43	12,947,833	06	14,226,454	50	14,307,765	84

av 1915—1916 års anslag till utvidgning av Södertälje kanal mellan Maren och Saltsjön.

	1921		1922		1923		1924	
Leverering till statsverket av driftöverskott:								
Statens kraftverk	6,165,264	57	13,740,352	25	7,755,742	50	7,445,806	06
Dito kanalverk	—	—	—	—	304,762	17	370,329	55
Dito vattenfallsverks fastighetsförvaltning	125,777	24	25,593	31	168,054	09	57,822	51
Säger	6,291,041	81	13,765,945	56	8,228,558	76	7,873,958	12
Återleverering av riksstatsanslag:								
Statens kraftverk	—	—	—	—	1,969,300	—	2,300,000	—
Dito kanalverk	—	—	—	—	147,000	—	725,000	—
Dito vattenfallsverks fastighetsförvaltning	—	—	—	—	267,000	—	—	—
Centralförrådet	—	—	—	—	1,075,000	—	300,000	—
Säger	—	—	—	—	3,458,300	—	3,325,000	—
Omföringar:								
Statens kraftverk	—	—	—	—	56,350	—	—	—
Dito kanalverk	3,020	—	20,000	—	—	—	—	—
Dito vattenfallsverks fastighetsförvaltning	117,554	65	199,572	74	—	—	2,439,391	94
Centralförrådet	—	—	2,135,000	—	500,000	—	—	—
Säger	120,574	65	2,354,572	74	556,350	—	2,439,391	94
Utgående balans:								
Tillgångar:								
Vattenfallsstyrelsen	5,805,208	36	13,281,703	66	4,126,715	29	3,628,614	39
Statens kraftverk	204,942,365	61	219,397,004	22	227,810,220	87	237,573,646	99
Dito kanalverk	39,947,573	88	43,022,657	47	44,815,917	—	46,087,180	87
Dito vattenfallsverks fastighetsförvaltning	36,973,351	79	38,113,303	26	37,930,455	31	35,507,927	78
Centralförrådet	5,946,296	38	4,665,000	—	3,190,000	—	2,890,000	—
Säger	293,614,796	02	318,479,668	61	317,873,308	47	325,687,370	03
Summa	348,404,928	13	360,393,122	13	365,398,641	22	367,221,471	51

Statens

Debet.	1921		1922		1923		1924	
Ingående balans:								
Tillgångar (netto)	445,259,694	28	457,070,307	48	441,129,036	15	429,110,953	42
Inkomster:								
Skogsdomänerna	23,171,257	17	27,445,610	33	28,720,836	26	26,374,832	67
Jordbruksdomänerna	2,371,264	15	2,570,700	16	2,568,232	94	2,578,180	41
Förnyelsefonden för återväxtkostnader	2,918,156	39	1,246,052	61	—	—	1,688,285	99
Återbetalda pensionsmedel	4,776	67	—	—	20,224	12	12,164	63
Riksstatsanslag:								
Nionde huvudtiteln	1,339,000	—	1,341,200	—	1,310,032	—	1,280,048	—
Självkostnader å domänfondens virkeslager	9,932,406	16	5,378,731	22	4,819,091	48	4,069,628	89
Säger	39,736,860	54	37,982,294	32	37,438,416	80	36,003,140	59
Driftförlust	5,097,541	92	—	—	—	—	—	—

[1] Häri ingår av driftöverskottet för år 1930, kr. 16,564,858: 72, ett belopp av kr. 6,664,858: 72

1925		1926		1927		1928		1929		1930	
10,617,184	27	12,914,342	24	13,880,419	50	13,643,246	51	16,793,966	21	14,950,273	62
401,353	67	618,121	06	382,294	85	87,568	62	508,720	25	643,051	68
51,881	51	95,799	29	32,780	28	703,591	26	201,643	58	190,574	27
11,070,419	45	13,628,262	59	14,295,494	63	14,434,406	39	17,504,330	04	15,783,899	57
1,200,000	—	1,000,000	—	1,000,000	—	1,101,776	—	746,000	—	666,303	38
—	—	—	—	—	—	—	—	110,000	—	—	—
450,000	—	79,026	25	937,125	—	—	—	28,500	—	200,000	—
500,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2,150,000	—	1,079,026	25	1,937,125	—	1,101,776	—	884,500	—	866,303	38
105,307	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,137,245	78	100,000	—	—	—	—	—	708,700	30	—	—
7,684,490	79	13,226,130	67	—	—	38,480	—	1,353,267	12	—	—
—	—	2,390,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8,927,043	97	15,716,130	67	—	—	38,480	—	2,061,967	42	—	—
3,553,138	09	3,683,432	37	4,274,615	61	3,863,410	30	5,287,624	63	8,473,354	01
256,261,952	43	282,022,876	24	287,351,478	75	293,150,221	84	299,725,279	89	309,290,243	25
46,241,224	40	46,860,795	61	46,963,012	59	47,334,633	27	46,826,555	87	47,003,546	92
27,498,877	46	14,227,644	16	14,037,437	57	13,476,708	94	12,183,599	82	12,170,948	12
2,390,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
335,945,192	38	346,794,748	38	352,626,544	52	357,824,974	35	364,023,060	21	[1] 376,938,092	30
387,028,850	25	408,007,016	38	403,121,111	03	412,898,662	96	426,007,793	89	438,883,574	89

domänverk.

1925		1926		1927		1928		1929		1930	
424,916,510	24	423,469,418	70	428,477,331	64	433,204,450	16	392,950,746	74	393,508,406	06
27,612,067	51	32,290,906	19	39,494,798	69	37,906,293	41	41,597,319	70	40,007,756	97
2,621,517	90	2,724,858	01	2,812,905	78	2,708,702	44	2,785,993	43	2,754,727	45
1,812,301	70	1,802,743	60	1,836,359	37	1,868,018	45	1,867,074	34	2,124,406	89
15,145	54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
938,602	—	609,371	—	605,013	—	596,107	—	520,586	—	527,467	—
4,296,738	52	3,592,769	57	3,006,500	—	3,787,509	56	4,033,968	20	3,897,755	10
37,296,373	17	41,020,648	37	47,755,576	84	46,866,630	86	50,804,941	67	49,312,113	41
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

[1] som inlevererats till statsverket under år 1931.

	1921		1922		1923		1924	
Ökat värde å domänfondens fastigheter och inventarier:								
Skogsdomänerna	2,013,874	86	—	—	—	—	4,257,212	—
Jordbruksdomänerna	3,986,700	—	6,506,185	—	1,675,100	—	357,500	—
Inventarier	256,883	44	49,974	91	66,899	09	79,810	21
Säger	6,257,458	30	6,556,159	91	1,741,999	09	4,694,522	21
Medel till inköp av skogbärande eller till skogsbörd tjänlig mark	15,047,713	30	15,694,605	—	16,860,509	11	12,936,610	07
Flottledsfonden	4,647,255	10	5,134,370	42	5,312,137	20	5,657,604	07
Riksstatsanslag till utgifter för kapitalökning	579,689	48	78,398	82	10,000,000	—	—	—
Summa	516,626,212	92	522,516,135	95	512,482,098	35	488,402,830	36
Kredit.								
Utgifter:								
Styrelsen	780,916	89	818,389	75	953,839	54	909,279	86
Skogsdomänerna	32,585,326	23	20,140,695	23	18,396,498	31	22,497,604	72
Jordbruksdomänerna	757,044	26	1,033,630	46	1,017,304	05	1,018,419	79
Förnyelsefonden för återväxtkostnader	1,597,302	93	1,634,742	91	1,700,303	99	1,061,042	41
Domänfondens virkeslager	9,113,812	15	8,258,662	13	5,378,731	22	4,819,091	48
Till täckande av föregående års driftförlust	—	—	5,097,541	92	—	—	—	—
Säger	44,834,402	46	36,983,662	40	27,446,677	11	30,305,438	26
Leverering till statsverket av driftöverskott	—	—	10,000,000	—	34,339,355	40	9,990,539	69
Minskat värde å domänfondens fastigheter:								
Skogsdomänerna	—	—	14,708,469	—	756,137	—	1,017,695	86
Jordbruksdomänerna	487,600	—	—	—	—	—	—	—
Inventarier	49,869	91	—	—	—	—	—	—
Säger	537,469	91	14,708,469	—	756,137	—	1,017,695	86
Medel till inköp av skogbärande eller till skogsbörd tjänlig mark	14,184,033	07	15,047,713	30	15,694,605	—	16,860,509	11
Flottledsfonden	—	—	4,647,255	10	5,134,370	42	5,312,137	20
Utgående balans:								
Tillgångar (netto)	457,070,307	48	441,129,036	15	429,110,953	42	424,916,510	24
Summa	516,626,212	92	522,516,135	95	512,482,098	35	488,402,830	36

[1] Häri ingår driftöverskottet för år 1930, kr. 11,609,744: 66, som först år 1931 inlevererats

1925		1926		1927		1928		1929		1930	
—	—	273,340	—	—	—	—	—	2,531,900	—	588,700	—
—	—	1,311,900	—	—	—	—	—	—	—	—	—
91,720	84	29,984	63	1,080	78	—	—	—	—	—	—
91,720	84	1,615,224	63	1,080	78	—	—	2,531,900	—	588,700	—
13,436,190	27	14,206,932	09	14,937,654	72	15,788,407	62	15,486,349	42	16,957,018	73
5,478,915	54	5,371,317	12	4,817,382	93	4,404,009	30	3,578,114	14	3,217,889	60
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
481,219,710	06	485,683,540	91	495,989,026	91	500,263,497	94	465,352,051	97	463,584,127	80
945,548	54	914,863	53	912,945	58	893,924	59	926,339	91	961,110	28
22,917,142	24	23,531,853	59	24,208,841	78	24,149,176	79	26,277,101	98	27,618,865	61
1,131,138	20	1,127,047	15	1,159,386	42	1,122,645	89	922,039	44	794,441	66
1,130,123	02	1,317,808	39	3,213,734	—	4,726,820	—	5,637,786	—	4,293,983	—
4,069,628	89	4,296,738	52	3,592,769	57	3,006,500	—	3,787,509	56	4,033,968	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30,193,580	89	31,188,311	18	33,087,677	35	33,899,067	27	37,550,776	89	37,702,368	75
5,697,702	33	7,102,792	28	9,832,337	19	14,667,899	49	12,967,563	59	13,254,164	78
2,557,194	—	—	—	54,113	—	38,050,095	—	—	—	—	—
707,600	—	—	—	232,200	—	873,700	—	676,900	—	1,299,200	—
—	—	—	—	—	—	66,951	79	455,988	51	494,904	21
3,264,794	—	—	—	286,313	—	38,990,746	79	1,132,888	51	1,794,104	21
12,936,610	07	13,436,190	27	14,206,932	09	14,937,654	72	15,788,407	62	15,486,349	42
5,657,604	07	5,478,915	54	5,371,317	12	4,817,382	93	4,404,009	30	3,578,114	14
423,469,418	70	428,477,331	64	433,204,450	16	392,950,746	74	393,508,406	06	[1] 391,769,026	50
481,219,710	06	485,683,540	91	495,989,026	91	500,263,497	94	465,352,051	97	463,584,127	80

till statsverket.

Statens utarrenderade

	Inkomster					
	Arrende-medel		Diverse inkomster		Summa	
Stockholms länn	151,260	35	1,236	43	152,496	78
Uppsala »	85,674	—	26,948	73	112,622	73
Södermanlands »	136,853	60	22,895	73	159,749	33
Östergötlands »	285,399	07	29,259	50	314,658	57
Jönköpings »	98,840	50	22,917	93	121,758	43
Kronobergs »	22,485	—	402	60	22,887	60
Kalmar »	146,769	05	3,923	53	150,692	58
Gotlands »	10,585	—	748	84	11,333	84
Blekinge »	24,090	79	392	67	24,483	46
Kristianstads »	213,343	33	8,573	06	221,916	39
Malmöhus »	591,463	29	7,483	95	598,947	24
Hallands »	60,874	35	2,129	78	63,004	13
Göteborgs och Bohus »	102,036	46	655	92	102,692	38
Älvsborgs »	88,473	—	13,516	15	101,989	15
Skaraborgs »	307,395	57	3,434	52	310,830	09
Värmlands »	30,838	70	315	74	31,154	44
Örebro »	93,259	90	—	—	93,259	90
Västmanlands »	132,945	34	3,454	41	136,399	75
Kopparbergs »	3,145	—	—	—	3,145	—
Gävleborgs »	2,830	—	—	—	2,830	—
Västernorrlands »	400	—	21	25	421	25
Jämtlands »	1,605	—	27	15	1,632	15
Västerbottens »	4,400	—	—	—	4,400	—
Norrbottens »	13,056	66	—	—	13,056	66
Summa	2,608,023	96	148,337	89	2,756,361	85

Statens reproduk-

Debet.	1926—1927		1927—1928		1/7—31/12 1928		1929		1930	
Ingående balans:										
Tillgångar	252,915	28	302,303	58	360,715	83	359,916	69	366,628	85
Inkomster:										
Inkomster av litografiska avdeln.	151,865	47	183,014	17	84,586	33	191,463	01	185,128	91
» » typografiska »	131,816	99	136,448	42	75,654	72	155,164	24	155,688	34
» » pappers- »	5,911	40	3,360	54	8,188	67	5,297	39	9,060	—
» » blankett- »	8,388	83	7,578	87	5,971	18	11,483	25	11,349	43
Ränta å av riksgäldskontoret förvaltade medel m. m.	1,187	08	1,620	87	645	12	1,472	45	2,170	29
Säger	299,169	77	332,022	87	175,046	02	364,880	34	363,396	97
Riksstatsanslag till utgifter för kapitalökning	—	—	37,400	—	—	—	—	—	678	42
Utgående balans:										
Skulder	49,388	30	70,400	55	69,601	41	76,313	57	89,168	50
Summa	601,473	35	742,127	—	605,363	26	801,110	60	819,872	74

[1] Driftöverskott för år 1930, varav kr. 11,648: 52 inlevererats till statsverket under år 1931.

jordbruksdomäner.

Utgifter												Överskott	
Avkortningar		Avlöning åt domänintendenter		Resekostnader vid domänförvaltningen		Övriga kostnader		Summa					
10,255	42	6,129	—	2,839	98	11,256	63	30,481	03			122,015	75
27,917	05	—	—	1,452	45	10,954	38	40,323	88			72,298	85
6,075	17	4,752	—	2,029	75	12,665	43	25,522	35			134,226	98
37,810	09	5,937	—	4,203	81	16,735	11	64,686	01			249,972	56
5,049	73	6,986	—	2,713	79	9,230	54	23,980	06			97,778	37
1,753	84	—	—	72	77	599	06	2,425	67			20,461	93
32,700	—	3,957	—	1,330	95	12,748	61	50,736	56			99,956	02
6,359	52	—	—	201	66	—	—	6,561	18			4,772	66
850	—	—	—	—	—	2,545	37	3,395	37			21,088	09
32,033	90	5,572	—	1,497	15	7,562	13	46,665	18			175,251	21
91,782	11	5,997	—	4,005	67	57,509	53	159,294	31			439,652	93
6,543	05	1,596	—	414	10	4,986	69	13,539	84			49,464	29
31,455	34	4,752	—	3,707	63	9,028	12	48,943	09			53,749	29
11,481	03	5,307	60	1,923	85	14,082	01	32,794	49			69,194	66
64,476	45	6,132	—	8,222	44	52,003	25	130,834	14			179,995	95
—	—	—	—	—	—	4,596	38	4,596	38			26,558	06
14,087	01	4,137	—	700	55	11,125	80	30,050	36			63,209	54
41,663	51	5,009	02	1,943	79	22,009	75	70,626	07			65,773	68
—	—	—	—	376	80	312	15	688	95			2,456	05
—	—	—	—	226	60	268	60	495	20			2,334	80
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			421	25
15	—	—	—	129	25	548	73	692	98			939	17
—	—	—	—	250	45	671	60	922	05			3,477	95
—	—	—	—	—	—	7,820	91	7,820	91			5,235	75
422,308	22	66,263	62	38,243	44	269,260	78	796,076	06			1,960,285	79
						Avgår: Andel i kostnader för domänstyrelsen						248,397	86
												Återstående överskott	1,711,887	93

tionsanstalt.

Kredit.	1926—1927		1927—1928		1/7—31/12 1928		1929		1930	
Ingående balans:										
Skulder	—	—	49,388	30	70,400	55	69,601	41	76,313	57
Utgifter:										
Avlöningar	148,724	26	164,981	72	84,334	46	165,426	15	166,586	07
Övriga omkostnader	122,891	14	133,189	22	76,756	62	159,616	43	163,259	36
Avsättning till förnyelsefonden	10,000	—	9,542	79	6,747	93	13,107	38	11,903	02
Säger	281,615	40	307,713	73	167,839	01	338,149	96	341,748	45
Driftöverskott, att till statsverket inlevereras	17,554	37	24,309	14	7,207	01	26,730	38	[1]21,648	52
Utgående balans:										
Tillgångar	302,303	58	360,715	83	359,916	69	366,628	85	380,162	20
Summa	601,473	35	742,127	—	605,363	26	801,110	60	819,872	74

Kostnader för kommittéer och utredningar genom sakkunniga m. m.

Med ledning av vederbörande räkenskaper samt från vissa ämbetsmyndigheter lämnade uppgifter hava revisorerna låtit upprätta nedanstående tabell över kostnader för kommittéer och utredningar genom sakkunniga m. m., vilka bestritts från vederbörande huvudtitlars anslag till ifrågavarande ändamål samt från de i här nedan införda noter omförmälda medelstitlar.

Kungl. brev		Utbetalt					
		före revisionsåret		under revisionsåret		Totalkostnad	
		1		2		3	
	A) Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, vilkas uppdrag avslutats eller förklarats vilande.						
	Justitiedepartementet.						
1920 28/5 o. 1930 14/2	Sakkunniga för utredning rörande fångvårdsväsendets ordnande	15,948	51	758	34	16,706	85
1925 7/8	Sakkunnig för utredning av vissa internationella sjörättsfrågor	38,029	85	—	—	38,029	85
1926 23/9	Dito för utredning i fråga om bestämmelser rörande utländsk civildoms rättskraft och exigibilitet i Sverige	15,180	—	3,300	—	18,480	—
1927 8/4	Sakkunniga för processreformens ekonomiska förberedande	34,412	26	447	35	34,859	61
1927 3/10	Upplagsbevissakkunniga	32,987	37	15,155	91	48,143	28
1928 6/9	Sakkunniga för revision av lagstiftningen om litterära och konstnärliga verk	13,481	01	144	—	13,625	01
1928 26/10	Dito för fortsatt behandling av stadsplanelagstiftningen	29,061	13	15,549	33	44,610	46
1929 26/9	Dito för fortsatt beredande av frågan om rättegångsväsendets ombildning	—	—	4,958	06	4,958	06
1929 13/12	Revisionssekreteraren E. Sandström för biträde med vissa utredningsuppdrag (se jämväl socialdepartementet)	3,370	95	2,500	—	5,870	95
1930 11/4	Presidenten, friherre E. Marks von Würtemberg m. fl. ersättning för deltagande i internationell växel- och checkrättskonferens i Genève	—	—	9,582	36	9,582	36
1930 6/6	T. f. revisionssekreteraren C. G. Eklund för biträde med vissa utredningsuppdrag	1,171	—	2,270	—	3,441	—
1930 20/6	Justitierådet N. von Steyern för biträde med vissa utredningsuppdrag	—	—	6,626	33	6,626	33
1930 27/6	Hovrättsrådet V. Petrén för utredning angående frågan om ersättning till nämndeman för resekostnader	—	—	1,348	67	1,348	67
1930 11/7	Överdirektör G. Masreliez m. fl. för biträde med utarbetande av vissa bestämmelser m. m. i anledning av lagen om tillsyn över stiftelser	—	—	1,200	—	1,200	—

		1		2		3	
1930 11/7	Amanuensen R. Kiblgren för biträde åt inom justitiedepartementet tillkallade sakkunniga	—	—	1,800	—	1,800	—
1930 18/7 m. fl.	Renskrivningskostnader för vissa sakkunniga inom justitiedepartementet	—	—	6,553	65	6,553	65
1930 4/9	Byggnadsrådet G. Linden och stadsarkitekten S. Westholm för biträde vid utarbetande av förslag till byggnadsstadga	—	—	2,439	50	2,439	50
1930 3/10	Hovrättsrådet O. Hesselgren för biträde med vissa utredningsuppdrag	—	—	7,075	97	7,075	97
1930 2/11	T. f. hovrättsfiskalen B. Hagström för dito	—	—	2,236	70	2,236	70
1930 28/11	Professorn Th. Engströmer för bevistande av en internationell konferens i Budapest m. m.	—	—	1,124	57	1,124	57
1930 12/12	Amanuensen N. Bodin för biträde vid utredning rörande regeringsrättens organisation och arbetssätt	—	—	1,000	—	1,000	—
1930 12/12	Generaldirektören G. Grevberg för biträde vid behandling av frågor rörande fastighetsregister i stad	—	—	1,500	—	1,500	—
1930 19/12	Professorn R. Bergendal för behandling av vissa straffrättsliga frågor	—	—	300	—	300	—
1930 19/12	Expeditionsvakten E. Schierman för visst arbete	—	—	200	—	200	—
1931 20/2	Kommerserådet S. Matz och professorn Th. Engströmer för vissa utredningsarbeten till proposition angående rättegångsreformen	—	—	1,250	—	1,250	—
1931 26/2	T. f. revisionssekreteraren F. J. C. Sterzel för biträde med vissa utredningsuppdrag	—	—	2,547	41	2,547	41
1931 27/3	F. d. häradshövding A. Åkerman och professorn R. Bergendal för biträde vid behandling av frågan om dagbotssystemets införande	—	—	1,000	—	1,000	—
1931 12/6	Professorn R. Malmgren för viss utredning på tryckfrihetsrättens område	—	—	200	—	200	—
	Säger för justitiedepartementet	183,642	08	93,068	15	276,710	23
	Utrikesdepartementet.						
1930 30/7	Advokaten E. Löfgren såsom ombud vid förhandlingar i London om avtal till undvikande av dubbelbeskattning	—	—	1,500	—	1,500	—
1931 23/1	Majoren H. von Heidenstam såsom ersättare för Sveriges ombud i Oderkommissionen	—	—	1,023	20	1,023	20
1931 23/1	Byråchefen C. Westring för expenser vid sammanträde med Oderkommissionen	—	—	50	—	50	—
1931 30/1	Professorn P. G. Hörnell för uppdrag att övervara Oderkommissionens sammanträde	—	—	1,037	70	1,037	70
1931 24/4	Förste revisorn U. Brunskog ersättning för mistade avlöningsförmåner under visst uppdrag	—	—	511	32	511	32
	Säger för utrikesdepartementet	—	—	4,122	22	4,122	22
	Försvarsdepartementet.						
1922 22/6	Marinreglementssakkunniga	85,404	56	[1] 1,000	—	86,404	56
1929 6/6	Sakkunniga för verkställande av utredning i fråga om höjandet av försvarsväsendets effektivitet	24,218	20	9,782	04	34,000	24
1929 27/6	Utredning rörande Stockholms flottstations förflyttning från huvudstaden m. m.	12,929	30	10,464	23	23,393	53

[1] Beloppet avfört å lantförsvarets anslag till extra utgifter.

		1		2		3	
1929 18/10	Utarbetande av nytt exercisreglemente för granatkastarkompani	815	30	—	—	815	30
1929 13/12	Utredning i fråga om ändringar i gällande bestämmelser rörande understöd i vissa fall åt värnpliktigs hustru och barn	446	88	2,608	72	3,055	60
1930 25/7	Utarbetande av förslag till nytt fälttjänstreglemente	—	—	8,464	83	8,464	83
1930 31/10	Prövning av ansökningar rörande uppskov för värnpliktiga med inställelse till tjänstgöring vid mobilisering m. m.	—	—	1,824	—	1,824	—
1930 14/11	Utarbetande av fältutrustningslistor för trängtrupperna m. m.	—	—	8,510	64	8,510	64
	Säger för försvarsdepartementet	123,814	24	42,654	46	166,468	70
	Socialdepartementet.						
1925 20/7	Faktor G. Lindberg ersättning för biträde åt 1925 års sakkunniga för fortsatt behandling av frågan om sjukförsäkringens organisation	—	—	672	—	672	—
1928 1/11	1928 års kommunalförvaltningssakkunniga	10,698	05	3,107	80	13,805	85
1928 9/11	Sakkunnig för utredning av frågan om förbättrad utbildning i kriminaltekniskt och andra hänseenden för landsfogdar och landsfiskaler m. m.	3,545	85	5,768	80	9,314	65
1929 8/2	Sakkunniga för överläggningar rörande omorganisation av skyddshemmet åkerbrukskolonien Hall	600	—	504	—	1,104	—
1929 1/11	Dito för utredning rörande landsfiskalers m. fl. medelsförvaltning	10,497	74	4,021	60	14,519	34
1929 1/11	Landshövding O. von Sydow såsom ordförande i en permanent arbetsfredskommitté	184	50	187	—	371	50
1929 22/11	Professor R. Bergendal för utredning rörande vissa med frågan om tredje mans rätt till neutralitet i arbetskonflikter sammanhängande spörsmål	—	—	1,266	—	1,266	—
1929 13/12	Revisionssekreteraren E. Sandström för biträde med vissa utredningsuppdrag (se jämväl justitiedepartementet)	3,370	95	2,500	—	5,870	95
1930 26/9	1930 års utredning om arbetslöshetens motverkande genom allmänna arbeten	—	—	5,901	19	5,901	19
1930 2/10	Sakkunniga rörande tillverkning av, kontroll å och handel med bakteriologiska preparat	—	—	442	—	442	—
	Säger för socialdepartementet	28,897	09	24,370	39	53,267	48
	Kommunikationsdepartementet.						
1930 20/6	Sakkunniga rörande ett institut för högspänningsforskning	—	—	703	25	703	25
1930 4/7	Dito för utredning rörande förbättrad utbildning i stadsplanekonst m. m.	—	—	2,622	35	2,622	35
1931 12/6	Advokatfiskalen S. J. Grönvall för biträde vid handläggning av vissa ärenden rörande markupplåtelser och markförvärv i Stockholm	—	—	350	—	350	—
	Säger för kommunikationsdepartementet	—	—	3,675	60	3,675	60
	Finansdepartementet.						
1929 5/4	Folkräkningssakkunniga	3,398	40	70	50	3,468	90
1929 5/7	Sakkunnig för utredning rörande tjänsteresors planläggning, besparingsreglementen m. m.	400	—	4,380	82	4,780	82

		1		2		3	
1929 18/10	Sakkunnig för utredning av frågan om förvärvskällornas omfattning vid beskattning av inkomst av jordbruksfastighet m. m....	—	—	1,213	22	1,213	22
1930 18/7	Professorn P. E. Fagerholm för viss utredning rörande pensionsfonden för civila tjänsteinnehavare	—	—	2,000	—	2,000	—
1930 31/10	Sakkunnig vid beredning av frågan om bildande av en allmän säkerhetsfond för de svenska sparbankerna	—	—	913	30	913	30
1930 4/12	Dito för biträde med beredningen inom finansdepartementet av vissa frågor rörande uppbördsväsendet	—	—	3,996	32	3,996	32
	Säger för finansdepartementet	3,798	40	12,574	16	16,372	56
	Ecklesiastikdepartementet.						
1902 2/5	Ortnamnskommittén	85,346	78	299	50	85,646	28
1927 22/4	1927 års prästlöneregleringssakkunniga	107,568	99	961	—	108,529	99
1927 18/6	Sakkunniga för behandling av vissa frågor rörande det högre skolväsendet (1927 års skolsakkunniga)	194,268	65	37,632	30	231,900	95
1929 27/6	Byråchefen E. Göransson för utredning angående pensionsrätt för manlig personal vid statsunderstödda enskilda läroanstalter	—	—	360	—	360	—
1929 5/7	Sakkunniga för viss utredning av frågor om ytterligare inskränkning i den nuvarande folkskoleseminarieorganisationen m. m. (1929 års seminariesakkunniga)	21,403	55	16,632	19	38,035	74
1929 26/9	Dito för utredning av vissa frågor rörande sjukgymnastikutbildningen i riket	3,663	75	—	—	3,663	75
1930 27/6	Sakkunnig för utredning rörande pediatriska kliniker i Stockholm	—	—	2,224	—	2,224	—
1930 2/10	Hovstallmästaren, friherre G. Tamm för viss utredning rörande med dramatiska teaterns verksamhet sammanhängande frågor	—	—	1,080	—	1,080	—
	Säger för ecklesiastikdepartementet	412,251	72	59,188	99	471,440	71
	Jordbruksdepartementet.						
1927 19/8	Häradshövdingen I. L. Wieslander för biträde vid utredning rörande bestämmelserna för köttkontroll	39,442	19	184	33	39,626	52
1927 2/9	Sakkunniga för utredning rörande ändrad lagstiftning för de under lappmarkslagen lydande skogar m. m. (1927 års skogssakkunniga för lappmarken)	106,243	07	43,430	90	149,673	97
1928 29/6	Dito för utredning rörande vissa förhållanden med avseende å Hornborgasjöns sänkningsföretag	6,643	70	—	—	6,643	70
1928 1/7	Dito för utredning rörande lämpligaste sättet för ordnande av den lägre lantbruksundervisningen	35,397	18	10,399	68	45,796	86
1929 5/7	Dito för utredning rörande distriktsveterinärernas löneförhållanden m. m.	3,072	25	10,201	55	13,273	80
1930 9/1	Revisionssekreteraren T. Petersson för vissa utredningsuppdrag inom jordbruksdepartementet	3,704	03	5,075	27	8,779	30
1930 7/2	Hovrättsassessorn K. G. Hjärne m. fl. för biträde inom jordbruksdepartementet	8,759	31	40	—	8,799	31

		1		2		3	
1930 30/5	Förste aktuarien A. J. Lilienberg för biträde inom jordbruksdepartementet	—	—	100	—	100	—
1930 11/7	Civilingenjören C. Ritzén för utredning angående anläggande av vissa ifrågasatta kyllagerhus	—	—	1,067	30	1,067	30
1930 11/7	Docenten E. Lundh och länsjägmästaren A. E. Nyblom för biträde inom jordbruksdepartementet	—	—	83	80	83	80
1930 11/7	Utredning inom statistiska centralbyrån rörande mejerihanteringen	—	—	4,567	23	4,567	23
1930 3/10	Sakkunniga för utredning av frågan om ny lagstiftning för häradsallmänningar	—	—	3,923	25	3,923	25
1930 3/10	Utredningsmän för viss ytterligare utredning i avseende å lantmäteriundervisningens ordnande	—	—	942	90	942	90
1930 24/10	Utredning inom Sveriges geologiska undersökning rörande kostnaderna för framställning av kalkstensmjöl	—	—	4,000	—	4,000	—
1930 12/12	Statssekreteraren S. E. Österberg för biträde vid utredning angående den lägre mejeriundervisningens ordnande	—	—	938	90	938	90
1931 20/2	Arkitekten O. Hägg för viss utredning angående byggnadsarbeten vid lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp	—	—	325	—	325	—
1931 12/6	Byråchefen K. T. E. Jonsson för biträde inom jordbruksdepartementet	—	—	200	—	200	—
	Säger för jordbruksdepartementet	203,261	73	85,480	11	288,741	84
	Handelsdepartementet.						
1926 29/1	Statsisbrytarnämnden	786	—	168	—	954	—
1928 2/3	1928 års lotsförfattningssakkunniga	68,201	60	2,540	60	70,742	20
1929 22/3	Sakkunniga för utredning av frågan om förstärkning av landets isbrytarberedskap	14,609	12	—	—	14,609	12
1930 14/7	1930 års navigationsskolesakkunniga	—	—	26,886	47	26,886	47
1931 20/3	Förste amanuensen G. M. E. Böös för visst uppdrag inom handelsdepartementet	—	—	650	—	650	—
	Säger för handelsdepartementet	83,596	72	30,245	07	113,841	79
	Summa	1,039,261	98	355,379	15	1,394,641	13

B) Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, vilkas uppdrag fortfar.

Justitiedepartementet.

1909 19/2	Sakkunnig för revision av strafflagen	213,333	47	17,924	49	231,257	96
1923 30/11 m. fl.	Dito för biträde vid behandlingen av frågor rörande deltagande från svensk sida uti internationella förhandlingar om gemensamma rättsregler på sjörättens och den internationella privaträttens område	16,658	50	1,122	—	17,780	50
1924 28/11	Sakkunniga för utredning av vissa frågor på strafflagstiftningens område	8,274	92	—	—	8,274	92
1928 11/5 o. 1929 18/10	Dito för deltagande i nordiskt samarbete på sjölagstiftningens område	12,617	97	1,916	73	14,534	70
1929 26/4	Dito för utredning rörande förenkling av protokollen i inskrivningsärenden	9,609	25	18,684	54	28,293	79

		1		2		3	
1929 7/11	Hovrättsassessorn G. Dahlman för biträde vid utredning angående panträtt i lös egendom, avsedd för jordbruk m. m.	2,660	05	185	10	2,845	15
1930 14/2	Sakkunnig för utredning rörande möjligheten att åstadkomma större koncentration i fångvårdsväsendet m. m.	—	—	2,762	30	2,762	30
1930 21/2 o. 19/9	Sakkunniga för utredning angående vattendomstolarnas organisation	—	—	4,027	24	4,027	24
1930 4/4	Hovrättsrådet P. von Ehrenheim för biträde med utredning av vissa jordlagstiftningsfrågor	2,310	50	14,729	—	17,039	50
1930 28/8	Kommittén för utredning rörande riksdagens arbetsformer	—	—	4,896	05	4,896	05
1930 24/10 o. 1931 15/5	Kanslirådet J. A. Mohn och attachén C. E. A. T. von Post för visst arbete i samband med nordiska överläggningar rörande likformig lagstiftning på växel- och checkrättens område	—	—	800	—	800	—
1930 21/11	Sakkunnig för utredning angående nämndemännens tjänstgöring m. m.	—	—	1,800	—	1,800	—
1930 28/11	Delegerade för frågan om konventioner rörande behandling av dödsbon efter medborgare i nordisk stat, som avlider i annan sådan stat, samt beträffande de rättsverkningar, som en i någon av de nordiska staterna öppnad konkurs bör medföra i de övriga	—	—	3,308	66	3,308	66
1931 21/5	Sakkunniga för biträde vid utredning rörande strömmingsfisket vid rikets ostkust	—	—	1,127	50	1,127	50
	Säger för justitiedepartementet	265,464	66	73,283	61	338,748	27
	Utrikesdepartementet.						
1927 25/11	Professorn Ö. Undén för uppdrag såsom Sveriges ombud i Nationernas förbunds kommitté för skiljedoms- och säkerhetsfrågor	3,682	91	1,128	27	4,811	18
	Försvarsdepartementet.						
1919 19/12	Riksvärderingsnämnden och lokala värderingsnämnderna rörande rekvisitioner för krigsmaktens behov	72,100	74	[1] 300	—	72,400	74
1928 2/3	Utredning rörande ordnandet av Sveriges försvar mot luftanfall	21,486	77	[2] 15,666	93	37,153	70
1928 22/6	Dito i fråga om dispositionen av vissa lantförsvaret tillhörande fastigheter	30,765	59	4,549	06	35,314	65
1929 4/9	Dito i fråga om åtgärder till höjande av säkerheten vid flygning	5,998	28	[3] 10,461	70	16,459	98
1929 18/10	Sakkunniga för prövning av ansökningar rörande uppskov för värnpliktiga med inställelse till tjänstgöring vid mobilisering m. m.	2,232	—	[4] 3,708	—	5,940	—
1929 25/10	Dito rörande frågor angående civilanställning för avskedat militärmanskap	838	41	—	—	838	41
1930 16/1	Särskilda sakkunniga för utförande av viss del av 1928 års lönekommittés uppdrag	3,886	—	[5] 15,982	79	19,868	79

[1] Härav kr. 150: — från lantförsvarets anslag till extra utgifter.
[2] » » 546: — » » » » » »
[3] » » 853: — » » » » » »
[4] » » 522: — » » » » » »
[5] » » 990: — » » » » » »

		1		2		3	
1930 24/10	Verkställande av en allsidig utredning av vårt lands försvarsfrågor (1930 års försvarskommission)	—	—	[1] 44,594	15	44,594	15
1930 21/11	Sakkunniga för utredning rörande krigsarkivets organisation m. m.	—	—	[2] 2,010	—	2,010	—
1931 30/1	Kommission för undersökning rörande flygolycka å Malmslätt m. m.	—	—	[3] 21,949	25	21,949	25
	Säger för försvarsdepartementet	137,307	79	119,221	88	256,529	67
	Socialdepartementet.						
1920 9/7	Utredning i indelningsärenden	22,706	46	4,342	40	27,048	86
1927 11/3	Arbetslöshetsutredningen	138,959	57	[4] 46,985	08	185,944	65
1927 12/7	Delegation för det internationella socialpolitiska samarbetet	22,950	18	[5] 12,696	07	35,646	25
1927 12/7	Sakkunniga för utredning rörande anordningar, ägnade att förekomma arbetsinställelser i tvister, däri staten eller kommun är part (1927 års arbetsfredssakkunniga)	2,905	75	—	—	2,905	75
1928 30/7	Dito för utredning rörande revision av lagen om allmän pensionsförsäkring (1928 års pensionsförsäkringskommitté)	126,738	14	[6] 58,651	84	185,389	98
1929 8/2	1929 års sjukhusstadgesakkunniga	16,694	59	10,460	65	27,155	24
1929 12/3	Statens sjukvårdskommitté	8,400	20	14,239	44	22,639	64
1929 26/4	Sakkunniga rörande den sociala försäkrings- och hjälpverksamhetens organisation	6,274	50	2,487	—	8,761	50
1929 22/11	Dito för utredning rörande de civila tjänsteläkarnas ställning i städer och stadsliknande samhällen	6,899	95	20,748	22	27,648	17
1930 16/1	Dito för biträde åt medicinalstyrelsen vid utredning angående undantagande av vissa varor från apoteksvarustadgans bestämmelser rörande apoteksvaror m. m.	65	25	63	—	128	25
1930 21/1	Studieresor i utlandet rörande socialförsäkringsfrågor	870	—	—	—	870	—
1930 6/6	Sakkunnig för biträde åt länsstyrelsen i Norrbottens län för utredning angående de åtgärder, som böra vidtagas för avhjälpande av inom vissa delar av lappmarken i nämnda del yppade missförhållanden m. m.	—	—	8,096	93	8,096	93
1930 4/9	Sakkunniga rörande fortsatt behandling av frågan om en reformerad sjukförsäkring m. m.	—	—	2,554	95	2,554	95
1930 4/9	Dito för utredning angående ökad möjlighet till undantag från skyddskoppympning m. m. (vaccinationssakkunniga)	—	—	8,092	86	8,092	86
1930 20/9	Hovrättsassessorn K. Persson för biträde inom socialdepartementets lagavdelning	—	—	5,960	03	5,960	03
1930 24/10	T. f. revisionssekreteraren G. A. V. Eriksson för biträde med vissa utredningsuppdrag	—	—	7,543	67	7,543	67
1930 19/12	Sakkunnig för granskning av polislagstiftningens tillämpning	—	—	2,061	20	2,061	20

[1] Härav kr. 8,286: 80 från lantförsvarets anslag till extra utgifter.
[2] Beloppet avfört å lantförsvarets anslag till extra utgifter.
[3] Härav kr. 6,662: 39 från lantförsvarets anslag till extra avgifter.
[4] Beloppet avfört å femte huvudtitelns anslag till bekämpande av arbetslösheten.
[5] Härav kr. 5,250: 07 från femte huvudtitelns anslag till tryckningskostnader.
[6] Beloppet avfört å femte huvudtitelns anslag till utredning angående allmänna pensionsförsäkringen.

		1		2		3	
1931 6/2	Utredning rörande åtgärder för förbättring av lantarbetarnas bostadsförhållanden och därmed sammanhängande ämnen m. m. ...	—	—	3,321	27	3,321	27
1931 30/2	Hovrättsrådet O. Hesselgren för biträde med vissa utredningsuppdrag	—	—	3,243	30	3,243	30
1931 17/5	Ådalskommissionen	—	—	18,083	27	18,083	27
1931 29/5	Revisionssekreteraren S. Petersson för biträde inom socialdepartementet vid behandling av ärende rörande en reformerad sjukförsäkring	—	—	1,305	—	1,305	—
	Säger för socialdepartementet	353,464	59	230,936	18	584,400	77
	Kommunikationsdepartementet.						
1927 11/11	Sakkunniga för utredning av möjligheterna att på frivillighetens väg åstadkomma sammanslagning av enskilda järnvägar till större enheter (järnvägsfusionssakkunniga)	16,251	52	4,242	50	20,494	02
1929 29/11	Dito för revision av bestämmelserna om väghållningsbesvärets utgörande på landet samt om städernas allmänna vägar.....	9,236	40	27,732	90	36,969	30
1930 4/7	Dito för utredning i fråga om reducering och reglering av vattenfallsstyrelsens taxor för elektrisk kraft åt landsbygden	—	—	8,849	45	8,849	45
1931 12/6	Överläggning inom kommunikationsdepartementet rörande statens inköp av smågatsten	—	—	1,043	65	1,043	65
	Säger för kommunikationsdepartementet	25,487	92	[1] 41,868	50	67,356	42
	Finansdepartementet.						
1911 11/8	Mjöltypskommissionen	12,447	44	756	67	13,204	11
1920 22/6	Socialiseringsnämnden	874,309	19	55,855	77	930,164	96
1924 27/9 m. fl.	Skatteberedningen	263,358	04	44,563	36	307,921	40
1925 12/6	Kronans fastighetskommission av år 1925 ...	84,774	72	16,785	11	101,559	83
1926 29/6	Sakkunnig för utredning av vissa frågor angående överenskommelser med främmande stater till undvikande av eller lindring i dubbelbeskattning	34,131	42	4,512	66	38,644	08
1928 29/6 m. fl.	1928 års lönekommitté	116,344	25	[2] 62,527	67	178,871	92
1928 23/10 o. 1930 4/7	Sakkunniga för revision av rusdryckslagstiftningen	53,896	40	26,991	41	80,887	81
1928 31/12	Dito för verkställande av undersökningar och avgivande av förslag i huvudsakligt syfte att åstadkomma ökad ekonomisering inom olika grenar av statsförvaltningen (ekonomisakkunniga)	25,499	26	[3] 1,578	—	27,077	26
1929 14/6	Dito i fråga om åvägabringande av effektivare kontroll över skattskyldigas inkomstuppgifter m. m.	8,154	82	13,603	87	21,758	69
1929 18/10	Dito för utredning av frågan om rationell utjämning av skattetrycket inom kommunerna (skatteutjämningsberedningen)	4,362	—	13,662	18	18,024	18
1929 18/10	Dito för utredning av frågan om avdrag för gäldränta vid statens taxering till kommunal inkomstskatt.....	—	—	3,586	05	3,586	05

[1] Härav kr. 35,000: — från anslaget till oförutsedda utgifter.
[2] Härav kr. 12,000: — från femte huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga och kr. 5,000: — från motsvarande anslag under åttonde huvudtiteln.
[3] Beloppet avfört å patent- och varumärkes- samt registreringsavgifters fond.

		1		2		3	
1930 16/5	Sakkunnig för utredning rörande ändrade bestämmelser i fråga om stämpelavgifter, som avses i 8 § stämpelförordningen	—	—	684	—	684	—
1930 16/5	Sakkunniga för utredning rörande rätt för sparbankerna och postsparbanken att anlita ortsombud m. m.	—	—	1,000	—	1,000	—
1930 20/6	1930 års pensionssakkunniga	—	—	7,589	55	7,589	55
1930 30/7	1930 års kommunalskatteberedning	—	—	24,725	06	24,725	06
1930 21/11	Statens organisationsnämnd	—	—	[1] 21,403	15	21,403	15
1930 4/12	Sakkunnig för biträde vid beredning inom finansdepartementet av vissa frågor rörande arvs- och gåvobeskattningen	—	—	6,194	49	6,194	49
	Säger för finansdepartementet	1,477,277	54	306,019	—	1,783,296	54
	Ecklesiastikdepartementet.						
1920 9/7	Utredning i indelningsärenden m. m.	25,787	58	1,708	50	27,496	08
1929 5/7	Sakkunniga för utredning rörande fortsättningsskolan (fortsättningsskolsakkunniga)	20,287	12	12,666	90	32,954	02
1929 6/12	Dito för utredning av frågan angående organisationen av den högre tekniska undervisningen	998	50	7,664	82	8,663	32
1930 25/4	Sakkunnig för utredning rörande omorganisationen av dövstumundervisningsväsendet samt blindvårdens ordnande	—	—	12,943	73	12,943	73
1930 23/5	Sakkunniga för utredning av frågan om ändrade bestämmelser rörande tillsättning av prästerliga tjänster (prästvalssakkunniga)	—	—	10,837	26	10,837	26
1930 14/7	1930 års sjukhuskommission	—	—	28,316	28	28,316	28
1930 11/10	Sakkunniga för utredning av frågan angående omorganisation av kulturminnesvården i riket	—	—	2,836	75	2,836	75
1930 31/10	Dito för utredning rörande det akademiska befordringsväsendet	—	—	9,640	16	9,640	16
1931 23/1	Dito för fortsatt utredning av frågan om ny prästerlig avlönings- och boställslagstiftning	—	—	20,945	43	20,945	43
	Säger för ecklesiastikdepartementet	47,073	20	107,559	83	154,633	03
	Jordbruksdepartementet.						
1926 12/11	Sakkunnig vid behandling av skogslagstiftningsfrågor	18,225	91	17,995	—	36,220	91
1928 18/7	Sakkunniga för utredning rörande jordbrukets ekonomiska läge (jordbruksutredningen)	65,919	43	54,218	08	120,137	51
1929 5/7	Dito för utredning rörande ytterligare åtgärder för bekämpande av tuberkulos hos nötkreatur	20,368	55	17,992	91	38,361	46
1929 18/10	E. o. hovrättsnotarien V. Z. Schmidt för vissa utredningsuppdrag inom jordbruksdepartementet	4,133	33	6,500	—	10,633	33
1929 1/11	1929 års sockersakkunniga	30,803	83	19,032	99	49,836	82
1930 16/5	Sakkunniga för vissa avlöningsspörsmål m. m. inom lantmäteristaten (lantmäterilönesakkunniga)	—	—	7,944	40	7,944	40
1930 14/7	T. f. revisionssekreterare A. F. V. Thelin för vissa utredningsuppdrag inom jordbruksdepartementet	—	—	13,384	84	13,384	84
1930 28/8	Utredningsmän angående de statsunderstödda växtförädlingsanstalterna	—	—	6,780	31	6,780	31

[1] Härav kr. 3,000: — från andra huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga och kr. 4,500: — från motsvarande anslag under sjätte huvudtiteln.

		1		2		3	
1930 11/10	Sakkunnig för biträde vid utarbetande av förslag i fråga om den högre lantbruksundervisningens ordnande m. m.	—	—	7,071	30	7,071	30
1930 4/12	Sakkunniga för utredning rörande vissa sociala jordfrågor	—	—	2,930	—	2,930	—
1931 30/1	Hovrättsassessorn K. Elliot för biträde inom jordbruksdepartementet	—	—	3,718	68	3,718	68
	Säger för jordbruksdepartementet	139,451	05	[1] 157,568	51	297,019	56
	Handelsdepartementet.						
1919 24/10 m. fl.	Sakkunniga jämlikt § 4 i förordningen den 24 oktober 1919, respektive den 13 juli 1926 med närmare föreskrifter rörande tillämpningen av lagen om arbetstiden å svenska fartyg	4,256	70	563	50	4,820	20
1926 4/9	Sakkunnig för utredning angående industriellt rättsskydd	65,267	38	990	—	66,257	38
1927 30/12 1928 12/1	1928 års tullkommitté	134,536	82	101,517	53	236,054	35
1929 26/4	Sakkunnig för revision av näringsfrihetsförordningen m. m.	14,898	—	15,190	20	30,088	20
	Säger för handelsdepartementet	218,958	90	118,261	23	337,220	13
	Summa	2.668,168	56	1,155,847	01	3,824,015	57
	Summa summarum	3,707,430	54	1,511,226	16	5,218,656	70

[1] Härav kr. 120,000: — från anslaget till oförutsedda utgifter.

Statsverkets inkomster

Revisorerna, som på grund av stadgandet i 16 § i gällande instruktion hava att upprätta året 1930—1931 samt mellan de i riksstaten uppförda anslagen och utgifterna å dessa under rättade budgetredovisningen för meranämnda budgetår grundade tabeller.

	Inkomster		Utgifter		Behållen inkomst		I riksstaten beräknad inkomst	
Statsverkets inkomster:								
Egentliga statsinkomster	634,523,210	45	15,310,763	92	619,212,446	53	595,169,757	—
Inkomster av statens produktiva fonder	145,760,539	75	1,129,431	75	144,631,108	—	141,695,400	—
Andel i riksbankens vinst	19,000,000	—	—	—	19,000,000	—	19,000,000	—
I anspråk tagna kapitaltillgångar	7,762,957	51	—	—	7,762,957	51	7,681,980	—
Lånemedel	49,820,063	—	—	—	49,820,063	—	49,820,063	—
Summa	856,866,770	71	16,440,195	67	840,426,575	04	813,367,200	—

	Tillgång							
	Anvisat på 1930—1931 års riksstat		Reservation den 1/7 1930		Inkomster för anslaget			
					Från andra anslag eller inkomsttitlar		Särskilda uppbördsmedel	
Statsverkets utgifter:								
Verkliga utgifter	719,477,137	—	50,069,092	41	8,203,869	03	90,069,688	—
Utgifter för kapitalökning	93,890,063	—	29,969,858	89	4,792,863	68	8,012	—
Summa	813,367,200	—	80,038,951	30	12,996,732	71	90,077,700	—

och utgifter.

tabeller till jämförelse mellan statsinkomsternas beräknade och influtna belopp under budget-
samma budgetår, få i sådant avseende avgiva följande på den av riksräkenskapsverket upp-

Underskott, som ersatts av:						Överskott, som tillförts:					
Andra inkomsttitlar eller utgiftsanslag		Kassafonden		Summa		Andra inkomsttitlar eller utgiftsanslag		Kassafonden		Summa	
76,246	59	1,595,560	87	1,671,807	46	10,007,540	30	15,706,956	69	25,714,496	99
—	—	3,812,599	17	3,812,599	17	112,012	02	6,636,295	15	6,748,307	17
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
52,703	92	—	—	52,703	92	74,899	12	58,782	31	133,681	43
959,368	93	—	—	959,368	93	959,368	93	—	—	959,368	93
1,088,319	44	5,408,160	04	6,496,479	48	11,153,820	37	22,402,034	15	33,555,854	52

Summa		Disposition								Merutgift, som ersatts av kassafonden		Besparing, som tillförts kassafonden	
		Utgifter för anslaget				Reservation den 30/6 1931		Summa					
		Direkta utgifter		Till andra anslag eller inkomsttitlar									
867,819,786	44	823,746,093	30	3,743,132	68	55,192,642	15	882,681,868	13	24,398,065	44	9,535,983	75
128,660,797	57	84,841,274	57	6,679,284	89	37,140,238	11	128,660,797	57	—	—	—	—
996,480,584	01	908,587,367	87	10,422,417	57	92,332,880	26	1,011,342,665	70	24,398,065	44	9,535,983	75

KRISTIDSKOMMISSIONERNAS AVVECKLING.

Bränslekommissionen i likvidation.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar	768,288: 87

Inkomster:

Inkasserade eller på grund av rättegångar influtna medel m. m.	3,999: 91
Summa	772,288: 78

Kredit.

Utgifter:

Avlöningar och arvoden	3,924: 30	
Rese- och traktamentsersättningar m. m.	466: 30	
Rättegångs- m. fl. kostnader	1,480: 02	
Avskrivning av värdet å inventarier m. m., som överlämnats till byggnadsstyrelsen m. fl. ämbetsverk	587,625: 83	593,496: 45

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Innestående i bank	122,295: 27	
Fordringar	56,497: 06	178,792: 33
Summa		772,288: 78

Statens industrikommissions fond.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		50,295: 46
Inom linjen	3,801,261: 19	
	Summa	50,295: 46

Kredit.

Överföring:

Till statsmedelsfonden	[1] 50,295: 46

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Inom linjen:		
Fordringar:		
Lager av metaller i Leningrad	3,750,856: 48	
Fordran hos Naftaindustri- och handelsbolaget Mazout i Leningrad	48,247: 76	
Fordran hos C. M. Karlsson, Halmstad	2,056: 95	
» » T. B. A. Kuschel, Göteborg	100: —	3,801,261: 19
	Summa	50,295: 46

[1] Beloppet taget till uppbörd å inkomsttiteln »A. III. Diverse inkomster.»

Statens folkhushållningskommissions fond.

Debet.

Balans den 1 juli 1930:

Tillgångar		646,753: 77
	Summa	646,753: 77

Kredit.

Utgifter:

Ersättning till B. Hamberg för förlust å safttillverkning	10,000: —

Överföring:

Till statsmedelsfonden	[1]550,000: —

Balans den 30 juni 1931:

Tillgångar:		
Innestående i bank	50,158: 96	
Fordringar	36,594: 81	86,753: 77
	Summa	646,753: 77

[1] Beloppet taget till uppbörd å inkomsttiteln »A. III. Diverse inkomster.»

RIKSDAGENS REVISORERS

BERÄTTELSE

OM DEN ÅR 1931 AV DEM VERKSTÄLLDA GRANSKNING

AV

STATSVERKETS

JÄMTE DÄRTILL HÖRANDE FONDERS TILLSTÅND,
STYRELSE OCH FÖRVALTNING
FÖR TIDEN 1 JULI 1930—30 JUNI 1931

DEL III

FÖRKLARINGAR

STOCKHOLM 1932
ISAAC MARCUS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG

Riksmarskalksämbetets

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 5, § 2.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 18 innevarande december har Eders Kungl. Maj:t anbefallt riksmarskalksämbetet att avgiva underdånigt utlåtande med anledning av vad i riksdagens senast församlade revisorers berättelse yttrats rörande trädgårdsrörelsen vid Gripsholms slott.

Ståthållarämbetet på Gripsholms slott har i ärendet avgivit här bifogade yttrande, och får riksmarskalksämbetet såsom eget utlåtande i underdånighet åberopa vad av ståthållarämbetet i ärendet anförts.

Remissakten återställes härmed.

Stockholm den 29 december 1931.

Underdånigst:

ERIC SPARRE.

Carl Sandgren.

Ståthållareämbetets å Gripsholms slott

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 5, § 2.

Till riksmarskalksämbetet.

Med anledning av infordrat yttrande rörande trädgårdsrörelsen vid Gripsholms slott får ståthållarämbetet å Gripsholms slott, med remisshandlingarnas återställande, vördsamt anföra.

Alla inkomster och utgifter tillhörande trädgården göras genom slottsförvaltaren, till vilken trädgårdsmästaren inlämnat räkningar och redovisat inflytande medel — såvitt ståthållarämbetet har sig bekant — utan någon anmärkning; trädgårdsmästaren har emellertid icke fört någon egen kassabok.

Som emellertid detta förhållande redan förut kommit till ståthållarämbetets kännedom, hava redan åtgärder vidtagits för erhållande av en fullständigare kontroll.

Stockholm den 21 december 1931.

ADOLF A:SON MURRAY.

Arméförvaltningens fortifikationsdepartements

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 10, § 5.

Arméförvaltningens fortifikationsdepartement, som handlagt förevarande ärende, har däri infordrat yttrande från militärbefälhavaren för Övre Norrland, vilket yttrande departementet härmed får till Eders Kungl. Maj:t överlämna.

För egen del får departementet i underdånighet anföra följande:

Jämte det departementet till Eders Kungl. Maj:t insände sin av riksdagens revisorer närmare omförmälda underdåniga framställning den 3 augusti 1929, har departementet, efter det att arméförvaltningen i sin underdåniga skrivelse den 31 augusti 1929, angående lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1930/1931 gjort anmälan om behov av medel för ändamålet, i underdånig skrivelse den 5 oktober 1929 hemställt att Eders Kungl. Maj:t måtte hos riksdagen å stat för budgetåret 1930/1931 äska ett extra anslag å 243,000 kronor för sättande i farbart skick av militärvägen Boden—Lappträsk på sträckan Åskogen—Lappträsk jämte utfartsvägar från densamma till statsbanelinjen Boden—Lappträsk.

Vidare har arméförvaltningen i sin underdåniga skrivelse den 30 augusti 1930, angående lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1931/1932, under erinran om sistnämnda skrivelse anmält, att förenämnda anslagsbehov oförändrat kvarstode samt att, därest medel för vägarnas iståndsättande anvisades, arméförvaltningens fortifikationsdepartement hade för avsikt att efter iståndsättandet göra framställning i vederbörlig ordning om deras övertagande till allmänt underhåll.

I skrivelse till fortifikationsdepartementet den 22 december 1930 anhöll chefen för generalstaben med översändande av en utav militärbefälhavaren för Övre Norrland till generalstabschefen ställd och den 2 samma månad dagtecknad skrivelse, varuti militärbefälhavaren ifrågasatt utförande genom arbetslöshetskommissionens försorg av arbeten i syfte att förbättra militärvägen Boden—Lappträsk, därvid i första hand sträckorna Åskogen—Degerselet och Granträsket—Hvitvattnet, att departementet ville vidtaga de åtgärder, vilka erfordrades för vinnande av det med militärbefälhavarens framställning åsyftade resultatet.

Generalstabschefens berörda framställning överlämnades av fortifikationsdepartementet med underdånig skrivelse den 21 januari 1931 till Eders Kungl. Maj:t, därvid departementet anförde, att, då departementets på sin tid hos Eders Kungl. Maj:t gjorda framställning om anvisande av för ändamålet erforderliga medel fortfarande syntes vara beroende på Eders Kungl. Maj:ts prövning, departementet ej ansett sig kunna hos arbetslöshetskommissionen ifrågasätta vägarbetets utförande genom kommissionens försorg, utan ansett sig böra till Eders Kungl. Maj:t överlämna chefens för generalstaben berörda skrivelse med därtill hörande handlingar. För den händelse Eders Kungl. Maj:t funne ett iståndsättande av nämnda militärväg erforderligt, ansåge emellertid departementet vägens sättande i nöjaktigt skick genom arbetslöshetskommissionens försorg synnerligen önskvärt, om icke i enlighet med den av departementet tidigare gjorda framställningen särskilda medel för ändamålet ställdes till departementets förfogande.

Slutligen har departementet i skrivelse till chefen för generalstaben den 27 maj 1931 efter erhållen remiss av handlingarna i de förstnämnda två ärendena däri avgivit yttrande.

Samtliga ovanberörda av departementet gjorda framställningar synas alltjämt vara på Eders Kungl. Maj:ts prövning beroende.

Med anmälan om vad sålunda förekommit, får fortifikationsdepartementet i underdånighet framhålla, att departementet vidtagit de åtgärder, som departementet ansett möjliga för lösande på ett tillfredsställande sätt av frågan om underhållet av militärvägen Boden—Lappträsk med därtill anslutna utfartsvägar.

Stockholm den 9 januari 1932.

Underdånigst:

H. DE CHAMPS.

HJ. SETH.

Carl Mörk.

Militärbefälhavarens för Övre Norrland

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 10, § 5.

Till kungl. arméförvaltningens fortifikationsdepartement.

Med anledning av departementets remiss den 28 sistlidne december, dnr 3036, har jag, med remisshandlingarnas återställande, äran anföra följande.

Under en lång följd av år ha de för militärvägen Boden—Lappträsk tillgängliga underhållsmedlen, utgörande

dels 16,000 kronor å tit. 747,

dels 1,800 kronor från Nederkalix väghållningsdistrikt,

dels två tredjedelar av de uppskattade kostnaderna för underhåll av delsträckan Boden—Åskogen under den tid marken är bar, som gäldas av Överluleå väghållningsdistrikt, uppgående till omkring 6,000 kronor, visat sig otillräckliga.

Såsom i remisshandlingarna angives, ha också åtgärder vidtagits för att överföra hela vägen till allmänt underhåll. Denna åtgärd har främst kommit till stånd för att vägen därigenom skulle komma att åtnjuta ett ökat underhåll.

Det nuvarande underhållet 16,000 + 1,800 + 6,000 = 23,800 kronor skulle således enligt militärbefälhavarens för Övre Norrland skrivelse den 8 augusti 1928, nr 93, bil. 3, ökas till ett belopp, som, frånsett vinterunderhållet och underhållet av vissa utfartsvägar, beräknats uppgå till 67,613 kronor 59 öre — (140,065 × 0.12) — (20,000 × 0.35) = i runt tal 67,000 — 23,800 = 43,200 kronor.

Då emellertid intet ökat anslag utgått har någon större förbättring av underhållet icke kunnat ske.

Militärvägen har dock vid de mångfaldiga inspektioner, som fortifikationsbefälhavaren gjort under de senare åren ävensom vid inspektioner av chefen för kungl. fortifikationen och militärbefälhavaren för Övre Norrland icke ansetts giva anledning till allvarligare anmärkningar.

Att vägen vid revisorernas besök befann sig »i ett mindre tillfredsställande skick» torde åtminstone delvis berott på det före besöket rådande veckolånga regnvädret.

Boden den 7 januari 1932.

P. REUTERSWÄRD.
Tj. f. Militärbefälhavare.

Herbert Jungstedt.

Marinförvaltningens

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 11, §§ 6—10.

Genom nådig remiss den 21 december 1931 har Eders Kungl. Maj:t anbefallt marinförvaltningen att efter vederbörandes hörande till försvarsdepartementet avgiva och före den 10 januari 1932 insända utlåtande över riksdagens år 1931 församlade revisorers berättelse, i vad rör fjärde huvudtiteln, §§ 6—10.

I anledning härav får marinförvaltningen, i anslutning till vad som anförts under de särskilda paragraferna, i underdånighet anföra följande.

§ 6.

I anledning av vad riksdagens revisorer andragit under § 6 får marinförvaltningen till en början göra några allmänna erinringar.

Då det vill synas som om revisorerna bibringats den uppfattningen, att, trots tidigare påpekanden, ingenting åtgjorts för en ändring av det av marinförvaltningen tidigare tillämpade förfarandet att i stor utsträckning använda s. k. fondtitlar, finner sig ämbetsverket böra framhålla, att en sådan uppfattning icke är med verkliga förhållandet överensstämmande. Ett stort antal förut förekommande fondtitlar hava omlagts för budgetredovisning eller bringats att upphöra genom andra åtgärder, exempelvis genom behållningarnas överförande till statsverkets allmänna inkomsttitel för diverse inkomster. Sålunda har efter det av 1927 års riksdag gjorda påpekandet sammanlagt 56 titlar omlagts eller bringats att upphöra, därav under år 1931 icke mindre än 27 dylika titlar, representerande en summa av över 1,500,000 kronor. Härutöver har genom att systemet med fondtitlar frångåtts beträffande medel, som anvisats för flottans ersättningsbyggnad, omkring 10,000,000 kronor bragts under budgetredovisning.

Dessutom har förslag till Kungl. Maj:t avgivits rörande behandlingen av de utav 1929 års riksdagsrevisorer berörda s. k. självförsörjande inrättningarna, innefattande bland andra följande titlar, nämligen:

Marinens centrala beklädnadsverkstad,
Korvfabriken i Karlskrona,
Flottans tvättinrättning i Karlskrona,
Oljefabriken i Karlskrona,
Repslagareverkstaden i Karlskrona samt
Marinens tvättinrättning å Rindön.

Men även med avseende på övriga av ifrågavarande ännu kvarstående titlar har marinförvaltningen verkställt utredningar och föranstaltat om andra åtgärder för att undan för undan så snart sig göra låter i möjligaste mån få fondtitlarna att upphöra. Att ännu vissa fondtitlar kvarstå är beroende dels därpå, att en del av desamma äro av sådan beskaffenhet, att de enligt i allmänhet inom statsförvaltningen tillämpade principer böra redovisas såsom fonder och vilka därför icke ansetts kunna hava åsyftats i riksdagens uttalanden, dels ock av den omständigheten, att en omläggning måste föregås av undersökningar, erforderliga för att omläggningen skall kunna ske utan att förrycka förvaltningen, vilket senare marinförvaltningen ansett även vara riksdagens mening. Att man under sådana omständigheter ansett sig böra gå fram med en viss försiktighet, när det gällt att ändra ett system, som under en lång tids tillämpning vuxit sig intimt in med förvaltningsorganisationen, torde vara förståeligt. Det måste nämligen beaktas, att bokföring och redovisning icke är något självändamål utan måste anpassa sig efter förvaltningen samtidigt som bokförings- och redovisningssystemet uppfyller de krav, som därpå böra ställas. Det speciella krav, som man genom en omläggning av redovisningssättet för ifrågavarande titlar velat uppnå, är att titlarnas ställning på ett eller annat sätt avspeglas i den del av redovisningen för statsförvaltningen, som omfattas av den s. k. budgetredovisningen. Riksdagens revisorer hava emellertid uttalat, att det förfaringssätt, som marinförvaltningen tillämpade, i själva verket innebure, att marinförvaltningen vid sidan av de av statsmakterna i vanlig ordning för sjöförsvaret beviljade medel förfogade över en särskild budget av betydande storlek, vilken genom den påtalade anordningen undandrages den sedvanliga budgetgranskningen.

Av detta uttalande skulle möjligen kunna dragas den slutsatsen, att marinen från fondtitlarna tillfördes medel, som marinförvaltningen efter gottfinnande ägde disponera. Så är ingalunda förhållandet. Å de titlar, varom här är fråga, erhållas praktiskt taget inga andra inkomster än sådana, som komma från riksstatsanslag, med undantag för två fonder, vilka endast med riksdagens medgivande kunna tagas i anspråk, nämligen dels fonden för krigsfartygs byggande, som tillföres ersättning för försåld fartygsmateriel, och dels Stockholms varvs byggnadsfond, där inkomst erhålles från räntebärande obligationer i enlighet med de efter riksdagens hörande utfärdade grunderna för fondens förvaltning. Den utbetalning, som sker från riksstatsanslagen till fondtitlarna, är underkastad lika stark och noggrann kontroll ur både kameral och teknisk synpunkt, som varje annan utbetalning. Likaledes utövas enahanda kontroll på användningen av fondmedlen. Fondtitlarnas ställning framgår såväl av marinförvaltningens huvudbok som av rikshuvudboken. Fonderna äro därför ingalunda undandragna den statliga kontrollen. Vid införande på sin tid inom marinen av redovisningssystem efter den s. k. kassaprincipen bibehölls också systemet med fondtitlar, som redan tidigare användes vid marinen — ett system som för övrigt principiellt sett

innebar lika stor trygghet som redovisningssättet för vissa andra statsmedel efter samma system t. ex. förskotten.

Med vad nu anförts har marinförvaltningen velat framhålla, att marinförvaltningen icke har någon okontrollerbar källa till inkomster från fondtitlarna, som skulle bereda marinförvaltningen möjlighet till sådana utgifter för marinen, vilka icke vore av Kungl. Maj:t och riksdagen avsedda.

Efter dessa allmänna uttalanden torde marinförvaltningen få ingå direkt på de av revisorerna berörda titlarna. Dessa titlar äro, såsom av det ovan sagda redan torde framgå, av betydligt olika beskaffenhet med avseende å sättet för deras uppkomst, bestämmelserna för deras användning ävensom i vissa fall de medel, som däri ingå. En gruppering av titlarna torde därför för överskådlighetens skull vara befogad. Innan en sådan uppdelning göres torde marinförvaltningen emellertid få anmäla, att följande i statsrevisorernas förteckning upptagna titlar redan upphört eller omlagts, nämligen:

Artilleriammunitionsförrådet, ersättning för försåld artillerimateriel (flottan),

Materialförrådet, ersättning för d:o (kustartilleriet),

Artilleriammunitionsförrådet, medel för ersättande av kasserat röksvagt krut,

Ordinarie fortifikationsförråden, materialier,

Gemensamma drifts- och verkstadskostnader för byggnadsarbeten i Vaxholm,

Chifferapparater,

Komplettering av vissa försvarsanstalter m. m. vid kustfästningarna,

Luftvärnsmateriel för kustfästningarna.

De ännu återstående här ifrågavarande titlarna kunna hänföras till följande huvudgrupper:

A. Titlar för egentliga fond- och diversemedel;

B. Titlar för marinens självförsörjande inrättningar;

C. Förrådstitlar.

A. Titlar för egentliga fond- och diversemedel.

Till denna grupp höra följande titlar, här nedan upptagna i den ordning, de förekomma i den av revisorerna bifogade tablån, nämligen:

Fond för krigsfartygs byggande,

Hyror och arrendemedel,

Skeppsholmsbrons underhåll,

Stockholms varvs byggnadsfond,

Regleringskonto för enligt anbud utförda arbeten,

Influten ersättning för konstanta omkostnader,

Sjökrigsskolan, terminsavgifter.

Fonden för krigsfartygs byggande har tillkommit efter beslut av Kungl. Maj:t och delvis efter medverkan av riksdagen. Fonden tillföres numera endast inkomster vid försäljning av utrangerad fartygsmateriel. På sätt framgår av, bland annat, vad som anförts i det vid proposition nr 129 till

1913 års riksdag fogade statsrådsprotokollet, torde fonden icke kunna tagas i anspråk annorledes än med riksdagens medgivande. En utförlig redogörelse för fondens uppkomst och användning har lämnats av marinförvaltningen i underdånigt utlåtande den 9 december 1931. I underdånig skrivelse sistnämnda dag har marinförvaltningen hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen, att samma fond skulle ställas till förfogande för att användas för bestridande av uppkommande merkostnader för byggande av fartygsmateriel. Tages fonden i anspråk, torde de medel, som hitintills tillförts densamma, hädanefter få tillgodoföras ordinarie anslaget till underhåll av flottans fartyg och byggnader m. m. Fonden skulle härefter upphöra.

Beträffande fonden för hyror och arrendemedel tillföres denna fond icke längre några inkomster. De medel, som å densamma förefinnas, utgöra den ännu ej använda delen av sådana medel, som förefunnos å fonden, då övergång skedde till det nu tillämpade systemet att tillgodoföra vederbörande underhållsanslag inkomsten av hyror och arrenden, i den mån de icke enligt gällande bestämmelser skola tillföras Stockholms varvs byggnadsfond. Fonden för hyror och arrendemedel står till Kungl. Maj:ts disposition och grunderna för fondens användning hava varit framlagda för riksdagen enligt vad som framgår av det vid statsverkspropositionen till 1926 års riksdag fogade statsrådsprotokollet för fjärde huvudtiteln. Marinförvaltningen har redan tidigare i underdånigt utlåtande uttalat, att fonden syntes böra få kvarbliva och denna uppfattning hyser marinförvaltningen alltjämt. Skulle fonden bringas att upphöra, synes detta böra ske i den formen, att å densamma förefintlig behållning tages i anspråk för statsregleringsändamål.

Titeln för Skeppsholmsbrons underhåll betingas därav, att underhållet av bron ombesörjes av marinen, under det att kostnaderna för underhållet bestridas dels av Stockholms stad till ett belopp av 900 kronor för år dels av armén och marinen med 450 kronor för vardera av dessa två förvaltningsgrenar. Inbetalningarna av ersättningsbeloppen från Stockholms stad och armén ske på regelbundna tider med stipulerade belopp, under det att enligt sakens natur underhållskostnaderna komma stötvis med större eller mindre belopp. Det har ansetts erforderligt, att använda en regleringstitel, fristående från riksstatsanslag, då å denna titel syntes böra uppföras alla såväl inkomster för brons underhåll, även om dessa icke vore statsmedel, som ock utgifter för samma ändamål.

Vad angår Stockholms varvs byggnadsfond har denna tillskapats genom beslut av 1918 års riksdag. Fonden tillföres numera allenast inkomster dels av de med fondens medel inköpta räntebärande statsobligationerna dels ock av vissa hyror och arrenden. Fondens tillgångar kunna — med undantag för löpande utgifter — icke tagas i anspråk utan riksdagens hörande.

Det torde böra anmärkas, att fonden har avsetts att tagas i anspråk vid flyttning eller ombyggnad av örlogsvarvet i Stockholm. Riksdagen har även vid åtskilliga tillfällen lämnat sitt medgivande att för byggnadsanläggningar vid varvet finge tagas i anspråk delar av fondens tillgångar.

Med nu gällande grunder för fondens förvaltning bör den givetvis fortfarande redovisas såsom en verklig fond och icke såsom anslagsmedel.

Vad beträffar regleringskontot för enligt anbud utförda arbeten samt kontot för influten ersättning för konstanta omkostnader äro dessa titlar

regleringskonton, som betingats av det utav Kungl. Maj:t lämnade medgivandet om utförande å flottans varv av arbeten för enskildas räkning. Enligt gällande bestämmelser kan någon större behållning å dessa titlar ej ifrågakomma. Det framgår även av revisorernas tablå, att behållningarna å titlarna äro jämförelsevis obetydliga. Marinförvaltningen kommer likväl att tillse, att sådan omläggning av behållningarna å dessa titlar sker, att de bringas under budgetredovisning.

Vad slutligen angår titeln för »sjökrigsskolan, terminsavgifter», utgöra de å denna titel redovisade medel ännu ej i anspråk tagna terminsavgifter. Då numera sådana avgifter ej erläggas, tillföres denna titel ej längre några inkomster. I underdånig skrivelse den 9 december 1931 har marinförvaltningen ifrågasatt, huruvida de å fonden kvarstående medlen borde tagas i anspråk för statsregleringen. Om så sker, komma medlen att överföras till vederbörlig inkomsttitel och fonden att försvinna.

B. Titlar för marinens självförsörjande inrättningar.

Under denna grupp hänföras, såsom förut redan omnämnts, följande i den av riksdagens revisorer upprättade tablån angivna titlar, nämligen:

Flottans tvättinrättning i Karlskrona,
tvättinrättning å Rindön,
korvfabriken i Karlskrona,
marinens centrala beklädnadsverkstad,
oljefabriken i Karlskrona,
repslagareverkstaden i Karlskrona.

Beträffande dessa titlar har marinförvaltningen redan tidigare i underdåniga utlåtanden den 3 juli 1930 och den 9 december 1931 avgivit förslag.

Berörda förslag hava gått ut därpå, att nämnda inrättningars inkomster och löpande utgifter skulle redovisas under vederbörliga ordinarie anslag nämligen flottans tvättinrättning i Karlskrona och tvättinrättningen å Rindön under förslagsanslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m., korvfabriken i Karlskrona under förslagsanslaget till förplägnad, marinens centrala beklädnadsverkstad under reservationsanslaget till beklädnad samt oljefabriken och repslagareverkstaden under reservationsanslaget till underhåll av flottans fartyg och byggnader m. m.

Kostnaderna för förnyelse av utrangerade maskiner och andra för inrättningarna avsedda objekt skulle enligt samma förslag få bestridas av för ändamålet inrättade förnyelsefonder.

Vinner marinförvaltningens förslag fastställelse torde också därmed uppnås vad riksdagen med sitt uttalande åsyftat beträffande dessa titlar.

C. Förrådstitlarna.

Dessa titlar kunna indelas i följande undergrupper, nämligen:

I. Proviantförråden,
II. Beklädnadsförråden,
III. Sängpersedelförråden,
IV. Sjukvårdsförråden,
V. Koltitlarna,
VI. Övriga materialförrådstitlar.

I. *Proviantförråden.*

Till denna undergrupp av förrådstitlarna höra:
Proviantförrådet i Karlskrona,
proviantförrådet i Stockholm,
proviantförrådet i Vaxholms fästning.

Dessa tre förråd, som kunna spåras tillbaka i marinen ända till 1600-talet och som vad Karlskrona beträffar tillförts medel genom beslut av 1907 års riksdag, äro närmast anknutna till förslagsanslaget till förplägnad vid marinen.

Marinförvaltningen har i underdånigt utlåtande den 9 december 1931 på anförda skäl föreslagit, att de å dessa titlar förefintliga behållningarna skulle tagas i anspråk för statsregleringen. Om så sker, komma dessa medel att överföras till vederbörlig inkomsttitel. Förråden komma för framtiden att läggas såsom undertitlar till förplägnadsanslaget, vilket marinförvaltningen också meddelat i sitt nyssberörda underdåniga utlåtande den 9 december 1931.

II. Beklädnadsförråden.

Vad angår beklädnadsförråden hänföras till denna grupp följande titlar:
Stambeklädnadsförrådet i Karlskrona,
» i Stockholm,
Beväringsbeklädnadsförrådet i Karlskrona,
» i Stockholm,
Beklädnadsförrådet för stammen vid Vaxholms kustartilleriregemente,
» » » » Karlskrona » ,
» » värnpliktiga vid Vaxholms » ,
» » » » Karlskrona » .

Marinförvaltningen har redan enligt ämbetsverkets skrivelse till statsrådet och chefen för försvarsdepartementet den 30 oktober 1931 föreslagit, att 450,000 kronor av de å dessa titlar förefintliga medel skulle tagas i anspråk för statsregleringen. Marinförvaltningen har dessutom i underdånigt utlåtande den 9 december 1931 meddelat, att ämbetsverket hade för avsikt överföra de behållningar, som härefter återstode, till ordinarie reservationsanslaget till beklädnad.

III. Sängpersedelförråden.

Sängpersedelförråden motsvaras av följande titlar:
Sängpersedelförrådet i Karlskrona,
» i Stockholm,
Persedelförrådet vid Vaxholms kustartilleriregemente, sängpersedlar,
» » Karlskrona » , » .

I fråga om behållningen å dessa titlar har marinförvaltningen redan i yttrande till statsrådet och chefen för försvarsdepartementet den 30 oktober 1931 föreslagit, att 60,000 kronor skulle tagas i anspråk för statsregleringen under nästkommande budgetår. Återstoden av behållningarna å dessa titlar är, såsom marinförvaltningen redan i sitt underdåniga utlåtande den 9 december 1931 meddelat, avsedd att överföras till reservationsanslaget till kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m.

IV. Sjukvårdsförråden.

Vad angår sjukvårdsförråden i Karlskrona och Stockholm ha även här undersökningar verkställts.

På sätt marinförvaltningen anmält i underdånigt utlåtande den 9 december 1931 äro dessa förrådstitlar avsedda att för framtiden läggas under reservationsanslaget för sjukvård vid marinen.

V. Koltitlarna.

Under denna grupp hänföras:

Allmänna materialförrådet i Karlskrona, stenkol samt motor- och pannbrännolja,

Allmänna materialförrådet i Stockholm, stenkol samt motor- och pannbrännolja,

Kol- och oljeförrådet vid Göteborgs örlogsdepå.

Beträffande dessa titlars uppkomst och behovet av de å desamma redovisade medlen hänvisas till här i avskrift bifogade hemliga skrivelse den 9 december 1931.

Frågan om användning av medel från dessa behållningar torde bliva föremål för särskild prövning av 1932 års riksdag, därest Kungl. Maj:t bifaller av marinförvaltningen i sådant avseende blivande framställning.

VI. Övriga materialförrådstitlar.

Till denna grupp höra de i revisorernas tablå upptagna titlar, som här ovan icke särskilt nämnts, nämligen:

Allmänna materialförrådet i Karlskrona utom stenkol, motor- och pannbrännolja,

Allmänna materialförrådet i Stockholm, utom stenkol, motor- och pannbrännolja,

Materialförrådet vid artilleridepartementet i Karlskrona.

» nr 1 vid ingenjörsdepartementet i Karlskrona (järnförrådet),

Materialförrådet nr 2 vid ingenjörsdepartementet i Karlskrona (elektriska förrådet),

Materialförrådet vid artilleridepartementet i Karlskrona,

» » ingenjörsdepartementet i Stockholm,

» » mindepartementet i Stockholm,

» i Vaxholm utom artilleri- och minammunition,

» » Karlskrona » » » » ,

» » Älvsborg » » » » .

Med avseende å dessa förråd, anbefallda genom nådigt brev den 1 april 1927 får marinförvaltningen anföra följande.

Materialförrådens uppgift är att genom en i största möjliga mån centraliserad upphandling anskaffa förnödenheter av skilda slag för att tillhandahållas örlogsvarven, fartygen, kustfästningarnas verkstäder m. fl.

Varorna uttagas vid behov mot ersättning, därvid utöver inköpspriserna pålägges en viss procent för omkostnader, innefattande avlöning till förrådspersonal m. m. Ersättningen utgår från reservationsanslaget till underhåll av flottans fartyg och byggnader m. m., reservationsanslaget till underhåll av kustartilleriets materiel m. m., extra anslagen till flottans ersättningsbyggnad och ett flertal andra extra anslag, reservationsanslagen till flottans och kustartilleriets övningar m. fl.

Ifrågavarande titlar kunna visserligen vid en viss tidpunkt utvisa någon behållning men även tidvis brist. Sådana brister eller överbetalningar förelågo under världskriget till betydande belopp. Dessa överbetalningar hava sedermera, i stort, ej blott utjämnats utan hava även överskott uppstått. Att så skett beror väsentligen därpå, att materialier uttagits ur förråden utan att desamma i motsvarande grad kompletterats. Gottgörelse för utlämnad materiel under kriget och första efterkrigsperioden utgick också efter priser, som voro högre än dem, som erlades vid kompletteringar efteråt, varigenom behållningar uppstodo. En viss svängningsmarginal med avseende å titlarnas ställning måste också finnas, enär någon tid alltid får antagas förflyta från det att materielen uttages till dess att komplettering av förrådet äger rum. Dels sker naturligtvis ej uppköp efter varje gång utlämning sker, utan upphandlingar ske om möjligt på en gång för något större kvantitet, för att varorna skola kunna förbilligas, dels kommer en viss tid att förflyta innan anbud hunnit infordras och upphandling ske. Beträffande ett stort antal allmänna förbrukningsartiklar sker upphandling efter kungörelse en gång årligen.

Materialanskaffningarna för ifrågavarande förråd hava på senare tid av marinförvaltningen hållits tillbaka av det skälet, att det ansetts olämpligt att hålla för mycket utrustningsmaterialier i förråd under nu rådande förhållanden. Särskilt gäller detta vissa förråd vid varven, då man velat undvika anskaffning av förnödenheter, som äro speciella för äldre fartyg. Dylika förnödenheter skulle åtminstone i viss utsträckning bliva oanvändbara, i mån utrangering av äldre fartyg äger rum. Detta framgår också av vad marinförvaltningen anfört i underdånig skrivelse den 27 september 1921 och i underdånigt utlåtande den 6 juni 1923 över förrådssakkunnigas ovan omförmälda betänkanden.

Efter färdigställandet av nu pågående fartygsbyggnader böra förråden åter uppkompletteras till hittills bruklig omfattning.

Marinförvaltningen har också med hänsyn härtill och i avvaktan på utredning angående lämpliga maximi- och minimikvantiteter, som böra hållas i förråd, anbefallt underlydande myndigheter tillse, att upphandlingarna begränsas till vad som är nödvändigt för marinens *aktuella* behov. Detta har verkat därhän, att förråden nu äro jämförelsevis små; varemot kontantbehållningarna i motsvarande mån vuxit. Vid de utredningar, som enligt vad förut redan meddelats verkställts i och för förrådstitlarnas läggande under budgetredovisning, har även undersökts, huruvida förefintliga behållningar eller någon del därav skulle kunna användas för annat ändamål än de med respektive förrådsmedel avsedda. Vid denna utredning har marinförvaltningen funnit, att vad beträffar behållningen av titlarna för allmänna materialförråden utom artilleri- och minammunition i Vaxholm och Älvsborg ett belopp av 225,000 kronor skulle kunna tagas i anspråk för annat ändamål än de med dessa medel avsedda. I underdånigt utlåtande den 9 december 1931 har marinförvaltningen också för Kungl. Maj:t anmält, att sistnämnda belopp ansåges disponibelt för annat ändamål. Såsom marinförvaltningen i samma underdåniga utlåtande anmält har marinförvaltningen funnit att materialförrådens titlar synts böra såsom undertitlar hänföras vad angår flottans förråd under ordinarie reservationsanslaget till underhåll av flottans fartyg och byggnader m. m. och vad angår kustartilleriets förråd under reservationsanslaget till kustartilleriets materiel m. m.

Av vad ovan anförts framgår:

att marinförvaltningen redan vidtagit omfattande åtgärder för att fondtitlarna i största möjliga utsträckning skulle bringas under budgetredovisning eller eljest upphöra,

att i anledning härav ett betydande antal titlar redan omlagts eller upphört,

att fonden för krigsfartygs byggande och Stockholms varvs byggnadsfond böra, så länge icke riksdagen fattat beslut om dessa fonders tagande i anspråk, kvarstå och redovisas såsom fondmedel, varvid dock bör anmärkas, att marinförvaltningen hemställt om nådigt förslag till riksdagen, att fonden för krigsfartygs byggande skulle få för i hemställan angivet ändamål användas,

att fonden för hyror och arrendemedel, som står till Kungl. Maj:ts disposition, synts böra, så länge medel därå förefinnas, redovisas såsom fondmedel,

att titeln »Sjökrigsskolan, terminsavgifter» torde komma att upphöra därigenom, att fondens medel tagas i anspråk för annat ändamål,

att övriga tre under gruppen egentliga fonder och diversemedel angivna titlar synas sakna större intresse ur nu förevarande synpunkt men i allt fall äro föremål för marinförvaltningens vidare behandling,

att förslag till Kungl. Maj:t redan tidigare avgivits beträffande omläggningen av titlarna för marinens självförsörjande inrättningar,

att beträffande förrådstitlarna ingående undersökningar verkställts rörande såväl behållningarnas behövlighet som den ändamålsenligaste ordningen och sättet för omläggningen av kontantredovisningen vid förråden i syfte att förrådsbehållningarna skulle bliva på lämpligt sätt budgetredovisade, samt

att således hela området för fondförvaltningen varit föremål för behandling i olika avseenden, möjliggörande att marinförvaltningen, i den mån så ej redan skett, under innevarande budgetår skall kunna meddela de beslut eller avgiva de underdåniga förslag, som erfordras för åvägabringande av ett slutligt och tillfredsställande ordnande av ifrågavarande spörsmål.

Marinförvaltningen vill icke underlåta framhålla, att det före den 1 juli 1931 gällande reglementet för marinen i viss mån bundit ämbetsverkets handlingsfrihet, när det gällt meddelande av redovisningsföreskrifter för underlydande myndigheter, samt att ämbetsverket för erhållande av friare händer i detta avseende ansett sig böra avvakta utfärdandet av nytt reglemente. Sådant har också under år 1931 utfärdats och börjat tillämpas från och med den 1 juli 1931 utom beträffande sjötjänstgöringen, där tillämpningen tagit sin början från och med den 1 november samma år. Enligt detta reglemente äger marinförvaltningen — till skillnad från vad som tidigare varit fallet — besluta i frågor rörande underlydande förvaltningars bokföring och redovisning. Inom ämbetsverket pågår också utarbetandet av de föreskrifter rörande bokföring och redovisning, som såväl på grund av fondernas omläggning som av andra anledningar äro erforderliga.

§ 7.

Under § 7 hava revisorerna redogjort för ett vid örlogsvarvet i Stockholm handlagt ärende rörande anskaffning av metallgjutgods. På grund därav, att varvets mindepartement tillhandahållit leverantören fel ritning,

hade den första gjutningen blivit oanvändbar, varför ny beställning måst göras. Båda de beställda varupartierna hade enligt vad revisorerna anfört blivit levererade, besiktigade och godkända samt kvitterade av »varvets uppbördsman» men i själva verket hade det första partiet, enligt vad leverantören själv meddelat, aldrig ens avsänts av denne.

Vad sålunda förekommit beträffande redovisningen av berörda leveranser måste enligt revisorernas mening betecknas såsom synnerligen anmärkningsvärt och giva anledning till en närmare undersökning angående beskaffenheten av den kontroll, som utövas på hithörande område.

I anledning av vad sålunda anförts har marinförvaltningen infordrat förklaring från varvschefen vid Stockholms örlogsvarv. Denne har införskaffat yttranden från chefen för mindepartementet vid varvet, från vilket departement fel ritning tillställts leverantören, samt från den å nämnda departement tjänstgörande miningenjören.

Berörda förklaring och yttranden bifogas (Bil. A, B och C).

Att de anmärkta felaktigheterna kunnat begås synes icke hava berott på något direkt fel i kontrollsystemet utan därpå, att flera befattningshavare förfarit oriktigt. Förfaringssättet har varit sådant, att den kontroll, som marinförvaltningen har att utöva försvårats. Den utredning, som hittills hunnit verkställas, anser marinförvaltningen icke till fyllest. I syfte att få saken fullt utredd har marinförvaltningen hos stationsbefälhavaren vid Stockholms örlogsstation hemställt om ytterligare utredning vid krigsrätt, varest torde komma att framställas den ansvars- och ersättningstalan, vartill utredningen kan giva anledning.

§ 8.

Under § 8 har redogjorts för behandlingen vid Stockholms örlogsvarv av ett entreprenadärende. I det ifrågavarande fallet hade det synts revisorerna som om varvschefen icke antagit det för statsverket förmånligaste anbudet.

Marinförvaltningen har infordrat varvschefens i Stockholm förklaring, vilken här bifogas (Bil. D).

Inom marinförvaltningen har utställts revisionsanmärkning å varvschefen, som är för beslutet ansvarig, med yrkande att han måtte förpliktas till statsverket inbetala skillnaden mellan summan av det antagna och det lägsta anbudet eller 5,650 kronor. Revisionens talan kommer att behandlas i stadgad ordning.

§ 9.

Under § 9 hava revisorerna anmärkt *dels* att dyrtidstillägg såväl till den vid flottans station i Karlskrona anställde föreståndaren för flottans tandklinik därstädes som till den vid flottans station i Stockholm anställde tandläkaren utgått från dyrtidstilläggsanslaget *dels och* att till den förstnämnda befattningshavaren utgått dyrtidstillägg enligt de för befattningshavare med s. k. oreglerad avlöning fastställda grunder.

I anledning av de sålunda framställda anmärkningarna hava yttranden infordrats från stationsbefälhavarna i Karlskrona och Stockholm, i vad var och en rörer, dels från revisionen hos ämbetsverket.

De yttranden, som med anledning härav avgivits, bifogas härjämte (Bil. E, F, G, H och I).

På sätt såväl myndigheterna som ämbetsverkets revision anfört torde goda skäl hava förelegat för utbetalning från dyrtidstilläggsanslaget av

dyrtidstillägg till ifrågavarande tandläkare. Anlitandet av nu nämnda anslag synes icke strida mot av Kungl. Maj:t och riksdagen lämnade föreskrifter.

Vad beträffar den norm, varefter dyrtidstillägget åt nämnda befattningshavare utgår, får marinförvaltningen i anslutning till vad revisionen härom anfört, allenast framhålla, att frågan om dyrtidstilläggets storlek kommer att bliva föremål för administrativ domstols beslut. Då emellertid den avlöning, som utgår till föreståndaren för tandkliniken i Karlskrona, icke synes för högt tillmätt samt någon reglering av hans arvode genom tillägg av 16 procent å detsamma ej ägt rum i samband med nya löneregleringens genomförande vid marinen till skillnad från vad som eljest i stor utsträckning skett med avseende å liknande arvoden, bör föreståndaren vid en reduktion av dyrtidstillägget erhålla motsvarande höjning av arvodet. I sådant syfte kommer marinförvaltningen att göra framställning till Kungl. Maj:t.

§ 10.

Under § 10 hava revisorerna anmärkt, att till vissa icke-ordinarie befattningshavare med avlöning från förslagsanslaget till avlöning till personal vid kårer och stater m. fl. utbetalts dyrtidstillägg efter de för befattningshavare med s. k. oreglerad avlöning fastställda grunder.

Från stationsbefälhavaren i Karlskrona och marinförvaltningens revision, hava yttranden infordrats i anledning av den utav riksdagens revisorer sålunda gjorda anmärkningen. De från stationen inkomna yttrandena innefattas i de under § 9 omförmälta bilagorna E och F. Revisionens yttrande bifogas härjämte (Bil. J).

Marinförvaltningen får i anslutning till vad revisionen anfört meddela, att marinförvaltningen kommer att tillse att vederbörlig ändring i det påpekade förfarandet varder vidtagen.

Då någon minskning av den vid sjukhuset anställda personalen icke kan äga rum utan inskränkning på sjukhusets behöriga drift samt den ersättning, som utgår till ifrågavarande personal ej heller synes kunna reduceras, kommer enligt vad från stationsmyndigheterna upplysts den uti ifrågavarande stat upptagna posten om 23,824 kronor för »avlöning till övrig icke-ordinarie personal m. m.» att bliva otillräcklig. Då denna post är begränsad, lärer under sådana förhållanden annan utväg icke stå till buds än att hos Kungl. Maj:t anhålla om anvisande av de ytterligare medel, som i anledning härav tarvas. I sådant syfte torde marinförvaltningen få göra särskild underdånig framställning.

I ärendets handläggning hava förutom undertecknad chef deltagit Nilson, Maijström, Schoerner, Ripe, föredragande, Palm, Wijkmark, Brauner-hielm och von Heijne.

Stockholm den 8 januari 1932.

Underdånigst:

På kungl. marinförvaltningens vägnar:

J. SCHNEIDLER.

E. A. Gräntz.

Bil. A.

Varvschefens vid Flottans station i Stockholm
yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 15, § 7.

Till kungl. marinförvaltningen.

Med anledning av kungl. marinförvaltningens remissresolution den 23 december 1931, får jag härmed vördsamt avgiva bifogade yttranden över överlämnat transumt av riksdagens revisorers berättelse för budgetåret 1930/1931.

§ 7.

Beträffande de i denna paragraf upptagna leveranserna hava vissa felaktigheter begåtts.

Genom misstag av ritaren Lindgren vid utskrivande av modellnummer på en ritning har en siffra blivit felaktig. Genom detta misstag har kronan åsamkats en förlust av 481 kronor 75 öre. Då saken, sedan densamma var utagerad, kom till min kännedom och de närmare omständigheterna vid felets begående blivit mig bekanta, beslöt jag att icke väcka skadeståndstalan emot Lindgren, enär jag ansåg, att sådan vårdslöshet, som borde föranleda ersättningsskyldighet icke förelåg och Lindgren dessutom under sin elvaåriga tjänst på varvet dokumenterat sig såsom en synnerligen pålitlig och dugande tjänsteman.

Sedan 205 stycken delar av den felaktiga modellen gjutits har departementschefen låtit å varvet bokföra dessa delar såsom mottagna och åter utlämnade utan att desamma avsänts från tillverkningsorten, Södertälje, till Stockholm.

Detta förfaringssätt har varit felaktigt, vilket också av departementschefen i hans yttrande vidgås men har varit förestavat av omtanke att icke genom att behöva försända de felgjutna delarna åsamka kronan kostnad.

Vid behandling av upphandling nr 1339 hade jag icke någon anledning antaga, att det gällde omgjutning av felgjutna delar, enär det är en vanlig företeelse att vid gjutning äldre obehövliga delar lämnas såsom material för gjutning.

Det riktiga förfaringssättet hade givetvis varit, att departementschefen — oberoende av sin åsikt i skuldfrågan beträffande Lindgren — anmält förhållandet till mig för erhållande av resolution, huruvida beloppet skulle utgå av statsmedel eller utkrävas av Lindgren.

Som av ovanstående framgår har det av revisorerna anmärkta förhållandet beträffande redovisning av leveransen icke möjliggjorts på grund av någon bristande kontroll vid vederbörande departement.

Avskrift av från kapten Muhl och miningenjör Törngren infordrade yttranden bifogas.

Stockholm den 4 januari 1932.

H. BERGMARK.

Bil. B.

Till varvschefen.

Efter hörande av dels förrådsförvaltare C. E. Pettersson, dels ritare Lindgren, vilken senare är ansvarig för att felaktig modell kommit att användas, får jag vördsamt anföra följande:

Lindgren har medgivit, att han är ansvarig för att felaktigt modellnummer angivits å den till firman överlämnade ritningen, men har samtidigt till sitt försvar anfört, att vid konstruktionsändringar, som beträffande ifrågavarande detalj skett, en dylik felaktighet lätt kan insmyga sig.

Förvaltare Pettersson har framhållit, att han beträffande ifrågavarande upphandling genom slutleverans den 16 maj emottagit det antal delar, han, enligt å upphandling 6008 tecknat beslut, beordrats taga till uppbörd.

Till ovan anförda får jag själv tillägga:

1. Då felaktigheten upptäcktes, var det beställda partiet redan färdigställt. En ny beställning var därför ofrånkomlig, enär leverantören, såsom utan skuld till det inträffade, givetvis kunde göra anspråk på att få den felaktiga leveransen godkänd.

2. Efter konferens med firman lyckades jag träffa överenskommelse om, att denna skulle omgjuta de felaktiga delarna till *självkostnadspris*. Att jag härvid gjort mig skyldig till vissa formella fel beträffande beställningen och redovisningen av detta arbete, vilket givit fog för revisorernas antagande, att samma effekter mottagits till uppbörd 2 gånger, är obestridligt. Kronan har emellertid icke lidit förlust eller skada därav.

3. I fråga om ersättning till kronan för den uppkomna merutgiften har tagits i övervägande, huruvida åtgärd borde vidtagas i detta ändamål. En sådan åtgärd skulle väl hava bestått i att påkalla undersökning hos varvschefen för felets beivrande. Vid övervägande härav har emellertid Lindgren icke ansetts kunna göras ansvarig. Till stöd för detta mitt beslut får jag anföra, att å Lindgren vid nämnda tidpunkt vilade en mycket stor arbetsbörda, då han vid sidan av sitt arbete å ritkontoret även var sysselsatt med tids- och arbetsstudier i verkstaden. Dylika förluster torde dessutom — huru beklagliga de i och för sig kunna vara — knappast helt och hållet kunna undvikas — då, som Lindgren ovan framhållit, vid konstruktionsändringar en felaktighet å ritningen lätt kan insmyga sig. Jag finner mig därför hava handlat riktigt, då jag icke vidtog någon åtgärd mot Lindgren, och så vitt jag kan finna, har kronan icke lidit förlust eller skada därav.

Stockholm den 31 december 1931.

H. Muhl.
Kapten.

Bil. C.

Till varvschefen.

Med anledning av varvschefens resolution D. nr 450:1/VK den 28 dennes får jag härmed vördsamt anföra:

1. Orsaken till felgjutningen av de först beställda delarna M 936 var att

söka i ett felaktigt modellnummer å ritningen, varför leverantören ej kunde göras ansvarig för densamma.

Leveransen måste därför godkännas, ehuru delarna voro oanvändbara.

För undvikande av onödiga transportkostnader levererades ej partiet till varvet, utan förvarades hos leverantören i stängda lådor för mindepartementets räkning och kontrollerades av mig antalet delar vid besök därstädes.

2. Efter underhandlingar med leverantören åtog sig denne att till självkostnadspris verkställa omgjutning av partiet mot återtagande av de felgjutna delarna. Detta skedde genom upphandling nr 1339 av den 14 april 1930.

Denna upphandling är alltså att betrakta såsom en komplettering till den ursprungliga upphandlingen nr 6008 av den 21 januari 1930.

Som av priset framgår omfattar upphandlingen nr 1339 endast arbete med delarnas omgjutning, ehuru detta kanske bort tydligare angivas i ordalydelsen, varemot kostnaderna för materialier m. m. ingå i den tidigare gjorda upphandlingen, som i och med leveransen av de omgjutna delarna blev fullgjord.

Av de gjutna delarna har endast det ena partiet tagits till uppbörd, medan det andra återgått till leverantören.

Det som å upphandlingen nr 1339 kvitterats såsom bekommet för fastsättande är alltså i detta fall ej de levererade delarna, utan endast det utförda arbetet med omgjutningen. Benämningen »bekommet för fastsättande», vilken finnes tryckt å upphandlingsblanketter, borde för undvikande av missförstånd, i detta fall ha ersatts med ett lämpligare uttryck.

Stockholm den 30 december 1931.

Torsten Törngren.
Miningenjör.

Bil. D.

Varvschefens vid Flottans station i Stockholm
yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 18, § 8.

§ 8.

Då den ansvarige sakkunnige, chefen för byggnadsdepartementet, bestämt avstyrkte antagande av något av de två lägsta anbuden och sedan han för mig uppgivit, att han personligen verkställt beräkning grundad på gällande material- och arbetspriser och funnit att det avsedda arbetet icke skulle kunna nöjaktigt utföras till de belopp, som dessa anbud upptaga, kom jag till den uppfattningen, att det antagna anbudet var att anse såsom det för staten förmånligaste, en uppfattning, som jag fortfarande vidhåller.

Stockholm den 4 januari 1932.

H. BERGMARK.

Bil. E.

Stationsbefälhavarens vid Karlskrona örlogsstation
yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 21, §§ 9—10.

Till kungl. marinförvaltningen.

Genom kommunikationsresolution den 23 sistlidne december månad, D. nr $\frac{70—G}{am.\ 5763}$, har marinförvaltningen infordrat yttrande med anledning av riksdagsrevisorernas berättelse den 15 december 1931, fjärde huvudtiteln, försvarsdepartementet, §§ 9 och 10.

Med anledning härav får jag hänvisa till stationskontorets i ärendet avgivna yttrande, som bifogas.

För egen del har jag intet att erinra mot att — såsom revisorerna anse riktigast — dyrtidstillägget åt föreståndaren för tandpolikliniken bestrides av sjukvårdsanslaget, under förutsättning likväl, att anslaget ökas med dyrtidstilläggets belopp.

Riksdagsrevisorernas uppfattning, att föreståndaren för tandpolikliniken bör erhålla dyrtidstillägg efter de för reglerade verk gällande grunderna, kan jag icke dela. Revisorernas påstående i denna sak synes icke hava stöd i gällande författningar.

I § 10 har gjorts anmärkning mot sättet för beräkning och utbetalning av dyrtidstillägg till viss sjukbetjäning. Som av stationskontorets yttrande framgår, torde någon oriktig utbetalning av löneförmåner till ifrågavarande personal icke ägt rum, varemot en oriktig anslagsfördelning av kostnaderna gjorts vid bokföringen. Detta förhållande bör givetvis rättas, men med hänsyn till, att vissa anslag för innevarande budgetår härigenom skulle komma att överskridas, synes lämpligt, om med nämnda rättelse finge anstå till budgetåret 1932/1933.

Karlskrona den 4 januari 1932.

CH. DE CHAMPS.

S. Fredholm.

Bil. F.

Stationskontorets vid Karlskrona örlogsstation
yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 21, §§ 9—10.

Till stationsbefälhavaren vid Karlskrona örlogsstation.

Sedan stationsbefälhavaren genom resolution den 24 december 1931, ad § 1010, anmodat stationskontoret att inkomma med yttrande över riksdagens revisorers berättelse, fjärde huvudtiteln, försvarsdepartementet, §§ 9—10, får kontoret vördsamt anföra följande.

I § 9 uttala revisorerna, att de finna det anmärkningsvärt, att dyrtidstillägget åt föreståndaren för flottans tandklinik i Karlskrona utbetalats från förslagsanslaget till dyrtidstillägg åt befattningshavare vid sjöförsvaret i stället för från reservationsanslaget till sjukvård för marinen, varigenom utgifter, vilka rätteligen bort belasta ett begränsat anslag i stället kommit att åvila förslagsanslag. Då emellertid anslaget från titeln sjukvård för marinen för avlönande av denna befattningshavare, till vilken arvode på grund av kungl. breven den 1 oktober 1914 och 31 december 1918 utgår med 5,300 kronor per år, icke beräknats för och följaktligen icke heller lämnat tillgång till bestridande av kostnaden för å arvodet utgående dyrtidstillägg, har stationskontoret vid bokföringen av denna kostnad utgått från förutsättningen, att densamma skulle bestridas av anslaget för dyrtidstillägg åt befattningshavare vid sjöförsvaret. Någon revisionsanmärkning mot den under en lång följd av år sålunda verkställda bokföringen har tidigare icke framställts.

Revisorerna hava dessutom i samma § 9 anmärkt på att dyrtidstillägg enligt för oreglerade verk gällande grunder utbetalats till ovannämnde föreståndare å det arvode, han uppbär. Som skäl för denna anmärkning anföres, att personal, tillhörande försvarsväsendet, är underkastad för befattningshavare vid nyreglerade verk gällande avlöningsbestämmelser. Detta är dock jämlikt § 4 i kungörelsen den 15 juni 1923 med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst (nr 265), fallet endast med den personal, till vilken avlöning utgår enligt det fr. o. m. år 1922 gällande officersavlöningsreglementet och den fr. o. m. juli 1928 gällande kungl. kungörelsen med avlöningsbestämmelser för vissa civila och civilmilitära icke-ordinarie befattningshavare vid försvarsväsendet (nr 215:1928). Avlöningen till föreståndaren för tandkliniken i Karlskrona utgår icke på grund av dessa avlöningsreglementen utan jämlikt ovannämnda kungl. brev den 1 oktober 1914 och den 31 december 1918. Enligt förstnämnda kungl. brev skulle föreståndaren för tandkliniken tjänstgöra å kliniken 400 timmar årligen mot åtnjutande av ett arvode av 2,000 kronor för år. Genom kungl. brevet den 31 december 1918 utvidgades klinikens verksamhet att omfatta även tandvård åt skeppsgossar, varför föreståndaren skulle vara skyldig att ytterligare tjänstgöra 660 timmar årligen mot åtnjutande härför av en ersättning av 3,300 kronor för år. Sammanlagda tjänstgöringstiden för år utgör sålunda 1,060 timmar, för vilken ett arvode av 5,300 kronor för år utgår. Någon löneregleringförekom sålunda icke genom klinikens utvidgande utan höjningen av arvodet var betingat av det ökade arbetet. Ej heller har sedermera arvodet höjts, varför det icke kan anses vara reglerat. Därest dyrtidstilllägget skulle beräknats såsom för reglerade verk, hade befattningshavaren fått vidkännas avlöningsminskning. Något personligt dyrtidstilllägg jämlikt § 4 mom. 2 i dyrtidstilläggskungörelsen eller lönetillägg jämlikt kap. 5 mom. 3 i avlöningsbestämmelserna för icke ordinarie befattningshavare hade nämligen icke kunnat ifrågakomma, enär dylika förmåner endast tillkomma beställningshavare, vilkas avlöning utgår enligt förut nämnda avlöningsreglemente eller avlöningsbestämmelser.

I anledning av den gjorda anmärkningen kommer stationskontoret på grund av stadgandet i kungl. cirkuläret till stadsmyndigheterna angående aktgivande på framställda räkenskapsanmärkningar den 29 maj 1931 (nr 200), att hädanefter och tillsvidare, intilldess den föreliggande frågan kan varda avgjord, uträkna dyrtidstillägg å avlöningen till föreståndaa-

ren för flottans tandklinik härstädes enligt de grunder, som gälla för statens i avlöningshänseende reglerade verk.

Enligt § 10 hava revisorerna funnit det anmärkningsvärt, att dyrtidstillägg för övrig icke-ordinarie personal vid flottans sjukhus i Karlskrona utbetalats efter andra grunder än de av Kungl. Maj:t och riksdagen fastställda. Den personal, som i stat för vid flottans sjukhus i Karlskrona anställd personal (stat nr 8) upptages under rubriken »övrig icke-ordinarie personal» utgöres dels av redogöraren vid sjukhuset, vilken å utgående lön erhåller dyrtidstillägg enligt för reglerade verk gällande grunder, och dels av veckoavlönad personal (portvakter, baderska, skur-, sjuksköterske-, köks- och tvättbiträden). Dessa veckolönare voro intill den 1 december 1927 daglönare. Dyrtidstillägg jämlikt § 3 i SFS 265/1923 utgick å daglön och sedermera å veckolön intill den 1 juni 1928, då på grund av kungl. marinförvaltningens skrivelse den 27 april 1928, D. nr $\frac{68—CX}{\text{naut. } 571/26}$, sammanräkning verkställdes av grundlön och dyrtidstillägg, varvid dyrtidstillägget beräknades efter tabell I punkt a) och c) i SFS 319/1924 (procenttalet = 35). Vid ifrågavarande sammanräkning, som verkställdes av förste läkaren å örlogsstationen, vilken anställer denna personal, lärer hava iakttagits, dels att den uppkomna veckolönen var jämnt delbar med 7, och dels att sänkning av utgående löner icke ägde rum. Den sålunda bestämda avlöningen utgår alltjämt till lika belopp, alltså även sedan dyrtidstillägget för andra statens befattningshavare undergått förändring genom indextalets fall. Då avlöningen till sjukhusets veckolönare även efter den verkställda omräkningen beräknats skola bestridas dels av anslaget till månadslön, arvoden m. m. till personal vid flottans sjukhus i Karlskrona och dels av anslaget till dyrtidstillägg åt befattningshavare vid sjöförsvaret enligt den vid förenämnda anmärkning gjorda fördelningen, har stationskontoret bokfört den del av den sammanlagda avlöningen, som vid sagda omräkning utgjordes av dyrtidstillägg å anslaget till dyrtidstillägg, oavsett att dyrtidstillägget genom indextalets förändringar utgått och utgår efter andra procenttal än 35. Av det ovan anförda framgår sålunda, att någon *felutbetalning* icke ägt rum. Personalen har erhållit den avlöning, som av förste läkaren fastställts, varav viss del bestritts av ovannämnda titel: »Månadslön, arvoden m. m. till personal vid flottans sjukhus i Karlskrona» och viss del av titel: »Dyrtidstillägg åt befattningshavare vid sjöförsvaret». Barntillägget, vilket utgår på grund av punkt II, mom. 3 i KMF:s ovannämnda skrivelse den 27 april 1928 enligt i § 3 i SFS 265/1923 fastställda grunder, har till hela sitt belopp bokförts å sistnämnda titel.

Därest emellertid det av stationskontoret tillämpade förfaringssättet vid kostnadernas fördelning mellan de olika anslagen icke är riktigt, bör föreskrift utfärdas om rättelse för innevarande budgetår genom omföring i räkenskapen av å titel J 5 för mycket bokförda kostnader (skillnaden mellan dyrtidstillägg efter 35 procent och gällande procenttal), vilka i så fall böra bestridas av titel A 2 s. Detta anslag lämnar emellertid icke tillgång till dessa kostnaders bestridande, då detsamma beräknats just med hänsyn tagen till att å titel J 5 skulle bokföras den del av avlöningen, som vid fastställandet av de nya lönerna utgjorde 35 procent dyrtidstillägg. Förenämnda skillnad beräknas för innevarande budgetår uppgå till omkring 1,035 kronor.

Stationskontoret anser sig böra särskilt framhålla, dels att beräkningen av anslagen till »Sjukvård för marinen», till »Vid flottans sjukhus i Karlskrona anställd personal» och till »Dyrtidstillägg åt befattningshavare vid sjöförsvaret» icke verkställes genom kontorets försorg, *dels* att, därest dyrtidstillägg till i anmärkningarna omförmäld personal anses böra hädanefter utgå från något av förstnämnda anslag, dessa anslag komma att innevarande budgetår överskridas samt att omräkning av desamma bör äga rum för nästa budgetår.

Remissakten återgår.

Karlskrona den 2 januari 1932.

Magn. Rydén.

Sune Biörck.

Bil. G.

Stationsbefälhavarens vid Flottans station i Stockholm

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 21, § 9.

Överlämnas till kungl. marinförvaltningen såsom eget yttrande (Bil. H) under åberopande av kommunikationsresolution den 23 sistlidna december.

Stockholm den 4 januari 1932.

C. F. RIBEN.

Ernst Lindgren.

Bil. H.

Stationskontorets vid Flottans station i Stockholm

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 21, § 9.

Riksdagsrevisorerna hava funnit det anmärkningsvärt, att till tandläkaren vid Stockholms station utgående dyrtidstillägg utbetalts från förslagsanslaget till dyrtidstillägg och ej från reservationsanslaget till sjukvård för marinen. Denna uppfattning kan stationskontoret för sin del icke dela. Det torde nämligen få anses synnerligen tveksamt, huruvida riksdagen genom de i skrivelse nr 4 A/1923 meddelade direktiven för dyrtidstilläggens utbetalande jämväl avsett, att kostnaderna för dessa tillägg i liknande fall som det förevarande skulle belasta det anslag, från vilket avlöningen utgår. Dyrtidstilläggets inarbetande i arvodet för här ifrågavarande befattningshavare har ej heller skett, vilket ju var en förutsättning för den av riksdagen önskade åtgärden. Vidare

torde det kunna ifrågasättas, huruvida riksdagen med »underhålls- och anskaffningsanslag» verkligen avsett jämväl sjukvårdsanslaget, som i mycket ringa utsträckning har sådan karaktär. Att kontoret likvisst belastat detta anslag kostnaderna för dyrtidstilläggen till de i riksdagsrevisorernas berättelse omnämnda e. o. tjänstemännen, har sin förklaring däri att dessa ursprungligen upptogos såsom arbetare och i första hand avlönades från varvets anslag, varför dem tillkommande dyrtidstilllägg borde hava varit inarbetat i lönen. Beträffande deras avlöning kan dessutom framhållas, att sjukvårdsanslaget månatligen tillgodoföres halva avlöningskostnaden från varvets anslag.

Slutligen får stationskontoret som stöd för bokföringsåtgärderna i vad de avse de till tandläkaren utanordnade dyrtidstilläggen åberopa kungl. brevet den 18 mars 1919, vari det till tandläkaren utgående arvodet bestämdes till 1,920 kronor och utgifterna för anskaffning av materialier för tandkliniken till 380 kronor. Samtliga utgifter för tandpolikliniken att utgå från anslaget till sjukvård för marinen hava begränsats till *högst* 2,300 kronor, varför stationskontoret ej haft befogenhet utbetala större belopp från samma anslag.

Remisshandlingen återgår härjämte.

Stockholm den 31 december 1931.

M. Resén.

Bil. I.

Marinförvaltningens revisionskontors

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 21, § 9.

§ 9. Med anledning av riksdagens revisorers berättelse innevarande år, fjärde huvudtiteln, försvarsdepartementet, § 9 rörande vissa å anslaget till dyrtidstillägg åt befattningshavare vid sjöförsvaret avförda kostnader, nämligen dyrtidstillägg åt föreståndaren för flottans tandpolikliniker i Karlskrona och Stockholm, får revisionen vördsamt anföra följande.

Beträffande först frågan om utbetalande av dyrtidstillägg å kostnader, som påvila reservationsanslaget till sjukvård för marinen, från förslagsanslaget till dyrtidstillägg åt befattningshavare vid sjöförsvaret torde till en början få framhållas, att riksdagen vid godkännande genom skrivelse nr 216 år 1919 av förslaget till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg anvisat för bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg åt befattningshavare vid i skrivelsen icke särskilt angivna verk och institutioner, bland annat, under fjärde huvudtiteln visst särskilt anslag, utan att därvid angivits, att författningsenligt utgående dyrtidstillägg i något fall avsetts att bestridas av andra än de sålunda anvisade medlen. Det av riksdagen i skrivelse nr 4 A år 1923 — i samband med frågan om övergående i avseende å personalen vid flottans

varv och verkstäder till fasta lönesatser utan dyrtidstillägg — gjorda uttalande, att samtliga avlöningskostnader borde bestridas för omförmälda personals vidkommande från vederbörligt underhålls- eller anskaffningsanslag, torde icke — såvitt revisionen kan finna — vara tillämpligt å här omhandlade befattningshavare. Frågan om nämnda befattningshavares rätt till dyrtidstillägg har emellertid genom prövning av högsta administrativa domstol blivit avgjord. På sätt framgår av not. Fö. nr 10 i regeringsrättens årsbok för år 1926 har nämligen Kungl. Maj:t i regeringsrätten genom utslag den 19 januari 1926 vid avgörande av ett anmärkningsmål rörande rätt till dyrtidstillägg för tandläkaren P. H. Bergman anfört bland annat att, med avseende å vad i sammanhang med framläggande för 1919 års riksdag av frågan om beredande av ökade medel för tandpolikliniken vid flottans station i Stockholm förekommit, det måste anses uppenbart, att vid beräknandet av ifrågakomna arvode förutsatts, att å detta fortfarande skulle utgå dyrtidstilllägg.

Rörande därefter frågan om beräknande av dyrtidstillägg till föreståndaren för tandpolikliniken i Karlskrona efter § 3 eller 4 i gällande nådiga kungörelse om dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst torde få framhållas, att angivna § 4 avser — förutom befattningshavare, som åtnjuta lön enligt vissa i paragrafen angivna avlöningsreglementen — befattningshavare, vilka eljest fått avlöningen bestämd med hänsyn till den prisnivå, som lagts till grund för de i omhandlade avlöningsreglementen fastställda löneregleringar. Det arvode, som tillkommer ifrågavarande befattningshavare och som senast till siffran bestämts i anslutning till kungl. brev den 31 december 1918, utgår alltjämt efter samma norm, som tillämpades vid utmätande av ersättning till föreståndaren för tandpolikliniken i Karlskrona enligt kungl. brev redan den 1 oktober 1914. Sedermera har arvodet icke undergått någon reglering, oaktat att göromålen under tiden därefter snarare ökat än minskat. Rent materiellt sett synes därtill den principiella skillnaden i beräkningssättet rörande dyrtidstillägg åt ifrågavarande båda befattningshavare kunna väl motiveras, enär det till klinikföreståndaren i Stockholm utgående arvodet redan från och med ingången av år 1919 beräknats efter 8 kronor för arbetstimme, medan motsvarande befattningshavare i Karlskrona alltsedan den 1 januari 1915 åtnjutit arvode efter en timersättning av allenast 5 kronor. I vart fall torde tvekan kunna råda, huruvida det av revisorerna rörande dyrtidstilläggsberäkningen gjorda generella påståendet är med verkligheten överensstämmande. För frågans allsidiga utredande har emellertid omförmälda dyrtidstilläggsutbetalning gjorts till föremål för revisionsanmärkning.

Stockholm den 7 januari 1932.

G. Nordensvärd.

Expedieras som revisionskontorets yttrande.

E. Lindbergh.

Marinförvaltningens revisionskontors

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 22, § 10.

Statsrevisorerna hava icke ifrågasatt, att den avlöning, som utbetalts till de i § 10 åsyftade befattningshavarna varit för hög. Detta torde ej heller hava varit fallet, då avlöningen utgått efter samma normer som för övrig likställd personal inom marinen.

Att dyrtidstilläggsanslaget belastats i så stor utsträckning, som skett torde ej vara riktigt. Anmärkas bör, att därest å ifrågavarande befattningshavare skulle tillämpas den av kungl. marinförvaltningen meddelade och av stationsmyndigheterna åberopade skrivelsen den 27 april 1928, hela dyrtidstillägget utom barntillägget bort avföras å avlöningsanslaget. Emellertid synes ifrågavarande befattningshavare böra beträffande dyrtidstillägg behandlas lika med andra dylika, som avlönas från avlöningsanslaget. Vid sådant förhållande bör dyrtidstilläggsanslaget belastas med dyrtidstillägg åt samma befattningshavare enligt § 4 dyrtidstilläggsförordningen, vilket också torde stämma med statsrevisorernas uppfattning.

Det torde beträffande statsrevisorernas ifrågavarande anmärkning böra uppmärksammas att anvisningen å K. R. 23324 synes beräknad så, att dyrtidstillägg i skedd omfattning bort belasta dyrtidstilläggsanslaget. Därest ändring i berörda förhållande prövas böra äga rum, lärer få tillses, att jämkning i anslagsposten i fråga bliver vidtagen.

Stockholm, kungl. marinförvaltningens revisionskontor den 7 januari 1932.

E. Lindbergh.

Medicinalstyrelsens

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 25, § 12.

Till Konungen.

Genom remiss den 19 december 1931 har Eders Kungl. Maj:t anbefallt medicinalstyrelsen att efter vederbörande sjukhusdirektions hörande inkomma med utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer under § 12 i sin berättelse år 1931 anfört angående vissa förhållanden vid S:ta Maria sjukhus i Hälsingborg. Till åtlydnad härav får styrelsen anföra följande.

Från direktionen har inkommit ett yttrande av den 31 december 1931, åtföljt av ett av sjukhusets syssloman och maskinmästare avgivet tjänstememorial. Från de av styrelsen för sjukhusanläggningen anlitade experterna inom de områden, som i revisorernas anmärkningar berörts, har styrelsen infordrat särskilda yttranden, vilka avgivits av arkitekten C. Westman den 31 december 1931, av ingenjören H. Theorell den 4 januari 1932, av ingenjören J. Bergström den 5 januari 1932 och av överingenjören T. Holmgren den 28 december 1931.

Då dessa yttranden i många avseenden äro utformade som en fyllig orientering angående plan och principer för viktiga delar av anstaltsanläggningen, utan vilken orientering revisorernas anmärkningar i särskilda avseenden och än mera deras mera allmänt formulerade kritiska uttalanden icke kunna tillfyllest belysas, har styrelsen funnit sig böra i stor utsträckning återgiva dem in extenso.

Direktionen, som, då anmärkningarna avsåge själva byggnadsföretaget och dess planläggning, vilket ej omhänderhafts av direktionen, funnit sig sakna anledning ingå på ett bemötande av dessa anmärkningar, har emellertid bifogat ovan angivna tjänstememorial av sysslomannen och maskinmästaren för närmare klargörande av de förhållanden, som föranlett revisorerna till ifrågavarande anmärkningar. Dock har direktionen ifråga om mattransporterna och vårdavdelningarna haft att anföra följande:

»Mattransporterna skedde till en början helt med de elektriska truckarna, men stötte det på vissa svårigheter att lediggöra personal till förandet av dessa vagnar, i följd varav transportvagnar, som kunde dragas av patienter, insattes. Patienterna kunna nämligen själva utan någon egentlig tillsyn verkställa dessa transporter. De elektriska truckarna äro emellertid i ständig drift med transport av bland annat tvättkläder, madrasser o. s. v. Vid den sista inspektionen av sjukhuset — den 4 november 1931 — anmodade emellertid medicinalrådet Lauritzen oss att här anställa försök med släpvagnar till truckarna, även när det gällde transport av mat. Sådana försök komma också att anställas.

Det utav statsrevisorerna påpekade förhållandet, att ett par avdelningar saknade mer än en utgång är riktigt, men har numera även en andra utgång anordnats.

Ifråga om anordningarna för den tjänstgörande personalen torde av en eller annan anledning statsrevisorerna ha missuppfattat förhållandena härstädes, i det att på samtliga avdelningar särskilda W. C. finnas för personalen, låt vara att på ett eller annat ställe dessa kanske ej äro så bekvämt placerade.»

I det åberopade *tjänstememorialet* anföres följande:

»*Bageri- och ångpannehus.*

De för bageriet ursprungligen planerade ugnarna voro icke avsedda att värmas direkt från panncentralen, utan var det meningen, att 2 koleldade ugnar skulle uppsättas i bageriet. Några ledningar för värme från panncentralen till bageriet finnas icke framdragna, men väl finnas fundament för ugnarna och kanal för rökgasernas bortledande från ugnarna till panncentralens skorsten.

Elektriska prövningsanstalten, på vars tillrådan en gång i tiden de kasserade elektriska ugnarna inköptes, har icke förordat koleldade ugnar, utan fasthållit vid att elektriska ugnar äro de lämpligaste.

Någon samkörning mellan varmvattenpannor och ångpannor i egentlig mening förekommer aldrig, utan måste varje panntyp arbeta oberoende av varandra. Så är fallet vid S:ta Maria sjukhus. De tre varmvattenpannorna kunna eldas helt oberoende av ångcentralen och ångpannorna oberoende av pannorna i värmecentralen. Däremot är själva värmeledningssystemets cirkulation helt beroende av ångcentralen i så måtto, att ånga erfordras för alstring av den elektriska energi, varmed cirkulationspumparna drivas.

Driftförhållandena vid sjukhuset, som helt producerar sitt behov av elektrisk energi i eget elektricitetsverk, äro emellertid sådana, att något

större behov av drift med pannorna i värmecentralen icke har varit nödvändig, då värmebehovet i första hand tillgodoses genom avloppsånga från turbinerna jämte tillskottsånga från den i drift varande ångpannan. Denna driftsordning har även visat sig förmånlig ur flera synpunkter.

Ångcentralen består av två pannor, av vilka en alltid är i drift, under det att den andra är nedlagd för tillsyn och reparationer, vilka varit ganska vittomfattande och krävt lång tid att utföra med den begränsade tillgång av personal, som finnes disponibel för ändamålet. Det är under dessa förhållanden, som riskmoment förefinnas, att ingen reserv finnes att inkoppla, om fel uppstår å den i gång varande pannan med tillhörande stokers och övriga apparater. Sådana kritiska moment ha inträffat flera gånger och därför har sjukhusförvaltningen gått in för kravet på ytterligare en pannenhet, som även samtidigt skulle fylla behovet av en mindre panna för sommardriften, varigenom även besparingar i driften skulle kunna åstadkommas.

I sjukhusets elektricitetsverk produceras hela sjukhusets behov av elektrisk energi och ej en del därav, som statsrevisorerna påstå. De ljud- och vibrationsstörningar, som uppstå vid alstrandet av den elektriska strömmen, hade kunnat undvikas genom att placera de strömalstrande aggregaten på grundfundament och isoleringsåtgärder. Att, såsom statsrevisorerna föreslå, placera dessa aggregat i källaren, hade varit olämpligt. För övrigt är källarvåningens lokaler fullt upptagna av andra apparater, som icke utan stor olägenhet kunnat placeras på annat håll.

Vattenledningsverket.

Verket utbyggdes för den vattenkvantitet, som vid provpumpningen ansågs med säkerhet kunna uttagas. I det befintliga filtret kan även denna vattenkvantitet filtreras. Under de gångna åren har emellertid på grund av den stora nederbörden vid vissa tillfällen vattentillgången varit så god, att större kvantitet per dygn uttagits. Vid sådana tillfällen har givetvis filtret blivit fortare igenslammat och oftare krävt omläggning. Härtill har även bidragit, att järnhalten i vattnet med åren stigit betydligt. Som följd härav har ytterligare ett filter gjort sig gällande.

Anfrätningar å diverse ledningar och ventiler förekomma och torde väl till en del få tillskrivas råvattnets beskaffenhet, men då frätningar uppstått å ledningar för enbart kondensat, kan icke råvattnets beskaffenhet enbart ha förorsakat frätningarna inom panncentralen.

Frågan om avhärdning av vattnet är under utredning av ingenjör J. Bergström.

Köksbyggnaden med kulvertar och mattransportanordningar.

Kökets ventilationssystem såsom sådant torde vara lämpligt. Med hänsyn till stekanordningarnas placering borde det dock vara kraftigare. Dessa stekanordningars placering framför fönstren är ur arbetssynpunkt god, men ur andra synpunkter olämplig. Styckningen av kött försiggår icke i kallskänken, utan i kött- och charkuterirummet. Att brödförrådsrum saknas i köket är helt naturligt, då bageri finnes. Så snart bageriet tages i bruk, kommer brödet att utlämnas direkt till avdelningarna från bageriet.

Renseri för den färska fisken finnes. Rum för rensning av salt sill saknas däremot.

För nedkylning av mjölken på sätt, som nu sker, tarvas ingen isolering av väggarna. Då detta sätt, kylvattenbassänger, ur hygienisk syn-

punkt är mindre tillfredsställande, har föreslagits att taga bort kylvattenbassängerna och i stället kyla ner luften i rummet. En sådan ändring kan dock icke utföras, utan att väggarna isoleras.

För transport av mat, tvätt m. m. i kulvertarna inköptes 3 stycken elektriska truckar. Det visade sig emellertid, att flera erfordrades för att nöjaktigt kunna tillgodose mattransporterna. Men det visade sig även, att kulverterna icke äro lämpade för trucktrafik. Mången gång var det även svårt att bemanna de truckar, som funnos. Då därtill kom att skillnaden i transporttid mellan en truck och en handdriven vagn var obetydlig, kunde ytterligare inköp av truckar icke försvaras. Vid senare företagna provkörningar med truck och handdriven vagn mellan köket och den längst bort belägna paviljongen utgjorde också tidsskillnaden endast 30 sekunder. Således kan icke varmare mat erhållas på avdelningarna, om maten transporteras på truck. Truckarna äro dessutom mycket dyrbara såväl i anskaffning som underhåll och bemanning i förhållande till de av patienterna drivna vagnarna. De inköpta truckarna användas dock fortfarande för andra transporter, då de köras av särskilt inövad personal. För erhållande av varmare mat på avdelningarna kan andra åtgärder vidtagas. Sålunda kan tiden för matens utportionering å avdelningarna förkortas. Vidare kunna åtgärder vidtagas för värmning av tallrikarna. Några som helst klagomål över maten har dock icke kommit till undertecknad sysslomans kännedom.

Värmeskåpen i köket kunna ändras, så att de bli ändamålsenligare och fullt tillräckliga. Denna ändring anses dock kunna anstå ännu någon tid. Troligt är emellertid, att ingen kunde föreslå lämpligare bord vid tidpunkten för deras anskaffande.

Vårdavdelningarna.

Av vad som anmärkts under denna rubrik, om lokaler för förvaring av smutskläder på de olika avdelningarna och förrådslokaler, anslutna till de manliga patienternas arbetsrum, stå vi främmande. Likaså stå vi helt främmande för vad som anförts angående anordningar för den å avdelningarna tjänstgörande personalen.

Låsen i dörrarna äro visserligen av mindre god kvalitet, men de hava icke varit så dåliga, att de alla efter ett år måste ersättas med nya. Endast några hundratal lås, som varit mycket utsatta för nötning, hava under årens lopp ersatts med nya.

Parkettgolven hava icke visat sig vara olämpliga överallt. Det är huvudsakligen i sådana enkelrum, där patienterna osnygga på golven, som de måst ersättas med oljade och fernissade furugolv, ej målade.»

Arkitekten Westman yttrar:

»*Köksbyggnaden med kulvertar och mattransportanordningar.*

Ventilationsanordningen i köket torde kunna sägas vara i stort sett god; med insläpp av uppvärmd friskluft från ena innerväggen och evakuering medelst fläkt i takets mitt över kokgrytorna. Anmärkning har gjorts från anstaltsledningen på att väggen över gasspisarna gulnar till följd av värmen från spisarna, och har förslag framkommit att något framflytta spisarna från väggen. En hel omflyttning av kokgrytor och spisar skulle, även om den med måttliga kostnader läte sig göra, ej vara önsklig, då kokgrytornas placering givet är den riktiga med hänsyn till arbetet i köket. Saken gäller att söka skydda väggen ovan spisarna och har vid senaste inspektion av sjukhuset framkommit förslag att öka utsugningsfläktens kapacitet för att därigenom draga imman vid spisarna

kraftigare från dessa till evakueringsöppningen i taket. Någon större omändring i köket med hänsyn till placering av spisarna eller till ventilationssystemet är icke nödvändig eller önsklig.

Att anmärkning framkommit, att särskilda rum för köttstyckning, fiskrenseri, sillrum och brödförråd saknas, måste, såvitt det gäller rum för köttstyckning, fiskrenseri och sillrum, bero på att uppgift därom lämnats statsrevisorerna från person obekant med förhållandena vid sjukhuset. I källaren är en kylavdelning belägen med kylrum för salta varor, kött och fisk. Utanför dessa rum är ett utrymme, avsett för styckning av kött. Intill kylrummet för fisk finnes ett rum angivet som rensningsrum för fisk och utanför kylavdelningen ett rum angivet som rum för sill m. m.

Att brödförråd saknas är sant. Då särskilt bageri med tillhörande utrymmen anlagts, fanns ingen anledning förlägga ett brödförråd till köket, då distribueringen av bröd skulle försiggå vid bageriet.

Beträffande mjölkrummet säges, att det är svårt att hålla i önskad temperatur, och att försök att avhjälpa detta strandat på otillräcklig isolering av väggarna. En missuppfattning rörande vad som har förekommit i skrivelser mellan direktionen och styrelsen har tydligen uppstått, då frågan inför revisorerna varit på tal. Från direktionen inkom till styrelsen begäran om ett anslag av 282 kronor för vidtagande av vissa ändringar i mjölkrummet, då, som det uppgavs, rummet var svårt att hålla snyggt. Arbetet omfattade huvudsakligen beklädandet av en del av väggarna med glaserat tegel. Mjölken förvaras i en bassäng, som avkyls från det inunder i källaren belägna kylmaskineriet. Något behov av hela rummets avkylning fanns då icke och framställdes ej heller. Emellertid har man på senare år frångått det förr använda sättet att hålla mjölken kyld i bassäng, då flaskornas placerande i och upptagande ur bassängen är rätt besvärligt. Man har övergått till små, helt avkylda mjölkrum, där flaskorna placeras på golvet. Vid inspektion av sjukhuset framställdes från styrelsens representanter förslag, att införa detta system, avdela mjölkrummet och använda en del till kylrum för mjölk med borttagandet av bassängen, och skulle utredning om saken göras vid sjukhuset och förslag inkomma till styrelsen. Sådant har även inkommit och har underställts styrelsens expert på området, ingenjör A. Börjeson, som anmärkt på att kylrummets isolering i förslaget var otillfredsställande. En isolering av väggarna är, då hela rummet skall avkylas, nödvändig. Ärendet har återremitterats till direktionen för att vad Börjeson anfört beträffande isoleringen skulle iakttagas. Så långt har nu saken avancerat. Några försök hava ännu ej gjorts ej heller behövt göras för att avhjälpa det påtalade felet, d. v. s. otillräcklig isolering, och om mjölkrummets ändring till ett kylrum under närmaste tiden skall verkställas, möter mot väggarnas isolering intet hinder.

Vad som säges om varuhissen mellan kök och källare, att den är för knappt tilltagen, torde kunna erkännas. Den håller 1.30×1.30 meter men torde behövas större. En framställning från direktionen har gjorts, men skulle ny utredning göras för att på enklare och billigare sätt ernå vad som behöves beträffande hissens storlek.

Att mattransporterna numera ske med handdragna vagnar och ej med de elektriska truckarna upplystes om vid senaste inspektion. Vid tvätttransport begagnas fortfarande den elektriska driften, men uppgavs, att därvid maskinpersonal användes, men att sjukvårdspersonal, som besör-

jer mattransport, ej synes lämplig omhänderha skötseln av de elektriska vagnarna, varför man övergått till av patienter handdragna vagnar. Det har synts styrelsen önskvärt att bibehålla de elektriska vagnarna även för mattransporter, varför utredning i saken begärts.

Att mathissarna äro för klent dimensionerade känner jag ej till, och har därom intet försports vid inspektionerna. Hisschakten äro 1.10×1.10 meter ej mindre mått än som i liknande fall brukas. Anmärkningen mot att varmskåpen i köket äro mindre lämpligt anordnade, därigenom att de sakna luckor till matutlämningen, är obefogad. Skåpen sakna visserligen luckor mot utlämningen men böra åt detta håll icke luckor anbringas. Luckorna för utlämning av maten från köket, bestående av skjutbara fönster, äro placerade ovanpå varmskåpen.

Vårdavdelningarna.

Det säges att även ifråga om dessa hava ett flertal förändringar visat sig nödvändiga. Man kan av uttrycket frestas att tro, att förändringar beträffande själva avdelningarnas anordning eller användning i någon större grad verkställts. Så är dock ej fallet och de flesta av de förändringar, som av revisorerna angivas, äro ganska obetydliga. Det anföres, att en del avdelningar hava planlagts med endast en utgång, vilket säges måste i fall av hastig utrymning betecknas såsom i hög grad otillfredsställande, och att medel också ställts till förfogande för upptagande av nya utgångar. Detta gäller endast tvenne avdelningar, belägna på nedre botten och belagda med lugna patienter. I övre våningar, upptagande likartade avdelningar, finnas utrymningsvägar åt tvenne håll, i bottenvåningen endast åt ett håll. Men då avdelningen ligger obetydligt över marken, och då en dörr från korridor leder direkt ut till en mindre altan, varifrån man lätt kommer ned på marken, ansågs detta tillfyllest som utrymningsväg i händelse av behov. En extra utgång från de båda avdelningarna i fråga har emellertid gjorts, ej så mycket för att erhålla en reservutgång, vilket icke ansetts påkallat, utan mer för att bereda en genare väg ut i det fria mot stora entrén för läkare och personal.

Beträffande anmärkningen rörande bristen på lokaler för smutskläder på de olika avdelningarna och förrådslokaler till de manliga patienternas arbetsrum måste denna anmärkning bero på missuppfattning av lämnade meddelanden, eller dessa varit vilseledande. I källrarna finnas särskilda rum för smutskläder till de olika avdelningarna, dit det smutsiga linnet nedsläppes genom trummor från respektive avdelningar. Från direktionen gjordes några år efter sjukhusets ibruktagande framställning, att för tvenne avdelningar något utöka utrymmet i källaren för de smutsiga kläderna, vilket skedde för en kostnad av 30 kronor för varje avdelning genom upptagande av en väggöppning till ett angränsande rum. Det hela inskränker sig beträffande större behov av rum för smutskläder till detta. Vad angår förrådslokalerna inrättades en översta våning i tvenne paviljonger till arbetssalar, i den ena paviljongen för kvinnor i den andra för män. Dessa lokaler äro mycket stort tilltagna och även med en än mer ökad arbetsterapi fullt tillräckliga. Emellertid visste man ej, då sjukhuset planerades och sedermera uppfördes, hur en blivande anstaltsförvaltning skulle önska fördela dessa lokaler för de olika hantverkarna, utan de lämnades som oinredda stora salar, där sedermera de olika yrkesgrupperna kunde installeras och utrymmen, beroende på gruppernas storlek, kunde åt dessa anvisas. Att från början hava indelat utrymmena i vissa grupper och uppsatt väggar för erhållande av

nödiga förråd hade varit oklokt och säkert medfört förändringar i indelningen, då hela verkstadsanläggningen skulle iordningställas. Att sålunda genom anstaltens försorg sedermera inredningar för i huvudsak skrädderiets förråd har gjorts, beror ej på förbiseende från början, och har ej medfört större kostnad, än om arbetet utförts från början.

Att en del lås å avdelningarna måst nyanskaffas är med sanningen överensstämmande, men att, som det säges, de först insatta låsen voro av så dåligt fabrikat, att de redan efter ett år voro utnötta och måste ersättas med nya är icke med sanningen överensstämmande. Tillsammans inköptes cirka 2,000 lås, de inköptes genom styrelsens försorg och tillhandahölls entreprenören. De kostade allt efter beskaffenhet något över 1 respektive 2 kronor per styck och drogo en kostnad av cirka 3,500 kronor tillsammans. Under åren 1928, 1929 och 1930 (1931 har ej begärts anslag för några nya lås) anskaffades 315 nya lås med kostnad per styck varierande mellan 5 och 11 kronor och insattes på de ställen, där trafiken i dörrarna är störst och de ursprungliga låsen utnötts. Det var ju givet ett misstag då man trodde, att de insatta mycket billiga låsen skulle stå emot användningen av nycklarna i mycket trafikerade dörrar. Ett än större misstag hade varit om från början de dyrare låsen insatts överallt. Att sista året ej begärts ytterligare nya lås tyder på, att det mesta ifråga om låsjusteringen är gjort.

Misstaget med en del av låsen på avdelningarna har av statsrevisorerna givits allt för stora dimensioner.

Även beträffande parkettgolven kan starka invändningar göras mot revisorernas framställning. Golvfrågan i sinnessjukhus är en av de svåraste att tillfredsställande lösa och under årens lopp har man kommit till, att linoleummattor i största möjliga utsträckning bör användas. Emellertid gällde det, då sjukhuset byggdes, att frångå de förr i sinnessjukhus vanliga furugolven i asfalt. Dessa voro enligt erfarenheten tillfredsställande men blevo vid tiden för sjukhusets uppförande och även framdeles alldeles för dyrbara. Även är reparering av dessa golv besvärlig och kostsam. Man övergick då till ekgolv i compound, vilket golv skulle ställa sig billigare och som man förmente fullt tillfredsställande. Noggranna undersökningar och prov gjordes först vid bygget. Flera snickerifirmor fingo lägga provgolv och olika behandlingsmetoder utfördes. Den firma, som utfört det ur ekonomisk och praktisk synpunkt bästa golvet, antogs till entreprenör och utförde arbetet. Anmärkningar mot en del av golven gjordes emellertid under ansvarstiden och entreprenören fick dels omlägga en del, dels erlägga skadestånd för en del golv, som ersattes med linoleummattor. Det har sedermera huvudsakligen varit i en del enkelrum, där tillsynen över patienterna från vakternas sida är svårare att hålla, som ekgolven visat sig olämpliga och måst utbytas mot linoleummattor. Emellertid komma i största utsträckning parkettgolven att kvarligga och väl fylla sitt ändamål. Vilket golvslag som än användes på ett sinnessjukhus, där nötning och åverkan är synnerligen stor, detta golvslag må vara furugolv i asfalt, ekgolv eller linoleummatta, är det av största vikt att skötseln är den rätta, och i många fall har man den erfarenheten från sinnessjukhusen, att det är mycket svårt, att få personalen invand i en riktig behandling av golven.

Det säges, att anordningarna för den å avdelningarna tjänstgörande personalen äro i en del avseenden föga ägnade att bereda denna personal den lättnad och trevnad i arbetet, som är önskvärd. Såsom speciellt otill-

fredsställande har framhållits, att personalen i brist på för densamma avsedda toilettrum måste hänvisas till patienternas w. c., vilket, naturligt nog, säges vara en kännbar olägenhet. Det hade ju varit lämpligt få taga del även av andra anordningar än den nämnda, som icke äro ägnade bereda personalen lättnad och trevnad i arbetet. Nu måste man endast hålla sig till bristen på för personalen avsedda toiletter. Att personalen måste på avdelningarna hänvisas till patienternas w. c. måste åter igen bero på en missuppfattning eller på oriktiga uppgifter. Det har aldrig vid planläggandet av sjukhuset varit meningen, att personalen på vårdavdelningarna skulle använda patienternas w. c.-stolar. Vid avdelningarna finnas antingen inne på dessa ett w. c., vanligen i sköljrummet, eller utanför, intill personalbostäderna, toiletter avsedda för personalen. I tuberkulospaviljongen ligger visserligen icke personalens toilett intill avdelningen utan 1 tr. upp i våningen för personalens bostäder. Vid arbetssalarna ligga visserligen ej särskilda toilettrum för personal, beroende på att här vistas patienter, som icke behöva befaras åstadkomma det grova orenande, varom det i revisorernas skrivelse talas. Man har sålunda icke ansett det nödvändigt att vid dessa lokaler inlägga toiletter för personal. Det har från direktionen begärts ett anslag av 175 kronor 70 öre och som beviljats, för inrättandet i tvätten av ett w. c. intill ett redan befintligt sådant, för att erhålla *ett* för patienter och *ett* för personal. Här har, då planerna uppgjordes, samma synpunkt gjort sig gällande som vid verkstäderna, att skilda toiletter vore onödigt inlägga, då i tvätten endast patienter från de lugna avdelningarna användas i arbete. På vårdavdelningarna ha i alla händelser personalen haft tillgång till egna toiletter.

I statsrevisorernas skrivelse rörande panncentralen m. m. påpekas de besvärande vibrationer, som uppkomma genom ångturbinernas placerande i bottenvåningen samt att försök gjorts att minska olägenheterna därav, ehuru hittills utan tillfredsställande resultat. 1929 uppsattes stöd under turbinerna för en kostnad av 180 kronor och vidtogos vissa åtgärder för isolering av personalbostäderna 1 tr. för 1,668 kronor 40 öre. Enligt överingenjör Holmgrens skrivelse är placerandet av turbinerna på nuvarande platser den rätta, men det må erkännas att tanke ej uppstod på, att olägenhet skulle uppträda för de ej direkt ovanför men vid sidan om maskinrummet i övre våningen placerade bostadsrummen. Emellertid har jag haft den uppfattningen, att de vidtagna åtgärderna medfört gott resultat.

Då statsrevisorerna i sista punkten av sin skrivelse framhålla, att förhållandena vid sjukhusets köksavdelning samt vid panncentralen och vattenledningsverket äro av den beskaffenhet, att allvarliga erinringar mot desamma måste göras, vill jag beträffande köksavdelningen slutligen utöver vad ovan anförts något uppehålla mig vid denna sak.

S:ta Maria sjukhus planlades 1916 och följande år. Sjukhuset fick en för dåvarande förhållanden ny planläggning, med starkare koncentration de olika avdelningarna emellan, varigenom ett mer ekonomiskt byggnadssätt erhölls, och varigenom driften av anstalten blev lättare. Denna planläggning har tillämpats på sedermera uppförda liknande anstalter. Beträffande köksavdelningen hade icke vid tiden för förslagets uppgörande de nyare impulser, som sedermera gjort sig gällande rörande anstaltskök och deras planläggning framträtt. Köket vid S:ta Maria sjukhus är utformat i huvudsaklig överensstämmelse med dåtida större an-

staltskök med iakttagande av de lärdomar, som därifrån kunde hämtas. Under de senaste 5 à 10 åren har emellertid nya idéer på området gjort sig gällande såväl i fråga om kökets drift, med en delning av arbetet i dels råvarornas mottagande och förvarande dels i de dagliga förnödenheternas utlämnande till köket för matlagningen med helst de båda arbetsområdenas ställande under var sin person, som i fråga om en del arbetsrums intimare sammanförande med själva köket. Vidare har rörande själva distribueringen av maten från köket andra metoder än de gamla tillämpats. Den som i vårt land fört fram de nya idéerna på området är kapten Wersäll, som under senare år planlagt och utfört ett flertal större köksanläggningar. Köksanläggningen fordrar givet, då det gäller en större anstalt, en specialist på området likaväl som anläggningarna för värme, vatten och avlopp och elektrisk drift. Medicinalstyrelsen har också funnit detta riktigt, och har kapten Wersäll haft i uppdrag biträda vid den redan färdiga sinnessjukanstalten i Uppsala såväl som vid den under uppförande varande anstalten vid Umeå och den ännu blott projekterade nya köksanläggningen vid anstalten i Lund. Om man sålunda är medveten om de nya synpunkter, som senaste år gjort sig gällande på området, kan icke nekas till att köksanläggningen vid anstalten i Hälsingborg i en del fall är omodern. Att emellertid den kritik, som från statsrevisorernas sida gjorts mot nämnda anstalt ej träffar det väsentliga är uppenbart. Varken mot kökets ventilationssystem, kokgrytors eller spisars placering, bakluckors obefintlighet i varmskåp eller mjölkrummets eventuella blivande isolering kan framställas några grava anmärkningar. Att vissa angivna birum helt saknats har jag påvisat ej vara riktigt. Om några allvarliga erinringar skulle, såsom statsrevisorerna förmena, kunna göras mot köksanläggningen, gälla dessa icke de av dem framdragna fallen utan mot att köksanläggningen i några andra avseenden ej svarar mot de synpunkter man efter senaste års arbete på området kommit till att anlägga. Att nya idéer vid en viss tid framträda på ett område och medför att arbete, utfört före denna tid, ej synes i alla avseenden tillfredsställande, är helt naturligt, men kan knappast läggas någon till last.»

Ingenjör Theorell uttalar efter att hava refererat vad revisorerna anfört om panncentralen och koltransporten, följande:

»Som motivering för den kombination av pannor, som i revisionshandlingen anses mindre lämplig, må anföras:

Pannanläggningen har att tillgodose sjukhuset med dess behov av ånga för maskindrift, ångkök, tvättinrättning och värmande av vatten till förbrukning m. m. Vidare skall anläggningen lämna värme för samtliga byggnaders uppvärmning under den kallare årstiden.

Behov av ånga föreligger dagligen året om, för vars tillgodoseende ångpannor således alltid måste vara i drift. Uppvärmningsbehov föreligger endast den kallare delen av året, men då varierande från 0 till ett maximum, som vid sträng vinter är större än ångbehovet. Värmeledningssystemet är här ett modernt pumpvarmvattensystem, där vattnet kan värmas såväl med ånga som i direkteldade pannor. Då denna senare typ kan göras högst väsentligt mycket billigare än ångpannor med all deras erforderliga armatur och biapparater och dessutom är billigare i underhåll, är det en ekonomisk fördel, att fylla det högre värmebehovet vintertid med enklare varmvattenpannor än med dyrbara ångpannor, då ökat ångbehov för andra ändamål ej föreligger, genom direkt uppvärmning av vattnet i

varmvattenpannor än genom omvägen med ånga i ångvattenvärmare med alla dess tillbehör. Det har därför vid liknande anläggningar ansetts lämpligast att fördela pannanläggningen i ångpannor för den nödvändiga ångproduktionen och direkta varmvattenpannor för värmeledningen. I båda fallen med nödig reserv. All avloppsånga från maskineriet måste givetvis i första rummet tillgodogöras för kök, varmvattenförbrukning samt, så långt den räcker, även för värmeledningen den tid, denna är i bruk. Eventuellt överskott av den i drift varande ångpannans ångproduktion användes då även för värmeledningen. Först när uppvärmningsbehovet stiger högre sättes varmvattenpannorna i gång.

Sjukhuset var vid full utbyggnad avsett för 1,400 vårdplatser, men är för närvarande utbyggt för endast 1,200. Då pannanläggningen måste planeras för full utbyggnad, dessutom med viss expansionsmöjlighet därutöver, är den för närvarande något för stor, vilket inverkat på driftsättet.

Ursprungligen planerades 3 pannor av vardera slaget, men ansågo professor Rossander och ingenjör Lindhagen, som hade att jämte det elektriska maskineriet planera även ångpanneanläggningen, att det vore bättre, särskilt med hänsyn till den billigare kvalitet höganässtenkol, som skulle användas, att välja större enheter, varför de i stället valde 2 större ångpannor.

För fyllande av högsta ångbehovet utan någon forcering skulle en ångpanna under alla förhållanden vara tillräcklig och den andra ångpannan sålunda *alltid* hållas i reserv. Pannorna äro moderna vattenrörpannor för högt tryck med ångöverhettare, economiser, eldningsapparater och modern instrumentering.

De 3 varmvattenpannorna, varav en reserv, hava kunnat göras av den väsentligt enklare typen, plåtpannor med undereldstad, betingande en kostnad per m² eldyta av knappast mer än $^1/_3$ av ångpannorna.

Driftsättet för anläggningen är med dessa förutsättningar:

En av ångpannorna, den andra står alltid i reserv, hålles dagligen i bruk kortare eller längre tid och tillgodoser i första hand hela behovet av ånga för maskindrift och ekonomibehov, men kan även under vår och höst samt med utsträckt drifttid även vid mildare vinter lämna värme till byggnadernas uppvärmning. På grund därav att sjukhuset ännu ej är utbyggt till ursprungligt planerad omfattning och att de hittills gångna vintrarna varit milda, hava varmvattenpannorna endast sällan behövt tagas i bruk. Efter full utbyggnad måste drifttiden för dessa pannor ökas, så att vintertid normalt en varmvattenpanna och vid kallare väderlek två måste vara i bruk. Den tredje står då i reserv. Värmeledningens behov kan således till så stor del, som är ekonomiskt fördelaktigt fyllas från den ena eller andra panngruppen, vadan i detta avseende *samdrift råder*. Ångbehovet kan däremot fyllas endast av i drift varande ångpanna.

Beträffande påstående i revisionshandlingen

1) *att* de båda högtryckspannorna ensamt fått svara för hela värmebehovet,

2) *att* de tre varmvattenpannorna icke någon gång tagits i bruk under gångna året,

3) *att* högtryckspannorna stå utan erforderlig reserv må med hänvisning till ovanstående framhållas:

1) *att* aldrig mer än en ångpanna varit i drift och den andra således avställd för tillsyn och som reserv,

2) *att* under gångna åren någon av varmvattenpannorna tagits i bruk så snart i drift varande ångpanna varit otillräcklig och att detta även föregående vinter varit fallet under 28 dagar. Att användningstiden ej varit större beror därpå, att en ångpanna, av skäl som ovan anförts, ensam varit tillräcklig för hela behovet.

3) *att* beträffande reserv för ångpannorna denna borde kunna anses tillfyllest, då aldrig mer än *en* panna erfordras och det finnes *två* alldeles lika. Att under den gångna tiden hotande »riskmoment» förelegat däri, att båda pannorna hotat samtidigt bliva driftodugliga, torde gällt den första tiden på grund av vissa detaljdefekter hos ångpannornas eldningsapparater. Någon driftstörning har emellertid icke förekommit och synes för framtiden knappast vara att befara, sedan nämnda defekter avhjälpts.

Så snart den allt sedan sjukhusets planerande påtänkta och mycket lämpliga anslutningen till Hälsingborgs elektriska nät kommit till stånd, kan maskindriften under den ljusa årstiden och eljes, när så befinnes lämpligt, avstängas. De stora ångpannorna skulle då också kunna avställas, om en mindre ångpanna funnes, vilken då kunde tillgodose ekonomibehoven. Det har därför också föreslagits, att i sammanhang med den elektriska anslutningen, en av varmvattenpannorna, efter ändrad armaturutrustning, användes som ångpanna för ekonomidriften. Denna förändring är lätt utförd och hindrar icke pannans användning för värmeledningens behov.

Koltransportanordningarna, mot vilka anmärkts, att de för hög kostnad måst ombyggas, anordnades i samband med ångpannorna av professor Rossander först och främst inom pannrummets område, där de fortfarande brukas. Den del av koltransporten, som ligger mellan pannhuset och kolgården, gjordes först mycket enkel och provisorisk för en ringa kostnad av ett par hundra kronor. De nuvarande fullständiga anordningarna utfördes senare för den angivna kostnaden. Någon »rasering» av ett först utfört transportsystem föreligger sålunda icke, men väl ett fullständigare utbyggande av det först utförda. Då detsamma ännu så länge endast omfattar ångpannorna, bör det vidare kompletteras även för varmvattenpannorna, för vilka koltransporten inomhus förefinnes.

Slutligen må nämnas något om en anmärkning mot planering av *varmkammare*, där skärmar för fördelande av kalluften måst senare anordnas. Någon annan hänsyn vid planering av varmkamrarna än som skett, har icke kunnat tagas. Vid så för *alla* vindar utsatta lägen, som dessa sjukhusbyggnader äro, förekommer ofta, att inuti varmkammare för endast »naturlig» luftcirkulation dylika skärmar måste uppsättas, sedan erfarenheten visat var och huru de lämpligast kunna placeras. Dessa skärmar hava icke betingat någon större kostnad.

Det torde kunna framhållas, att vid S:ta Maria sjukhus bränslekostnaden, trots det att full utbyggnad ännu ej skett, är *per vårdplats* mindre än vid något annat dylikt sjukhus i landet.»

Ingenjör Bergström anför följande:

»Med anledning av att riksdagens revisorer gjort anmärkningar mot vattenledningsverket vid S:ta Maria sjukhus, får jag vördsamt anföra följande.

Anmärkningarna gälla huvudsakligen det egna vattenledningsverket.

I skrivelse till medicinalstyrelsen den 4 juni 1920 lämnades av mig en utförlig redogörelse för den undersökning, som verkställdes för utrönande av möjligheten att tillgodose sjukhusets vattenförbrukning från eget vattenledningsverk. Av denna redogörelse framgår att borrningsundersökningar beträffande grundvattenverk verkställdes under år 1917, men att samtlig provpumpning under så lång tid som erfordrades för att bedöma vattentillgången icke kunde äga rum på grund av svårigheten att under dåvarande kristid erhålla motorbränsle.

Först under år 1919, sedan elektrisk kraftledning blivit framdragen till sjukhusområdet, kunde erforderlig provpumpning verkställas och pågick sådan under tiden 1 augusti—24 oktober. Under första tiden pumpades kontinuerligt dygnet runt, men då fortfarighetstillstånd icke inträdde och grundvattenståndet i omgivningen sänktes så kraftigt, att en del brunnar blevo torrlagda, ändrades pumpningen, så att från den 4 oktober pumpades icke större vattenkvantitet än som kunde erhållas utan ytterligare sänkning av grundvattenståndet. Den kvantitet, som då erhölls, utgjorde cirka 400 kubikmeter. I förutnämnda skrivelse anföres rörande det erhållna resultatet följande: 'Av provpumpningen har sålunda framgått, att hospitalets hela vattenbehov säkerligen icke kan tillgodoses med grundvatten från brunnar inom det egna området. Med största sannolikhet torde dock kunna erhållas en vattenmängd av 300 kubikmeter per dygn och under år med rikligare nederbörd mera'. Detta antagande har även visat sig vara riktigt, och har vattentillgången varit större under den gångna perioden av nederbördsrika år. Under hösten 1931 har det egna verket på grund av den betydligt mindre nederbörden under året ej kunnat lämna mera än cirka 350 kubikmeter per dygn eller cirka 60 procent av sjukhusets medelförbrukning.

Under det att provpumpningen pågick, undersöktes vattnet vid Stockholms vattenledningsverks laboratorium dels bakteriologiskt av doktor Huss dels kemiskt av professor Sondén. Ur bakteriologisk synpunkt var vattnet fullt tillfredsställande. Den kemiska undersökningen visade en relativt låg hårdhetsgrad eller 5° (tyska). (Hårdheten i Hälsingborgs vattenledningsvatten var vid samma tid 15°.) Järnhalten hos vattnet var däremot ganska hög och uppgick till 3.8 mg per liter, så att anordningar för järnets avlägsnande voro nödvändiga, om vattnet skulle bliva användbart till hushållsändamål. Vattnets ringa hårdhetsgrad gjorde det synnerligen lämpligt för tvätt och matlagning, varför bestämdes, att en anläggning för vattnets tillgodogörande skulle komma till utförande.

Reningsanläggningen utgöres av ett luftningsfilter för avskiljande av järnet och förekommande aggressiv kolsyra samt *ett* efterföljande sandfilter. En dubblering av filterytan var med dåvarande beskaffenhet hos vattnet obehövlig, då avtal förelåg med Hälsingborgs stad, enligt vilket hela förbrukningen, när så påfordrades, kunde tillgodoses av staden. Till att börja med var ränsningen av filtret utförd på några timmar, under vilken tid vatten fanns att tillga i renvattenbehållaren. Sedermera anordnades ledningsnätet inom byggnaderna så, att det egna vattnet med hänsyn till den förutnämnda ringa hårdhetsgraden skulle användas till varmvattenberedningen samt i köket och tvätten.

Under de år sjukhuset varit i användning och pumpningen från det egna verket pågått kontinuerligt, har emellertid grundvattnets beskaffenhet varierat på ett synnerligen ogynnsamt sätt. Sålunda har hårdheten stigit från 5° till 12° och är för närvarande enligt nyligen utförd ana-

lys 10.9°. Järnhalten har ökats från 3.8 mg och har varit så hög som 9.8 mg per liter; är nu 6.26 mg. Den aggressiva kolsyran har även ökats från 13 mg år 1927 till 20 mg beräknad enligt senaste analys, och synes vattnets aggressivitet sålunda hava ökats avsevärt på relativt kort tid. Den nuvarande något lägre järnhalten och mindre hårdheten torde kunna förklaras av att grundvattenytan för tillfället sänkts avsevärt, så att de sannolikt högre liggande järn- och kalkhaltiga lagren ej komma i beröring med vattnet. Med ökad nederbörd och högre grundvattenstånd komma sannolikt de högre siffrorna åter att erhållas. Att svårigheter skola uppstå vid behandlingen av ett vatten av så variabel beskaffenhet och särskilt med så hög järnhalt torde lätt inses. Förfarandet vid filtrets ränsning blir ett helt annat än som från början avsetts, och då den erforderliga filterytans storlek torde kunna sättas i direkt förhållande till järnhalten, skulle sålunda olägenheten icke avhjälpas endast genom tillbyggandet av ytterligare ett filter.

Enligt Svenska Kommunal-Tekniska Föreningens statistiska uppgifter har intet av de i dessa upptagna vattenledningsverken en järnhalt av den storlek, som här förekommit. Den största är 6 mg, vilket är i Hälsingborgs grundvattentäkt. Ett förslag till utvidgning av reningsanläggningen med ytterligare ett filter av samma konstruktion som det nuvarande föreligger och har kostnadsberäknats, men har jag icke ansett mig böra framlägga förslaget, då andra anordningar påtagligen erfordras, för att järnavskiljningen skall kunna försiggå på ett tillfredsställande sätt, och åtgärder samtidigt böra vidtagas för minskande av vattnets aggressivitet. Utredning rörande lämpliga åtgärder pågår. Kontraktet med staden utgår i mars 1933 och bör kostnaden för framställningen av det egna vattnet inbegripet kostnaderna för erforderliga utvidgningar och ändringar jämföras med det nya pris staden kommer att betinga sig, vilket säkerligen blir avsevärt högre än det nuvarande 14 öre per kubikmeter.

I de föreliggande anmärkningarna anföres vidare, 'att vattnet från hospitalets vattentäkt synes icke heller i tid hava blivit nöjaktigt undersökt. Det innehåller aggressiv kolsyra, som dock konstaterats först sedan ett flertal ledningar blivit sönderfrätta inom panncentralen, och även pannorna börjat angripas i vattenlinjen. Erforderliga nya ledningar ha redan måst inläggas och skyddsåtgärder mot kolsyran vidtagas'.

Här föreligger tydligen en felaktig uppgift, då vattnet såsom av det föregående framgått givetvis undersökts innan anläggningen kom till utförande och även senare vid flera tillfällen. I det ursprungliga vattnet förekommande aggressiv kolsyra bortgick till att börja med fullständigt vid den intensiva luftningen för järnets avskiljande. Några åtgärder för den nu förekommande kolsyrans fullständiga borttagande äro ännu icke vidtagna. Anledningarna till ett vattens frätande egenskaper eller aggressivitet äro vanligen svåra att klarlägga. Under de senare åren hava dessa förhållanden inom ledande fackkretsar synnerligen ingående studerats och olika uppfattningar gjort sig gällande. Vid Stockholms vattenledningsverks laboratorium hava till exempel sedan flera år pågått och pågå ännu sådana undersökningar. Facklitteraturen innehåller ofta redogörelser med försök att förklara dessa fenomen, och anser man numera klarlagt, att den aggressiva kolsyran icke ensam åstadkommer frätningar, utan att även andra omständigheter medverka. Olika förslag till åtgärder för att förhindra de skadliga verkningarna av ett aggressivt vatten hava fastställts, och får man för ett visst fall söka sig fram till de åtgärder,

som befinnas vara lämpliga. I förevarande fall är det matarevatten- och kondensvattenledningarna, som sönderfrätas, vilket ofta förekommer, när de såsom här äro utförda av järnrör.

Redan år 1925 verkställdes utredning rörande vattnets lämplighet för ångpannorna i samråd med Mekaniska prövningsanstalten, vilken av medicinalstyrelsen anlitats såsom expert för ångpanneanläggningens anordnande. Det gällde dock vid detta tillfälle icke frätning av rörledningar m. m. utan en besvärande pannstensbildning på grund av hårdhetens ökning. Ett natrolitfilter uppställdes då för avhärdning av det vatten, som erfordrades till matarevatten och det är sedan detta filter tagits i bruk, som de egentliga olägenheterna med frätningar uppstått. Vatten, som behandlas med natrolith eller liknande, blir nämligen till viss grad aggressivt, vilket även blir fallet med det till matarevatten använda kondensvattnet från ångturbinerna. Det har emellertid lyckats, att genom vissa åtgärder minska matarevattnets aggressivitet, och frätningar i ångpannorna förekomma för närvarande icke, enligt uppgift av sjukhusets maskinmästare.

Slutligen göres anmärkning mot att avhärdningsanordningar för vattnet saknas. Såsom förut nämnts finnes dock ett avhärdningsfilter för matarevattnet. På grund av den alltjämt ökade hårdheten hos vattnet är för närvarande under utredning att avhärda även för andra ändamål brukat vatten, där hårdheten vållar olägenheter. Det har sålunda varit ifrågasatt att avhärda allt vatten till varmvattenberedningen samt kallvattnet till tvätten. Det blir emellertid fråga om så stora vattenkvantiteter, att en anläggning av motsvarande kapacitet kommer att ställa sig rätt dyrbar, varför för närvarande är under prövning ett förslag att endast avhärda det vatten, som behöves i tvätten.

Beträffande det åberopade förhållandet, att övriga sjukvårdsinrättningar i Hälsingborg avhärda vatten, så är detta väl bekant, men är det för dessa fråga om avsevärt mindre vattenkvantiteter.

Av det anförda torde framgå:

att det med hänsyn till vattnets beskaffenhet vid reningsanläggningens utförande var väl motiverat att anlägga endast ett filter;

att grundvattnet ändrat karaktär, så att särskilt på grund av ökad järnhalt ändringar av anläggningen äro erforderliga och även planerade;

att undersökningar av vattnet vidtagits i god tid före verkets anläggande, men att beträffande den aggressiva kolsyran enbart luftning numera ej är tillräcklig utan bliva sannolikt andra åtgärder erforderliga;

att sönderfrätningen av matarvattenledningarna, vilka äro av järn, icke är något i detta fall särskilt anmärkningsvärt och icke kan tillskrivas enbart det egna vattnets aggressivitet, utan är i högre grad beroende på andra omständigheter;

att avhärdningsanordning finnes dock endast för matarevattnet till ångpannorna, och att utredning pågår för utrönande av, i vilken utsträckning avhärdning i övrigt bör komma till utförande.»

Överingenjör Holmgren skriver:

»*Beträffande S:ta Maria sjukhus i Hälsingborg, bakugnar och elektricitetsverk.*

Med anledning av de anmärkningar, som riksdagens revisorer år 1931 framställt rörande bakugnarna inom S:ta Maria sjukhus i Hälsingborg får jag härigenom avgiva följande upplysningar:

Beträffande bakugnarna.

Av mig tillgängliga handlingar framgår, att framlidne professor C. A. Rossander den 20 oktober 1925 erhöll kungl. medicinalstyrelsens uppdrag att i samråd med arkitekt C. Westman och ingenjör H. Theorell uppgöra förslag och entreprenadhandlingar för elektriska bakugnar vid Hälsingborgs hospital. Vad som föregått detta styrelsens beslut, kan jag icke finna ur mig tillgängliga akter.

Programmet uppgjordes av Rossander i samråd med föreståndaren för ingenjörsvetenskapsakademiens elektrovärmeinstitut överingenjör Stålhane. Inkomna anbud underställdes Stålhane, och efter omsorgsfulla efterforskningar rörande ugnstypens användning i Stockholm tillstyrkte Rossander den 1 mars 1926 inköp av de sedermera uppställda ugnarna.

Entreprenadhandlingarna stipulera garantier beträffande 'gräddning av 52 kilogram mjukt bröd och 13 kilogram hårt bröd per timme'.

Den 20 december 1926 har Rossander verkställt leveransprov. Detta utföll icke fullt tillfredsställande, varför nytt prov utfördes den 11 och 14 januari 1927 av bagaremästare Dahlin, varöver maskinmästare Magnell avgivit provningsprotokoll. Dahlins eget utlåtande har jag däremot ej funnit in extenso. Dessa handlingar översändes den 15 januari 1927 av överläkare Velander till Rossander med ett yttrande, vari bland annat säges, att ugnarna äga den utlovade kapaciteten, men att ärilarna äro för svaga för bakandet av de litet grövre brödsorterna. Skrivelsen avslutas med framhållandet, att bagaremästare Dahlin vore villig göra en utredning rörande vilka åtgärder han skulle finna lämpliga för utökning eller omändring av bakugnarna. I skrivelse den 21 januari 1927 till överläkaren meddelar Rossander, att han finner uppgörandet av ett sådant förslag till ändringar genom Dahlin önskvärt. I brev den 28 januari 1927 till Rossander säger Dahlin, att härdarnas styrka är tillräcklig för lättare brödtyper, men att de ej äro lämpliga för 'den brödsort, grovt rågbröd, som enligt uppgift kommer att bliva den vid anstalten mest förekommande brödtypen', och vidare, att brödet vill vid minsta fuktighet i bottnen hänga fast vid härden, så att underskorpan vid losstagandet skiljes från brödet.

Med skrivelse den 31 januari översände överläkaren Velander till Rossander 'utredning' från bagaremästare Dahlin av den 29 januari 1927 rörande bakugnarna. I denna framhålles utan motivering två alternativa möjligheter att avhjälpa bristerna, nämligen uppställandet av antingen en betydligt större och kraftigare byggd, helst murad, elektrisk ugn eller en koleldad ångbakugn.

Besiktningsutlåtandet av den 31 januari 1927 överlämnar Rossander till kungl. medicinalstyrelsen med skrivelse av samma dag, i vilken han redogör för de olägenheter, som påvisats vid bakning av skånska limpor, men framhåller, att ugnarna på vissa villkor böra anses motsvara leveransbestämmelserna.

Av det förestående torde framgå,

att ugnarna med utnyttjande av den yppersta sakkunskap på det elektriska ugnsområdet, som då stod att erhålla, beställts för bakning av sådana brödtyper, som förekomma i andra likartade sjukvårdsanstalter, och

att de icke äro lämpade för gräddning av skånska limpor, som man vid S:ta Maria sjukhus synes vara bunden vid med hänsyn till patienternas sedvänja.

I skrivelse den 29 april 1927 till kungl. styrelsen framhåller Rossander,

att leverantören icke rättat vissa påpekade brister, varför styrelsen i skrivelse den 3 maj till denne anmodar honom att utföra ändringarna.

Sedan Rossander sommaren 1927 avled, anmodades undertecknad att dels söka placera de befintliga ugnarna på annat håll, dels göra förslag om bagerifrågans ordnande.

Den förra uppgiften har jag hittills icke lyckats med av det skälet, att ugnar för produktion av så pass stora brödkvantiteter, som det här är fråga om, med hänsyn till möjligheten att få kraft till extra lågt pris på natten i allmänhet måste utföras ackumulerande. För fullgörandet av den senare uppgiften har jag i två skrivelser till kungl. styrelsen den 5 december 1927 redogjort för resultaten av undersökningar rörande sinnessjukhusens bakugnar och förhandlingar med Hälsingborgs stads elektricitetsverk. Skrivelserna utmynnade i ett förslag till kontrakt med elektricitetsverket och förslag om uppställandet av en halvackumulerande utdragsugn. Förslaget remitterades till sjukhuset, och efter därifrån inkomna yttranden och efter återtagande från elektricitetsverkets sida av tidigare preliminärt gjorda medgivanden föreslog undertecknad i yttrande till kungl. styrelsen den 24 juli 1929,

att om f. n. ett eget bageri skall inrättas, det skall utföras med koleldad bakugn, dock så anordnad, att den framdeles bekvämt kan förses med elektrisk utrustning.

Sedan chefsskifte ägt rum vid elektricitetsverket i Hälsingborg, återupptog jag underhandlingarna vid mitt ordinarie besök år 1930. De fullföljdes därefter så, att jag i min rapport den 25 oktober 1930 med hänvisning till särskild skrivelse hade anledning föreslå kontrakt med elektricitetsverket och anskaffandet av elektrisk bakugn.»

Holmgren utvecklar vidare bakugnsfrågan, i vilket avseende hans uttalanden äro återgivna i styrelsens samtidigt härmed avgivna utlåtande i anledning av § 13 i revisorernas berättelse.

I särskild skrivelse den 4 januari 1932 anför Holmgren dessutom följande:

»Med anledning av statsrevisorernas uttalande, att ångturbingeneratorerna hade bort uppställas i den nu av fördelningscentralen upptagna källarvåningen, får jag härigenom vördsamt anföra följande:

Om generatormaskineriet placerats i källarvåningen, hade det blivit nödvändigt, att antingen placera även instrumenteringen i samma plan eller ock att vålla maskinpersonalen ett tidsödande och besvärande spring i trappan mellan dessa. Då ackumulatorbatteriet är placerat en trappa upp, hade maskinpersonalen även med instrumenteringen i källaren nödgats gå i trappan i avsevärt större utsträckning än nu är fallet. Då värmefördelningscentralen nu är placerad i det ifrågavarande källarutrymmet, torde det hava blivit nödvändigt att förlägga denna i den nuvarande maskinsalen. Därav hade följt nödvändigheten att ställa upp särskilda pumpar för kondensat. Maskinrummet i källaren hade blivit utan dagsljus.

Den av statsrevisorerna förordade dispositionen av anläggningen har jag aldrig sett utförd någonstädes, och jag betvivlar, att därav följande olägenheter skulle kunna anses mindre än de, som följa av den nuvarande.»

För egen del vill *medicinalstyrelsen*, med åberopande i allt väsentligt av vad sålunda anförts, i ärendet uttala följande.

Av beviljade anslag, 11,038,500 kronor, för uppförande av S:ta Maria

sjukhus med 1,200 vårdplatser har styrelsen kunnat inbespara omkring 440,000 kronor. Verkliga kostnaden har sålunda utgjort omkring 10,600,000 kronor, motsvarande 8,833 kronor per vårdplats. I betraktande av prisläget under byggnadstiden och ekonomiavdelningarnas kapacitet för ytterligare 200 platser torde denna kostnad kunna betecknas som relativt låg och berättiga till det av revisorerna gjorda karakteriserandet av anstalten såsom »synnerligen dyrbar», endast om därmed uteslutande avses den av anstaltens storlek betingade höga kostnadssumman.

Enligt revisorernas uppgift har under tiden den 1 juli 1928—den 30 juni 1931 åtgått för »ändrings- och reparationsarbeten» vid sjukhuset ett belopp av 136,640 kronor 1 öre. Vilka arbeten, som härmed avses, har icke närmare angivits, men styrelsen anser sig det oaktat kunna förklara, att den långt övervägande delen av ifrågavarande belopp åtgått för arbeten, som avsett kompletteringar, eller andra liknande anordningar, som icke alls eller i obetydlig mån inneburit ändringar av redan utfört arbete eller kunnat utföras för mindre kostnad i ett tidigare skede av byggnadstiden.

Beträffande de anordningar, som av revisorerna gjorts till föremål för särskilt omnämnande, må följande anföras.

Bageri- och ångpannehus.

Att bakugnar av en för sjukhuset otjänlig typ anskaffats är lika obestridligt som beklagligt, men detta misstag var beroende på ett lätt förklarligt förbiseende vid utredningen, för vilken styrelsen anlitat den mest framstående sakkunskap på området, som då syntes stå tillbuds. Styrelsen finner lämpligt att för ett objektivt bedömande av denna fråga bifoga utdrag ur sitt protokoll den 19 mars 1926, då inköpet av bakugnarna beslöts. Att styrelsen efter detta misslyckande låtit sig angeläget vara att få frågan om bakugnstyp så fullständigt utredd som möjligt bör icke förvåna. Att denna utredning dragit ut på tiden, beror på olika omständigheter. Först efter långvariga underhandlingar har det sålunda lyckats att uppnå ett erbjudande från Hälsingborgs stad om elektrisk energileverans på sådana villkor, som befunnits vara en förutsättning för ekonomisk drift av elektrisk bakugn. Tillförlitliga erfarenheter angående en sådan ugn av ny konstruktion, installerad vid annat statens sinnessjukhus, måste avaktas, icke minst på grund av de betänkligheter mot egen brödtillverkning överhuvudtaget vid sjukhusen, som på senare åren alltmera gjort sig gällande — de hava sålunda, utan erinran från statsmakternas sida, föranlett uppskov tillsvidare med planerade bagerianläggning vid det stora nya sinnessjukhuset vid Jönköping —, för vilka betänkligheter i förevarande fall sjukhusdirektionen gjort sig till målsman. Frågans nuvarande läge är av styrelsen närmare belyst i utlåtande med anledning av § 13 i revisorernas berättelse. Revisorernas anmärkning, att några åtgärder för bagerilokalernas utnyttjande för avsett ändamål ännu icke äro vidtagna synes utgå från, att utredningar och förhandlingar icke äro att anse som »åtgärder».

Angående den felaktiga uppgiften att bakugnarna vid sjukhuset ursprungligen voro avsedda att uppvärmas från panncentralen och att erforderliga ledningar finnas för ändamålet framdragna, hänvisas till sysslomannens och maskinmästarens tjänstememorial.

Anmärkningarna mot panncentralen äro utförligt bemötta i ingenjör Theorells utlåtande. Däri påvisas också, hurusom det påtalade raserandet av koltransportsystemet inom pannhuset inskränker sig till att en

provisorisk utomhusanordning, som kostat några få hundra kronor, borttogs då den definitiva anläggningen för omkring 10,000 kronor inrättades. Beträffande vibrationer och buller från generatorerna hänvisas till arkitekt Westmans yttrande; om olämpligheten av en placering av dessa maskiner i byggnadens källarvåning, såsom enligt revisorernas mening bort ske, uttala sig såväl överingenjör Holmgren som sysslomannen och maskinmästaren.

Rörande *vattenledningsverket* motiverar ingenjör Bergström i sitt utförliga utlåtande de anordningar, som vid verkets anläggning och sedermera träffats. Han hävdar att nödiga undersökningar utförts och redogör för de omständigheter som vålla olägenheter samt de åtgärder som vidtagits eller planerats för att på lämpligt sätt söka avhjälpa dessa. Styrelsen har för sin del all anledning att hysa fullt förtroende för sin expert på detta område.

Köksbyggnaden med kulvertar och mattransportanordningar.

I härunder anmärkt avseende får styrelsen åberopa vad arkitekten Westman anfört. Vid revisorernas bedömande av stekugnarnas placering hava fördelar förbisetts, som måste anses betyda vida mera än de anmärkta olägenheterna. Ventilationsanordningen är i och för sig riktig, men tarvar till äventyrs insättande av en kraftigare fläkt. Uppgiften om saknaden av vissa biutrymmen är felaktig. Förhållandena beträffande mjölkrummet äro missuppfattade. Rummet är inrättat för kylning av mjölkflaskorna i bassänger med is; olägenheterna härav inskränka sig väsentligen till att mjölkflaskornas handhavande är arbetsamt. Ändring till maskinkylt rum är planerad. I samband härmed måste givetvis väggarna isoleras, varpå ändringen ingalunda behöver stranda. Kompensering av varuhissens mellan köket och källaren anmärkta otillräcklighet är under utredning.

Om bästa sättet för ordnandet av mattransporten i kulverterna råda delade meningar. Därest bivagnar till de elektriska truckarna kunna användas, varom utredning pågår, och förarpersonalen därigenom minskas, torde enligt styrelsens åsikt sådan anordning av transporten vara vida att föredraga framför överlämnandet av transporten till patienter. Förutsättningarna för ett lämpligt handhavande av nämnda transport synes under alla omständigheter ligga särdeles gynnsamt till vid denna anstalt i jämförelse med förhållandena vid de övriga sinnessjukhusen. Uttalandet att mathissarna äro för klent dimensionerade för användandet av lämpliga värmeisolerade kärl torde vara gjort med tanke på en typ av dylika kärl, som användes vid Sundby sjukhus, där mattransporten sker utomhus med automobil. I själva verket äro dessa kärl på grund av sin betydande tyngd så svårhanterliga, att deras användning, oavsett hissarna, vid S:ta Maria sjukhus, där transporten sker i uppvärmda kulvertar, näppeligen vore att rekommendera.

Vårdavdelningarna.

Anmärkningen att »en del» (i verkligheten två) avdelningar planlagts med endast en utgång, »vilket i fall av hastig utrymning vid faretillfällen måste betecknas såsom i hög grad otillfredsställande» har utförligt belysts av Westman. Att någon risk skulle föreligga för att icke i tid hinna utrymma en dylik i bottenvåningen av ett stenhus med betongbjälklag belägen för lugna patienter avsedd avdelning, som är planlagd med genomgående mittkorridor med ingång vid ena ändan och utgång till en balkong vid den andra, vill styrelsen på det bestämdaste bestrida.

Anledningen till att anslag beviljats för ytterligare en ingång är uteslutande bekvämlighetshänsyn och sålunda av en helt annan innebörd än den som framträder i anmärkningen.

Lokaler för förvaring av smutskläder på de olika avdelningarna uppgivas, jämte förrådslokaler vid vissa arbetssalar, hava antingen varit för små eller helt saknats, så att nyinredningar måst företagas. I stället förhåller det sig så, att anstalten är utomordentligt väl tillgodosedd i dessa avseenden. Varje avdelning har sitt rum i källarvåningen för smutskläder och nedsläppningstrumma dit från avdelningens sköljrum. På två ställen har man önskat ifrågavarande rum större, och då detta utan olägenhet kunnat ske genom att för ändamålet använda intill liggande rum, har anslag av 60 kronor beviljats för att upptaga öppningar i de båda mellanväggarna. Förrådsinredningen i arbetssalarna är att betrakta som kompletteringsarbete, vars uppskjutande till dess lokalernas användning bestämts varit välbetänkt.

Att en del dörrlås varit av för enkel beskaffenhet och därför alltför snart förslitits, är en detaljanmärkning, som är riktig men av skäligen obetydlig räckvidd.

Beträffande anmärkningen i fråga om parkettgolven hänvisas till Westmans redogörelse, som visar de svårigheter, vilka äro förknippade med anordnandet av golv i ett sinnessjukhus. Av redogörelsen framgår jämväl att de påtalade bristfälligheterna beträffande en del av parkettgolven icke kunnat förutses.

Att anordningarna för den å avdelningarna tjänstgörande personalen i en del avseenden skulle vara föga ägnade att bereda personalen den lättnad och trevnad i arbetet, som med hänsyn till dettas art vore önskvärt, är för styrelsen främmande och kan därför bemötas endast i det avseende, som av revisorerna särskilt angivits och säges hava framhållits såsom speciellt otillfredsställande, nämligen att personalen i brist på för densamma avsedda toilettrum måste hänvisas till patienternas W. C., »vilket med hänsyn till det i många fall grova orenande, som förekommer bland hospitalspatienter, måste framstå såsom en kännbar olägenhet». Att å varje avdelning särskilt W. C. finnes för personalen inrättat och uppgiften om motsatsen sålunda är felaktig, har i ovan refererade yttranden påvisats, men styrelsen vill icke underlåta att framhålla, att den bild av ett patient-W. C. vid våra sinnessjukhus, som upprullas för den icke initierade läsaren av revisorernas berättelse i denna del, giver en i hög grad oriktig föreställning icke minst om den tillsyn som av personalen ägnas åt patienterna.

Ohållbarheten av anmärkningen mot planerandet av varmkamrarna har av ingenjör Theorell i hans utlåtande påvisats.

Styrelsen har i det föregående avhandlat samtliga de av riksdagens revisorer särskilt berörda förhållanden angående S:ta Maria sjukhus. I annan mån har det icke synts styrelsen möjligt att närmare bemöta de mera allmänt hållna omdömena som framkommit i revisorernas slutliga uttalande.

Styrelsen har vid planläggningen av sjukhuset haft att lita till ej blott egen under administrationen av landets sinnessjukväsen vunnen omfattande erfarenhet utan även den yppersta sakkunskap, som inom de skilda områden, vilka anläggningen omfattar stått till buds. Att styrelsen vid ifrågavarande planläggning »icke skulle tillräckligt hava beaktat, att när det gäller en anläggning av denna art det är av särskild bety-

delse, att driftens alla detaljer på förhand noggrant studeras, på det att såväl hygieniska som driftekonomiska synpunkter bliva på ett rationellt sätt tillgodosedda» — därom har styrelsen av vad revisorerna anfört icke kunnat känna sig övertygad.

Styrelsen har icke velat underlåta att här ur kontrollantens av hospitalens ekonomiska förvaltning berättelse för år 1930 anföra några siffror, som angiva sjukhusets driftkostnader, i jämförelse med övriga statliga sinnessjukanstalters.

Kontrollanten anför å sid. 8 i berättelsen en tabell över »Jämförelse mellan kostnader för den dagliga hushållningen». Siffrorna »för år och sjuk» å de olika anstalterna år 1930 äro följande:

Nr	1 Västervik	kronor	276: 10
»	2 Vänersborg (Restad)	»	287: 74
»	3 Hälsingborg	»	291: 66
»	4 Uppsala	»	301: 41
»	5 Strängnäs	»	308: 54
»	6 Vadstena	»	310: 74
»	7 Lund	»	334: 51
»	8 Växjö	»	375: 97
»	9 Östersund	»	378: 61
»	10 Nyköping	»	418: 11
»	11 Kristinehamn	»	430: 64
»	12 Säter	»	430: 94
»	13 Härnösand	»	450: 11
»	14 Göteborg	»	473: 72
»	15 Piteå	»	496: 74
»	16 Stockholm	»	558: 22
»	17 Visby	»	578: 81.

Å sid. 11 finnes en tabell, upptagande »medelkostnad för eldning och lyshållning vid hospitalen per vårdplats 1930», ur vilken nedanstående siffror må anföras:

Nr	1 Hälsingborg	kronor	67: 03
»	2 Strängnäs	»	69: 88
»	3 Vänersborg (Restad)	»	70: 05
»	4 Vadstena	»	71: 82
»	5 Västervik	»	74: 03
»	6 Lund	»	76: 10
»	7 Uppsala	»	82: 80
»	8 Kristinehamn	»	103: 68
»	9 Nyköping	»	111: 01
»	10 Piteå	»	111: 77
»	11 Östersund	»	114: 16
»	12 Växjö	»	118: 38
»	13 Härnösand	»	124: 85
»	14 Göteborg	»	126: 54
»	15 Säter	»	134: 27
»	16 Stockholm	»	151: 57
»	17 Visby	»	177: 23.

Å sid. 12 återfinnes en tabell angående tvätten vid sinnessjukhusen, i vilken rubriken »Summa tvättkostnad per kilogram tvätt» innehåller följande:

Nr	1	Lund	öre	7.06
»	2	Hälsingborg	»	7.73
»	3	Vänersborg (Restad)	»	8.41
»	4	Strängnäs	»	8.70
»	5	Säter	»	9.59
»	6	Uppsala	»	9.65
»	7	Kristinehamn	»	11.34
»	8	Västervik	»	11.40
»	9	Östersund	»	11.76
»	10	Vadstena	»	12.58
»	11	Visby	»	13.87
»	12	Piteå	»	15.46
»	13	Stockholm	»	16.36
»	14	Växjö	»	16.42
»	15	Härnösand	»	17.96
»	16	Göteborg	»	18.80
»	17	Nyköping	»	20.03.

De till ärendet hörande handlingarna bifogas.

Stockholm den 5 januari 1932.

Underdånigst:

EINAR EDÉN.

E. LAURITZEN. *J. Hedqvist.*

Bil.

Utdrag av kungl. medicinalstyrelsens protokoll den 19 mars 1926.

Närvarande:

Herr medicinalrådet R. Stenbeck,
» t. f. byråchefen F. von Dardel och
» t. f. byråchefen E. Lauritzen.

D.nr 146.

S. D. Sedan kungl. medicinalstyrelsen från vissa firmor infordrat anbud å leverans och uppsättning av två elektriska bakugnar vid Hälsingborgs hospital, hade vid anbudstidens utgång anbud inkommit från *dels* Gunnar Carlsson Maskin aktiebolag *dels ock* Nya elektriska aktiebolaget Volta.

Över de inkomna anbuden hade professorn C. A. Rossander avgivit infordrat yttrande, varjämte sysslomannen A. Nordfeldt som på uppdrag av styrelsen besiktigat i bruk varande ugnar av här ifrågavarande fabrikat, yttrat sig i ärendet. Slutligen hade bolaget Carlsson inkommit med vissa tillägg till och förtydligande av anbudet.

T. f. byråchefen Lauritzen föredrog nu till ärendet hörande handlingar,

därvid han — då bolaget Carlsson avgivit det lägsta anbudet samt med åberopande jämväl av vad Rossander och Nordfeldt i sina yttranden anfört — hemställde, att detta anbud med ovanberörda tillägg måste antagas.

Och blev denna hemställan av styrelsen bifallen.

B:-skrivelser till:
Gunnar Carlsson Maskin a.-b. 923
Nya elektriska a.-b. Volta. 924.

In fidem:
Karl Leijer.

Bestyrkes å tjänstens vägnar:
J. Hedqvist.

Avskrift.

Strängnäs hospital.
Sysslomannen.

Till kungl. medicinalstyrelsen.

Sedan jag, efter att hava tagit del av de till kungl. styrelsen avgivna anbud å leverans av elektrisk bakugnsanläggning för Hälsingborgs hospital jämte i ärendet den 1 innevarande mars avgivet yttrande av professorn Carl A. Rossander, på kungl. styrelsens anmodan besett ett flertal ugnar av den typ, som för leverans erbjudits av Gunnar Carlssons maskinaktiebolag i Stockholm, får jag härmed vördsamt tillstyrka antagande av sistnämnda firmas anbud. Till åstadkommande av arbetsbesparing böra dock ärilarne å ugnarna utföras dragbara.

Strängnäs hospital den 15 mars 1926.

Arvid Nordfeldt.
Syssloman.

Bestyrkes å tjänstens vägnar:
J. Hedqvist.

Avskrift.

Till kungl. medicinalstyrelsen.

Genom remiss av den 29 januari 1926 anmodad att avgiva yttrande rörande inkomna anbud å två elektriska bakugnar vid Hälsingborgs hospital, får jag jämte remisshandlingarnas återställande vördsamt anföra följande.

Anbud hava inkommit endast från tvenne firmor nämligen Nya elektriska aktiebolaget Volta samt Gunnar Carlssons maskinaktiebolag som ombud för Autolux C:o i Oslo.

Redan en första granskning visade, att det senare anbudet icke blott var ofantligt mycket lägre än det förstnämnda utan även, att den garanterade effektförbrukningen för bakningen var vida lägre. Skillnaden i de båda fallen var i själva verket så stor, att den var nästan oförklarlig. Med hänsyn härtill har jag efter samråd med doktor Lauritzen ansett nödvändigt att rådgöra med föreståndaren för ingenjörsvetenskapsakademiens elektrovärmeinstitut, civilingenjör Stålhane, vilken biträtt mig vid föregående utredningar rörande dessa frågor. Efter samråd med ingenjör Stålhane får jag påpeka följande.

Då den låga effektförbrukningen i Gunnar Carlssons anbud föreföll nästan tekniskt omöjlig, hava vi ännu en gång tillfrågat honom härvidlag, varvid han meddelade, att den första siffran tillkommit genom ett misstag, varför han i brev till kungl. styrelsen av den 20 dennes säger sig vilja öka den uppgivna garantisiffran. I det följande räknar jag därför med denna ökning.

Prisen i de båda anbuden och övriga viktiga uppgifter framgå av nedanstående sammanställning.

		Volta	Gunnar Carlsson
Pris för båda ugnarna med fasta ärilar	Kr.	18,600	6,400
Tillkommer för kvalmapparat	»	—	600
» » murningsarbete	»	1,300	—
Instrumenttavla och ledningar	»	2,250	ingår i ovanst.
Pris för ugn med en fast och en utdragbar äril	»	20,100	—
» » » » två utdragbara ärilar	»	21,600	—
Garanterad effektförbrukning vid bakning pr ugn		kw 39	14
Uppvärmning från kallt tillstånd		5 tim. à 39 kw	1 tim. 20′ à 19 kw
» » 20 tim. avbrott		1 » » 39 »	1 » 15′ » 17—18 kw
Ledningar från maskinrum samt mätare	Kr.	980	—

Då ugnarna enligt Gunnar Carlssons anbud äro försedda med två fasta ärilar, är det med detta alternativ i Voltas anbud som Gunnar Carlssons anbud bör jämföras. Kostnaderna för båda ugnarna enligt Voltas anbud äro som synes 18,600 kronor, vartill emellertid tillkomma 2,250 kronor för instrumenttavla och ledningar, summa 20,850 kronor. Strängt taget bör härtill läggas kostnaden för diverse murningsarbeten, men då det ju kan vara möjligt att det kan anses lämpligt att förse de i Gunnar Carlssons anbud offererade ugnarna med kakelbeklädnad eller dylikt, torde man möjligen kunna bortse härifrån. Oavsett detta är emellertid som synes Gunnar Carlssons anbudssumma å 6,400 kronor mindre än $^1/_3$ av Voltas.

Vad effektförbrukningen beträffar, så garanteras den i Gunnar Carlssons anbud till 14 kW per ugn, under det att motsvarande siffra i Voltas anbud är 39 kW, alltså nära 3 gånger så hög. För uppvärmning från kallt tillstånd förbruka Voltas ugnar 107 kWh, Gunnar Carlssons något över 25 kWh, samt för uppvärmning efter 20 timmars paus den förstnämnda 39 kWh, den sistnämnda cirka 22 kWh.

Härav framgår sålunda, att de av Gunnar Carlsson offererade ugnarna i avseende på såväl pris som energiförbrukning äro ofantligt överlägsna de av Volta offererade.

Då det vid ett sådant förhållande syntes mig nödvändigt att söka i möjligaste mån skaffa mig kännedom om det i Gunnar Carlssons anbud offererade fabrikatet, har jag tillsammans med ingenjör Stålhane besökt

4 olika bagerier i Stockholm, där dylika ugnar av ungefär samma typ och storlek som de här ifrågavarande sedan några år finnas i användning. Såvitt jag härvid kunnat utröna, hava ugnarna i det stora hela fungerat oklanderligt. Någon uppgift om energiförbrukningen per kilogram bröd kunde jag vid dessa besök ej erhålla, men av de uppgifter, som lämnades, tycktes dock framgå, att den i Gunnar Carlssons anbud uppgivna siffran åtminstone ej torde vara orimlig. För övrigt bör naturligtvis leverantören vid ett eventuellt kontrakt lämna vederbörlig garanti för denna siffra.

På grund av de utomordentligt stora fördelar beträffande såväl anläggnings- som driftkostnader som ett antagande av Gunnar Carlssons anbud skulle medföra, får jag därför för min del vördsamt tillstyrka, att detsamma antages, oaktat ugnarna äro av utländskt fabrikat.

Som synes offererar Gunnar Carlsson även en s. k. kvalmapparat, avsedd att vid vissa bak alstra ånga, till ett pris av 600 kronor. Då det emellertid är sannolikt, att ånga kan erhållas på ett enklare och billigare sätt genom att ansluta rörledningarna för kvalmen till inom hospitalet befintliga ångledningar, vill jag föreslå, att frågan om anskaffande av denna kvalmapparat tillsvidare får stå öppen, och att sålunda denna apparat beställes, först i händelse en närmare undersökning visar, att anskaffandet av en sådan skulle vara lämpligt.

Vid mina ovan omnämnda besök hos olika bagerier, där ugnar av ifrågavarande typ finnas installerade, fann jag, att desamma finnas i 2 utföringsformer, nämligen med ytteromhöljet utfört i svart plåt eller aluminiumplåt. Det senare utföringssättet synes mig avgjort vara att föredraga såväl med hänsyn till prydligheten som till utstrålningsförlusterna. På min förfrågan har Gunnar Carlsson i brev av den 26 februari, som härjämte i avskrift bifogas, upplyst, att om ytterhöljet utföres av prima aluminiumplåt, tillkommer ett pristillägg av 10 procent eller 640 kronor, vilket jag för min del vördsamt tillstyrker. Slutsumman skulle alltså härigenom uppgå till 7,040 kronor.

Det bör framhållas, att de av Carlsson offererade ugnarna äro försedda med fasta ärilar. Ur bekvämlighetssynpunkt skulle sannolikt utdragbara ärilar vara att föredraga, vilket alternativt offererats av Volta, men i jämförelse med den ofantliga prisskillnaden synes mig dock den eventuella olägenheten av de fasta ärilarna icke spela någon roll.

Slutligen vill jag framhålla, att Gunnar Carlsson icke offererat ledning från instrumenttavlan i maskinrummet fram till bageriet jämte mätare, säkerligen beroende därpå, att firman icke äger kompetens såsom elektrisk installatör. Det torde emellertid icke vara lämpligt att överlåta denna entreprenad enbart på Volta, som för övrigt knappast torde åtaga sig endast denna del av leveransen, utan torde det i så fall vara lämpligare att uppdraga denna leverans åt A. E. G. och skall jag från firman infordra anbud härå.

Stockholm den 1 mars 1926.

Carl A. Rossander.

Rsr/VO. 1, 2.

Bestyrkes å tjänstens vägnar:

J. Hedqvist.

Medicinalstyrelsens

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 29 § 13.

Till Konungen.

Genom remiss den 19 december 1931 har Eders Kungl. Maj:t anbefallt medicinalstyrelsen att efter hörande av vederbörande sjukhusdirektion inkomma med utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer under § 13 i sin berättelse år 1931 anfört angående anordnande av bageridrift vid S:ta Maria sjukhus i Hälsingborg.

Till åtlydnad härav får medicinalstyrelsen anföra följande.

Under § 12 i sin berättelse hava revisorerna bland annat riktat anmärkning mot det enligt revisorernas förmenande bristfälliga sätt, varpå utredningen om S:ta Maria sjukhus' bageri bedrivits, och därvid framhållit att byggnad med inredning ännu fyra år efter sjukhusets ibruktagande icke kunnat utnyttjas för avsett ändamål. Efter en jämförelse mellan tillverkningskostnaderna under år 1930 för bröd vid S:t Lars sjukhus i Lund och upphandlingskostnaderna samma år för bröd vid S:ta Maria sjukhus hava revisorerna funnit att utgifterna för bröd vid sistnämnda sjukhus genom tillverkning å sjukhuset bort kunna nedbringas med 11,159 kronor 29 öre, jämte beräknad hyra för bagerilokalerna vid sjukhuset. Med anledning därav hava revisorerna uttalat önskvärdheten av att bagerirörelse anordnades även vid S:ta Maria sjukhus, varigenom även den fördelen vunnes, att de för ändamålet inrättade lokalerna komme till avsedd användning.

I utlåtande i anledning av den ovan nämnda anmärkningen har styrelsen redogjort för de omständigheter, som vållat det påtalade läget av bagerifrågan vid sjukhuset, och därvid anfört, hurusom numera en av huvudpunkterna i utredningen angående bageridrift vid sjukhuset klargjorts, i det att erbjudande från Hälsingborgs stad föreligger om leverans av elektrisk energi för ändamålet till antagligt pris.

Det oaktat erbjuder en definitiv lösning av den viktiga frågan alltjämt vissa svårigheter på grund av meningsskiljaktigheter såväl rörande lämpligheten av bageridrift vid sjukhuset överhuvudtaget som ifråga om valet av ugnstyp.

Sjukhusdirektionen anför sålunda i sitt här bifogade i anledning av revisorernas uttalande infordrade yttrande den 31 december 1931 följande:

»Denna fråga är icke så lättlöst, som vid ett första påseende kan synas. Sedan de först inköpta elektriska bakugnarna visat sig olämpliga för de brödsorter, som användas härstädes, har frågan varit föremål för en ingående utredning av såväl direktionen som kungl. medicinalstyrelsen. Den första frågan, som uppställde sig, var, huruvida eget bageri skulle anordnas eller bröd, såsom nu sker, inköpas. Direktionen har i sådant hänseende låtit verkställa vissa beräkningar, av vilka framgår, att brödkostnaderna här vid inköp skulle åtskilligt överstiga kostnaderna vid S:t Lars sjukhus i Lund. I den från detta sjukhus erhållna kostnadsberäkningen voro emellertid icke inberäknade kostnader för reparationer, nyanskaffningar, pensioner, sjukledigheter för bageripersonalen m. m. Dessa kostnader äro mycket svåra att beräkna men gå säkerligen till avsevärda belopp per år, i följd varav det med fog kan ifrågasättas, om brödkostnaderna vid härvarande sjukhus i verkligheten äro högre

än motsvarande i Lund. Nästa fråga var, därest egen bageridrift skulle igångsättas, vilket driftsätt — med kol eller elektricitet — som vore fördelaktigast ur såväl ekonomiska som andra synpunkter. Utredningar härom hava pågått men äro ännu icke slutförda.

Slutligen uppkommer frågan, om man i eget bageri kan åstadkomma ett bröd av lika hög kvalitet som det inköpta. Sjukhusen inköpa ju visserligen bästa mjöl, men även sådant växlar, och åtskilliga exempel finnas på att ett sjukhus fått s. k. tungbakat mjöl, som ej lämnat önskvärd kvalitet på brödet. För patienternas vidkommande är det helt naturligt av den största vikt, att matbrödet är av hög kvalitet. Denna fråga har ock beaktats av kontrollanten av sinnessjukhusens ekonomiska förvaltning i hans vid besök härstädes den 11—12 september 1929, nr 3860 K, avgivna berättelse: 'Det bröd, som för närvarande levereras, är av synnerligen god beskaffenhet och uppskattas mycket av patienterna, så att brödrester förekomma sparsamt. Man kan med tämligen stor visshet utgå ifrån, att kvaliteten vid egen tillverkning kommer att sjunka. Under sådana förhållanden kan det också ifrågasättas om icke den beräknade vinsten till stor del går till spillo därigenom att den egna tillverkningen ej medför den effekt som brödutspisningen för närvarande uppnår.'

Under sådana förhållanden har direktionen ställt sig tveksam till ett omedelbart förordande av egen bageridrift.

Vad bageripersonalens rum beträffar, komma desamma efter den 1 januari att omedelbart tagas i bruk på grund av den personalökning, som jämlikt riksdagens beslut kommer att ske. Hittills ha lokalerna använts för inhysande av vikarier. I detta sammanhang kan nämnas att beredandet av bostäder åt vikarierna alltid är förenat med stora svårigheter vid våra sjukhus. På grund av rumsbrist ha vi t. ex. här fått taga den till epidemisjukhus avsedda byggnaden till hjälp för att bereda rum åt vikarier.

Ett av sysslomannen i ärendet avgivet tjänstememorial bifogas.»

Sysslomannens omförmälda tjänstememorial innehåller följande.

»Alltsedan jag tillträdde sysslomanstjänsten vid detta sjukhus, har jag yrkat på att bageriet borde tagas i bruk, enär avsevärda besparingar härmed kunde åstadkommas. Detta mitt yrkande har emellertid strandat på bakugnsfrågans lösning. Jag har föreslagit koleldad ugn, såsom varande den lämpligaste för de tunga skånska matbrödstyperna, som här användas. Elektriska prövningsanstalten däremot förordar elektrisk ugn, såsom den för vårt vidkommande lämpligaste. Det visade sig emellertid tämligen snart, att sjukhusets elektricitetsverk icke kunde belastas med en elektrisk bakugn. Samtidigt hade emellertid av annan anledning underhandlingar inletts av elektriska prövningsanstalten med Hälsingborgs stads elektricitetsverk om leverans av elektrisk ström till sjukhuset och efter långvariga förhandlingar synes nu frågan närma sig sin lösning och billig elektrisk ström även kunna erhållas till bakugnen. Trots detta kan jag icke tillstyrka anskaffandet av en elektrisk ugn med hänsyn till de brödtyper, det här är fråga om. Då gaseldade ugnar under den sista tiden installerats vid större bagerier i såväl Skåne som annorstädes och visat sig vara ekonomiska, bör även en sådan ugn kunna ifrågakomma vid anskaffandet av bakugn till sjukhuset. Så mycket mer som något eldningsarbete eller några eldstadsreparationer icke förekomma vid de gaseldade ugnarna.»

Överingenjör Torsten Holmgren har i infordrat yttrande den 28 december 1931 anfört, bland annat, hurusom han den 25 oktober 1930 föreslagit kontrakt med Hälsingborgs elektricitetsverk om energileverans samt anskaffandet av elektrisk bakugn så snart en för Restads sjukhus beställd tunnelugn blivit slutprovad, så att där vunna erfarenheter kunde tillgodogöras. I rapport den 11 november 1931 med anledning av besök vid S:ta Maria sjukhus vidhöll han sina förslag. Då från sjukhusets sida tvivel anförts, huruvida en tunnelugn av samma art som den i Restad uppställda skulle vara lämpad för gräddning av skånska limpor, hade Restads sjukhus i skrivelse den 2 december 1931 medgivit S:ta Maria sjukhus att efter trettonhelgen företaga provbakning av skånska limpor i den befintliga tunnelugnen.

Härefter anför Holmgren följande:

»Jag har vidare följt med utvecklingen av energiförbrukningen i Restadugnen, vilken ställer sig på följande sätt:

År 1930 oktober—december 0.71 kWh per kilogram bröd, motsvarande en verkningsgrad av 29 procent.

År 1931 januari—september 0.492 kWh per kilogram bröd, motsvarande 44 procents verkningsgrad.

Det är möjligt, att förbrukningssiffrorna per kilogram bröd för år 1930 äro för ogynnsamt angivna, emedan pannkaka, korvkaka m. m. då torde ha gräddats i ugnen, utan att de finnas angivna i brödproduktionen.

Härav framgår, att en tunnelugn kan arbeta med en genomsnittsförbrukning mindre än 0.5 kWh per kilogram bröd, under det att utdragsugnar, såsom statistiken från Mariebergs, S:t Jörgens och Furunäsets sjukhus visar, förbruka mer än det dubbla. Dessutom kräver tunnelugnen mindre personal. En koleldad ugn kräver en bränslekostnad av i allmänhet omkring 1 öre per kilogram bröd.

Uppskovet med igångsättandet av bageridriften i Hälsingborg har haft den fördelen med sig, att en ugnstyp kan väljas, som kräver mindre personal, och med utnyttjande av det föreslagna kontraktet med elektricitetsverket sannolikt mindre än halva den kostnad för elektrisk energi, som erlägges för någon av de elektriska bakugnar, som hittills installerats i statens sinnessjukhus med undantag för Restad. Med stor sannolikhet blir kostnaden för elektrisk energi lägre än bränslekostnaden för någon nu känd typ av koleldad bakugn.»

Av vad ovan anförts framgår, att utredningen i den förevarande frågan numera framskridit så långt att förutsättningarna för ett avgörande snart nog torde föreligga. Dock finner medicinalstyrelsen det nödvändigt att, innan dylikt avgörande träffas, resultatet av den av Holmgren omnämnda provbakningen av skånska limpor i den elektriska ugnen vid Restads sjukhus avvaktas, varjämte styrelsen har för avsikt att jämväl undersöka, huruvida den av sysslomannen vid S:ta Maria sjukhus förordade gaseldade ugnstypen kan anses ändamålsenlig för bageri vid sjukhuset.

Remissakten återställes.

Stockholm den 5 januari 1932.

Underdånigst:

EINAR EDÉN.

E. LAURITZEN.

J. Hedqvist.

Medicinalstyrelsens

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del 1, sid. 30 § 14.

Till herr statsrådet och chefen för kungl. socialdepartementet.

Medicinalstyrelsen, som genom remiss den 19 december 1931 anmodats att, efter hörande av direktionen för Ulleråkers sjukhus vid Uppsala, till kungl. socialdepartementet inkomma med utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer under *§ 14* i revisorernas berättelse anfört beträffande *bageridriften vid Ulleråkers sjukhus,* får i anledning därav, med överlämnande av från direktionen för sjukhuset avgivet yttrande i ärendet och med återställande av remissakten, anföra följande.

Såsom statsrevisorerna framhållit är avlöningskostnaden för bagerirörelsen vid nämnda sjukhus avsevärt högre än vid andra sinnessjukhus. Detta förhållande beror dels på att bagerirörelsen därstädes bedrives med uteslutande manlig personal och dels på att denna personal sedan lång tid tillbaka haft anställning vid sjukhuset och därför i regel uppbär slutavlöning å sina befattningar. Förstnämnda omständighet, vilken är den huvudsakliga orsaken till den höga avlöningskostnaden, har föranletts av att bakugnarna vid sjukhuset, som äro av annan modell än vid de andra sinnessjukhusen, icke lämpa sig för kvinnlig personal, varför manlig personal varit anställd för desammas skötsel sedan mycket lång tid tillbaka, troligen alltsedan bageriets tillkomst.

Frågan om bageriets modernisering och i samband därmed utbyte av den manliga bageripersonalen mot lägre avlönad kvinnlig personal har redan för åtskilliga år sedan varit uppmärksammad. Sedan de kommitterade, som tillkallats för utredning angående personalens vid statens anstalter för sinnessjuka uppförande på ordinarie stat, i betänkande den 29 september 1913 föreslagit, att av bageripersonalen vid sjukhuset, vilken består av en föreståndare och sex biträden, föreståndaren och två bagare skulle uppföras på ordinarie stat, anförde styrelsen i den 25 februari 1914 avgivet utlåtande över nämnda betänkande bland annat följande: »Då emellertid sagda bageripersonal icke har motsvarighet vid något annat hospital, vilket har sin orsak däri att bakugnarna vid övriga hospital äro av sådan konstruktion att kvinnlig arbetskraft utan svårighet är tillräcklig för deras skötsel synas skäl föreligga att bagarpersonalen vid Uppsala hospital och asyl ställes utom den övriga ekonomipersonalen och avlönas på sätt nu sker i avvaktan på att bakugnssystemet vid Uppsala hospital och asyl blir anordnat i överensstämmelse med det som användes å övriga hospital.»

Till styrelsens sålunda uttalade uppfattning i denna fråga anslöt sig såväl 1902 års lönegregleringskommitté, som den 24 april 1918 avgav betänkande (LVII) rörande hospitalspersonalens löneregleringen, som Kungl. Maj:t, vilken den 7 maj 1918 framlade proposition (nr 409) angående nämnda löneregleringen.

I en av herr Engberg i andra kammaren väckt motion (nr 468) yrkades, att bageripersonalen vid Uppsala hospital måtte bliva uppförd på ordinarie stat, varvid anfördes bland annat att ingen finge förtänka denna personal, av vilka icke någon varit anställd mindre än tolv år, att den

vore orolig för sin ställning, då den icke medtagits bland dem, som uppförts på ordinarie stat.

Riksdagen biföll emellertid Kungl. Maj:ts proposition.

Såsom styrelsen redan år 1913 uttalat anser styrelsen fortfarande goda skäl föreligga för att bageriet vid Ulleråkers sjukhus omändras och moderniseras samt den manliga personalen därstädes i samband därmed utbytes mot kvinnlig arbetskraft. Att styrelsen icke hittills vidtagit åtgärder i sådant syfte har berott på dels att vid ifrågavarande till stor del föråldrade sjukhus förelegat behov av moderniseringsåtgärder i andra avseenden, som ansetts vara av ännu mera trängande beskaffenhet, och dels att styrelsen ansett bagerifrågans lösning vara förknippad med kostnader ej blott för själva bageriets modernisering utan även för avveckling av den manliga personal, som nu är anställd därstädes. Därest riksdagens revisorer avsett, att denna personal skulle i samband med en modernisering av bageriet utan ersättning entledigas från tjänsten och ersättas med kvinnlig arbetskraft, finge den ekonomiska fördelen av en dylik modernisering anses vara så påtaglig att densamma snarast möjligt borde verkställas. Då den ifrågavarande personalen icke har ordinarie anställning, möter icke något formellt hinder för en dylik lösning av frågan. Med hänsyn till att av ifrågavarande personal, vilken, såsom ovan omnämnts, utgöres av sju befattningshavare, en varit anställd vid sjukhuset under trettio år och fem andra under mer än tjugufem år har emellertid styrelsen ej ansett sig kunna ifrågasätta och vill ej heller nu tillstyrka, att dessa befattningshavare entledigas från sin mångåriga anställning vid sjukhuset utan att understöd lämnas dem för deras försörjning. I händelse dylikt understöd skulle komma att utgå, torde ett utbyte av den manliga arbetskraften mot kvinnlig icke omedelbart medföra någon ekonomisk fördel utan tvärtom för någon tid framåt föranleda ökade kostnader. På grund härav och då den nuvarande personalen i bageriet ännu är fullt arbetsför, anser styrelsen därest ej annan sysselsättning vid sjukhuset kan beredas den nuvarande bageripersonalen, varom direktionen för sjukhuset ämnar verkställa undersökning, att det under nuvarande förhållanden är lämpligast, att med modernisering av bageriet vid Ulleråkers sjukhus och utbyte av därvarande manliga personal mot kvinnlig arbetskraft får anstå under ytterligare någon tid, under förutsättning att dels de nuvarande anordningarna inom bageriet fungera tillfredsställande och dels befattningshavarna därstädes fortfarande äro fullt arbetsföra.

I handläggningen av detta ärende hava deltagit generaldirektörens ställföreträdare medicinalrådet Edén, byråchefen von Dardel och medicinalrådet Lauritzen.

Stockholm den 5 januari 1932.

EINAR EDÉN.

F. VON DARDEL.

Felix Peyron.

Bil.

Ulleråkers sjukhus vid Uppsala.

Tjänstememorial.

Överlämnas till kungl. medicinalstyrelsen och åberopas som direktionens yttrande med tillägg *att* det nuvarande bageriet vid sjukhuset är i hög grad omodernt och i behov av ombyggnad i samband med den modernisering av sjukhuset i dess helhet, som inom nära framtid lärer komma att visa sig ofrånkomligt, *att* med hänsyn till de i bageriet anställda befattningshavarnas ålder svårigheter möta att verkställa omplacering av dem å andra befattningar inom sinnessjukvården, men att direktionen avser att undersöka, huruvida och i vilken utsträckning sådan omplacering kan bliva möjlig och huruvida i samband därmed den manliga arbetskraftens utbytande mot kvinnlig må kunna äga rum.

Uppsala den 29 december 1931.

På direktionens vägnar:

S. Linnér.

Einar Rolander.

Genom remiss den 22 dennes har kungl. medicinalstyrelsen infordrat yttrande över vad riksdagens revisorer anfört rörande bagerirörelsen vid härvarande sjukhus. Med återställande av remisshandlingarna får jag i ärendet vördsamt anföra följande.

Att kostnaderna för bageridriften äro högre härstädes än vid övriga statens sinnessjukhus är en följd av att sjukhuset har manlig bageripersonal och på grund härav måste vidkännas väsentligt högre avlöningskostnader än de sjukhus, som hava kvinnlig personal.

Såväl föreståndaren som övriga vid härvarande bageri anställda äro extra ordinarie befattningshavare, och är

föreståndaren	född	1872	och	anställd	1/7 1905,
1 bagare	»	1883	»	»	29/10 1901,
1 »	»	1883	»	»	21/8 1905,
1 »	»	1880	»	»	21/10 1906,
1 manl. ekonomist av 1 kl.	»	1889	»	»	2/5 1905,
1 » » » 1 »	»	1886	»	»	19/8 1906,
1 » » » 2 »	»	1902	»	»	15/5 1920.

För undertecknad, som tjänstgjort vid härvarande sjukhus sedan den 1 december 1920, är anledningen till anställandet av manlig bageripersonal okänd. På grund av erfarenhet från andra sjukhus anser jag kvinnlig arbetskraft även ur andra synpunkter än de ekonomiska lämpligare för ett sjukhusbageri än manlig, och har jag därför haft och har alltjämt för avsikt att förorda den manliga bageripersonalens ersättande med kvinnlig så snart detta låter sig göra utan alltför stora kostnader för statsverket.

Ulleråkers sjukhus vid Uppsala den 28 december 1931.

T. Nordsjö.

Syssloman.

Medicinalstyrelsens

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 31 § 15.

Till Konungen.

Sedan Eders Kuitgl. Maj:t genom remiss den 19 december 1931 anbefallt medicinalstyrelsen inkomma med yttrande i anledning av vad riksdagens revisorer under *§ 15* i sin berättelse år 1931 anfört angående anordnandet av värmeledning i tvenne bostadshus för gift personal vid Källshagens sjukhus i Vänersborg, får styrelsen till åtlydnad härav anföra följande.

I kasernkommitténs förslag till omändring av Västgöta regementes kasernetablissement till sjukhus ingick bibehållandet av befintlig kakelugnsuppvärmning i de ifrågavarande husen. De över förslaget hörda myndigheterna berörde icke i sina yttranden denna detalj, som ej heller under ärendets behandling av statsmakterna blev föremål för erinran. Man har tydligen utgått ifran att den befintliga anordningen befann sig i tillfredsställande skick.

Så visade sig emellertid, efter det byggnaderna tagits i bruk av sjukhuset, icke vara fallet. Draget i rökgångarna från kakelugnar och spisar var otillfredsställande och kommunikationer emellan rökgångar till följd av söndriga skiljetungor förefunnos, så att rök kunde intränga i rum utan att det eldades där. I ett fall hade en person, som legat i dylikt rum, blivit allvarligt sjuk genom den inträngande rökgasen. Därtill kom, att byggnaderna voro svara att halla varma, och att vissa rum företedde fukt å väggarna.

Då en genomgripande reparation av eldrör och skorstenar skulle ställa sig dels mycket dyr dels besvärande för lägenhetsinnehavarna, och då det ansågs osäkert att fukten enbart med kakelugnseldning skulle kunna undgås, beslöt styrelsen lata utreda kostnaderna för anordning av värmeledning i anslutning till sjukhusets värmecentral.

Förslag till arbetets utförande uppgjordes av ingenjören H. Theorell och vid dess utbjudande i vederbörlig ordning erhölls anbud å detsamma till ett pris av 8,200 kronor. Detta anbud antogs av styrelsen. Arbetet är nu slutfört och har inklusive ritningar, avsyningar och dylikt betingat en sammanlagd kostnad av 8,932 kronor 8 öre.

I samband härmed må nämnas, att sjukhusets kostnader för uppvärmningen enligt bifogade av Theorell verkställda utredning kunna beräknas till 650 kronor samt för amortering av anläggningskostnaden högst 135 kronor, sammanlagt sålunda 785 kronor per år. Hyra för lägenheterna har hittills utgått exklusive bränsle, som bekostats* av lägenhetsinnehavarna själva. Efter värmeledningens införande kommer uppvärmning att ingå i hyran, och den ökning av hyresinkomster, som på grund därav tillföres sjukhuset, torde komma att med minst 500 kronor per år överstiga sjukhusets ovan anförda samlade kostnader, varför anordnandet av värmeledningen innebär för sjukhuset även rent ekonomisk vinst.

Sedan bristerna i den befintliga uppvärmningsanordningen efter inspektion av sjukhuset den 2 och 3 juni 1931 ansetts konstaterade, vidtogos av styrelsen omedelbart de ovan anförda åtgärderna. Anbud å arbetets utförande antogs den 1 september 1931.

Samtidigt med arbetets planerande igångsattes utredning beträffande fråga på vad sätt medel för det avsedda ändamålet kunde disponeras.

Styrelsen fann arbetet vara av den art att kostnaderna för detsamma skulle kunna bestridas ur det för budgetåret i staten för sinnessjukhusen av Eders Kungl. Maj:t anvisade anslaget under »övriga kostnader för sinnessjukhusens underhåll». Men enär det icke ansågs uteslutet att byggnadsstyrelsen, som omhänderhaft kasernombyggnaden, skulle kunna ställa medel till förfogande av det härför beviljade anslaget, begärdes hos byggnadsstyrelsen i skrivelse den 28 augusti 1931 — dröjsmålet föranleddes av kostnadsberäkningars verkställande över jämväl en del andra kompletteringsarbeten, som i samma skrivelse avhandlades — yttrande i sådant hänseende. Svaret från byggnadsstyrelsen, den 15 oktober, blev bestämt avböjande med huvudsaklig motivering att anläggningen låge utanför det av statsmakterna fastställda programmet för byggnadsföretaget. Att medicinalstyrelsen icke inväntade besked från byggnadsstyrelsen, innan arbetet igångsattes, hade sin grund i att dess utförande icke ansågs vara beroende av byggnadsstyrelsens beslut i anslagsfrågan och att det borde vara färdigställt snarast möjligt före vintern.

Riksdagens revisorer finna anmärkningsvärt, att styrelsen, i strid mot det av riksdagen godkända byggnadsprogrammet och utan att avvakta byggnadsstyrelsens yttrande, låtit verkställa arbetet, och uttala som sin mening, att det hade varit styrelsens skyldighet att, därest styrelsen efter vederbörlig utredning funnit arbetets utförande erforderligt, hos Eders Kungl. Maj:t göra framställning om anvisande av nödiga medel för ändamålet.

Av det ovan anförda torde framgå,

att värmeledningsanläggningen varit tillfullo motiverad och därjämte för statsverket ekonomiskt fördelaktig,

att, enär i det godkända byggnadsprogrammet måste hava förutsatts att den befintliga uppvärmningsanordningen vore i tillbörligt skick, ett avsteg från programmet, föranlett av en påvisad oriktighet i denna förutsättning, för den skull innebär endast en kompletterande detaljändring i programmet, som icke torde böra betecknas såsom stridande mot detsamma, i varje fall icke mot dess syfte,

att hänvändelse till byggnadsstyrelsen närmast avsåg att utröna om ifrågavarande arbete kunde såsom ett kompletteringsarbete bekostas av byggnadsanslaget,

att styrelsen varit beredd att, därest så ej vore fallet, bekosta detsamma ur till styrelsens disposition ställt anslag för sjukhusets underhåll, samt

att styrelsen sålunda icke ansett sig hava anledning att hos Eders Kungl. Maj:t begära särskilt anslag för ändamålet.

Enligt styrelsens förmenande har styrelsen haft fullt fog för sitt handhavande av ifrågavarande ärende på sätt som skett.

Remissakten återställes.

Stockholm den 5 januari 1932.

Underdånigst:

EINAR EDÉN.

E. LAURITZEN.

J. Hedqvist.

Medicinalstyrelsens

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 34 § 16.

Till Konungen.

Genom remiss den 19 december 1931 har Eders Kungl. Maj:t anbefallt medicinalstyrelsen att efter vederbörande sjukhusdirektioners hörande inkomma med utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer under § 16 i sin berättelse år 1931 anfört angående upphandling av eldsläckningsapparater vid Salberga sjukhus i Sala och Västra Marks sjukhus i Örebro.

Till åtlydnad härav får medicinalstyrelsen anföra följande.

Revisorernas anmärkning går ut på, att direktionerna vid båda sjukhusen inköpt eldsläckningsapparater med pulver som släckningsmedel, vilka enligt ett av statens provningsanstalt utsänt cirkulär över godkända eldsläckningsapparater och de användningsområden, för vilka de godkänts — om vilket cirkulär, enär det varit bifogat ingivna offerter, direktionerna bort äga kännedom — vore mindre lämpliga för sjukhusets lokaler, och som vore dyrare i inköp än offererade apparater med vatten som släckningsmedel, varigenom en merkostnad, räknat efter priset för den billigaste offererade apparaten, uppstått för statsverket, utgörande för Salberga sjukhus 1,500 kronor och för Västra Marks sjukhus 1,881 kronor.

Från direktionen för Salberga sjukhus har till styrelsen inkommit ett yttrande av den 31 december 1931, i vilket direktionen med överlämnande av ett av sysslomannen D. Tollin avgivet yttrande jämte intyg, vilket yttrande direktionen godkänt, därjämte uttalar, att den anser sig vid upphandlingsärendets avgörande hava till fullo iakttagit statens intressen och hemställer, att den gjorda anmärkningen må förfalla. — Direktionen för Västra Marks sjukhus åberopar i skrivelse den 30 december 1931 såsom eget yttrande vad av sjukhuschefen B. Jacobowsky i en bifogad skrift anförts. Sagda skrift utmynnar i en förklaring att revisorerna synas hava saknat fog för sin anmärkning.

Av revisorernas utredning och de från direktionerna inkomna yttrandena framgår, att det härvidlag närmast rör sig om en jämförelse mellan den inköpta apparaten, pulversläckaren »Total, typ C», offererad av Svenska totalaktiebolaget till ett pris av 75 kronor per styck och vattensläckaren »Olle», offererad av Stockholms galvaniseringsfabrik till ett pris av 25 kronor per styck till Salberga sjukhus och 18 kronor per styck till Västra Marks sjukhus.

Från Västra Marks sjukhus framhålles att varken genom anbudshandlingarna eller eljest det av revisorerna åberopade cirkuläret från statens provningsanstalt över godkända eldsläckningsapparater och de användningsområden, för vilka de godkänts, kommit direktionen tillhanda.

Av innehållet i yttrandena från båda sjukhusen framgår, att man vid upphandlingen i fråga sökt tillfullo tillvarataga statens intressen med hänsyn såväl till apparaternas beskaffenhet som deras pris.

I sistnämnda avseende anföres sålunda att apparaten »Olle», som kräver tömning, rengörning och omladdning minst en gång om året, därigenom vållar underhållskostnader, vilka beräknas efter 15 år (Västra

Mark) respektive 10 år (Salberga) tillfullo uppväga besparingen i inköpspris i jämförelse med den inköpta apparaten »Total», som uppgives icke föranleda dylik kostnad.

Vad apparaternas beskaffenhet angår, anföres om apparaten »Total» från Västra Marks sjukhus, att den i offerten åtföljande reklamtryck upplystes släcka brand i de eldfarligaste ämnen såsom bensin, fotogen, oljor, karbid etc., vilket helt naturligt tolkades icke som en inskränkning i apparatens allmänna användbarhet för vanliga bostadslokaler, utan som en utvidgning av dess användningsområde utöver vattensläckarnas. Offerten utlovade tio års garanti för fabrikationsfel och materialskada, obegränsad hållbarhet av själva laddningssatsen, kostnadsfria kontroller, utförda av firmans ombud, samt åberopade den omständigheten att ett mycket stort antal statliga inrättningar, icke minst sinnessjukhus, inköpt apparaten. Från Salberga sjukhus framhålles att apparaten »Total» icke behöver omladdas annat än efter användning, icke rostar och fryser, varför den kan anbringas i lokaler med temperatur under 0°, icke innehåller frätande syror och för den skull icke åstadkommer skador på ömtåliga föremål, släcker brand av såväl eldfarliga oljor som andra eldsvådor, kan utan risk användas vid eldsvåda uppkommen genom kortslutning i elektriska ledningar med även höga spänningar, enär släckningsmedlet icke är ledande för elektrisk ström.

Beträffande apparaten »Olle» yttras från Västra Marks sjukhus, bland annat, att dess anmärkningsvärt billiga pris läte förmoda att dess kvalitet icke vore fullgod, den offererades också »under fullständig garanti», ett mycket svävande begrepp, som saknade varje tidsbestämning. Avgörande hade slutligen blivit den omständigheten att av ett offerten medföljande provningsintyg från statens provningsanstalt framginge, att anstaltens godkännande endast vore provisoriskt. Intyget vore i sin senare del av följande lydelse: »Godkännandet gäller tills vidare och är beroende av, huruvida vid fortsatta provningar de använda materialierna visa sig beständiga samt huruvida apparattypen visar sig vara tillförlitlig efter lång tids förvaring och användning i praktiskt bruk». Under sådana förhållanden hade sjukhusledningen icke utan att på ett ansvarslöst sätt ha åsidosatt kraven på pålitlighet, hållbarhet och säkerhet kunnat förorda vattensläckaren »Olle».

Från Salberga sjukhus uttalas om apparater av s. k. vattensläckaretyp att de med sitt innehåll av frätande syror ansåges utgöra en fara, enär alltid den risken förelåge, att de komme i händerna på någon av de många opålitliga patienter, vilka flera gånger dagligen hade att passera de platser, där apparater vore ämnade att anbringas. Att dessa apparater för att vara fullt tillförlitliga efter viss tid måste laddas om, ansåges, särskilt vid ett sjukhus, icke kunna tillförsäkra den trygghet i fråga om brandskydd, som vore önskvärd. Vattenmängden i apparaten »Olle» vore mycket begränsad.

Det i direktionens skrivelse omförmälda intyget utgöres av en skrivelse av den 29 december 1931 till sysslomannen vid sjukhuset från fabriksingenjören C. H. Lundgren vid General Motors Nordiska A. B. i Stockholm och är av följande lydelse:

»I anslutning till dagens telefonsamtal beträffande eldsläckningsapparater vilja vi meddela, att vi under ett halvt års tid hade hos oss installerade ett antal eldsläckningsapparater, fabrikat »Olle», av konisk form och med utkastarmunstycket vänt nedåt.

Apparaten var upphängd med konens smalaste del nedåt, men då munstycket svårligen kunde hållas tätt, läckte apparaten, så att skada uppkom å golv, väggar och mattor. En del av apparaterna kunde till och med helt tömmas på grund av läckage.

Det visade sig även att avlagringar utföllo å nedersta delen ovanför munstycket, vilket gjorde, att apparaterna ej kunde fungera.

På grund av ovannämnda olägenheter och med hänsyn till de stränga fordringar ur brandhänseende, som äro rådande vid vår fabrik, samt de betingelser, under vilka vår fabrikation äger rum, sågo vi oss nödsakade utbyta ovannämnda apparater mot andra, visserligen dyrbarare men mera tillförlitliga, apparater, beträffande vilkas fabrikat vi gärna stå till tjänst med upplysningar, om så önskas.»

I yttrandena från sjukhusen framhålles vidare att i åtskilliga av sjukhusens lokaler på grund av låg temperatur, brandfara från eldfarliga oljor, befintligheten av högspända elektriska ledningar m. m. pulversläckningsapparater i allt fall varit erforderliga.

Från båda sjukhusen anföres dessutom att man i det inom medicinalstyrelsen uppgjorda utredningsförslaget upptagit eldsläckningsapparater till ett pris av 80 kronor per styck, vilket på grund av priset ansågs avse pulversläckare.

För egen del får styrelsen anföra följande.

Från styrelsens sida har ingen allmän utredning rörande upphandling av eldsläckningsapparater företagits, men har styrelsen vid flera tillfällen på ansökan från vederbörande direktioner beviljat anslag till anskaffning av apparater med pulver som släckningsmedel. Frånsett dessa apparaters speciella användningsområde synes det icke vara utan betydelse att de äro tillgängliga även på annat håll, även om behovet av dem därstädes är mindre påtagligt. Den vattensläckareapparat, vars anskaffande i förevarande fall närmast synes hava ifrågasatts av revisorerna, torde, enligt vad av den från sjukhusen framlagda utredningen framgår, näppeligen vara att förorda. Dessutom må nämnas att inom sjukhuslokalerna tillgången till vatten i regel är bekväm, så att möjligheterna till en hastig släckning med vatten äro relativt goda och behovet av särskilda vattensläckningsapparater därför icke lika påtagligt som behovet av pulversläckare.

Med stöd av vad sålunda anförts får styrelsen uttala, att direktionerna enligt styrelsens förmenande vid ifrågavarande upphandlingar tagit vederbörlig hänsyn till såväl anstalternas behov som deras ekonomi.

De till ärendet hörande handlingarna bifogas.

Stockholm den 5 januari 1932.

Underdånigst:

EINAR EDÉN.

E. LAURITZEN.

J. Hedqvist.

Direktionens för Salberga sjukhus i Sala

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 34 § 16.

Till kungl. medicinalstyrelsen.

Med anledning av kungl. medicinalstyrelsens remiss den 22 dennes uti ärende rörande upphandling av eldsläckningsapparater för Salberga sjukhus i Sala, får sjukhusdirektionen härmed vördsamt återställa remisshandlingen samt överlämna ett av sysslomannen den 28 dennes avgivet yttrande jämte intyg, vilket yttrande direktionen vid sammanträde den 30 dennes beslutat godkänna. Direktionen beslöt därjämte vid sistnämnda sammanträde uttala, att den anser sig vid upphandlingsärendets avgörande hava till fullo iakttagit statens intressen och får direktionen på den grund vördsamt hemställa, att den gjorda anmärkningen må förfalla.

Salberga sjukhus i Sala den 31 december 1931.

Å kungl. direktionens vägnar:

IVAR HEDMAN.

E. Linderstam.

Bil. A.

Till kungl. direktionen för Salberga sjukhus i Sala.

Anmodad avgiva yttrande över en av riksdagens revisorer till kungl. socialdepartementet ingiven handling rörande upphandling för Salberga sjukhus i Sala av eldsläckningsapparater får jag härmed vördsamt anföra följande.

I de handlingar, vilka legat till grund för i Kungl. Maj:ts brev den 1 februari 1929 omförmälda plan jämte kostnadsberäkning för härvarande sjukhus utrustande med inventarier är för inköp av brandsläckningsapparater upptaget ett anslag av 80 kronor per apparat. Härmed torde hava avsetts, att hinder ej förelåge för att sådana eldsläckningsapparater, vilka med hänsyn till sin kvalitet svarade mot detta pris, finge komma till användning vid sjukhuset.

Vid den för sjukhusets räkning verkställda upphandlingen av eldsläckningsapparater befunnos utbjudna fabrikat ur flera synpunkter vara olämpliga. I sin egenskap av s. k. vattensläckare med innehåll av frätande syror ansågos de utgöra en fara, enär alltid den risken förelåg, att de komme i händerna på någon av det stora antal opålitliga patienter, vilka flera gånger dagligen hade att passera de platser, där apparater voro ämnade att anbringas. Samtliga offererade eldsläckningsapparater hade dessutom den nackdelen, att de för att vara fullt tillförlitliga efter viss tid måste laddas om, vilket förhållande, särskilt vid ett sjukhus, icke ansågs kunna tillförsäkra sjukhuset den trygghet i fråga om brandskydd,

som vore önskvärd. Enär s. k. vattensläckare icke äro frostfria ej heller besitta sådana egenskaper, som göra dem lämpliga för lokaler, där eldfarliga oljor förvaras eller varest elektriska motorer med hög spänning äro inmonterade, hade förenämnda apparater under inga omständigheter bort komma till användning i sjukhusets följande byggnader, nämligen: bilgarage, verkstadshus, gymnastiksal, vedhus, smedja, proviantmagasin och stall. Av de utbjudna apparaterna var »Ardex» av utländskt fabrikat och ansågs även ur denna synpunkt ej böra ifrågakomma till inköp.

Den inköpta »Total»-apparaten besitter vid jämförelse med s. k. vattensläckare bland annat nedanstående fördelar.

Den behöver icke omladdas annat än efter användning; rostar och fryser icke, varför den kan anbringas i lokaler med temperatur under 0°; innehåller icke frätande syror och åstadkommer fördenskull icke skador på ömtåliga föremål; släcker brand av såväl eldfarliga oljor som andra eldsvådor; kan utan risk användas vid eldsvåda uppkommen genom kortslutning i elektriska ledningar med även höga spänningar, enär släckningsmedlet icke är ledande för elektrisk ström.

En jämförande kostnadsberäkning mellan »Total» och den vid upphandlingen till lägsta pris offererade eldsläckningsapparaten »Olle» under en tid av 10 år torde utfalla till förmån för den förstnämnda.

För »Total», som garanteras fullt brukbar utan omladdning under en tid av 10 år, utgör kostnaden		kronor 75: —
För »Olle» ställa sig kostnaderna sålunda:		
Inköpspris	25: —	
För att apparaten skall anses fullt effektiv, torde den behöva omladdas 2 gånger årligen, vilket på 10 år utgör 19 laddningar. Kostnaden per laddsats utgör kronor 1: 35 och arbetskostnaden beräknas till kronor 1: 50 per apparat, alltså 19 × 2: 85 =	54: 15	kronor 79: 15

»Olle» skulle alltså enligt denna beräkning ställa sig 4 kronor 15 öre dyrare än »Total». Vattenmängden i den förstnämnda apparaten är också mycket begränsad.

Det synes mig, som om man vid inköp av ett så viktigt inventarium som en eldsläckningsapparat för ett statens sinnessjukhus, icke i främsta rummet bör fästa avseende vid varans pris utan fastmer vid dess beskaffenhet och tillförlitlighet.

Salberga sjukhus i Sala den 28 december 1931.

Dan Tollin.
Syssloman.

Bil. B.

Sysslomannen, Salberga sjukhus, Sala.

I anslutning till dagens telefonsamtal beträffande eldsläckningsapparater vilja vi meddela, att vi under ett halvt års tid hade hos oss installerade ett antal eldsläckningsapparater, fabrikat »Olle», av konisk form och med utkastarmunstycket vänt nedåt.

Apparaten var upphängd med konens smalaste del nedåt, men då munstycket svårligen kunde hållas tätt, läckte apparaten, så att skada uppkom å golv, väggar och mattor. En del av apparaterna kunde till och med helt tömmas på grund av läckage.

Det visade sig även att avlagringar utföllo å nedersta delen ovanför munstycket, vilket gjorde, att apparaterna ej kunde fungera.

På grund av ovannämnda olägenheter och med hänsyn till de stränga fordringar ur brandhänseende, som äro rådande vid vår fabrik, samt de betingelser, under vilka vår fabrikation äger rum, sågo vi oss nödsakade utbyta ovannämnda apparater mot andra, visserligen dyrbarare men mera tillförlitliga, apparater, beträffande vilkas fabrikat vi gärna stå till tjänst med upplysningar, om så önskas.

Stockholm den 29 december 1931.

Högaktningsfullt
General Motors Nordiska A.B.:

Carl H. Lundgren.
Fabriksingenjör.

Direktionens för Västra Marks sjukhus

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 34 § 16.

Resolution.

Överlämnas till kungl. medicinalstyrelsen, därvid direktionen såsom eget yttrande åberopar vad av sjukhuschefen i inneliggande skrift den 28 innevarande december anförts.

Örebro den 30 december 1931.

Kungl. direktionen för Västra Marks sjukhus:

BROR C. HASSELROT.

N. Rosenius.

Bil. A.

Till kungl. direktionen för Västra Marks sjukhus i Örebro.

Genom remiss den 22 december 1931 har kungl. medicinalstyrelsen infordrat direktionens yttrande över av riksdagens revisorer framställd anmärkning angående av direktionen den 15 november 1930 verkställd upphandling av eldsläckningsapparater. Med anledning härav får jag härmed, med överlämnande av remisshandlingarna, i ärendet anföra följande.

Den av riksdagens revisorer framställda anmärkningen mot direktionens upphandling av eldsläckningsapparater är baserad på den förutsättningen, att direktionen vid upphandlingen bort äga kännedom om, att pulversläckare äro mindre lämpliga för lokaler av den inom sjukhuset förekommande typen. Denna förutsättning, som troligen grundar sig på uppgifter av Stockholms galvaniseringsfabrik, en firma, vars anbud av direktionen förkastats, vilka uppgifters riktighet riksdagens revisorer icke aktat nödigt kontrollera genom en hänvändelse till sjukhusledningen, är emellertid oriktig. Bland Stockholms galvaniseringsfabriks anbudshandlingar rörande eldsläckningsapparaten Olle befann sig *icke* det av riksdagsrevisorerna åberopade »cirkulär nr 18 från statens provningsanstalt» ej heller någon annan »förteckning över godkända eldsläckningsapparater och de användningsområden, för vilka de godkänts». Å själva anbudsblanketten hänvisade firman visserligen till ifrågavarande cirkulär nr 18, men i dess ställe var till anbudet fogat en vidimerad avskrift av statens provningsanstalts intyg nr 17737, daterat den 13 november 1926. Andra trycksaker eller handlingar än det här i avskrift bilagda intyget nr 17737 voro icke bifogade Stockholms galvaniseringsfabriks offert, då anbudet bröts, såsom ock framgår av ett här bifogat intyg av sysslomannen vid sjukhuset Erik Andersson. Ej heller någon av de övriga anbudsgivarna hade bifogat statens provningsanstalts cirkulär nr 18. Jag bestrider därför, att jag vid ärendets föredragning i direktionen ägt eller med ledning av de föreliggande offerthandlingarna kunnat äga kännedom om det förhållandet, att pulversläckarna av statens provningsanstalt anses mindre lämpliga såsom eldsläckningsapparater i lokaler av vid sjukhuset förekommande typ. Tvärtom syntes mig flera anledningar föreligga att biträda sysslomannens förord för den sedermera inköpta pulversläckaren Total typ C.

Sålunda hade i det av kungl. medicinalstyrelsen uppgjorda utredningsförslaget för sjukhuset upptagits poster om tillhopa 33 eldsläckningsapparater till ett pris av 80 kronor stycket. Då i detta prisläge endast pulversläckare förekomma, medan den dyraste vattensläckaren betingade ett pris av endast 47 kronor, hade vi starka skäl att antaga, att utredningsanslaget avsåg pulversläckare. Den upplysningen i offerten åtföljande reklamtryck att pulversläckaren Total »släcker brand i de eldfarligaste ämnen såsom bensin, fotogen, oljor, karbid etc.» tolkades helt naturligt icke såsom en inskränkning i Totalapparatens allmänna användbarhet för vanliga bostadslokaler, utan såsom en utvidgning av dess användningsområde utöver vattensläckarnas. Totalfirmans offert utlovade tio års garanti för fabrikationsfel och materialskada, obegränsad hållbarhet av själva laddningssatsen, kostnadsfria kontroller, utförda av firmans ombud, samt åberopade den omständigheten att ett mycket stort antal statliga inrättningar, icke minst sinnessjukhus, inköpt deras apparat.

En beräkning över de olika apparaternas pris gav vidare vid handen, att Totalapparatens högre inköpspris till fullo kompenserades av dess lägre underhållskostnader. Medan Totalapparaten sålunda icke behövde omladdas annat än efter apparatens användning, måste vattensläckarna enligt svenska brandtarifföreningens bestämmelser tömmas, rengöras och omladdas minst en gång om året, det vill säga för större säkerhets skull tvenne gånger årligen. Denna omladdning är, såsom framgår av bilagda avskrift av intyget nr 17737 från statens provningsanstalt, en icke så litet omständlig procedur, vilken, då det gäller 33 eldsläckningsapparater, skulle sysselsätta en befattningshavare tillhörande maskinpersona-

len i 4—6 dagar varje år, och vilken utöver de icke obetydliga arbetskostnaderna betingar en utgift för varje laddningssats. En av sysslomannen med hänsynstagande såväl till arbetskostnaden som laddningssatsens pris verkställd beräkning av de verkliga kostnaderna för Totalapparaten å ena sidan, vattensläckaren Olle å den andra, visade, att prisskillnaden redan efter femton år med säkerhet är omkastad till pulversläckarens förmån. Riksdagsrevisorernas uträkning att inköpet av pulversläckaren Total i stället för vattensläckaren Olle åsamkat staten en merutgift av 1,881 kronor motsvarar därför icke det verkliga förhållandet.

På grund av de fruktansvärda konsekvenser en eldsvåda i ett sinnessjukhus av härvarande kaserntyp måste anses kunna medföra, ansåg sjukhusledningen att kraven på kvalitet hos de använda eldsläckningsapparaterna icke kunde ställas nog höga, och även detta var en anledning till att Totalapparaten förordades till inköp, då allting talade för dess överlägsenhet ifråga om hållbarhet, pålitlighet och ständig användningsduglighet.

Hade sålunda sjukhusledningen bestämda skäl att förorda pulversläckaren Total, så hade den också särskild anledning att icke reflektera på vattensläckaren Olle. Dess anmärkningsvärt billiga pris lät förmoda att dess kvalitet icke var fullgod, den offererades också »under fullständig garanti», ett mycket svävande begrepp, som saknade varje tidsbestämning. Som alla vattensläckare måste den omladdas och varje laddningssats betingade ett pris av 1 krona 25 öre, en sats medföljde dock gratis. Avgörande blev slutligen den omständigheten att av det offerten medföljande intyget nr 17737 framgick, att statens provningsanstalts godkännande endast var provisoriskt. Provningsanstaltens intyg var i sin senare del av följande lydelse. »Godkännandet gäller tillsvidare och är beroende av, huruvida vid fortsatta provningar de använda materialierna visa sig beständiga samt huruvida apparattypen visar sig vara tillförlitlig efter lång tids förvaring och användning i praktiskt bruk». Under sådana förhållanden hade sjukhusledningen icke utan att på ett ansvarslöst sätt ha åsidosatt kraven på pålitlighet, hållbarhet och säkerhet kunnat förorda vattensläckaren Olle.

Såsom en sammanfattning av vad jag ovan anfört får jag framhålla

att den av riksdagens revisorer uttalade meningen, att direktionen vid upphandlingsbeslutet bort äga kännedom om statens provningsanstalts cirkulär nr 18 med förteckning över godkända eldsläckningsapparater och de användningsområden, för vilka de godkänts, icke är med verkliga förhållandet överensstämmande, troligen beroende på oriktiga uppgifter av en part i målet, vilka uppgifter icke vederbörligen kontrollerats genom sjukhusledningens hörande,

att den av riksdagens revisorer verkställda uträkningen av den merkostnad, som skulle åsamkats staten genom inköpet av Totalapparaten icke tagit hänsyn till de olika apparaternas olika underhållskostnader och därför blivit missvisande samt

att riksdagens revisorer vid sin beräkning av den merkostnad, som skulle hava åsamkats staten genom inköpet av de dyrare pulversläckningsapparaterna i stället för de billigare vattensläckarna, förbisett, att lokalerna inom sjukhuskomplexet flerstädes äro av den art, att endast pulversläckare där få användas (icke frostfritt garage, verkstadshus, avsett för bl. a. måleriverkstad, maskinhuset med högspänd ström i transformatorrummet,

en icke frostfri trappuppgång i matsalsbyggnaden, sjukhusets apotek med flera).

Med stöd av vad jag sålunda anfört får jag slutligen förklara, att riksdagens revisorer synas hava saknat fog för sin anmärkning.

Västra Marks sjukhus i Örebro den 28 december 1931.

B. Jacobowsky.
Sjukhuschef.

Bil. B.

Västra Marks sjukhus i Örebro
Kontoret

Härmed intygas, att anbudet å brandsläckningsapparater från Stockholms Galvaniseringsfabrik icke åtföljdes av i anbudet omnämnt »Cirkulär nr 18 från statens provningsanstalt» utan endast av ett intyg, märkt nr 17737, utfärdat av statens provningsanstalt.

Västra Marks sjukhus i Örebro den 28 december 1931.

I tjänsten:
Erik Andersson.
Syssloman.

Bil. C. *Avskrift.*

Anbud.

Till kungl. direktionen för Statens sinnesslöanstalt, Örebro.

Härmed erbjuda vi oss att med anledning av eder skrivelse den 20 okt. 1930 leverera följande varor fritt banvagn Örebro. Leverans omgående från lager.

Anbud nr	Kvantitet	Varuslag och kvalitet	Svensk eller utländsk vara	Emballage	Pris
1	33 st.	Brandsläckningsapparater »OLLE» (Kolsyrespruta med vatten, bikarbonat och svavelsyra)	Apparaten är av genomgående svensk tillverkning	Fritt	Kr. 18: 00 per st. netto

Specialoffert.

Vi närsluta Statens provningsanstalts cirkulär nr 18 av vilket framgår att apparaten är godkänd av Svenska brandtarifföreningen.

Varje apparat levereras under fullständig garanti, försedd med stativ för upphängningen, skruvnyckel samt 2 st. kompletta laddningar.

Reservladdningar: Kronor 1: 25 per sats.

Apparaten är tillverkad av 1 $^1/_2$ mm. tjock plåt, framställd vid landets förnämsta järnbruk, Domnarfvets Jernverk, Borlänge.

Härjämte sändes prov; 1 st. brandsläckningsapparat »Olle».

I övrigt förbinda vi oss att ställa oss till efterrättelse såväl de villkor,

på vilka leveransen utbjudits, som ock de skyldigheter, vilka i övrigt åligga oss enligt kungl. förordningen den 16 januari 1920 (S. F. S. nr 10/1920).

Liljeholmen den 22 oktober 1930.

Stockholms Galvaniseringsfabrik
Aug. Pettersson.
p. p. oläsligt namn

Telefon: Stockholm. Nr söd. 370 03.
4.
5.

Rätt avskrivet intygar:
I tjänsten
Martha Lisen Billbergh.

Bil. D. *Avskrift av avskrift.*

Statens provningsanstalt, Stockholm.

Uppdragsgivare: Stockholms Galvaniseringsfabrik, *Liljeholmen.*
Föremål: 1 stycken eldsläckningsapparat »Olle typ B». Prov nr 45572.
Undersökning: lämplighet för eldsläckning.
Provet inkom den 13 oktober 1926.

Prov nr 45572.

I enlighet med Svenska brandtarifföreningens bestämmelser för kemiska eldsläckningsapparater av den 7 maj 1924 inlämnades till provningsanstalten 1 stycken eldsläckningsapparat »Olle typ B».

Undersökningen, som avsåg utrönande av apparattypens lämplighet för släckning av mindre eldsvådetillbud, utfördes i enlighet med ovannämnda bestämmelser och statens provningsanstalts arbetsförfarande vid provning av kemiska eldsläckningsapparater (jfr Meddelande nr 9 från statens provningsanstalt).

Provningsresultat.

Apparaten var i fråga om såväl konstruktion som material och storlek lika den enligt provningsanstaltens intyg nr 15285 provade eldsläckningsapparaten »Olle» med nedan angivna undantag:

1. Sprutmunstycket var försett med avstängningsanordning i form av en mindre kran av mässing, så anordnad att man genom vridning av ett litet handtag $^1/_4$ varv kan tillfälligt avstänga strålen.

2. Till apparaten hörde stativ av svartlackerat järn så anordnat, att när apparaten är upphängd i stativet strålhålet alltid är öppet.

3. I texten hade gjorts följande tillägg och ändringar:

På framsidan hade tillagts »TYP B».

Vid sprutspetsen mitt för avstängningshandtagets respektive lägen hade angivits »Stråle framåt» respektive »Stråle avstängd».

Texten på baksidan hade följande lydelse:

Bruksanvisning
för laddning av eldsläckningsapparaten
»Olle» typ B.

1) Lossa med skruvnyckeln slagarmaturen och uttag metallkorgen.

2) Fyll apparaten med rent vatten (14 liter) till dess det börjar rinna

ur spruthålet. Töm ett paket pulver i apparaten och omskaka denna. Obs.! Strålhandtaget skall stå på »Stråle framåt».

3) Stoppa syretuben med spetsiga ändan före in i metallkorgen, som hålles i vågrät ställning för att tuben ej skall gå sönder.

4) Insätt kolven på sin plats i sprutan och aktge noga att packningen ligger rätt.

5) Fastsätt skyddsblecket på slagtappen, insmörj gängorna med fett och påsätt slagarmaturen, som kraftigt åtdrages med skruvnyckeln.

6) Försegla skyddsblecket med angivande av dagen för laddningen.

7) Upphäng apparaten i medföljande stativ på frostfri plats med spetsiga ändan nedåt.

8) Strålhandtaget röres endast för *tillfällig* avstängning av strålen.

Apparaten skall omedelbart efter varje sprutning *fullständigt tömmas*, sköljas noga och omedelbart omladdas.

Alla kemiska vattensläckare böra enligt Svenska brandtarifföreningens bestämmelser *tömmas, rengöras* och *omladdas* minst en gång om året.

Tillverkare: Stockholms Galvaniseringsfabrik, Liljeholmen.

Apparatens utseende framgår även av nedanstående fotografi:

Sprutförsök utfördes med apparaten i närvaro av Svenska brandtariffföreningens kontrollant, civilingenjör H. Nilsson. Därvid konstaterades, att spruteffekten var lika som hos den enligt intyg nr 15285 provade apparattypen.

Då apparattypen med ovan angivna undantag även i övrigt var lika den enligt intyg nr 15285 provade och godkända apparattypen, ansågos ytterligare provningar icke erforderliga.

Omdöme.

Enär eldsläckningsapparaten »Olle typ B», eldsläckningsapparat med vatten, bikarbonat och svavelsyra och rymmande cirka 13 liter, visat sig fylla uppställda fordringar på släckningsförmåga och hållfasthet, godkännes apparattypen tillsvidare för användning i bostäder samt sådana fabriker och övriga lokaler, där huvudsakliga eldfaran härrör från andra ämnen än eldfarliga oljor av 1:a klass, karbid eller film och där högspänd elektrisk ström ej finnes.

Godkännandet gäller tillsvidare och är beroende av, huruvida vid fortsatta provningar de använda materialierna visa sig vara beständiga samt huruvida apparattypen visar sig vara tillförlitlig efter lång tids förvaring och användning i praktiskt bruk.

Stockholm den 13 november 1926.

Statens provningsanstalt.

J. Roos af Hjelmsäter.
Chef för statens provningsanstalt.

Schlyter.
Avdelningschef.

Helmer Nilsson.
Svenska brandtarifföreningens kontrollant.

Vidimeras:

Sven Carlqvist. *G. Teljstedt.*

Rätt avskrivet intygar:
I tjänsten
Martha Lisen Billbergh.

Medicinalstyrelsens

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 35 § 17.

Revisorerna anföra, att mot *apoteksarrendena* torde alltjämt den befogade anmärkningen kunna framställas, att risk föreligger för att apoteksarrendatorn för att uppbringa inkomsten av apoteksrörelsen kan frestas att till förfång för allmänheten inskränka på de för apotekets hållande i gott stånd nödiga utgifterna.

I sin av revisorerna omnämnda underdåniga skrivelse av den 22 februari 1911 med förslag till kungörelse om apoteksföreståndare och apoteksarrenden anförde styrelsen bland annat, att de då förekommande höga arrendebeloppen med skäl kunde befaras tvinga arrendatorn att allt för mycket söka inskränka på utgifterna för apotekets hållande i gott stånd och allmänhetens ordentliga betjänande. Styrelsen förklarade sig dock därvid pliktig tillägga, att visitationerna å apoteken icke lagt några sådana fel i dagen.

Sedermera har fastställandet av arrendebeloppen reglerats genom bestämmelserna i kungörelsen den 10 juli 1914 (nr 230). Vid samtliga nu utarrenderade apotek har arrendets storlek fastställts enligt sagda bestämmelser och arrendebelopp av den ovan anförda storleksgraden förekomma ej vidare. Grunden för styrelsens uttalande 1911 kvarstår därför icke längre.

Revisorerna synas vid avgivandet av ovan anförda anmärkning icke hava beaktat, att genom bestämmelserna i brevet den 7 december 1928 (nr 460) — vilka bestämmelser av revisorerna refererats — apoteksarrendator, i likhet med apoteksinnehavare, vilkens apotek icke är utarrenderat, då sådan arrendator beräknas åtnjuta en nettobehållning av apoteksrörelsen understigande 8,500 kronor för år, må erhålla driftbidrag.

Dylikt bidrag utgår för närvarande till 26 innehavare av apotek men endast till en apoteksarrendator. Tidigare har driftbidrag utgått till arrendatorn av ytterligare ett apotek, som numera ej är utarrenderat. I övrigt synas arrendatorerna icke haft inkomster, som understigit 8,500 kronor så mycket att driftbidrag kunnat beviljas dem. Den av revisorerna antydda risken synes därför icke föreligga i högre grad beträffande apoteksarrendatorer än apoteksinnehavare. Till styrelsen inkomna protokoll över visitationer och inspektioner av apoteken i riket utvisa, att jämväl de utarrenderade apoteken befinna sig i gott skick.

Revisorerna anföra vidare, att utarrenderingen av apotek numera icke synes hava någon annan uppgift än att bereda möjlighet till förtidspensionering av apoteksinnehavare, men att en dylik form för beredande av pension icke vore ur det allmännas synpunkt tillfredsställande.

Styrelsen delar denna revisorernas uppfattning om apoteksarrendenas nuvarande uppgift, men finner att även om vissa brister vidlåda denna pensionsform den torde vara behövlig, intill dess förtidspension av apoteksinnehavare kunnat på annat sätt ordnas. I detta sammanhang vill styrelsen meddela, att antalet utarrenderade apotek, som före ikraftträdandet av bestämmelserna om pensionering av apoteksinnehavare var 45, numera har nedgått till 7. Innehavare av dessa 7 apotek äro skyldiga att avgå mot pension och enligt nu gällande bestämmelser skola alla hava avgått senast med utgången av år 1938, då sålunda samtliga dessa arrenden upphöra.

Slutligen anföra revisorerna, att det vore önskvärt, att apoteksarrendena helt avvecklades samt att i samband därmed särskilda bestämmelser om förtidspensionering för apoteksinnehavare meddelas.

Med anledning härav vill styrelsen erinra om att genom Kungl. Maj:ts beslut den 23 september 1931 frågan om apoteksarrendenas upphörande överlämnats till apotekssakkunniga av år 1931.

Styrelsen anser därför icke någon ytterligare åtgärd i ärendet för närvarande vara påkallad.

Stockholm den 7 januari 1932.

Underdånigst:

EINAR EDÉN.

ERNST MATÉRN.

Daniel Heilborn.

Föreningens Sveriges apoteksarrendatorers

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 35 § 17.

Till statsrådet och chefen för kungl. socialdepartementet, Stockholm.

I den av statsrevisorerna den 15 december 1931 avgivna berättelsen har beträffande apotekens utarrendering gjorts ett uttalande, till vilket föreningen Sveriges apoteksarrendatorer härmed vördsamt be att få göra en erinran.

Statsrevisorerna anföra, att ehuru tidigare påtalade olägenheter genom kungörelsen av den 10 juli 1914 minskats, »dock alltjämt den befogade anmärkningen torde kunna framställas, att risk föreligger för att apoteksarrendatorn för att uppbringa inkomsten av apoteksrörelsen kan frestas att till förfång för allmänheten inskränka på de för apotekets hållande i gott stånd nödiga utgifterna».

Föreningen får med anledning härav framhålla, att den risk, som revisorerna anse föreligga beträffande apoteksarrendatorer, även torde förefinnas för innehavare av de mindre bärkraftiga apoteken. Med hänsyn härtill har även i kungl. brevet av den 7 december 1928 stadgats, att såväl apoteksarrendator som innehavare av apoteksprivilegium, vars behållning av apoteksrörelsen understiger 8,500 kronor per år, må erhålla driftsbidrag.

Sådant bidrag har även utgått till apoteksarrendatorer.

Rörande skötseln av de utarrenderade apoteken vill föreningen hävda, att klagomål över densamma icke försports från allmänhetens sida. Stora kostnader hava av respektive arrendatorer nedlagts å av dem arrenderade apotek genom flyttningar till och inredande av nya lokaler, trots det osäkerhetstillstånd för arrendatorn, som vidlåder arrenderingsförfarandet.

Så hava apoteket Morianen i Stockholm, apoteket i Mariefred och nu senast apoteket i Åseda överflyttats till nya, tidsenliga lokaler, varvid allmänhetens krav i första hand beaktats.

De av medicinalstyrelsen förrättade inspektionerna och visitationerna bestyrka, att de utarrenderade apoteken befinna sig i gott skick och skötas med omsorg.

Även vill föreningen framhålla det faktum, att enligt Kungl. Maj:ts kungörelse den 10 juli 1914 medicinalstyrelsen äger rättighet att, för den händelse arrendator vanvårdar apoteket och icke genom föreställning eller varning låter sig rättas, skilja honom från arrendet.

Då det icke förekommit, att någon apoteksarrendator på grund av sådan vanvård av det av honom arrenderade apoteket blivit skild från detsamma, och då medicinalstyrelsens protokoll över förrättade inspektioner och visitationer av de utarrenderade apoteken utvisa, att dessa befinna sig i gott skick, samt från allmänhetens sida inga klagomål över skötseln av desamma försports, anser föreningen, att det genom nämnda kungl. kungörelse av den 10 juli 1914 reglerade förfarandet vid arrendering av apotek hittills varit till båtnad såväl för allmänheten som för apoteksväsendet inom landet.

Stockholm den 12 januari 1932.

Vördsamt:
Föreningen Sveriges apoteksarrendatorer:

Moritz Rosenbaum.
Ordförande.

Länsstyrelsens i Västerbottens län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 39 § 18.

Till kungl. socialdepartementet.

I remiss den 19 december 1931 har herr statsrådet och chefen för kungl. socialdepartementet anmodat länsstyrelsen att inkomma med utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer anfört rörande utbetalning av kallortstillägg till landshövdingen i Västerbottens län.

Med anledning härav får länsstyrelsen vördsamt meddela, att de av revisorerna påtalade utbetalningarna grundats å den i propositionen nr 183 till 1925 års riksdag lämnade uppgiften, att kallortstillägg skulle utgå jämväl till landshövdingarna i Västerbottens och Norrbottens län. Någon utbetalning av detta kallortstillägg kommer emellertid numera icke att äga rum.

Umeå i landskontoret den 5 januari 1932.

GUSTAV ROSÉN.

ALLAN RIETZ.

Länsstyrelsens i Norrbottens län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 39, § 18.

Till herr statsrådet och chefen för kungl. socialdepartementet.

Genom nådig remiss den 19 dennes anbefalld att avgiva och före den 8 januari 1932 till socialdepartementet inkomma med utlåtande i anledning av vad 1931 års riksdags revisorer i punkt 18 anfört rörande utbetalt kallortstillägg till landshövdingarna i Västerbottens och Norrbottens län, får länsstyrelsen i ärendet anföra följande.

Anmärkningen, i vad den avser Norrbottens län, synes fullt befogad och beror utbetalningen på ett rent förbiseende av vederbörande, som utan att närmare taga reda på innebörden av i ärendet gällande bestämmelser tagit för avgjort, att landshövdingarna med avseende på rätt till kallortstillägg skulle vara likställda med övriga befattningshavare i reglerade verk.

Något skäl att i detta fall göra skillnad mellan landshövdingarna och övriga befattningshavare synes ej heller föreligga. Landshövdingarna åtnjuta visserligen fri boställslägenhet ävensom statsbidrag till dess uppvärmning, och därför förekommer mellan dem ingen differentiering i löneförmånerna med hänsyn till de olika residensstädernas placering i olika dyrortsgrupper, men kallortstillägget torde ej vara avsett som någon kompensation för å orten rådande dyrare levnadskostnader, utan såsom en liten gottgörelse för de obehag och försakelser, som en vistelse å dessa nordliga landsändar med nödvändighet medför, och dessa obehag få väl anses drabba en landshövding i lika mån som varje annan befattningshavare.

Luleå i landskontoret den 31 december 1931.

A. B. GÄRDE.

A. HOLM.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnds

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 40, § 19.

Till Konungen.

Genom remiss den 19 december 1931 har Kungl. Maj:t anbefallt allmänna civilförvaltningens lönenämnd att avgiva utlåtande i anledning av de uttalanden, riksdagens år 1931 församlade revisorer under 19 § av deras berättelse anfört i fråga om arvode vid exekutiva auktioner å fast egendom å landet.

Av den utav riksdagens revisorer verkställda utredningen rörande de

år 1930 inom olika län hållna exekutiva auktionerna å fast egendom framgår, att i de fall, sådan auktion hållits utom landskansliet och tjänsteman hos länsstyrelse förordnats att förrätta auktionen, vederbörande befattningshavare uppburit arvode för förrättningen. Revisorerna hava nu ifrågasatt riktigheten av detta förfaringssätt och därvid åberopat 36 § i gällande avlöningsreglemente för allmänna civilförvaltningen ävensom vissa av Kungl. Maj:t i cirkulär den 31 juli 1925 för länsstyrelsernas befattningshavare utfärdade bestämmelser.

Vad till en början angår den landssekreterare tidigare tillkommande rätten till arvode för exekutiv försäljning av utmätt fastighet, i det fall att försäljningen ägde rum å landskansliet, synes det nämnden uppenbart, att då denna sportelinkomst var förenad med tjänsten såsom sådan, landssekreterare numera icke kan anses berättigad till dylikt arvode. Ej heller torde i gällande författningar kunna hämtas något stöd för att medgiva landssekreterare nu ifrågavarande ersättning för det fall, att denne utanför landskansliet verkställer förrättning, varom här är fråga.

Däremot synes det nämnden vara tvivelaktigt, huruvida jämväl annan befattningshavare vid länsstyrelse, vilken förordnas att förrätta auktioner av nu ifrågavarande slag, kan på grund av gällande avlöningsbestämmelser anses utesluten från rätten till auktionsarvode. Visserligen äga de åberopade bestämmelserna i avlöningsreglementet och i förenämnda cirkulär alltjämt tillämpning å de vid länsstyrelserna anställda befattningshavare, som tillhöra nu gällande lönestat. Men å andra sidan synes det gentemot den av revisorerna hävdade uppfattningen kunna anföras, att förordnande som auktionsförrättare icke är att betrakta såsom ett med en viss tjänst förenat uppdrag och att följaktligen inkomst av dylikt uppdrag icke kan vara att hänföra till sportler i egentlig mening. Det må erinras, att även sedan den nya löneregleringen utsträckts till att omfatta länsstyrelsernas befattningshavare, tjänstemän hos länsstyrelse allmänt ansetts berättigade till särskild ersättning för fullgörande av uppdrag såsom protokollförare i beskattningsnämnd, uppdrag som ur de synpunkter, varom här är fråga, kunna anses i viss mån jämförliga med nu ifrågavarande bestyr.

I detta sammanhang torde få bringas i erinran, att enligt vad för lönenämnden är känt förutvarande landssekreteraren i Jönköpings län J. W. Spens på anmodan från socialdepartementet till departementet den 16 juni 1928 avgivit yttrande jämte förslag till kungörelse angående ersättning åt landsstatstjänsteman, som utanför landskansliet förrättar exekutiv försäljning av fast egendom på landet, vilket yttrande sedermera varit utremitterat till länsstyrelserna för utlåtande. Några nya bestämmelser på området hava visserligen icke framgått såsom resultat av detta förslag, men såväl det meddelade uppdraget som ock berörda förslag måste anses förutsätta, att den länsstyrelsernas tjänstemän tidigare tillkommande rätten till auktionsarvode icke blivit upphävd genom de nya lönebestämmelser, som blevo å dem gällande vid genomförande av 1925 års löneregler för länsstyrelserna.

Emellertid synes det nämnden, att den oklarhet i bestämmelserna, som uppenbarligen är rådande i fråga om rätt för länsstyrelsernas befattningshavare att vid förordnande att förrätta auktion å utmätt fast egendom tillgodonjuta eljest stadgad ersättning, påkallar förtydligande föreskrifter på området, något som även framhållits av flera länsstyrelser. Förslag till ändrade bestämmelser rörande ersättning för auktion å ut-

mätt fastighet å landet och i stad, där länsstyrelse är överexekutor, har visserligen framlagts i det betänkande rörande fögderiförvaltningens lönereglering, som den 11 juli 1931 avgivits av 1928 års lönekommitté. Det synes dock nämnden föreligga skäl för Kungl. Maj:t att låta verkställa en närmare utredning, huruvida icke statsverket borde helt och hållet övertaga bestyret med förrättande av sådana auktioner mot det att det för auktionens förrättande utgående arvodet helt tillfölle statsverket. Vid tillämpning av en sådan anordning skulle givetvis uppdrag att förrätta här avsedda auktioner ingå i befattningshavarnas allmänna tjänsteåligganden.

I avgörandet av förevarande ärende hava deltagit undertecknad lönenämndens ordförande, ledamöterna Elliot, Almgren, Köersner, P. Nilsson och Reinwall samt suppleanten Hesselgren. Suppleanten Hesselgren har dock ej närvarit vid detta utlåtandes justering.

Stockholm den 19 januari 1932.

Underdånigst:

ERIK STRIDSBERG.

Alfred Carlsson.

Länsstyrelsens i Stockholms län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 40, § 19.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 19 december 1931 anmodad avgiva utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer anfört i fråga om exekutiva auktioner å fast egendom, får länsstyrelsen anföra följande.

Av den i riksdagens revisorers anförande intagna statistiken framgår, att antalet utlysta exekutiva auktioner under år 1930 varit störst i Stockholms län och ungefär dubbelt så stort som motsvarande antal i det län, som i förevarande avseende kommer närmast i ordningen, samt lika stort som sammanlagda antalet i icke mindre än tolv andra län, ävensom att de till hållande å landskansliet utlysta auktionernas antal är större än sammanlagda motsvarande antal för sjutton andra län. Denna stora arbetsbörda, vilken givetvis icke fördelar sig lika på varje tidpunkt under året, har, då större anhopning vid en tidpunkt ägt rum, kunnat föranleda till att auktionsärendena icke alltid kunnat avverkas så snabbt som önskligt varit. Kännedomen härom har föranlett, att framställningar gjorts om auktions förrättande å tingsstället, enär vederbörande sökande antagit, att auktionsärendet skulle kunna snabbare handläggas av särskilt förordnad förrättningsman, vilket även ofta visat sig vara fallet. De framställningar, vilka medfört förordnande av särskild förrättningsman, hava samtliga gjorts av gäldenär. Länsstyrelsen har desto hellre meddelat

dessa förordnanden, som därigenom en lättnad i arbetsbördan vunnits och en snabbare handläggning av övriga auktionsärenden kunnat ske.

I detta sammanhang vill länsstyrelsen omnämna, att antalet auktioner, utlysta att hållas under 1931, uppgick till 425, varav 27 skulle förrättas av särskild förrättningsman.

Under åberopande av ovanstående får länsstyrelsen, gent emot vad riksdagens revisorer anfört, framhålla, att icke blott sakliga skäl sålunda »kunna åberopas» för att förlägga auktioner även till tingshus i residensstaden, utan också dessa sakliga skäl ligga i öppen dag vid närmare undersökning av förhållandena. I flertalet av de fall, varom här är fråga, har länsstyrelsen enligt bestämmelserna i 98 § utsökningslagen varit *skyldig* att utsätta auktionen å tingsstället.

I den mån revisorerna i förevarande hänseende framställt anmärkning mot länsstyrelsen i Stockholms län, får länsstyrelsen sålunda bestämt tillbakavisa densamma såsom obefogad.

Med omnämnande att de befattningshavare vid länsstyrelser, vilka förordnats att förrätta exekutiv auktion på annan plats än å landskansliet, ansett sig berättigade att uppbära auktionsprovision, hava revisorerna anfört, att, såvitt de kunde finna, detta icke stode i överensstämmelse med gällande avlöningsreglemente. Ehuru vad sålunda anförts icke direkt berör länsstyrelsen i Stockholms län, kan länsstyrelsen icke underlåta att framhålla, att enligt länsstyrelsens åsikt envar, som erhåller dylikt förordnande, enligt nu gällande bestämmelser äger uppbära provision, oavsett om han är befattningshavare i länsstyrelse eller ej. Skall inskränkning i detta avseende ske beträffande befattningshavare i länsstyrelse, måste särskild föreskrift därom utfärdas.

Revisorerna hava slutligen ifrågasatt, att förordnanden såsom auktionsförrättare skulle företrädesvis meddelas länsstyrelsens egna befattningshavare, givetvis utan åtnjutande av provision. I anledning härav vill länsstyrelsen framhålla, att länsstyrelsens befattningshavare icke äro pliktiga att mottaga dylika förordnanden. Det är att märka, att dessa förordnanden medföra ett stort ekonomiskt ansvar, som odelat pålägges den förordnade. Då länsstyrelse förrättar auktion, är ansvaret delat. Det kan därför icke anses med billighet överensstämmande att införa skyldighet att mottaga förordnande utan att denna skyldighet förbindes med viss kompensation i ekonomiskt avseende.

Då revisorerna förordat, att förordnandena skola meddelas länsstyrelsens egna befattningshavare, hava de tydligen avsett, att provisionerna skola ingå till statsverket i så stor utsträckning som möjligt. Därmed skulle följa, att landsfogdarna endast undantagsvis skulle erhålla förordnanden. I anledning härav vill länsstyrelsen framhålla, att frågan om landsfogdarnas sportler är intimt förbunden med landsfogdarnas löneregler ing. Vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 136 till 1929 års riksdag angående tillfällig löneförbättring till bland annat landsfogdarna uttalade statsutskottet följande: »Beträffande landsfogdarna må erinras, att 1927 års riksdag medgivit en höjning av deras tillfälliga löneförbättring från 900 kronor till 1,200 kronor. Landsfogdarnas lönefråga är för närvarande hänskjuten till 1928 års lönekommitté för utredning, och utskottet måste för sin del under sådana förhållanden, och detta särskilt med hänsyn till de svårigheter det erbjuder att överblicka sportelinkomsternas inflytande på en framtida löneregler ing, ställa sig avvisande mot att nu, innan nämnda kommittés förslag i ärendet före-

ligger, beslut skulle fattas om ytterligare förhöjning till ifrågavarande befattningshavare. Utskottet avstyrker alltså bifall till Kungl. Maj:ts förslag i denna del.» Riksdagen följde statsutskottets förslag. Att redan nu meddela föreskrifter, som i verkligheten skulle medföra, att landsfogdarna helt berövades sin enda möjlighet att erhålla sportler, vore sålunda att föregripa den pågående utredningen av deras lönefråga och innebure en orättvisa mot dem. Bemärkas bör därjämte, att landsfogdarnas skyldighet att mottaga förordnanden av förevarande art utgör en förstärkning av länsstyrelsernas arbetskraft, som länsstyrelsen i detta län icke gärna vill avsäga sig.

Stockholm å landskansliet den 7 januari 1932.

Underdånigst:

NILS EDÉN.

A. M. BECKIUS.

Länsstyrelsens i Uppsala län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 40, § 19.

Till Konungen.

Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande, som genom nådig remiss den 19 december 1931 fått sig anbefallt att avgiva utlåtande över av riksdagens revisorer gjort uttalande i fråga om arvode vid exekutiva auktioner å fast egendom, får i anledning därav i underdånighet anföra följande.

Därest en exekutiv auktion genom gäldenärens bestämmande eller eljest på grund av särskilda skäl blir förlagd till tingsställe och det alltså ankommer på överexekutor att särskilt förordna förrättningsman för auktionens hållande, ligger det närmast till hands att härtill anlita någon, som är förtrogen med göromål av ifrågavarande art, det vill säga antingen någon tjänsteman vid länsstyrelsen eller också landsfogden, till vars åliggande enligt gällande instruktion hör att, om han därtill av överexekutor förordnas, åtaga sig hållande av exekutiva auktioner.

Vad beträffar rätten att uppbära den för försäljningen utgående provisionen, torde det utan vidare vara klart, att dylik rätt tillkommer landsfogden och varje utanför länsstyrelsen förordnad förrättningsman. Enligt Eders Kungl. Maj:ts befallningshavandes åsikt synes emellertid denna rätt böra tillkomma jämväl tjänsteman vid länsstyrelsen. Gällande författningar kunna icke anses giva stöd åt en motsatt uppfattning, och det får också anses vara principiellt oriktigt, att en särskild förordnad förrättningsman, vare sig han tillhör länsstyrelsen eller icke, skall ensam påtaga sig det ofta avsevärda ekonomiska ansvar, som är förenat med en exekutiv auktion, utan att han får åtnjuta den därför utgående provisionen, vars ändamål väl delvis får anses hava varit en gottgörelse för med uppdraget förenad risk. Vid beviljande till landssekreterarna av den särskilda löneförstärkningen i samband med indragningen av

sportler och provisioner, torde nämnda synpunkt hava varit till stor del den bestämmande.

Med utgående från att provisionen bör, då exekutiv auktion på annan plats än landskansliet förrättas av befattningshavare vid länsstyrelsen, redovisas till statsverket, hava riksdagens revisorer uttalat önskvärdheten av att såsom auktionsförrättare företrädesvis böra förordnas dylika befattningshavare. Härvid vill dock Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande framhålla, förutom att indragning av provisionen i sådant fall enligt befallningshavandens mening torde förutsätta författningsändring, att auktionsprovisioner av 1928 års lönekommitté upptagits såsom sportler åt landsfogdarna, och att dessa därför icke annat än i sammanhang med lönereglering böra fråntagas möjligheten till erhållande av ifrågavarande provisioner.

Uppsala slott i landskansliet den 8 januari 1932.

Underdånigst:

S. LINNÉR.

ELIAS STENIUS.

Länsstyrelsens i Södermanlands län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 40, § 19.

Till Konungen.

I nådig remiss den 19 december 1931 har länsstyrelsen anbefallts att före den 8 januari 1932 inkomma med utlåtande i anledning av vad riksdagens år 1931 församlade revisorer anfört angående arvode vid exekutiva auktioner å fast egendom.

Med anledning härav får länsstyrelsen i underdånighet anföra följande.

Länsstyrelsen har vid bestämmande av plats för förrättande av exekutiva auktioner varit angelägen att härför välja den ort, som för varje auktion ansetts lämpligast samt vid val av auktionsförrättare stannat vid tjänstemän inom länsstyrelsen, som ansetts tillräckligt förtrogna med ifrågavarande viktiga ärenden.

I flertalet fall, då befattningshavare hos länsstyrelsen härstädes efter särskilt förordnande förrättar exekutiv fastighetsauktion, hålles sådan antingen under befattningshavarens semester eller, sedan denna förbrukats, under av honom beviljad annan tjänstledighet, för vilken sistnämnda händelse hela hans lön indrages till statsverket.

Enligt länsstyrelsens mening hava sålunda förordnade auktionsförrättare fullt lagenligt uppburit dem tillkommande provisioner liksom ock platsen för auktioner bestämts enligt gällande lag och efter vad i varje fall för saken ansetts lämpligast.

Huruvida den ersättning, som utgått till auktionsförrättarna, varit

större än som med hänsyn till uppdragets ansvarskrävande art varit befogat, synes länsstyrelsen böra övervägas i sammanhang med ifrågasatt ändring av gällande bestämmelser i detta hänseende. Någon ändring synes däremot ej påkallad med avseende på länsstyrelsens rätt att förlägga auktionerna inom skilda delar av länet eller att till auktionsförrättare förordna även länsstyrelsens tjänstemän, vilka i regel torde vara de för detta uppdrag bäst kvalificerade.

Nyköping i landskansliet den 5 januari 1932.

Underdånigst:

G. SEDERHOLM.

IVAR SCHALIN.

Länsstyrelsens i Östergötlands län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 40, § 19.

Till Konungen.

I nådig remiss av den 19 december 1931 har det blivit länsstyrelsen anbefallt att avgiva utlåtande med anledning av vad riksdagens revisorer anfört i fråga om provisionerna för de exekutiva auktioner, vilka efter förordnande av länsstyrelsen hållas å annat ställe än landskansliet.

Till åtlydnad härav får länsstyrelsen anföra följande.

Vid bestämmandet av auktionsställe har länsstyrelsen fäst största vikten vid parternas bekvämlighet, under det att länsstyrelsen ansett frågan, om statsverket eller vederbörande auktionsförrättare skulle komma i åtnjutande av auktionsprovisionen, vara av sekundär betydelse. Så har t. ex. i allmänhet ansetts olämpligt att hålla auktioner å landskansliet, då det gällt fastigheter i trakten av Norrköping eller Motala, inom vilka bägge städer väl belägna tingshus finnas. Betydelse för frågans avgörande har ock utöver vad 98 § utsökningslagen uttryckligen föreskriver tillmätts parternas egna önskningar.

Länsstyrelsen har icke haft att i något särskilt fall avgöra spörsmålet, huruvida de länsstyrelsens tjänstemän, vilka förrätta fastighetsauktion å tingsställe, äro berättigade till auktionsprovision, men har sig bekant att härom gällande bestämmelser plägat tolkas så, att länsassessor och länsnotarie i dylikt fall äger uppbära provision. Landssekreteraren har efter löneregleringens genomförande icke förrättat någon exekutiv auktion utom landskansliet och anser sig under inga förhållanden berättigad till auktionsprovision.

Linköpings slott i landskansliet den 5 januari 1932.

Underdånigst:

KARL TISELIUS.

V. E. VON DER LANCKEN.

Länsstyrelsens i Jönköpings län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 40, § 19.

Till Konungen.

Länsstyrelsen, som genom remiss den 19 december 1931 anbefallts att avgiva utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer anfört angående arvode vid exekutiva auktioner å fast egendom, får härmed i underdånighet anföra följande.

I fråga om försäljning av utmätt fast egendom å landet innehålla gällande bestämmelser om auktionsställe och auktionsförrättare i huvudsak, att gäldenär äger bestämma auktionsställe, men att detta eljest bestämmes av överexekutor samt att överexekutor är auktionsförrättare, då auktion förrättas å landskansliet, men i övriga fall särskild förrättningsman, som av överexekutor förordnas.

Här i länet hava dessa bestämmelser så tillämpats, att exekutivauktionerna förrättats utom landskansliet endast i de fall, då gäldenär eller sökande borgenär uttryckligen begärt sådant. Detta har här förekommit endast inom länets ytterdelar, särskilt i Tranås och Vetlanda. Till förrättningsmän vid dessa auktioner hava förordnats sådana länsstyrelsens tjänstemän, som på grund av sin erfarenhet om och befattning med dylika ärenden måste antagas äga förmåga att fullt självständigt sköta en sådan auktion med de komplikationer som ofta vid själva auktionstillfället kunna uppkomma. Det har ansetts rimligt och i gällande författningar om arvode för sådana auktioner grundat, att denne tjänsteman, som haft att självständigt förbereda och på eget ansvar med även ekonomiska risker avhålla auktion, tillgodoräknat sig den utgående auktionsprovisionen.

Riksdagens revisorer hava nu ifrågasatt riktigheten av denna tillämpning och därvid åberopat 36 § i gällande avlöningsreglemente för bland andra länsstyrelsernas tjänstemän ävensom särskilt vissa bestämmelser vid 1925 års löneregleringen beträffande sportelindragning för landssekreterare och landskamrerare. Av dessa och andra stadganden framgår, att landssekreterare icke vidare har rätt till inkomst av provision från utav överexekutor hållna auktioner. Vad åter angår de särskilt förordnade förrättningsmännen för auktioners hållande i orterna, synes det däremot icke av gällande föreskrifter framgå, att dessa som sådana skola avstå ifrågavarande inkomst av uppdraget av den anledning att de vanligen tillika äro befattningshavare i länsstyrelse. Denna fråga torde främst vara beroende av, huruvida sådan inkomst är hänförlig till sportler i teknisk mening. Vad i ovanberörda § 36 avlöningsreglementet sägs om nyreglerad befattningshavares skyldighet att underkasta sig »minskning i *eller* upphörande av» extra inkomst vid befattningen hänvisar med själva ordalydelsen på tillämpningsbestämmelser, som dock saknas, utöver Kungl. breven den 12 juni och 31 juli 1925. Då nu sistnämnda brev talar om indragning av »sportler som före den 1 juli 1925 tillkommit befattningshavare vid länsstyrelserna» uppstår i andra hand spörsmålet, om ifrågavarande auktionsarvoden kunna anses fästa vid vissa länsstyrelsebefattningar eller vid sådana i allmänhet på sådant sätt, att de kunna betraktas såsom »tillkommande» deras innehavare.

Länsstyrelsen tillåter sig i detta sammanhang erinra om det kungl. socialdepartementets uppdrag om utarbetande av jämkade bestämmelser i detta ämne, som under år 1928 lämnades dåvarande landssekreteraren härstädes. Detta uppdrag, som måste anses förutsätta att provisionsarvodena till länsstyrelsetjänstemän icke, såsom revisorerna synas hålla före, upphävts genom 1921 och 1925 års avlöningsbestämmelser, föranledde också ett författningsförslag, varöver länsstyrelserna hördes, men som hittills icke lett till utfärdande av ny författning i ämnet. Enahanda uppfattning ligger uppenbarligen bakom socialdepartementets cirkulär den 6 juni 1928, varigenom länsstyrelsernas uppmärksamhet fästes på beaktande av statsverkets intresse vid bestämmande av plats för exekutiva auktioner genom dessas förläggande i största möjliga utsträckning till landskansli.

Även om man anser hinder icke föreligga att betrakta som sportler vad som lär vara avsett att utgöra skälig ersättning för nedlagt arbete utöver tjänsten, synes det knappast riktigt att låta den praxis, som kommit ifrågavarande uppdrag att i regel tillfalla länsstyrelsens tjänstemän, betyda, att dessa vore i något avseende berättigade till uppdragen. Då länsstyrelserna, ehuru oförhindrade att till dessa anlita även andra befattningshavare eller fristående personer, hållit sig med förordnandena till egen personal, har detta skett med kännedom om den förordnades på erfarenhet grundade kompetens.

Provisionsarvodet står på grund av sin natur ingalunda i varje fall i riktigt förhållande till arbete och ansvar. Det kommer också ofta med auktionens återkallande att förfalla, sedan omfattande förarbeten nedlagts. Men det utgör dock oftast en förmån, som tillförsäkrar det allmänna såväl som intressenterna att få uppdraget riktigt och samvetsgrant skött. Revisorerna anmärka bland annat på det förhållandet, att länsstyrelsetjänstemännen för ifrågavarande förrättningar icke åtnjutit tjänstledighet eller avstått lön. En sådan praxis är givetvis ägnad att låta uppdraget i fråga framstå såsom med tjänsten sammanhörande. Här i länet har dock frånvaro hel tjänstgöringsdag icke behövt ifrågakomma.

Med hänsyn emellertid till denna praxis samt ovanberörda ojämnhet i ersättningen synes det kunna ifrågasättas, då i varje fall en reglering av påtalade oklarhet lärer böra ske, att nuvarande system genom nya bestämmelser omlägges. Härvid kunde det givetvis tänkas, att samtliga exekutivauktioner å fast egendom hållas av överexekutor antingen så att möjligheterna till deras förläggande annorstädes än till landskansliet bortfaller eller så att överexekutor, d. v. s. avdelningscheferna eller ställföreträdare för dem, förrätta auktioner även i orterna. Emellertid synes det länsstyrelsen knappast tillrådligt att indraga möjligheten till auktions förläggande utom residensstad, då detta av gäldenär eller sökande borgenär yrkas. Särskilt förefaller det naturligt, att inom mera avlägsna delar av ett län den föreställningen inkommit och även genom praxis stärkts, att rättsägarnas, enkannerligen gäldenärens, intresse vid auktionen bättre tillgodoses genom dess förrättande i orten — ett betraktelsesätt som ju för övrigt i den mån det har fog för sig och alltså leder till ökat försäljningspris, också utgör ett visst fog för förrättningsmannens rätt till särskilt arvode. Att överexekutor på angivet sätt uppträder i orterna synes åter onödigt omständligt och förryckande på länsstyrelsernas arbete.

På grund av vad sålunda anförts får länsstyrelsen som sin mening uttala, att närmare bestämmelser i ämnet i varje fall synas erforderliga samt att härvid synes kunna förordas att provision, i likhet med vad som redan

gäller för auktioner hållna å landskansliet, indrages till statsverket, men att länsstyrelserna samtidigt garanteras möjlighet att anlita fullt kompetenta personer såsom förrättningsmän genom att tillgodose dessa med för varje fall bestämt, mot arbetet och ansvaret avpassat arvode.

Jönköping i landskansliet den 7 januari 1932.

Underdånigst:

CARL MALMROTH.

HERMAN HULTKRANZ.

Länsstyrelsens i Kronobergs län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 40, § 19.

Till Konungen.

Till åtlydnad av nådig remiss den 19 nästlidne december, varigenom länsstyrelsen anbefallts avgiva utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer i en remissen bilagd handling anfört i fråga om arvode vid exekutiva auktioner å fast egendom, får länsstyrelsen i underdånighet anföra:

Vad detta län beträffar hava exekutiva auktioner å utmätt fast egendom hållits å annan plats än å landskansliet endast i sådana fall, då gäldenären härom gjort särskild framställning. Då härvid såsom auktionsställe i regel föreslagits tingsstället i orten, har länsstyrelsen icke kunnat motsätta sig gäldenärens begäran. Även i de mycket få fall, då annat auktionsställe än tingsstället föreslagits, har länsstyrelsen om den föreslagna platsen prövats lämplig, förordnat om auktions hållande å sålunda föreslagen plats.

När här i länet auktion skolat hållas å annan plats än å landskansliet, har till auktionsförrättare förordnats landsfogden i länet, vilken på grund av föreskrift i 12 § i instruktionen för landsfogdarna är skyldig att, om han därtill förordnas, förrätta sådan auktion. För sådan förrättning torde landsfogde, vilkens lön fortfarande icke blivit reglerad, vara berättigad till auktionsprovision. Dylik rätt torde däremot icke tillkomma länsstyrelsens tjänstemän, då de förordnas att förrätta exekutiva auktioner, vare sig dessa hållas å landskansliet eller å annan plats. Bestämmelserna härom synas vara så klara, att något tvivel härom icke torde böra förekomma. Länsstyrelsen får därför hemställa, att riksdagens revisorers hemställan icke måtte till någon åtgärd föranleda. Särskilt synes föreskriften om skyldighet för landsfogden att förrätta exekutiv auktion böra bibehållas, då det långt ifrån alltid torde finnas tjänstemän vid länsstyrelserna, som äro villiga åtaga sig dessa besvärliga och särskilt ansvarsfulla förrättningar.

Växjö i landskansliet den 8 januari 1932.

Underdånigst:

På länsstyrelsens vägnar:

MORTIMER JOHANSSON. PER MALMER.

Länsstyrelsens i Kalmar län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 40, § 19.

Till kungl. socialdepartementet.

Sedan länsstyrelsen anmodats avgiva yttrande i anledning av vad riksdagens revisorer i sin berättelse till årets riksdag anfört i fråga om arvode vid exekutiva auktioner å fast egendom, får länsstyrelsen i sådant hänseende anföra följande.

Uti ifrågavarande berättelse framhålla revisorerna bland annat, att införskaffade uppgifter angående de exekutiva auktioner, som hållits under år 1930, syntes giva vid handen, att inom vissa län dylika auktioner hållits å annan plats än landskansliet i större utsträckning än som av förhållandena varit påkallat.

Med anledning härav vill länsstyrelsen erinra, att, såsom länsstyrelsen redan i sin till revisorerna avgivna redogörelse framhållit, för Kalmar läns vidkommande samtliga de auktioner, som ej hållits å landskansliet, jämlikt stadgandet i 98 § utsökningslagen förrättats å auktionsställe, som av gäldenären bestämts. Anledningen till att ett större antal auktioner förekommit å tingsstället i orten eller andra dylika förrättningsställen är uppenbarligen den, att det i många fall, då den egendom, som skall försäljas, är belägen långt ifrån residensstaden, skulle ställa sig synnerligen oförmånligt, ej minst för spekulanterna, om auktionen skulle förrättas å landskansliet.

Samtliga de auktioner, som hållits utom landskansliet, hava förrättats av landsfogden i länet, som enligt gällande instruktion är skyldig att mottaga förordnande härtill. Dylik skyldighet förefinnes icke för länsstyrelsens befattningshavare, och enligt länsstyrelsens förmenande bör ej heller någon ändring härutinnan ske, då nämnda befattningshavare äro fullt upptagna med sitt arbete å tjänsterummet. Skulle emellertid dylik tjänsteman, enligt åtagande, förordnas att förrätta auktion å annan plats än landskansliet, torde han redan nu på grund av bestämmelserna i gällande avlöningsreglemente icke vara berättigad att uppbära auktionsprovisionen, varför någon författningsändring härvidlag ej synes nödvändig.

Vidkommande slutligen statsrevisorernas anmärkning, att landsfogden i länet vid vissa tillfällen i samband med auktionsförrättning företagit tjänsteresa, för vilken uppburits ersättning av statsmedel, tillåter sig länsstyrelsen hänvisa till bilagda, från bemälde landsfogde infordrade förklaring.

Kalmar i landskansliet den 7 januari 1932.

JOHN FALK.

E. LIDMAN.

Landsfogdens i Kalmar län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 40, § 19.

Till länsstyrelsen i Kalmar län.

Anmodad inkomma med yttrande i anledning av vad riksdagens revisorer anfört beträffande arvode vid de exekutiva auktioner å fast egendom, som utlysts i 1930 års länskungörelser, får jag vördsamt anföra följande.

Vad först beträffar anmärkningen, att inom länet vid vissa tillfällen i samband med auktionsförrättning företagits tjänsteresa, för vilken uppburits resekostnads- och traktamentsersättning av statsmedel, har såvitt jag av handlingarna härstädes kunnat finna dylika resor under år 1930 företagits vid fyra olika tillfällen, samt vid ett tillfälle under år 1931. Detta får emellertid betraktas endast som undantagsfall, och torde statsrevisorernas anmärkning principiellt sett, ehuru direkt stadgande därom saknas, vara riktig. Sedan den 20 januari 1931, då exekutiv auktion hölls å $^{3}/_{8}$ mantal litt. Aa Röhäll 1 ^{3} och $^{1}/_{20}$ mantal litt. Ab Röhäll 1 ^{4}, har exekutiv auktion icke i något fall kombinerats med tjänsteresa. Skulle så i framtiden ske, kommer givetvis rese- och traktamentsersättning av statsmedel icke att uttagas.

Vad beträffar statsrevisorernas ifrågasättande av huruvida icke i sådana fall, då exekutiva auktioner skola hållas å annan plats än landskansliet, såsom auktionsförrättande företrädesvis böra förordnas länsstyrelsens egna befattningshavare, får jag framhålla, att det med den betungande arbetsbörda, som åvilar dessa, icke torde vara lämpligt att nu införa ett dylikt stadgande. Jämlikt 12 § i landsfogdeinstruktionen åligger det landsfogden, när han därtill av länsstyrelsen förordnas, att förrätta exekutiv auktion, och detta stadgande torde ha tillkommit just med tanke på lämpligheten av att landsfogde i anslutning till sina övriga tjänsteresor inom länet förrättar sådant uppdrag. Frågan om arvode vid exekutiva auktioner har för övrigt av 1928 års lönekommitté upptagits i dess betänkande med förslag till lönereglering för landsfogdar, lappfogdar och landsfiskaler m. m. och finnes nu ingen anledning att föregripa lönekommitténs betänkande. För närvarande äro landsfogdarnas löner så oskäligt låga, att det icke torde kunna ifrågasättas att vid av dem hållna exekutiva auktioner indraga nu utgående provision till statsverket.

Kalmar i landsfogdens expedition den 22 december 1931.

Elis Söderström.

Länsstyrelsens i Gotlands län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 40, § 19.

Till Konungen.

Uti nådig remiss den 19 december 1931 har Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande anbefallts att avgiva utlåtande i anledning av vad riks-

dagens revisorer i en remissen bifogad handling anfört rörande utgåendet av arvode vid exekutiva auktioner å fast egendom.

Med anledning härav får Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande anföra följande.

Då vederbörande länsstyrelse medgivit egna befattningshavare att lyfta auktionsprovision, torde länsstyrelserna vid tolkningen av hithörande bestämmelse i nådiga brevet den 31 juli 1925 hava utgått ifrån den uppfattningen att auktionsprovisionen icke kunde betraktas såsom någon dessa befattningshavares sportler i tjänsten och att med hänsyn härtill stadgandet i berörda nådiga brev om redovisning till länsstyrelserna av de sportler, som före den 1 juli 1925 tillkommit befattningshavare vid länsstyrelserna, icke varit i dessa fall tillämplig. Emellertid torde — på sätt riksdagens revisorer framhållit — meningen med åberopade bestämmelse i nådiga brevet den 31 juli 1925 uppenbarligen hava varit, att alla slag av sportler eller extra inkomster, som härflöte av tjänsten eller därmed sammanhängande bestyr, skulle bortfalla, men då berörda bestämmelse synes hava lämnat rum för en häremot stridande uppfattning, får Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande i underdånighet tillstyrka åtgärder i syfte att den oklarhet härutinnan, som hittills förelegat, snarast möjligt måtte undanröjas.

Revisorerna hava vidare med hänsyn därtill att i flera fall andra än länsstyrelsens tjänstemän förordnats att förrätta exekutiva auktioner å annan plats än landskansliet ifrågasatt, huruvida icke i sådana fall såsom auktionsförrättare företrädesvis borde förordnas länsstyrelsens egna befattningshavare, vilka i enlighet med vad nyss anförts icke kunna anses vara berättigade till auktionsprovision. Då ett stadgande i sådan riktning synes stå i full överensstämmelse med andemeningen i förenämnda nådiga brev den 31 juli 1925, har Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande för sin del intet att erinra emot ett stadgande av sådant innehåll.

Visby i landskansliet den 8 januari 1932.

Underdånigst:

A. E. RODHE.

C. G. IHRFORS.

Länsstyrelsens i Blekinge län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 40, § 19.

Till kungl. socialdepartementet.

Genom nådig remiss den 19 december 1931 har länsstyrelsen blivit förelagt att till socialdepartementet inkomma med utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer anfört rörande arvode vid exekutiva auktioner å fast egendom. Till åtlydnad härav får länsstyrelsen anföra följande.

År 1930 hava av 29 exekutiva fastighetsauktioner, berörande fastig-

heter å Blekinge läns landsbygd, 20 stycken hållits å landskansliet och 9 å annan ort inom länet. Motsvarande siffror för år 1931 äro 30, 21 och 9. Samtliga auktioner å annan plats än landskansliet hava efter länsstyrelsens särskilda förordnanden förrättats av landsfogden i länet. Anledningen varför dessa auktioner icke hållits å landskansliet har varit antingen begäran från vederbörande gäldenär eller ock att fastigheten, som skolat försäljas, varit så långt avlägsen från residensstaden, att länsstyrelsen med hänsyn till gäldenärs, fordringsägares och spekulanters intressen ansett fördelaktigast, att försäljningen i stället förlades till plats i närheten av fastigheten. Tillgodoseendet av allmänhetens ekonomiska intressen måste väl i dylika fall få anses hava företräde framför omsorgen om statens provisionsintäkter. Om än, såsom av ovan lämnade sifferuppgifter framgår, exekutiv försäljning av fastigheter sedan några år blott i ringa omfattning ägt rum annorstädes än å landskansliet, finner länsstyrelsen det icke uteslutet utan fasthellre mycket troligt, att, på grund av den till följd av de dåliga tiderna väntade ökningen av de exekutiva auktionernas antal samt den under de senare åren genom en mängd nya uppgifter betydligt utökade arbetsbördan å länsstyrelsens kansliavdelning utan motsvarande utökning av arbetskrafterna, länsstyrelsen kommer att finna sig nödsakad att framdeles i större utsträckning överlåta besväret med de exekutiva fastighetsauktionerna. Att därvid landskansliets egna befattningshavare icke annat än i enstaka undantagsfall kunna ifrågakomma är tydligt.

Länsstyrelsen kan icke dela revisorernas förmenande, att provision för förrättande av exekutiv auktion på annan plats än å landskansliet skulle beträffande befattningshavare vid länsstyrelse vara att anse såsom sportel eller extra inkomst härflytande av tjänsten eller av därmed sammanhängande bestyr. Dylika auktioner förrättas efter särskilda förordnanden och ingå icke i befattningshavarnas å landskansliet tjänsteplikter. För övrigt måste provisionen anses vara en måttlig och rättvis ersättning för ifrågavarande erkänt besvärliga och särskilt ansvarsfulla förrättningar.

Karlskrona å landskansliet den 7 januari 1932.

SVEN HAGSTRÖMER.

JOSEF FRÖBERG.

Länsstyrelsens i Kristianstads län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 40, § 19.

Till Konungen.

Sedan länsstyrelsen genom nådig remiss den 19 sistlidne december anbefallts att avgiva utlåtande i anledning av riksdagens revisorers uttalande angående arvodena vid exekutiva auktioner å fast egendom, får länsstyrelsen underdånigst anföra.

Länsstyrelsen har vid ett par föregående tillfällen, då länsstyrelsen haft att yttra sig i samma sak, tillåtit sig framhålla, att med undantag för det i 98 § sista stycket utsökningslagen angivna fall någon föreskrift, att exekutiva auktioner å fast egendom företrädesvis böra hållas å landskansliet, icke finnes i gällande författningar. I första rummet tillkommer det gäldenären att bestämma, huruvida auktion skall hållas å landskansliet eller å tingsställe eller annat lämpligt ställe i orten. I andra fall tillkommer det länsstyrelsen att bestämma var auktionen skall hållas. Den lämpligaste grunden för detta avgörande synes vara, varest auktionen bör hållas för att vålla såväl inteckningshavare och andra rättsägare som ock spekulanterna minsta möjliga omgång, besvär och kostnader. Med tillämpning härav har länsstyrelsen i allmänhet, där avgörandet ankommit på länsstyrelsen, plägat förordna, att exekutiva auktioner å fastigheter, belägna inom de till residensstaden gränsande domsagorna, skola hållas å landskansliet, men övriga auktioner å respektive tingsställen. Länsstyrelsen kan icke finna annat än att denna princip måste tillerkännas giltighet. För den av statsrevisorerna förfäktade regeln, att exekutiva auktioner helst böra hållas å landskansliet, synes icke kunna anföras mer än ett skäl, nämligen att statsverket skulle beredas ytterligare inkomst av auktionerna. Men att låta denna synpunkt — att bereda staten sportelinkomster — bliva avgörande för en frågas sakliga behandling, torde hittills icke hava ansetts lämpligt. Länsstyrelsen kan sålunda icke för sin del finna något fog för statsrevisorernas hemställan.

Även en annan sak önskar länsstyrelsen framhålla. Det är visserligen sant, att exekutiva auktioner tidigare i stor omfattning hållits å landskansliet här i länet. Med den oerhörda ökning av göromålen å landskansliet, som karakteriserat de senare åren, och med hänsyn till det synnerligen avsevärda arbete, som ofta nog är förenat med de exekutiva auktionerna och förberedelserna till desamma, skulle en överflyttning till landskansliet av flertalet exekutiva auktioner ovillkorligen nödvändiggöra en utökning av de juridiskt kvalificerade arbetskrafterna å landskansliet. Även om auktionerna komme att i den omfattning, som statsrevisorerna synas avse, överflyttas till landskansliet, torde följaktligen statsverkets vinst icke bliva synnerligen stor.

Slutligen får länsstyrelsen meddela, att i de jämförelsevis få fall, då annan än landsfogden av länsstyrelsen förordnats att förrätta exekutiva auktioner, ordinarie tjänsteman icke på senare tid erhållit dylikt förordnande, utan två extra befattningshavare hos länsstyrelsen. Att dessa uppbära arvoden för exekutiva auktioner torde icke kunna strida mot de vid löneregleringen meddelade bestämmelserna eller syftet med densamma. Auktionerna skola i regel av dem förrättas under semesterledighet.

Länsstyrelsen anser någon ändring i gällande bestämmelser icke i något avseende påkallad.

Kristianstads landskansli den 7 januari 1932.

Underdånigst:

JOH. NILSSON.

JOSEF FISCHER.

Länsstyrelsens i Malmöhus län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 40, § 19.

Till kungl. socialdepartementet.

Jämlikt remissresolution den 19 december 1931 har länsstyrelsen att avgiva utlåtande över vad riksdagens revisorer anmärkt i fråga om förrättningsställe för exekutiva auktioner å fast egendom och om arvoden därför samt får i sådant avseende anföra följande.

Rörande här i länet tidigare tillämpad praxis i fråga om utsättande av auktionsställe för exekutiva auktioner å fastighet får länsstyrelsen hänvisa till sin i denna fråga den 11 september 1928 till Kungl. Maj:t avlåtna skrivelse, varav en avskrift här bifogas. Någon annan ändring i angivna praxis har icke sedermera ägt rum än att numera, sedan länsstyrelsens lokalförhållanden genom uppförande av nytt landstatshus blivit på tillfredsställande sätt ordnade, exekutiva auktioner å fastigheter inom Oxie och Skytts härads domsaga utsättas att hållas å landskansliet, där så författningsenligt är möjligt.

Riksdagens revisorer hava framhållit att när exempelvis i ett så vidsträckt län som Norrbottens nära nog samtliga försäljningar av ifrågavarande slag kunnat försiggå å landskansliet, det syntes svårt att förklara, varför ej samma förhållande skulle kunna råda i Malmöhus län. Frågan är väl emellertid icke den, huruvida det går för sig att hålla auktioner å landskansliet, utan den, huruvida det är lämpligt. Länsstyrelsen anser den omständigheten att det i Malmöhus län tillämpade systemet bestått så länge som varit fallet, ehuru det legat i gäldenärernas hand att bryta detsamma, utgöra ett bevis för att det är lämpligt för detta län. Det är ju framför allt gäldenärernas intresse det här gäller, vilket intresse alltid går ut på, att så högt pris som möjligt erhålles för fastigheten. Detta mål främjas givetvis, om såsom auktionsställe utses plats, som ligger bekvämt till för spekulanterna.

Länsstyrelsen, som tidigare plägat förordna landsfogden i länet och en förutvarande kronofogde att hålla de till förrättande å tingsställe utsatta auktionerna, har sedan våren 1929, efter det kronofogden avlidit och auktionernas antal ökats så, att landsfogden ej kunde medhinna dem, förordnat här anställda extra länsnotarier att förrätta en del av dylika auktioner. Annan ordinarie tjänsteman än landsfogden har länsstyrelsen icke under denna tid anlitat för ändamålet.

Under tiden till den 1 januari 1931 iakttogs, att extra länsnotarie erhöll ledighet från sin tjänst de dagar, då auktion eller likvid av honom förrättades, med skyldighet att avstå hela dagsinkomsten på tjänsten. Detta system visade sig emellertid medföra olägenheter. Den tjänstledige extra länsnotarien utförde helt naturligt intet arbete å landskansliet under de dagar, då ledighet åtnjöts, vilket hade till följd att det blev svårt att medhinna de ordinarie göromålen. Enär det visat sig att, med hänsyn till de korta avstånden i länet, förrättningarna nästan undantagslöst kunde utföras så snabbt, att tjänstemannen kunde samma dag inställa sig i arbetet å landskansliet omedelbart efter frukostrasten, d. v. s. senast klockan 13, ansåg sig länsstyrelsen kunna övergiva systemet med tjänstledighet och i stället ordna saken så, att tjänstemannen ålades att genom

arbete efter tjänstetiden giva kompensation för den i följd av förrättningen förlorade arbetstiden. Såväl före den 1 januari 1931 som därefter har förbud varit gällande för extra länsnotarie att å sin för kansliarbetet bestämda arbetstid utföra något till extra uppdrag hörande arbete, och detta förbud har upprätthållits.

Riksdagens revisorer hava uttalat såsom sin mening att i de fall, där befattningshavare vid länsstyrelser förrättat exekutiv auktion på annan plats än å landskansliet, dessa icke äro berättigade att uppbära auktionsprovision, enär de på grund av stadgande i avlöningsreglementet äro skyldiga att utan särskild ersättning utföra arbetet. Denna mening grundas därå, att alla slag av sportler eller extra inkomster, som härflöte av tjänsten eller av därmed sammanhängande bestyr, skulle med 1925 års löneregler för länsstyrelsernas tjänstemän bortfalla. Länsstyrelsen delar icke den av riksdagens revisorer sålunda uttalade uppfattning. Att närmare ingå på frågan kan ej anses nödigt. Endast en omständighet får länsstyrelsen här framhålla, nämligen att, om riksdagens revisorers mening vore riktig, länsstyrelsens befattningshavare icke heller skulle äga uppbära ersättning för uppdrag att vara sekreterare i prövningsnämnd och biträde åt kronoombudet. Ersättning i sådant avseende har emellertid år efter år utgått, utan att såvitt känt är anmärkning däremot förekommit.

Länsstyrelsen har i sin förenämnda skrivelse uttalat, att därest ett indragande av exekutiva fastighetsauktioner å härvarande landskansli komme att ske i större utsträckning än nu ägde rum, detta icke kunde låta sig göra utan ökning av den nu strängt sysselsatta personalen å landskansliet. Denna mening vidhålles, och länsstyrelsen vill tillägga, att det avlöningsbelopp som skulle motsvara en sålunda behövlig ökning av personalen säkerligen icke komme att avsevärt understiga det belopp, vartill landsfogdens och de extra länsnotariernas inkomst av auktionerna nu uppgå. I detta sammanhang må anmärkas att auktionsprovisionerna icke äro så tilltagna, att de i stort sett utgöra särdeles god betalning för det med förrättningarna förenade arbetet. I en del fall är detta givetvis förhållandet, men i andra fall kan provisionen icke i någon mån motsvara arbetet. Att landsfogden i länet kunnat medhinna att handlägga ifrågavarande slag av ärenden i den omfattning som skett är beroende av, att han besitter stor arbetsförmåga, som därtill präglas av snabbhet.

Med åberopande av vad ovan anförts får länsstyrelsen uttala som sin mening, att den ordning, som av länsstyrelsen tillämpas ifråga om exekutiva fastighetsauktioner, är överensstämmande med gällande författningar samt, vad angår förrättningsställe, grundad på en riktig uppfattning av vad som kräves för att allmänhetens intresse i förevarande avseende skall på bästa sätt tillgodoses.

Malmö i landskansliet den 7 januari 1932.

HJ. KJÄLL.

T. KINNMAN.

Avskrift.

Till Konungen.

Enligt bestämmelserna i 98 § utsökningslagen skall exekutiv auktion å fast egendom å landet hållas antingen å landskansliet eller å tingsstället i orten eller å annat ställe i orten, om överexekutor prövar stället lämpligt. Gäldenären äger bestämma, huruvida auktion skall hållas å landskansliet eller å tingsstället, där ej gäldenär vid utmätning eller där egendomen skall säljas på grund av förordnande enligt 28 § utsökningslagen hos överexekutor före målets avgörande uppgivit auktionsställe. Finnas flera, som äga auktionsställe nämna och kunna de ej därom sig förena, skall överexekutor bestämma, var auktionen skall hållas. Om auktionen skall hållas å annat ställe än landskansliet, skall den förrättas av den, som överexekutor för sådant ändamål till förrättningsman särskilt förordnar.

Tidigare, så länge kronofogde var utmätningsman å landet, gällde enahanda bestämmelser, allenast med den skillnad, att auktion på annat ställe än landskansli skulle förrättas av utmätningsmannen.

De sålunda berörda bestämmelserna innebära, att gäldenären har en ovillkorlig valrätt mellan tingsställe och landskansli. Därjämte har gäldenären förslagsrätt beträffande annat försäljningsställe än landskansli eller tingsställe, men prövningsrätten i dylikt fall är förbehållen överexekutor. Allenast då gäldenären icke begagnat sig av sin berörda valrätt eller förslagsrätt, ankommer det på överexekutor att bestämma, huruvida auktionen skall äga rum å landskansliet eller å tingsstället.

I Malmöhus län har, så långt nuvarande tjänstemäns erfarenhet sträcker sig, tillämpats den ordning, att där gäldenären ej begagnat sig av sin valrätt eller förslagsrätt och särskilda omständigheter ej till annat föranleda, auktion å fast egendom bestämts skola äga rum å vederbörande tingsställe. Något missnöje med denna praxis har icke försports, och det får därför antagas, att systemet varit lämpligt och överensstämmande med vederbörande rättsägares intressen. Efter kronofogdarnas indragning hava jämlikt länsstyrelsens i varje särskilt fall givna förordnande såsom auktionsförrättare tjänstgjort: beträffande fastigheter inom Rönnebergs, Onsjö och Harjagers domsaga kronofogden å indragningsstat E. Möller, beträffande fastigheter inom Oxie och Skytts härads domsaga, som har sitt tingsställe i Malmö, länsassessorn å landskansliet, vilken jämlikt av Kungl. Maj:t fastställd fördelningsplan jämväl är föredragande å landskansliet beträffande mål, med vilka länsstyrelsen i egenskap av överexekutor har att taga befattning, samt i övrigt landsfogden i länet. Uti denna ordning har under åren 1923—1925 gjorts det avsteg, att när ej gäldenärens framställning till annat föranlett, auktioner å fastigheter inom Oxie och Skytts härads domsaga bestämts skola äga rum å landskansliet, vilket skett i syfte att bespara länsassessorn å landskansliet den tidsförlust, som är förenad med förflyttning från landskansliet till tingshuset. Efter den 1 juli 1925 har länsstyrelsen återgått att bestämma tingsstället i orten såsom plats för auktioner för försäljning av fastigheter inom sistnämnda domsaga, därvid landsfogden i länet utsetts till förrättningsman.

Nu har herr statsrådet och chefen för socialdepartementet, därtill föranledd av uttalande av riksdagens år 1927 samlade revisorer och innehållet i statsutskottets utlåtande i anledning därav, i cirkulärskrivelse den 6 juni 1928 fäst länsstyrelsernas uppmärksamhet på angelägenheten av

att länsstyrelserna vid bestämmande av plats för exekutiva auktioner vederbörligen beakta statsverkets intresse av auktionernas hållande å landskansli.

De förhållanden, som föranlett riksdagsrevisorernas uttalande i förevarande ämne, torde sakna tillämpning, vad angår Malmöhus län. Landssekreteraren i länet har icke för tiden efter det kronofogdetjänsterna indragits uppburit någon ersättning för å landskansliet eller annorstädes hållna exekutiva auktioner, och har sålunda ej heller någon dylik sportelinkomst kunnat tagas i beräkning vid bestämmande av den ersättning för mistade sportelinkomster, som enligt 1925 års löneregleringen skall tillkomma landssekreteraren. Stadgat arvode för exekutiv försäljning av fast egendom å landskansliet har före den 1 juli 1925 tillkommit länsassessorn å landskansliet, som dock icke genom löneregleringen tillerkänts någon gottgörelse för mistade sportelinkomster. Då auktionerna sedan lång tid, om ej annat begärts, utsatts att äga rum å tingsställena, samt denna praxis, vilken tillkommit uteslutande för att bereda allmänheten så stor bekvämlighet som möjligt, fortfarande synes vara den för länets förhållanden lämpligaste, har länsstyrelsen icke ansett anledning förefinnas att frångå densamma efter ifrågavarande löneregleringens ikraftträdande. Vid löneregleringen torde nämligen endast hava avsetts att sportelinkomster som landssekreteraren förut verkligen haft, skulle därefter automatiskt ingå till statsverket, men lärer däremot icke hava förutsatts att en tidigare tillämpad, lämplig befunnen praxis skulle i och med löneregleringen övergivas för att därigenom bereda statsverket en inkomst.

Länsstyrelsen kan ej underlåta att framhålla, hurusom det i regel måste anses vara för allmänheten mest opportunt att de exekutiva auktionerna hållas å tingsställena. Det är svårt att förstå vilken fördel som kan vinnas med att i normala fall hålla auktionerna i residensstaden, långt ifrån den plats, där fastigheterna äro belägna och varest i regel de flesta spekulanterna äro tillfinnandes. Att praxis på andra håll likväl gått i den senare riktningen, torde hava berott på att alltför ringa hänsyn tagits till allmänhetens bekvämlighet.

Anses det, att länsstyrelse vid fullgörande av sin rätt att i vissa fall bestämma auktionsställe numera bör beakta jämväl statsverkets ekonomiska intresse, torde bestämmelserna i 98 § utsökningslagen böra erhålla en avfattning, som giver uttryck häråt. Redan nu vill länsstyrelsen hava omförmält, att därest ett indragande av exekutiva fastighetsauktioner å härvarande landskansli kommer att ske i större utsträckning än nu äger rum, detta icke kan låta sig göra utan ökning av den nu strängt sysselsatta personalen å landskansliet.

Länsstyrelsen har velat i anledning av innehållet i ovanberörda cirkulärskrivelse anmäla den tillämpning, som i detta län givits åt bestämmelserna i 98 § utsökningslagen, för den händelse Eders Kungl. Maj:t skulle vid beaktande av vad länsstyrelsen till stöd för här tillämpade praxis anfört i allt fall finna densamma böra i statsekonomiskt intresse ändras.

Malmö i landskansliet den 11 september 1928.

F. RAMEL.

T. KINNMAN.

Avskriftens riktighet bestyrkes.
Malmö i landskansliet den 2 januari 1932.

På tjänstens vägnar:

T. Kinnman.

Länsstyrelsens i Hallands län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 40, § 19.

Till Konungen.

Enligt nådig remiss den 19 december 1931 åligger det länsstyrelsen att avgiva utlåtande över vad riksdagens revisorer anfört angående arvode för exekutiv auktion å fastighet, förrättad annorstädes än å landskansli, och får länsstyrelsen i anledning härav anföra följande.

Riksdagens revisorer anmärka, att i de fall, befattningshavare vid länsstyrelse förrättat exekutiv auktion på annan plats än å landskansliet, de ansett sig berättigade att uppbära auktionsprovision, varjämte uttalas, att, såvitt revisorerna kunde finna, detta icke stode i överensstämmelse med gällande avlöningsreglemente. Riktigheten av sistnämnda uttalande kan länsstyrelsen icke vitsorda. Då ingen är skyldig att mottaga förordnande att förrätta exekutiv auktion annorstädes än å landskansli, följer därav, att, när befattningshavare vid länsstyrelse erhåller sådant förordnande, uppdragets utförande icke kan hänföras till de tjänsteplikter, som åligga honom i hans egenskap av befattningshavare vid länsstyrelsen, utan han är härvid helt jämställd med annan än befattningshavare vid länsstyrelse, som mottager sådant förordnande. Härav måste åter följa, att även befattningshavare vid länsstyrelse är berättigad till auktionsprovision, när han enligt länsstyrelsens förordnande förrättar exekutiv auktion annorstädes än å landskansliet.

Revisorerna förorda nu sådan ändring i nuvarande bestämmelser, att för framtiden auktionsarvoden icke må utgå till länsstyrelsernas tjänstemän utan redovisas till statsverket.

Då förarbetena för en exekutiv fastighetsauktion ofta äro synnerligen invecklade och tidskrävande och avhållandet av auktionen mången gång är förenat med högst betydande svårigheter och alltid förknippat med stort ekonomiskt ansvar samt då vidare befattningshavare vid länsstyrelse, som förordnas att hålla sådan auktion annorstädes än å landskansliet, givetvis är skyldig att icke låta det av auktionsuppdraget föranledda arbetet inkräkta på den för länsstyrelsernas tjänstemän bestämda arbetstiden, finner länsstyrelsen det icke vara annat än skäligt, att en befattningshavare vid länsstyrelse, som erhåller sådant förordnande, bibehålles vid sin rätt att uppbära auktionsprovisionen likaväl som annan, vilken mottager enahanda förordnande. Det måste också framstå såsom obilligt, att tjänstemannen ensam skulle bära den betydande ekonomiska risk, som är förenad med utförandet av ifrågavarande förordnanden, medan statsverket skulle uppbära provisionen.

Skulle det stadgas skyldighet för länsstyrelsernas befattningshavare att mottaga förordnanden att förrätta exekutiva fastighetsförsäljningar annorstädes än å landskansliet utan rätt för dem att uppbära auktionsprovisionen, komme detta givetvis att medföra, att det av auktionsuppdraget föranledda arbetet komme att utföras på tjänstetid. I betraktande av detta förhållande och den särskilt på senare tid inträdda betydande ökningen av antalet av ifrågavarande förrättningar är det icke uteslutet, att den av revisorerna förordade förändrade lagstiftningen skulle på sina håll framkalla ökat personalbehov.

Den nu utgående provisionen är ganska måttlig, särskilt i betraktande av ifrågavarande förrättningars svårighet och den därmed förenade ekonomiska risken, samt betydligt mindre än vad som utgår i auktionsarvode till överexekutorerna i städerna, ehuru dessa förrättningar där i regel äro betydligt enklare än å landet.

I detta sammanhang tillåter sig länsstyrelsen såsom sin uppfattning uttala, att det synes böra stadgas som regel, att auktion å fastighet icke må av länsstyrelse utsättas att hållas annorstädes än å landskansliet i annat fall än att rättsägare — gäldenären eller inteckningshavare — uppgivit visst auktionsställe, annat än landskansliet.

Av den utav länsstyrelsen till revisorerna avgivna redogörelsen över de år 1930 kungjorda exekutiva fastighetsauktionerna i länet framgår, att i samtliga fall, då länsstyrelsen förordnat om auktionens hållande annorstädes än å landskansliet, detta skett på begäran av gäldenären eller inteckningshavare.

Halmstads slott i landskansliet den 7 januari 1932.

Underdånigst:

På länsstyrelsens vägnar:

GUNNAR WENNERGREN. BIRGER KARLBERG.

Länsstyrelsens i Göteborgs och Bohus län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 40, § 19.

Till kungl. socialdepartementet.

Genom nådig remiss den 19 december 1931 har Kungl. Maj:ts befallningshavande anbefallts att till eder inkomma med yttrande i anledning av vad riksdagens revisorer anfört rörande arvode vid exekutiva auktioner å fast egendom å landet.

Med anledning härav får Kungl. Maj:ts befallningshavande anföra följande.

Såsom av revisorernas redogörelse i ämnet framgår, har endast en av de exekutiva auktioner å landet, som utlysts i 1930 års länskungörelser, hållits å annan plats än landskansliet. Denna auktion förrättades av landsfogden. Egendomen, som försåldes, tillhörde ett konkursbo, och skedde försäljningen på begäran av konkursförvaltaren, som hemställt, att auktionen måtte hållas å tingsstället i orten. Arvodet för förrättningen utgjorde 26 kronor 45 öre.

Icke heller tidigare har annat än i undantagsfall förekommit, att exekutiv auktion hållits ute i orten. Kungl. Maj:ts befallningshavande skulle således egentligen icke ha någon anledning att yttra sig över revisorernas uttalande.

Emellertid anser sig Kungl. Maj:ts befallningshavande böra såsom sin mening uttala, att den av revisorerna åberopade bestämmelsen i 36 § avlöningsreglementet icke är tillämpligt på de av revisorerna avsedda fal-

len. Länsstyrelsens egna befattningshavare torde nämligen icke kunna åläggas att förrätta exekutiv auktion utanför landskansliet. Åtager han sig ett sådant uppdrag, sker det frivilligt; det blir ett bestyr helt utanför hans tjänst i länsstyrelsen. Han är därför såsom varje annan av överexekutor särskild förordnad auktionsförrättare berättigad att uppbära det för förrättningen utgående arvode. Det synes icke skäligt att beröva honom det honom nu lagligen tillkommande arvode för en icke sällan krävande och ansvarsfull auktionsförrättning.

Revisorerna hava ifrågasatt, huruvida icke i sådana fall, då exekutiva auktioner — vare sig på begäran av gäldenär eller eljest — skola hållas å annan plats än landskansliet, såsom auktionsförrättare företrädesvis borde förordnas länsstyrelsernas egna befattningshavare.

Givetvis inträffa fall, då det kan anses lämpligt att för en mer än vanligt besvärlig auktionsförrättning anlita en befattningshavare vid länsstyrelsen, som äger särskild erfarenhet på området. Men å andra sidan skulle det särskilt för denna länsstyrelse med dess stora arbetsbörda och fåtaliga personal kunna bliva till allvarlig olägenhet, om Kungl. Maj:ts befallningshavande, därest auktionsförrättningarna i någon nämnvärd mån komma att hållas utanför landskansliet, skulle tvingas att företrädesvis för ändamålet anlita vid länsstyrelsen anställd personal.

Kungl. Maj:ts befallningshavande anser därför, att länsstyrelserna böra bibehållas vid rätten att förordna auktionsförrättare på sätt Kungl. Maj:ts befallningshavande i det särskilda fallet finner lämpligt.

Göteborg, i landskansliet, den 31 december 1931.

OSCAR VON SYDOW.

ERNST THORIN.

Länsstyrelsens i Älvsborgs län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 40, § 19.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 19 nästlidne december har länsstyrelsen anmodats avgiva utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer i remissen bifogad handling anfört i fråga om arvode vid exekutiva auktioner å fast egendom; och får länsstyrelsen till åtlydnad härav i underdånighet anföra följande:

Till en början torde böra påpekas, att riksdagsrevisorerna i sin redogörelse för innehållet av 98 § i utsökningslagen utelämnat den del av paragrafen, som föreskriver, att överexekutor skall bestämma, var auktion skall hållas, därest icke gäldenär vid utmätningen eller, där egendomen skall säljas på grund av förordnande enligt 28 §, hos överexekutor före målets avgörande uppgivit auktionsställe eller flera, som äga auktionsställe nämna, ej kunna därom förena sig. Denna bestämmelse är av vikt

för klarläggandet av föreliggande fråga, enär av densamma framgår, att överexekutor kan utsätta auktion å fast egendom att hållas annorstädes än å landskansliet även i andra fall än då gäldenär begärt det; och här i länet har bestämmelsen så tillämpats, att auktion i regel utsatts å tingsställe eller annat ställe i orten även då annan rättsägare (t. ex. inteckningshavare) som kunnat därav hava intresse, så yrkat, och gäldenär ej begagnat sig av sin bestämmanderätt, liksom ock då gäldenären framställt yrkandet, ehuru icke inom sådan tid, att det varit för överexekutor bindande. Fullkomligt samma principer hava i detta avseende tillämpats såväl före som efter indragandet av landssekreterarnas sportler; och länsstyrelsen anser sig — i övertygelsen, att dessa principer stå i överensstämmelse med kravet på vederbörlig hänsyn till allmänhetens berättigade intresse — kunna bestämt bestrida, att inom detta län »exekutiva auktioner hållits å annan plats än landskansliet i större utsträckning än av förhållandena varit påkallat».

Vidare kan länsstyrelsen bestrida riktigheten, så vitt detta län angår, av ett annat riksdagsrevisorernas uttalande, nämligen följande: »Såvitt revisorerna kunna finna hava befattningshavare vid länsstyrelserna för hållande av auktion, varom här är fråga, icke åtnjutit någon tjänstledighet eller fått vidkännas något löneavdrag.» Förhållandet har tvärtom här i länet varit, att länsstyrelsetjänstemän, som förordnats hålla auktioner utom residensstaden — inom densamma har auktion, ankommande på länsstyrelsen icke utsatts att hållas annat än å landskansliet — för ändamålet begärt och erhållit tjänstledighet, oftast semester men även ledighet för enskilda angelägenheters vårdande med föreskrivet löneavdrag. I enstaka undantagsfall (t. ex. vid auktioner i Trollhättan eller Mellerud), då förrättning icke krävt mer än en eller annan timmes ledighet under tjänstetid, har dock sådan beviljats mot villkor allenast av motsvarande övertidstjänstgöring. Länsstyrelsen har även hållit på, att arbetet med auktions förberedande och protokolls uppsättande icke sker under tjänstetid utan motsvarande kompensation.

Vad sålunda iakttagits, är endast en konsekvens av det enligt länsstyrelsens mening enda riktiga betraktelsesättet nämligen att förordnande som förrättare av exekutiv auktion ges åt länsstyrelsetjänsteman icke i denna hans egenskap utan som ett personligt förordnande, vartill han på grund av sina kunskaper och sin erfarenhet på området befunnits lämplig.

I sitt den 12 oktober 1923 avgivna underdåniga utlåtande över det då föreliggande löneregleringsförslaget framhöll länsstyrelsen, att den s. k. auktionsprovisionen under inga förhållanden borde borttagas samt anförde vidare bland annat, *att* det vore svårt finna personer utom landskanslitjänstemännens krets, som vore villiga och även lämpliga att mottaga sådana förordnanden och att det bleve omöjligt, därest auktionsprovisionen borttoges, *att* provisionen icke blott utgjorde vederlag för ett visst arbete utan ock vore en slags riskpremie, vars berättigande icke med fog kunde bestridas, samt *att* det vore föga tilltalande att med maktspråk beordra någon av de underordnade litterata tjänstemännen å landskansliet att ikläda sig denna risk och att hinder för landssekreteraren ej sällan torde förekomma att själv förrätta auktioner utom landskansliet. Dessa argument hava fortfarande sin giltighet.

Såsom synes, utgick emellertid länsstyrelsen 1923 från att det då föreliggande förslaget kunde så tolkas, att auktionsprovisionen skulle till-

falla statsverket, så snart en befattningshavare vid länsstyrelsen vore förrättningsman, men formuleringen av det definitiva beslutet i frågan ger icke anledning till en sådan tolkning. Vad som indrogs till statsverket var »de vissa befattningshavare vid länsstyrelserna tillkommande sportler» och auktionsprovision tillkom blott i ett fall befattningshavare vid länsstyrelse i denna hans egenskap nämligen landssekreteraren, då auktionen förrättades å landskansliet. Eljest tillkom provisionen auktionsförrättaren, vem denne än vore. Så vitt länsstyrelsen kan finna, ger ock den vidare handläggningen av frågan, innan densamma slutligen avgjordes, otvetydigt vid handen, att de härifrån liksom från de flesta andra håll gjorda erinringarna så till vida beaktats, att auktionsprovisionen skulle få kvarstå, då exekutiv fastighetsauktion förrättades på annan plats än å landskansliet. Länsstyrelsen anser sig alltså kunna i motsats mot revisorerna påstå, att auktionsprovisionens utgående till förrättningsman i dessa fall även om han är befattningshavare vid länsstyrelse, står i överensstämmelse med gällande avlöningsreglemente.

Härmed är dock icke frågan tillräckligt dryftad, ty riksdagsrevisorerna torde avse att, om gällande bestämmelser icke kunna åberopas till stöd för deras uppfattning, denna bör skaffas gehör genom utfärdande av uttrycklig föreskrift, att hållandet av exekutiva fastighetsauktioner annorstädes än å landskansliet skall åligga de litterata befattningshavarna å landskansliet såsom tjänsteplikt och att de, när de därtill förordnas, icke skola hava rätt till annan ersättning än rese- och traktamentsersättning enligt resereglementet.

Länsstyrelsen har redan påpekat obilligheten i att påtvinga en relativt svagt avlönad befattningshavare ett förordnande att ute i länet, utan tillgång till landssekreterarens eller äldre kamraters råd och hjälp, hålla så ekonomisk riskfyllda förrättningar som de exekutiva auktionerna å fast egendom. Det skulle endast kunna försvaras, om det verkligen medförde avsevärt gagn för det allmänna. Länsstyrelsen betvivlar att så är fallet. Något verkligt statsintresse att förhindra yngre tjänstemän i deras fulla kraft att genom arbete å fritid förvärva en extra inkomst kan icke anses föreligga, allra minst om detta extra arbete såsom i här förevarande fall är ägnat att öka deras kompetens för statstjänsten; och enligt länsstyrelsens förmenande skulle genomförandet av revisorernas förslag lända till skada i stället för till gagn, i det följden måste bli ökade utgifter för statsverket.

Att landssekreteraren skulle kunna åtaga sig att hålla de exekutiva fastighetsauktionerna ute i bygderna är otänkbart, åtminstone i ett så stort län som Älvsborgs. Det skulle tvinga honom att avkoppla från andra göromål i sådan utsträckning att det tillbörliga övervakandet och ledningen av på grund av deras betydelse för det allmänna viktigare ärenden, bleve en omöjlighet. I detta stora län har den av sina andra göromål överlupne landsfogden icke heller kunnat mottaga förordnanden som auktionsförrättare. De tjänstemän, som för närvarande pläga erhålla sådana förordnanden, äro länsassessorn å landskansliet samt länsnotarierna av 1:sta och 2:dra klass. Skulle auktionerna bli så många, att de icke kunna medhinnas av dessa tjänstemän utan allt för stort intrång på deras semester, kan även annan tjänsteman med länsnotarietjänstgöring ifrågakomma till dylikt förordnande. I likhet med riksdagsrevisorerna anser nämligen länsstyrelsen, ehuru av annat skäl, att som auktionsförrättare böra företrädesvis förordnas länsstyrelsens egna befatt-

ningshavare, och då i första hand de av landskansliets tjänstemän som vunnit erfarenhet på området. Under nuvarande förhållanden mottaga dessa tjänstemän villigt erbjudna förordnanden, men skulle provisionen indragas, bleve den exekutiva auktionen en ovälkommen börda, och detta förhållande motsvaras av den olägenheten för staten, att man i så fall icke kan påfordra annat än arbetets utförande å tjänstetid och följden härav blir, att antalet litterata befattningshavare å landskansliet ofrånkomligen måste ökas och det med en ordinarie tjänsteman, som får bland annat detta särskilda uppdrag, så att en eventuell sökande till platsen kan på förhand veta vilka svåra och riskfyllda uppdrag han har att vänta.

Länsstyrelsen hemställer i underdånighet, att riksdagsrevisorernas här ifrågavarande framställning icke må föranleda någon Eders Kungl. Maj:ts åtgärd.

Vänersborg i landskansliet den 7 januari 1932.

Underdånigst:

AXEL VON SNEIDERN.

GUSTAF LIDSTRÖMER.

Länsstyrelsens i Skaraborgs län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 40, § 19.

Till kungl. socialdepartementet.

Genom nådig remiss den 19 december 1931 har länsstyrelsen i Skaraborgs län anbefallts att i anledning av vad riksdagens år 1931 församlade revisorer i sin berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1930—30 juni 1931 anfört beträffande arvode vid exekutiva auktioner å fast egendom inkomma med utlåtande till kungl. socialdepartementet.

Till fullgörande av vad sålunda anbefallts får länsstyrelsen vördsamt anföra följande.

Med omförmälande, att i vissa angivna fall, där befattningshavare vid länsstyrelser förrättat exekutiv auktion å fast egendom på annan plats än å landskansliet, dessa befattningshavare ansett sig berättigade uppbära auktionsprovision, hava revisorerna anmärkt, att, såvitt de kunnat finna, detta icke stode i överensstämmelse med stadgandet i gällande avlöningsreglemente om redovisning av sportler, som före löneregleringens genomförande den 1 juli 1925 tillkommit befattningshavare vid länsstyrelserna, till statsverket.

Av den utav revisorerna gjorda utredningen framgår, att de exekutiva auktionerna i Skaraborgs län i regel hållas å landskansliet samt att under den tid, utredningen omfattat, allenast 3 sådana auktioner förrättats å annan plats. Anledningen till att sistberörda auktioner utsatts till an-

nat ställe än landskansliet har i varje särskilt fall varit, att vederbörande gäldenär, med begagnande av den honom jämlikt 98 § utsökningslagen tillkommande rätt, därom gjort framställning hos länsstyrelsen.

Enligt länsstyrelsens förmenande kunna till sportler å tjänst räknas endast sådana inkomster och arvoden, som hänföra sig till göromål, vilka äro att anse såsom tjänsteåliggande för befattningshavaren. Att förrätta exekutiv auktion å annat ställe än landskansliet är emellertid icke något tjänsteåliggande för befattningshavare vid länsstyrelse. Utförande av ett sådant uppdrag beror, såsom ock i 98 § utsökningslagen uttryckligen angives, på särskilt förordnande av överexekutor, och någon skyldighet för befattningshavare vid länsstyrelse att mottaga dylikt förordnande lär icke föreligga. Vid nu angivna förhållanden kan enligt länsstyrelsens mening den omständigheten, att särskild av länsstyrelsen förordnad auktionsförrättare för exekutiv auktion, som förrättats annorstädes än å landskansliet, uppburit den med auktionen förenade provision, icke anses stå i strid med vare sig gällande avlöningsreglemente eller annan författningsbestämmelse. I stället anser länsstyrelsen, som givetvis alltjämt kommer att vid bestämmande av plats för exekutiva auktioner vederbörligen beakta statsverkets intresse av auktionernas hållande å landskansliet, både rättvist och billigt att, så länge dylika auktioner i vissa fall enligt gällande författningsbestämmelser skola förrättas å annat ställe än landskansliet den för auktionen utgående provisionen tillfaller den särskilt förordnade auktionsförrättaren, oavsett om han är befattningshavare vid länsstyrelse eller annan person, icke minst med hänsyn till det betydande ansvar och de avsevärda ekonomiska risker, varmed dylika förrättningar äro förenade.

Mariestad å landskansliet den 7 januari 1932.

AXEL EKMAN.

EINAR JOHNSON.

Länsstyrelsens i Värmlands län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 40, § 19.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 19 december 1931 har Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande anbefallts att avgiva utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer i sin berättelse nämnda år anfört i fråga om arvode vid exekutiva auktioner å fast egendom; och får i följd härav Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande i underdånighet anföra följande.

De tolv exekutiva auktioner, vilka enligt den i berättelsen intagna tabellen beträffande Värmlands län förrättats å annan plats än landskansliet, hava samtliga på grund av bestämmelserna i 98 § utsökningslagen ägt rum å tingsstället i den ort, där vederbörande fastigheter varit belägna; icke någon av dessa auktioner har hållits å tingsställe inom residensstä-

den. I ett av förevarande fall har till auktionsförrättare utsetts ordförande i stadsstyrelse, vilken tidigare vid några tillfällen erhållit enahanda uppdrag, och har i ett annat fall en stadsfiskal varit auktionsförrättare, därtill han emellertid förordnats under tid, då han uppehållit landsfogdetjänsten i länet. Eljest har följts den allmänna, under år 1931 utan undantag tillämpade regeln, att landsfogden i länet eller en tjänsteman hos länsstyrelsen utsetts att förrätta de exekutiva auktioner, varom här är fråga, därvid landsfogden, vilken från föregående verksamhet förvärvat ingående förfarenhet om hithörande ärenden, i främsta rummet anförtrotts förrättningar av mera invecklad beskaffenhet. Då uppdrag av angivna slag lämnats tjänsteman hos länsstyrelsen, har uppdraget meddelats den, vilken biträder med förarbeten till exekutiva fastighetsförsäljningar; och har det synts vara till gagn för dessa arbeten, att honom beretts tillfälle till självständig handläggning av dylika förrättningar. I de fem fall då så skett under år 1930, hava försäljningsprovisionerna sammanlagt belöpt sig till allenast 245 kronor eller sålunda i medeltal icke fullt 50 kronor för varje. Vid berörda förrättningar har auktionsförrättaren icke uppburit dagtraktamente eller reseersättning, utan fått vidkännas sina resekostnader i avdrag å den uppkomna provisionen. Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande har icke kunnat finna nuvarande bestämmelser i ämnet utgöra hinder för att auktionsprovision i förevarande fall utgår till auktionsförrättaren.

Även om Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande sålunda funnit det vara ändamålsenligt, att tjänsteman hos länsstyrelse i särskilda fall anlitas såsom auktionsförrättare vid exekutiva fastighetsförsäljningar å annan plats än å landskansliet, håller Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande före, att detta icke lämpligen bör göras till allmän regel. Med den begränsning av arbetskrafter, som råder å landskansliet, kan det, därest tjänstemännen därstädes i större omfattning skulle tagas i anspråk för ifrågakomna uppdrag och särskilt för mera arbetskrävande sådana, medföra olägenheter för övriga göromåls behöriga gång. Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande anser sålunda, att landsfogden i länet bör såsom hittills i främsta rummet förordnas såsom sådan auktionsförrättare, varom här är fråga.

Karlstad i landskansliet den 7 januari 1932.

Underdånigst:

ABR. UNGER.

GEORG SAMUELSON.

Länsstyrelsens i Örebro län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 40, § 19.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 19 december 1931 har Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande erhållit befallning att avgiva utlåtande i anledning av vad utav riksdagens revisorer i deras berättelse till innevarande års riks-

dag blivit anmärkt i fråga om det utav länsstyrelserna tillämpade förfarandet med avseende å platsen för hållandet av exekutiva auktioner å fast egendom ävensom i fråga om arvodet för dylika förrättningar m. m.

Till åtlydnad härav får Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande anföra följande.

Såsom revisionsberättelsen giver vid handen, beröres Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande i Örebro län icke i någon mån av de framkomna anmärkningarna. Då enligt Eders Kungl. Maj:ts befallningshavandes mening samma princip i fråga om hållandet av dylika auktioner, som varit rådande före den nya lönereglerings ikraftträdande den 1 juli 1925, självfallet borde tillämpas även efter nämnda dag, hava i följd härav även därefter så gott som samtliga auktioner förrättats å landskansliet. I de mycket få fall, då på grund av vederbörande gäldenärs framställning den exekutiva försäljningen måst verkställas annorstädes, har detta skett genom landsfogden, som därför författningsenligt uppburit provisionen. Någon ökning av antalet framställningar utav dylikt slag har icke kunnat förmärkas. Antalet av landsfogden på grund av Eders Kungl. Maj:ts befallningshavandes förordnande efter sådan framställning förrättade auktioner utgjorde sålunda beträffande de senaste fem åren:

under år 1927	0
» » 1928	2
» » 1929	0
» » 1930	0
» » 1931	1

Vidkommande härefter frågan, i vad mån befattningshavare vid länsstyrelse, därest auktion av dem förrättas å annan plats än landskansliet, kunna anses berättigade att uppbära auktionsprovision, är spörsmålet härom givetvis tvivelaktigt. Vid det förhållandet, att ärendena i fråga av dem handhavas icke i deras egenskap av tjänstemän vid länsstyrelsen, utan på grund av särskilt uppdrag, håller Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande dock närmast före, att sådan rätt är för handen. Därest denna tolkning är riktig, torde emellertid å andra sidan härav följa, att vederbörande befattningshavare bör anses hava erhållit ledighet för offentligt uppdrag under andra förhållanden, än som avses i 2 § A 1) i nådiga kungörelsen den 26 juni 1925 med tilläggsbestämmelser till avlöningsreglementet den 22 juni 1921 för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, (respektive för extra ordinarie befattningshavare 14 § 1) i nådiga kungörelsen samma dag med avlöningsbestämmelser åt dylika befattningshavare), i följd varav den som mottagit sådant uppdrag enligt dessa författningar regelmässigt har att avstå hela lönen.

Statsrevisorerna hava nu föreslagit förtydligande bestämmelser i syfte att för framtiden auktionsarvoden icke må utgå till länsstyrelsernas tjänstemän. Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande, som likaledes finner det önskvärt, att fullt tydliga föreskrifter i ämnet meddelas, har med sin tillämpning av förevarande spörsmål givetvis icke något att erinra mot detta förslag, utan vill förorda detsamma.

Slutligen har av statsrevisorerna ifrågasatts, att i sådana fall, då exekutiva auktioner vare sig på begäran av gäldenär eller eljest skola hållas å annan plats än landskansliet, såsom auktionsförrättare företrädesvis böra förordnas länsstyrelsens egna befattningshavare. En dylik bestäm-

melse — med vilken tydligen avses ett förhindrande därav, att genom auktionsuppdragens överlämnande till landsfogde eller landsfiskal auktionsprovisionen undandrages statsverket — skulle väl, rent praktiskt sett, för länets synpunkt knappast innebära någon olägenhet, då antalet auktioner utanför landskansliet även framdeles kan beräknas bliva mycket fåtaligt. I län, där auktionerna i stor utsträckning hållas å andra platser, torde det åter kunna bliva vanskligt nog att för sådant ändamål ställa personal till förfogande, då givetvis dessa förrättningar på grund av de därmed förenade resorna taga avsevärt mera tid i anspråk, än om auktionerna hållas å landskansliet. En bestämmelse av föreslagen art synes även i och för sig mindre tilltalande, då uttrycket »företrädesvis» vid tillämpningen lätt nog kan giva anledning till olika uppfattning och därmed även till anmärkningar.

Den bästa lösningen av förevarande fråga vore givetvis, om i sammanhang med och enligt det senast föreliggande förslaget till lönereglering för landsfogdar och landsfiskaler bleve stadgat, att auktionsprovisionen skulle ingå till statsverket även för det fall, att dylik befattningshavare vore auktionsförrättare.

Vid en författningsändring i den av riksdagens revisorer föreslagna riktningen uppkommer emellertid ett annat spörsmål, som därmed har sammanhang. Om auktion hålles på annat ställe än landskansliet, äger visserligen förrättningsmannen tillgodogöra sig auktionsprovisionen, men får däremot icke beräkna ersättning för resa, som erfordras för förrättningen. Därest auktionsprovisionen nu tillgodoföres statsverket, måste förrättningsmannen tydligen tillförsäkras rese- och traktamentsersättning för uppdragets fullgörande. Kostnaden härför kan emellertid — särskilt om längre resor erfordras — lätt nog och understundom icke oväsentligt överstiga provisionsbeloppet. Det lärer då böra övervägas, huruvida nu avsedda förrättningskostnad bör stanna å statsverket eller likasom övriga auktionskostnader utgå ur köpeskillingen.

Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande håller i detta hänseende före, att berörda kostnad bör gäldas av statsverket så långt auktionsprovisionen härtill förslår. Däremot synes skäligt, att sökanden ansvarar för möjligen överskjutande belopp, så att det allmänna icke får vidkännas någon utgift för förrättningens verkställande. I sammanhang med bestämmelser i sådant hänseende torde slutligen ett stadgande vara erforderligt, enligt vilket den som yrkar, att exekutiv försäljning skall äga rum å annan plats än landskansliet, skall — i analogi med vad jämlikt 98 § utsökningslagen gäller för den som begär själva försäljningen — vara skyldig att på anfordran förskottsvis inbetala erforderligt belopp till täckande av den härigenom orsakade merkostnaden, i den mån denna icke täckes av auktionsprovisionen.

Örebro slott i landskansliet den 4 januari 1932.

Underdånigst:

På länsstyrelsens vägnar:

ALB. NISSER. OSKAR RUNDQVIST.

Länsstyrelsens i Västmanlands län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 40, § 19.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 19 december 1931 har Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande anbefallts avgiva utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer i sin berättelse innevarande år anfört rörande arvode vid exekutiva auktioner å fast egendom.

Till åtlydnad härav får befallningshavanden i underdånighet anföra följande:

På sätt framgår av den i revisorernas berättelse förefintliga tablån över exekutiva auktioner under år 1930, har under sagda tid här i länet icke förrättats någon exekutiv auktion utom länsstyrelsen beroende därpå, att begäran härom icke i något fall framställts av vederbörande rättsägare. Att utan sådan begäran förlägga de exekutiva auktionerna utom länsstyrelsen har befallningshavanden för sin del ansett ogörligt.

Det huvudsakliga i den av statsrevisorerna gjorda anmärkningen är den, att statsverket genom påtalade förfarandet att förlägga ett jämförelsevis stort antal auktioner utom länsstyrelsen berövats den inkomst, som auktionsprovisionen eljest skolat medföra, och vilken provision nu, enligt revisorernas mening, felaktigt fått uppbäras av vederbörande auktionsförrättare, i regel en landsstatstjänsteman.

Revisorerna hava härvid grundat sin uppfattning på bestämmelserna i avlöningsreglementet den 22 juni 1921 för befattningshavarna vid civila statsförvaltningen samt Eders Kungl. Maj:ts nådiga brev den 31 juli 1925 angående indragning från och med den 1 juli samma år av samtliga sportler till statsverket.

Enligt befallningshavandens uppfattning torde emellertid statsrevisorerna härvid hava utgått från i viss mån felaktiga förutsättningar.

Av den åberopade tablån framgår, att av de auktioner, som hållits utom länsstyrelse, det ojämförligt största antalet förrättats av länsassessor, länsnotarie eller landsfogde.

Vad först landsfogdarna beträffar äro dessa tjänstemän icke underkastade bestämmelserna i 1921 års löneregelmente, varför dessa under alla förhållanden torde vara berättigade att uppbära provisionen för av dem förrättade exekutiva auktioner.

Därtill kommer att landsfogdarna enligt för dem gällande instruktion äro skyldiga att, om de därtill förordnas, förrätta sådana auktioner.

Vad därefter angår länsassessorer och länsnotarier är att märka, att dessa tjänstemän ej ens före den 1 juli 1925 uppburo sportler av något slag och sålunda icke heller vid genomförandet av nu gällande löneregleringen genom avlöningsförstärkning eller på annat sätt kommit i åtnjutande av någon kompensation för förlorade sportler.

Den auktionsprovision, som före den 1 juli 1925 tillfallit landsstatstjänstemän för hållande av exekutiva auktioner utom länsstyrelsen, torde dessutom icke kunna betraktas såsom sådana sportler eller extra inkomster härflytande från tjänsten eller därmed sammanhängande bestyr, som statsrevisorerna synas avse. Vederbörande tjänsteman har i varje sär-

skilt fall erhållit förordnande som auktionsförrättare i likhet med vilken annan som helst för uppdraget lämplig person. Att valet oftast då fallit på länsassessorer och länsnotarier torde förklaras därav, att dessa tjänstemän genom sysslandet i sitt dagliga arbete på länsstyrelsen med dylika ärenden ansetts för uppdragen mest kvalificerade.

Att av detta förhållande draga den slutsatsen att uppdragen givits i tjänsten torde därför icke vara riktigt.

Enär sättet och skälen för meddelande av ifrågakomna förordnanden i förekommande fall torde hava varit enahanda jämväl efter den 1 juli 1925, kan, enligt befallningshavandens uppfattning, vederbörande länsassessorers och länsnotariers förfarande att tillgodogöra sig inflytande auktionsprovisioner även efter sistnämnda tidpunkt, knappast anses oriktigt.

Något stöd för en motsatt uppfattning kan icke heller erhållas av bestämmelserna i nådiga kungörelsen den 10 oktober 1890 angående ändrade bestämmelser rörande arvode för auktion å utmätt fastighet på landet, vilka bestämmelser även efter den 1 juli 1925 bibehållits oförändrade därutinnan, att provisionen skall tillfalla auktionsförrättaren.

För det berättigade i att så sker, oavsett vem som förordnas till förrättningsman, talar även den omständigheten, att en sådan auktionsförrättare, i olikhet med vad förhållandet är, då auktionen förrättas hos länsstyrelsen, får utföra allt arbete ensam utom sitt dagliga arbete i tjänsten å länsstyrelsen, och, något som särskilt är att beakta, icke har den lättnad, som ligger däri att han vid avgörandet av spörsmål, som vid auktionstillfället omedelbart påfordra sin lösning, har att tillgå den sakkunskap, som förefinnes vid länsstyrelsen.

Att, på sätt statsrevisorerna ifrågasatt, efter en eventuell lagändring förrättandet av exekutiva auktioner å annan plats än landskansliet företrädesvis skulle uppdragas åt länsstyrelsens egna befattningshavare utan ersättning, ett förfaringssätt som i praktiken torde komma att likställas med ett åläggande, bör enligt befallningshavandens mening icke ifrågakomma med hänsyn till den stora ekonomiska risk, som åvilar en dylik förrättningsman.

Utdrag av befallningshavandens protokoll, innefattande avvikande mening, bifogas härmed.

Västerås slott i landskansliet den 31 december 1931.

Underdånigst:

På länsstyrelsens vägnar:

CARL FR. JOHANSON. E. HOLMQVIST.

Bilaga.

Utdrag av protokoll, hållet inför Konungens befallningshavande i Västmanlands län å Västerås slott i landskansliet den 31 december 1931.

Såsom infordrat underdånigt utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer i sin berättelse innevarande år anfört rörande arvode vid exeku-

tiva auktioner å fast egendom beslöt Konungens befallningshavande anföra följande:

Till Konungen etc. *Bil.*

Mot den sålunda av undertecknad Holmqvist uttalade meningen var landskamreraren Johanson skiljaktig och ansåg för sin del att utlåtandet bort erhålla följande lydelse:

»Till Konungen

Genom nådig remiss den 19 december 1931 har Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande anbefallts avgiva utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer i sin berättelse innevarande år anfört rörande arvode vid exekutiva auktioner å fast egendom.

Till åtlydnad härav får befallningshavanden i underdånighet anföra följande:

Under år 1930 har visserligen icke någon exekutiv auktion i detta län förrättats utom länsstyrelsen, men under föregående år — efter den 1 juli 1925 — har så varit någon enstaka gång förhållandet. Även i sådant fall har emellertid auktionsprovisionen, därest tjänsteman vid länsstyrelsen varit förordnad som auktionsförrättare, redovisats till statsverket med undantag för förrättningsmannen tillkommande reseersättning och dagtraktamente enligt resereglementet. Befallningshavanden hyste nämligen då den uppfattningen, att auktionsprovision icke borde utgå till tjänstemän vid länsstyrelsen, å vilken avlöningsreglementet den 6 juni 1925 ägde tillämpning. Annorlunda torde förhållandet hava blivit, därest annan person än sådan, å vilken nämnda avlöningsreglemente ägde tillämpning, förordnats att förrätta auktionen.

Befallningshavanden delar alltså den uppfattning, som kommit till synes i revisorernas uttalande, och hemställer i underdånighet att, därest nu gällande bestämmelser anses otydliga, kompletterande föreskrifter i ämnet utfärdas, så att likformighet i tillämpningen ernås.»

Som ovan.

På tjänstens vägnar:

E. Holmqvist.

Länsstyrelsens i Kopparbergs län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 40, § 19.

Till statsrådet och chefen för kungl. socialdepartementet.

Genom remiss den 19 december 1931 har länsstyrelsen anmodats att avgiva yttrande i anledning av vad riksdagens revisorer anmärkt i fråga om exekutiva auktioner å fast egendom.

Med anledning härav får länsstyrelsen med bifogande av ett av landsfogden E. Nordlund avgivet yttrande anföra.

I sin strävan att för statsverket åtkomma auktionsprovisionen framgå riksdagens revisorer på två vägar. De förmena, dels att auktionerna böra hållas å landskansliet, dels att auktionsprovisionen, därest auktionen hålles å annan plats än landskansliet, bör indragas till statsverket.

Enligt justitierådet Ernst Tryggers kommentar till utsökningslagen tillkommer *gäldenären* i första hand bestämmanderätten i fråga om plats för auktionen. Har gäldenären icke uppgivit visst auktionsställe, tillkommer bestämmanderätten överexekutor, vilken följaktligen kan välja landskansliet, tingsstället eller annat ställe i orten, inom eller utom densamma, dock i de båda senare fallen alltid inom överexekutors område. Vid bestämmandet av auktionsstället har överexekutor tydligen att beakta icke blott gäldenärens utan även övriga sakägares såsom inteckningshavares, utmätningsborgenärers etc. berättigade intresse.

Då en fastighetsägare befinner sig i ett sådant svårt nödläge, att hans fastighet måste försäljas å exekutiv auktion, bör auktionen äga rum å sådant ställe, att spekulanter icke avhållas från att inställa sig på grund av resekostnader och avstånd. Enligt länsstyrelsens mening tillgodoses gäldenärens ifrågavarande anspråk i de flesta fall bättre om auktionen hålles å tingsstället än å landskansliet. Såsom av Nordlunds yttrande framgår, har gäldenären också i flera fall valt tingsställe till plats för auktionen. Med hänsyn härtill har länsstyrelsen, även i de fall då gäldenären icke begagnat sig av sin bestämmanderätt, ansett att i gäldenärens intresse legat, att auktionen förlagts till tingsstället, då detta varit beläget å annan ort än i Falun.

Riksdagens revisorer förmena, att auktionsstället skulle bestämmas med hänsyn till statens möjlighet att erhålla provisionen och utan beaktande av gäldenärens intresse. Att en dylik synpunkt skulle få göra sig gällande, är enligt länsstyrelsens mening helt och hållet främmande för utsökningslagen.

Riksdagens revisorer uttala, att inom vissa län exekutiva auktioner hållits å annan plats än landskansliet i större utsträckning än vad av förhållandena påkallats. Emellertid hava riksdagens revisorer icke förebragt utredning rörande de fall, då auktionens förläggande till annan plats än landskansliet grundar sig å gäldenärens bestämmanderätt. Då i dessa fall auktionen lagligen skall hållas enligt gäldenärens bestämmande, vill det synas som om omförmälda slutsats vore förhastad.

Uppdraget att försälja fast egendom grundas å särskilda förordnanden, som för varje fall utfärdas av länsstyrelsen jämlikt 98 § utsökningslagen. Dessa förordnanden äro personliga. Då innehavaren av förordnande exempelvis har semester, befrias han således icke från förordnandet. Den ersättning, som tillfaller vederbörande för dylika personliga förordnanden, är icke att hänföra till sådana förmåner, som indragits till statsverket, vilket även framgår av 1928 års lönekommittés betänkande med förslag till lönereglering för landsfogden, lappfogden och landsfiskaler m. m. Enligt länsstyrelsens mening bör indragning av ersättning för dylika och andra personliga förordnanden icke förekomma.

Falun i landskansliet den 8 januari 1932.

På länsstyrelsens vägnar:

R. SUNDELIUS. LARS FERNRVIST.

Landsfogdens i Kopparbergs län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 40, § 19.

Till Konungens befallningshavande i Kopparbergs län.

Anmodad att avgiva yttrande över vad riksdagens revisorer anfört till kungl. socialdepartementet beträffande arvoden, som år 1930 utgått till befattningshavare å länsstyrelserna och till landsfogdarna för exekutiva auktioner, hållna å andra platser inom länen än å länsstyrelserna, får jag, med remissaktens återställande, vördsamt anföra följande.

Av den handlingarna närslutna tablån över exekutiva auktioner nämnda år framgår, att sådana hållits av mig i 25 fall. Av dessa auktioner hava 10 förrättats på grund av utmätningar och 5 på framställning av konkursförvaltare. I samtliga dessa fall hava såsom auktionsställen begärts tingsställen i länet. I de övriga 10 fallen hava auktionerna förrättats på grund av Konungens befallningshavandes utslag, och hava därvid framställningar gjorts om auktioners hållande å tingsställen i 2 fall före utslagets avkunnande och i 5 fall vid den av utmätningsmannen förrättade värderingen av fastigheterna.

Att såväl gäldenärerna som fordringsägarna särskilt i södra och västra Dalarna önska auktionernas hållande å tingsställen i orten, är även lätt förklarligt. De dryga kostnaderna, de långa resorna och tidsspillan hava gjort, att befolkningen i hemorten dragit sig för att besöka auktioner i residensstaden, med påföljd att dessa oftast besökas endast av fordringsägaren. Auktioner ute i länet äro däremot fortfarande ganska väl besökta. Av billighetsskäl och för att skaffa spekulanter böra därför auktionerna inom detta län fortfarande som hittills i så stor utsträckning som möjligt utlysas att hållas ute i länet.

Revisorernas uppfattning om, att de av dem påtalade auktionerna hållits av tjänstemän vid länsstyrelserna är helt felaktig, då det gäller oss landsfogdar, enär vi icke kunna vara att anse såsom varande tjänstemän hos länsstyrelsen. Men även då det gäller auktionernas hållande av tjänstemännen vid länsstyrelsen är anmärkningen felaktig, enär det ju icke är i deras egenskap av tjänstemän vid länsstyrelsen, de hålla auktioner utan, som av länsstyrelsen särskilt förordnade utmätningsmän.

I beaktande av löneregleringskommitténs framhållan av att exekutiva auktioner äro särskilt ansvarsfulla förrättningar, hava länsstyrelserna i de flesta länen ansett lämpligt, att anförtro dessa uppdrag åt oss, f. d. kronofogdar, vilka under en följd av år sysslat med utmätningsärenden och således äro väl insatta i exekutiva auktioners hållande. Ett annat skäl, som i hög grad bidragit till att länsstyrelserna ansett sig böra giva landsfogdarna förordnanden såsom auktionsförrättare, har varit och är fortfarande, att landsfogdarna trots årligen under tolv års tid upprepade framställningar om löneförbättring icke lyckats få lönerna reglerade samt att länsstyrelserna med beaktande härav ansett rättvist och billigt, att landsfogdarna genom uppbärande av provisioner erhålla viss förbättring i lönehänseende. För min del har jag under tio års tid åtnjutit inkomst å auktionsprovisioner och har jag räknat denna inkomst såsom ett berättigat lönetillskott. Ifrågasättas kan, huruvida, om denna inkomst komme

att fråntagas oss, vi icke i likhet med landssekreterarna böra äga rätt att erhålla viss ersättning för den förlust, vi på så sätt komma att lida, detta åtminstone intill dess våra löneförhållanden blivit nöjaktigt ordnade. Tydligen har, då våra tjänster inrättades, meningen varit att vi genom exekutiva auktioner skulle kunna beredas tillfälle till någon ersättning i lönehänseende, i det att i vår instruktion särskilt angivits, att vi efter förordnande av Konungens befallningshavande skola hålla sådana. Komme exekutiva auktionerna på landsbygden att anförtros åt för uppdragen mindre väl insatta tjänstemän, vilka därtill icke uppbära någon ersättning, måste det anses rättvist, att staten förpliktas svara för all genom felaktigheter uppkommen skada. Tages detta, ävensom det förhållandet att provisionerna för auktionerna ofta icke kunna ens täcka omkostnaden, i betraktande, tror jag ej, att en indragning av provisionerna skulle komma att förskaffa staten vidare stor vinst. Beaktar man länsstyrelsens stora arbetsbörda, torde det icke heller komma att låta sig göra att anförtro auktioner åt dess tjänstemän, utan att vikarier i deras ställe förordnas, vilket även kommer att medföra kostnader. Ifrågasättas kan även om länsstyrelsens tjänstemän kunna anses vara förpliktade att hålla auktioner. Hitintills har länsstyrelsen åtminstone icke ansett sig kunna förordna en dess tjänsteman, om han ej varit villig att åtaga sig uppdraget.

Vad till sist angår möjligheten av att kunna förena en auktion med annan tjänsteförrättning, så låter sig detta icke göra annat än i undantagsfall. För egen del har jag vid något enstaka tillfälle kunnat förena dessa uppdrag; och har jag då ansett mig oförhindrad att uppbära dagtraktamente utan avdrag å auktionsprovision.

Falun i landsfogdeexpeditionen den 31 december 1931.

Edv. Nordlund.

Länsstyrelsens i Gävleborgs län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 40, § 19.

Till kungl. socialdepartementet.

Såsom anbefallt utlåtande över vad riksdagens revisorer anfört i fråga om arvode vid exekutiva auktioner å fast egendom får länsstyrelsen, med överlämnande av infordrat yttrande från landsfogden i länet, för egen del anföra följande.

Vid bestämmande av plats för de exekutiva auktionerna å fast egendom inom länet har det varit länsstyrelsen angeläget att tillse, att desamma hållits på landskansliet, där ej särskild anledning talat för annan plats.

Sådan anledning har i allmänhet varit, att gäldenär eller förvaltare i gäldenärs konkurs önskat, att auktionen skulle hållas å tingsstället i orten. I ett fåtal fall har dock denna plats bestämts även på sökandens — fordringsägarens — begäran, men har det i sådant fall gällt fastigheter i Hälsingland och nästan undantagslöst mindre fastigheter. Att läns-

styrelsen i dessa fall ansett sig böra tillmötesgå även sökandens begäran har berott såväl på det långa avståndet mellan fastigheten och landskansliet och därav orsakade besvär och kostnader för eventuella spekulanter och för dem, som haft att bevaka intressen vid auktionen, som även vederbörande tingsställes lämpliga läge i förhållande till fastigheten ifråga och därmed sammanhängande utsikt, att — under i detta län rådande förhållanden beträffande befolkningens fördelning och ekonomiska intressen — kunna påräkna största möjliga spekulantkrets.

Såsom av den tablå, som riksdagens revisorer låtit upprätta angående i 1930 års länskungörelser utlysta auktioner framgår, hava samtliga de auktioner, som ej hållits på landskansliet, förrättats av landsfogden. Detta har berott därpå, att han befunnits härför lämplig och att bland länets landsfiskaler, med undantag av en i Gästrikland, ej funnits någon härför kompetent, ävensom att med hänsyn såväl till oklarheten i fråga om rätten att uppbära arvode som till den stora arbetsbördan inom länsstyrelsen, det icke ansetts lämpligt att förordna någon av länsstyrelsens egna befattningshavare att förrätta dem.

Sistnämnda omständighet, den stora och alltjämt växande arbetsbördan inom länsstyrelsen, gör också, att länsstyrelsen ställer sig mycket betänksam till lämpligheten av att, såsom revisorerna ifrågasätta, då auktioner av en eller annan anledning skola hållas å annan plats än landskansliet, som auktionsförrättare företrädesvis förordna länsstyrelsens egna befattningshavare.

Gävle slott å landskansliet den 7 januari 1932.

SVEN LÜBECK.

OSKAR RYDIN.

Landsfogdens i Gävleborgs län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 40, § 19.

Till Konungens befallningshavande i Gävleborgs län.

Såsom infordrat yttrande över vad riksdagens revisorer i i ärendet bilagd handling anfört angående arvode vid exekutiva auktioner å fast egendom får jag, med remisshandlingarnas återställande, vördsamt anföra följande.

Beträffande Gävleborgs län är att märka, att residensstaden är belägen i nära nog yttersta (södra) kanten av detsamma, vilket för största delen av dess befolkning av lätt insedda skäl förorsakar långa resor, dryga kostnader, mycken tidspillan m. m., då gäldenär, fordringsägare, spekulanter m. fl. skola infinna sig å landskansliet vid exekutiva auktioner. Följden har ock blivit den, att såväl gäldenär som fordringsägare, i synnerhet från västra och norra Hälsingland, varit synnerligen angelägna om att få den exekutiva förrättningen verkställd å tingsstället i orten,

som är centralt närbeläget och varest mångahanda och lämpliga kommunikationsleder förefinnas (förutom järnväg, bussar, automobiler, ja till och med hästskjutsar), för att därigenom dels undvika onödiga kostnader dels ock erhålla största möjliga antal spekulanter.

Gent emot det nu anförda torde några befogade anmärkningar näppeligen kunna framställas och några förändringar till det bättre i anförda hänseenden torde ej heller vara att förvänta. Återstår således frågan om, vem som skall förrätta de exekutiva fastighetsauktionerna, då dessa skola förrättas å annat ställe än landskansliet. I 12 § gällande landsfogdeinstruktion stadgas, att landsfogde *åligger* att i dylika fall, om han därtill av Konungens befallningshavande förordnas, förrätta auktionerna. Undertecknad har hittills åtnjutit Konungens befallningshavandes förtroende och välvilja att städse erhålla dessa förordnanden. Den i ovan berörda handling angivna uppgiften, att jag under år 1930 skulle hava förrättat 31 exekutiva auktioner, tarvar en korrigering så tillvida, att förrättade auktioner till antalet varit 20, medan 11 före auktionen från vidare verkställighet av vederbörande återkallats, vilket även framgår av min »summariska berättelse» för år 1930.

Vid landsfogdeinstitutionens inrättande år 1917 åberopades av vederbörande departementschef, bland annat, att landsfogde icke komme att vara i avsaknad av sportler, vartill hänsyn togs vid bestämmandet av hans löneförmåner. Att nu utan vidare avskära landsfogdarna, vilkas tjänster ju ännu icke blivit nyreglerade, från möjligheten att erhålla de sportler, som provisioner vid exekutiva auktioner kunna medföra, synes mig icke billigt och rättvist, åtminstone bör icke detta ske, förrän deras tjänster blivit nyreglerade. I detta sammanhang anser jag mig böra framhålla, att provisionerna många gånger uppgå till rena bagatellbelopp t. ex. kronor 4: 50, 7: 50, 27: 50 etc., i följd varav, därest rese- och traktamentsersättning skulle utgå av statsmedel, behållningen för statsverket åtminstone inom detta län bleve skäligen ringa. Genom att som jag plägar praktisera så att säga taga auktionerna, såväl de större som de mindre, i ett sammanhang lyckas det att »affärerna gå ihop».

Ifrågasättas kan ock, huruvida länsstyrelsens egna befattningshavare numera med den arbetsbörda, som åvilar länsstyrelserna, kunna bliva i tillfälle att utan kostnad för statsverket »såsom auktionsförrättare företrädesvis böra förordnas» samt huruvida dylik befattningshavare i likhet med vad som gäller för landsfogde kan vara pliktig att fullgöra detta uppdrag till och med i det fall, då ekonomisk förlust är att förvänta. Vikarie skall ju förordnas och avdrag av lönen skall ske, varjämte utgifterna för vivre och logis givetvis komme att sluka det icke alltför rundligt tilltagna dagtraktamentet. Det är därför troligt, att befattningshavarna i fråga icke frivilligt komme att åtaga sig dessa uppdrag, som av 1902 års lönekommitté karaktäriserats som »besvärliga och särskilt ansvarsfulla».

Med tillkännagivande, att jag under innevarande år förrättat 23 exekutiva fastighetsauktioner, får jag slutligen lika vördsamt hemställa, att Konungens befallningshavande ville tillstyrka status quo tillsvidare i förevarande fråga, då förhållandena i länet icke torde påfordra någon ändring.

Gävle i landsfogdeexpeditionen den 31 december 1931.

Carl Björkling.

Länsstyrelsens i Västernorrlands län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 40, § 19.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 19 december 1931 har länsstyrelsen anbefallts avgiva utlåtande i anledning av riksdagens revisorers uttalande rörande arvode m. m. för exekutiva fastighetsauktioner.

Till efterkommande härav får länsstyrelsen i underdånighet anföra följande.

Sedan mycket lång tid tillbaka hava inom Västernorrlands län exekutiva fastighetsauktioner förrättats annorstädes än å landskansliet. Detta förhållande sammanhänger nära med länets omfattande areal och geografiska beskaffenhet i övrigt. Inom länet finnes nämligen icke såsom i flertalet andra län någon för länet gemensam centralort, utan befolkningen i länets olika delar hava sedan gammalt haft var sin huvudort, Sundsvall för Medelpad, Härnösand för södra Ångermanland, Sollefteå för västra Ångermanland och Örnsköldsvik för norra Ångermanland. En följd härav har jämväl blivit, att stället för offentliga förrättningars hållande i allmänhet bestämts med hänsyn till nyss angivna förhållande, varigenom den rättssökande allmänhetens intressen givetvis bäst blivit tillgodosedda. Länsstyrelsen har ansett så mycket mindre skäl föreligga att frångå berörda praxis beträffande de exekutiva fastighetsauktionerna, då utfallet av dessa i än högre grad än övriga offentliga förrättningar röna inflytande av platsen för desammas hållande. I anslutning härtill hava alltjämt efter det kronofogdetjänsterna indrogos och sålunda jämväl före utfärdandet av 1925 års avlöningsbestämmelser för länsstyrelserna de exekutiva fastighetsauktionerna inom länet i stor utsträckning förrättats annorstädes än å landskansliet.

Ytterligare skäl till att på detta sätt bestämma platsen för ifrågakomna auktioners hållande har länsstyrelsen ansett sig finna uti den s. k. fögderikommitténs betänkande, avgivet den 18 juni 1909. I berörda betänkande anföra kommitterade å sidan 401, efter att hava framhållit, att provisionen å utmätningsvis försåld fast egendom på landet skall, även då försäljningen äger rum annorstädes än å landskansliet, odelad tillfalla den, som förrättat auktionen med därtill hörande köpeskillingslikvid, följande: »I samband med vad nyss anförts, tillåter sig kommittén fästa uppmärksamheten på, att inom vissa län den praxis utbildat sig, att de exekutiva fastighetsauktionerna, så snart möjlighet därtill förefinnes, av länsstyrelserna utsättas att hållas å landskansliet. Detta synes dock ur olika synpunkter icke innebära några fördelar utan snarare tvärtom. Sålunda torde i allmänhet för dem, som hava att bevaka något intresse vid förrättningarna, kostnaderna för inställelse vid dessa bliva mindre, om förrättningarna hållas å tingsstället eller eljest i orten, än om de äga rum i residensstaden. — På grund därav vill kommittén, utan att göra någon direkt hemställan i ämnet, uttala såsom ett önskemål, att exekutiv auktion av fastighet på landet i alla fall, där sådant enligt utsökningslagen är medgivet och särskilda förhållanden icke till annat föranleda, hålles i den ort, där fastigheten är belägen.» Emot angivna av

fögderikommittén uttalade önskemål hava, länsstyrelsen veterligt, statsmakterna hittills icke haft något att erinra.

I anslutning till vad länsstyrelsen härovan anfört, vill länsstyrelsen hava fastslagit, att ett indragande till landskansliet av de exekutiva fastighetsauktionerna skulle, vad Västernorrlands län beträffar, med särskild hänsyn tagen till härstädes rådande säregna förhållanden och till sedan gammalt rådande praxis ur olika synpunkter vara i hög grad olämpligt och ägnat att medföra ökat besvär och ökad kostnad för dem, som hava intresse att bevaka vid förrättningarna i fråga. En dylik åtgärd synes i varje fall enligt länsstyrelsens förmenande icke böra vidtagas allenast för att statsverket må kunna tillgodogöra sig de relativt obetydliga auktionsprovisionerna oavkortade.

Intill dess sådan ändring göres uti 98 § utsökningslagen, att däri stadgad rätt för gäldenären att bestämma stället för auktions förrättande upphäves och ovillkorlig föreskrift i stället meddelas om att auktion städse skall förättas å landskansliet, torde sålunda, vad detta län beträffar, det jämväl för framtiden icke kunna undvikas att exekutiva fastighetsauktioner i stor utsträckning komma att hållas utanför landskansliet utav av länsstyrelsen förordnade auktionsförrättare. Givet är att länsstyrelsen till förrättningsman för auktionernas hållande i regel såsom hittills kommer att förordna befattningshavare hos länsstyrelsen, enär de hava den största erfarenheten i dessa göromål och fördenskull hava de största förutsättningarna att i vederbörlig författningsenlig ordning verkställa dessa i stor utsträckning invecklade och krävande förrättningar.

Att vederbörande förrättningsman bör tillerkännas särskild ersättning för det arbete och det ekonomiska ansvar, som är förenat med förrättande av de exekutiva fastighetsauktionerna och därtill hörande köpeskillingslikvider har, länsstyrelsen veterligt, icke någonsin ifrågasatts utan alltjämt varit av statsmakterna erkänt, i det särskild auktionsprovision tillerkänts förrättningsmannen oavsett om denne varit befattningshavare hos länsstyrelse eller annan. Uttryckligt stadgande därom meddelas i Kungl. kungörelsen den 10 oktober 1890 angående ändrade bestämmelser rörande arvode för auktion å utmätt fast egendom på landet, sådan den lyder enligt Kungl. kungörelsen den 14 december 1917, i vilket stadgande ändring icke blivit gjord.

Länsstyrelsen vill slutligen framhålla att i de fall, då auktion förrättats å annat ställe än landskansliet, har detta föranletts av särskild begäran därom antingen av vederbörande gäldenär eller ock av intresserad inteckningshavare. Samtliga auktioner (å fast egendom å landet) som ägt rum i residensstaden, hava förrättats å landskansliet.

Härnösand i landskansliet den 8 januari 1932.

Underdånigst:

På länsstyrelsens vägnar:

MAGNUS FALCK. RAGNAR STATTIN.

Länsstyrelsens i Jämtlands län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 40, § 19.

Till Konungen.

Genom nådigt beslut den 19 december 1931 har Eders Kungl. Maj:t anbefallt länsstyrelsen att avgiva utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer under *§ 19* av sin berättelse anfört i fråga om arvode vid exekutiva auktioner å fast egendom, och får till åtlydnad härav länsstyrelsen i underdånighet anföra:

Inom Jämtlands län hållas exekutiva auktioner å landsfastigheter på landskansliet med undantag endast för sådana fall, då gäldenären uttryckligen begärt att auktionen skall hållas å tingsställe i orten. Under de senaste tio åren hava sådana framställningar förekommit allenast beträffande fastigheter inom Svegs tingslag. Då i dessa fall auktionerna utsatts att hållas å tingsstället i Sveg, har länsassessorn eller annan tjänsteman å landskansliet av länsstyrelsen förordnats att hålla auktionen. Den i tablån över 1930 års auktioner för Jämtlands län upptagna auktionen å annan plats än landskansliet har hållits av länsassessorn och icke såsom i tablån uppgivits av landsfiskal.

Statsrevisorerna ifrågasätta, huruvida befattningshavare vid länsstyrelse, som förordnats att förrätta exekutiv auktion på annan plats än å landskansliet, är berättigad uppbära auktionsprovision, vilket enligt revisorernas mening icke skulle stå i överensstämmelse med stadgandet i 36 § avlöningsreglementet.

I likhet med statsrevisorerna anser länsstyrelsen, att till förrättande av dylika auktioner företrädesvis böra förordnas länsstyrelsens egna befattningshavare, som genom mycket sysslande med hithörande ärenden förvärvat vana och skicklighet att handlägga sådana förrättningar. Gällande föreskrifter i ämnet hava hittills tolkats så att den förrättningsman, som av länsstyrelsen jämlikt 3 och 98 §§ utsökningslagen särskilt förordnats att hålla en exekutiv auktion utom landskansliet, ansetts berättigad till att uppbära auktionsprovision, oberoende av om han vore befattningshavare vid länsstyrelsen eller icke. Då emellertid författningarnas innebörd i nu förevarande avseende torde få anses oklar, synes det länsstyrelsen önskvärt, att denna oklarhet undanröjes.

Östersund i landskansliet den 5 januari 1932.

Underdånigst:

M. MUNCK AF ROSENSCHÖLD.

ERLAND MONTELL.

Länsstyrelsens i Västerbottens län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 40, § 19.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 19 innevarande december har länsstyrelsen anbefallts att avgiva utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer anfört beträffande arvode vid exekutiva auktioner å fast egendom.

Med anledning härav får länsstyrelsen i underdånighet anföra följande:

Då den huvudsakligaste anmärkningen riktar sig mot landssekreteraren i länet, har denne avfordrats särskild förklaring, som bifogas. Förordnande att förrätta exekutiv auktion, som skall hållas å annan plats än landskansliet, kommer hädanefter icke att meddelas landssekreteraren i länet. Utan uttryckligt stadgande i vederbörande instruktion torde icke tjänsteman vid länsstyrelsen kunna åläggas att mottaga förordnande att hålla sådan auktion. Då ifrågavarande förrättningar emellertid kräva en särskild erfarenhet, som i allmänhet endast besittes av tjänstemän hos länsstyrelserna, synes i gällande instruktion böra införas ett tillägg, som stadgar skyldighet för vissa länsstyrelsens tjänstemän att förrätta exekutiva auktioner, som skola hållas å annan plats än landskansliet.

I fråga om ersättningen för dessa förrättningar synes revisorernas åsikt att särskild ersättning icke skall utgå knappast hållbar. Att Eders Kungl. Maj:t i anledning av tidigare anmärkningar av enahanda art år 1928 låtit upprätta förslag rörande ersättning för sådana exekutiva försäljningar av fast egendom på landet, vilka förrättas annorstädes än å landskansliet, tyder enligt länsstyrelsens förmenande på att revisorernas uppfattning icke delas av Eders Kungl. Maj:t. Då författningens innebörd i nu ifrågavarande avseende alltså måste anses oklar, vill länsstyrelsen för sin del tillstyrka revisorernas hemställan om utfärdande av förtydligande bestämmelser i ämnet.

Umeå i landskansliet den 31 december 1931.

Underdånigst:

GUSTAV ROSÉN.

ELIS ALMGREN.

Bil.

Landsfogdens i Västerbottens län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 40, § 19.

Till länsstyrelsen i Västerbottens län.

Avfordrad yttrande med anledning av vad riksdagens revisorer anfört beträffande arvode vid exekutiva auktioner å fast egendom får jag härmed vördsamt anföra följande:

På sätt länsstyrelsen redan tidigare framhållit hava exekutiva auktioner å fast egendom icke förrättats annorstädes än å landskansliet i andra fall, än då gäldenären så bestämt eller uttrycklig framställning härom gjorts av vederbörande rättsägare.

Beträffande uttalandet därom, att en landssekreterare, som uppbär ersättning för mistade sportler därjämte tillgodogör sig arvode för auktion förrättad utom landskansliet, som synes vara riktat mot mig, får jag framhålla, att ersättningen för mistade sportler avser sådana sportler, som tidigare tillfallit mig vid utövningen av min tjänst i länsstyrelsen, rörande vilkens omfattning närmare redogöres i instruktionen för landshövdingarna och de vid länsstyrelserna anställda tjänstemännen. Förrättande av exekutiv auktion å annat ställe än å landskansliet är däremot en förrättning, som ej åligger mig som tjänsteman i länsstyrelsen, utan som jag utfört efter särskilt förordnande av länsstyrelsen. En sådan förrättning ligger således helt och hållet utom och är fullständigt skild från min tjänstgöring inom länsstyrelsen. För sådan förrättning utgående arvode, som utgör ersättning för det särskilda arbete och den risk, som är förenad med förrättningen, tillfaller enligt åberopade 1890 års kungörelse fortfarande auktionsförrättaren, alldeles oavsett vilken tjänsteställning han i övrigt kan intaga.

Tidigare har ifrågasatts ändring i gällande bestämmelser rörande arvodet för exekutiva auktioner å fast egendom. I utlåtande den 12 oktober 1928 har länsstyrelsen förklarat sig ej hava något att erinra mot det i sådant hänseende framlagda förslaget. Någon sådan ändring har emellertid icke utfärdats.

Umeå den 23 december 1931.

Gustaf Hultman.

Länsstyrelsens i Norrbottens län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 40, § 19.

Till kungl. socialdepartementet.

Till åtlydnad av nådig remiss den 19 december 1931 i anledning av utlåtande av riksdagens revisorer rörande arvode för förrättande av exekutiva auktioner å fast egendom får länsstyrelsen härmed vördsamt anföra följande.

Vad av riksdagsrevisorerna i förevarande hänseende anförts synes för Norrbottens läns vidkommande ej giva anledning till något närmare uttalande. Länsstyrelsen får emellertid framhålla, hurusom enligt dess uppfattning det får anses tämligen klart, att även sådan jämlikt 98 § utsökningslagen särskilt förordnad förrättningsman, vilken är befattningshavare vid länsstyrelse, enligt nu gällande bestämmelser äger rätt att uppbära auktionsprovision. Länsstyrelsen vill å andra sidan gärna medgiva, att en anordning, enligt vilken statsverket uppbär all provision, därest en fastighetsauktion hålles å vederbörande landskansli, men ingen, i

händelse den exekutiva försäljningen äger rum å annat ställe, saknar sakligt berättigande och är ur flera synpunkter olämplig. I detta sammanhang tillåter sig länsstyrelsen erinra därom, att 1928 års lönekommitté i sitt den 11 juli 1931 avgivna betänkande med förslag till lönereglering för landsfogdar, lappfogdar och landsfiskaler m. m. föreslagit, bland annat, att vad av provisionen (arvodet) vid av tjänsteman hos länsstyrelse eller vid fögderiförvaltningarna förrättad exekutiv auktion ej erfordras för bestridande av resekostnads- och traktamentsersättning skall till statsverket redovisas.

Luleå i landskansliet den 7 januari 1932.

A. B. GÄRDE.

OLOF ÅKESSON.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnds

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 45, § 20.

Till Konungen.

Genom remiss den 19 december 1931 har Kungl. Maj:t anbefallt allmänna civilförvaltningens lönenämnd att avgiva utlåtande i anledning av de uttalanden, riksdagens år 1931 församlade revisorer i sin berättelse under § 20 anfört i fråga om ersättning till tillförordnade häradsskrivare. Med föranledande härav får nämnden anföra följande.

Av den utav revisorerna åberopade, av 1924 års uppbördssakkunniga verkställda utredningen rörande häradsskrivarnas sportler framgår, att dessa i det övervägande flertalet fögderier äro av den betydenhet, att även om därmed måste bestridas vissa av de med tjänstens skötande förenade utgifterna, i allt fall den behållna delen av sportlerna tillsammans med de å häradsskrivartjänsten utgående fasta löneförmånerna bereder vederbörande tjänstinnehavare en sammanlagd löneinkomst vida överstigande de löner, som inom den nyreglerade civila statsförvaltningen tillkomma befattningshavare i närmast jämförlig tjänsteställning. En följd härav blir, att de befattningshavare vid nyreglerade verk, som erhålla förordnande å ledigblivna häradsskrivartjänster — i allmänhet tjänstemän vid länsstyrelserna — därvid ofta komma i åtnjutande av en höjning i löneinkomsterna, som knappast kan anses betingad av de dem i den nya tjänsten åvilande arbetsuppgifterna. Det synes nämnden vid sådant förhållande icke oskäligt, att — i den mån så kan ske till följd av rådande förordnandesystem inom fögderiförvaltningen — ett steg tages mot en reducering av de med häradsskrivartjänsten för närvarande förenade löneförmånerna i ändamål att minska statens förvaltningsutgifter, särskilt som även häradsskrivarna vid övergång på ny lönestat torde i likhet med de befattningshavare, som redan fått sina löner reglerade, få vidkännas indragning av eller minskning i de extra inkomsterna.

Ett förverkligande av nu angivna syfte kunde givetvis tänkas ske på

det sätt, att föreskrifter utfärdades om indragning till statsverket av viss del utav de häradsskrivarna för närvarande tillfallande sportlerna. Med hänsyn till den i de olika fögderierna synnerligen varierande storleken av sportelinkomsten skulle emellertid dylika föreskrifter med nödvändighet bliva av invecklad natur och torde, huru detaljerade de än bleve, i allt fall icke kunna förhindra ojämnheter vid tillämpningen. Den enklaste och under förhandenvarande förhållanden lättast framkomliga utvägen för ernående av det ovan angivna syftet synes nämnden vara, att föreskrift utfärdas därom, att vid kungörande till ansökan av ledigbliven häradsskrivartjänst samtidigt tillkännagives, att det för den lediga tjänsten i stat eljest angivna förvaltningsbidraget icke skall utgå. Härav skulle följa, att kostnaderna för tjänstens skötande, till den del desamma hittills bestritts genom förvaltningsbidraget, hädanefter skulle komma att närmast täckas av de extra inkomsterna i tjänsten. På grund av förvaltningsbidragets gradering alltefter folkmängdens storlek i fögderiet komme genom en sådan föreskrift en tillförordnad häradsskrivare i ett större och i sportelhänseende mera givande fögderi att rättvisligen få vidkännas större minskning i sina löneinkomster än en dylik befattningshavare i ett mindre fögderi.

Vid utfärdande av bestämmelser i nu angivna riktning synes dock undantag böra stadgas för sådana fall, då den behållna sportelinkomsten icke uppgår till ett belopp motsvarande förvaltningsbidraget. Dylika fall kunna visserligen beräknas bliva ganska sparsamt förekommande, men då ändamålet med förvaltningsbidragets beviljande varit att bereda häradsskrivaren ersättning för uppkommande utgifter för tjänstens skötande, såsom lokalhyra, avlöningar till biträden m. m., skulle det uppenbarligen vara obilligt att i nu angivna fall förvägra en tillförordnad tjänstinnehavare varje bidrag till täckande av ifrågavarande utgifter. Nämnden vill därför förorda, att vederbörande befattningshavare må komma i åtnjutande av särskild avlöningsfyllnad av sådan storlek, att lönefyllnaden jämte sportelinkomsten uppgår till ett belopp motsvarande förvaltningsbidraget.

De sålunda ifrågasatta bestämmelserna synas nämnden böra tillämpas icke blott å de befattningshavare, som hädanefter erhålla förordnande å häradsskrivartjänst, utan jämväl å de befattningshavare, som redan för närvarande bestrida dylikt förordnande.

I enlighet med det anförda får lönenämnden alltså föreslå, att Kungl. Maj:t måtte, med upphävande av de i Kungl. Maj:ts cirkulär den 15 maj 1931 meddelade föreskrifterna rörande återbesättande av ledigbliven häradsskrivartjänst, meddela följande bestämmelser att tillämpas från och med den 1 juli 1932 och tillsvidare:

»Då ledighet uppstår å häradsskrivartjänst, skall länsstyrelsen kungöra befattningen till ansökan ledig och därvid tillkännagiva, att befattningen kommer att besättas allenast medelst förordnande tillsvidare, med rättighet för den till tjänstens bestridande förordnade att åtnjuta ersättning i enlighet med följande föreskrifter:

Å ledigbliven häradsskrivartjänst förordnad tjänsteman äger uppbära de med tjänsten förenade löneförmåner, med undantag dock av förvaltningsbidrag och med avdrag å lönen av ett belopp motsvarande vad ordinarie innehavare av tjänsten skulle hava att erlägga för egen pensionering.

Därest den behållna inkomsten av sportler under visst budgetår icke

uppgått till ett belopp motsvarande det för tjänsten i stat fastställda förvaltningsbidraget jämte dyrtidstillägg därå, må den förordnade efter därom hos vederbörande länsstyrelse gjord ansökan kunna för den tiden tilldelas avlöningsfyllnad till sådan storlek, att avlöningsfyllnaden jämte behållningen av sportelinkomsten till beloppet motsvarar förvaltningsbidraget jämte därå belöpande dyrtidstillägg. Ansökan om avlöningsfyllnad skall vara åtföljd av uppgift rörande omfattningen av influtna sportelinkomster och havda utgifter för tjänstens skötande under ifrågavarande budgetår.

Utgående avlöningsfyllnad avföres å det i riksstaten uppförda ordinarie förslagsanslaget till fögderiförvaltningarna.

Vad här ovan stadgats skall i tillämpliga delar gälla jämväl i fråga om tjänsteman, som före den 1 juli 1932 erhållit förordnande å häradsskrivartjänst och fortfarande bestrider dylikt förordnande.»

Av det utav nämnden här ovan framlagda förslaget till bestämmelser i ämnet framgår, att tillförordnad häradsskrivare, som anser sig böra komma i åtnjutande av avlöningstillägg, skulle hava att därom till vederbörande länsstyrelse ingiva ansökan, vilken ansökan skulle vara åtföljd av uppgift rörande såväl sportelinkomsternas som ock de för tjänsten havda utgifternas storlek. Det är uppenbart, att dylik ansökan icke kan ingivas förr än efter utgången av vederbörande budgetår. För att kunna behörigen styrka behovet av förvaltningsbidrag bör självfallet sådan tillförordnad häradsskrivare, som kan förutse sig på grund av de föreslagna bestämmelserna bliva berättigad till avlöningsfyllnad, under det löpande budgetåret föra noggranna anteckningar rörande sina extra inkomster av tjänsten ävensom rörande sina för tjänstens skötande havda kostnader.

Det säger sig självt, att de ifrågasatta föreskrifterna äro avsedda att tillämpas å samtliga befattningshavare, som erhålla förordnande å ledigblivna häradsskrivartjänster, och sålunda icke allenast å dem, som vid förordnandets meddelande innehava befattning hos länsstyrelse. I avgörandet av förevarande ärende hava deltagit undertecknad lönenämndens ordförande, ledamöterna Elliot, Almgren, Koërsner, P. Nilsson och Reinwall samt suppleanten Hesselgren. Suppleanten Hesselgren har dock icke närvarit vid detta utlåtandes justering.

Stockholm den 19 januari 1932.

Underdånigst:

ERIK STRIDSBERG.

Alfred Carlsson.

Länsstyrelsens i Stockholms län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 45, § 20.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 19 december 1931 har länsstyrelsen anbefallts avgiva utlåtande i anledning av vad riksdagens senast församlade revi-

sorer anfört rörande de tillförordnade häradsskrivarnas sportelinkomster. Till åtlydnad härav får länsstyrelsen anföra följande.

Revisorernas uttalande utmynnar i ett förslag om minskning av de tillförordnade häradsskrivarnas inkomster med belopp, motsvarande deras fastställda förvaltningsbidrag. Revisorerna åberopa därvid en uti 1924 års uppbördssakkunnigas betänkande intagen statistisk utredning för åren 1923—1925 angående häradsskrivarnas sportelinkomster och omkostnader. Enligt densamma ha sportelinkomsterna med ett undantag förslagit till täckande av de med tjänsten förenade utgifterna och förvaltningsbidraget således icke behövt tagas i anspråk härför. Såsom inkomst av tjänsten upptaga de uppbördssakkunniga även taxeringsarvoden, vilka anses ägnade att utfylla möjligen uppkommande underskott i häradsskrivarnas förvaltning. Det kan enligt länsstyrelsens mening icke vara riktigt att räkna med taxeringsarvoden såsom en sportelinkomst. Det måste nämligen, såsom länsstyrelsen ofta haft tillfälle att framhålla, ihågkommas, att sådana arvoden äro ersättning för ett betungande övertidsarbete och för övrigt icke få betraktas såsom nettoinkomster. Berörda statistik torde emellertid även med bortseende från taxeringsersättningar icke på ett fullt tillförlitligt sätt avspegla de nuvarande förhållandena. Provisioner å debitering av försäkringsavgifter och vägskatt ha under de senare åren starkt nedgått, sedan försäkringsbolagen och väghållningsdistrikten alltmer övergått till privat och kommunal uppbörd. Häradsskrivarnas utgifter för tjänsten ha även stegrats avsevärt sedan år 1925. Expeditionsarbetet har svällt ut på grund av ökat antal remisser i mantals-, fattigvårds- med flera mål. Härtill kommer den beslutade uppdelningen av kronouppbörden, som beräknats åsamka häradsskrivare i ett medelstort fögderi ökade kostnader till ett belopp av lägst 1,000 kronor per år. Det förtjänar i detta sammanhang erinras om den uppfattning i frågan om häradsskrivarnas förvaltningsbidrag, som vederbörande departementschef gav uttryck åt vid föredragningen i statsrådet av förslaget om kronouppbördens delning. Denne yttrade i anledning av de beräknade merkostnaderna för häradsskrivarna följande: »Tillräcklig anledning att föreslå höjning av häradsskrivarnas förvaltningsbidrag eller av nu utgående debetsedellösen anser jag icke föreligga.» Länsstyrelsen håller fördenskull före, att det av de uppbördssakkunniga sammanbragta materialet för åren 1923—1925 icke utgör en så tillförlitlig grund, att den av revisorerna föreslagna beskärningen av häradsskrivarnas inkomster kan byggas enbart därpå. Det torde härför bland annat erfordras en utredning om de nuvarande och efter kronouppbördens delning inträdande förhållandena.

Det föreslagna förfarandet, att staten skulle efter häradsskrivares ansökan lämna ersättning för det belopp, varmed häradsskrivares utgifter i tjänsten överstiger extrainkomsterna i tjänsten, finner länsstyrelsen vara ägnat att väcka betänkligheter. Häradsskrivarnas intresse för en ändamålsenlig och ekonomisk förvaltning torde därigenom försvagas. Införandet av en sådan princip skulle kunna äventyra den relativa billighet ur statlig synpunkt, som trots allt utmärker fögderiförvaltningen i jämförelse med andra förvaltningsgrenar.

Såsom en allmän motivering för sitt förslag framhålla revisorerna, att de tillförordnade häradsskrivarnas löneställning måste anses såsom alldeles särskilt gynnsam i betraktande av en förestående indragning av häradsskrivartjänsterna i samband med uppbördsfrågans lösning. Revisorerna synas utgå från att denna fråga i dess helhet skall lösas enligt

1924 års uppbördssakkunnigas förslag med häradsskrivarnas förflyttning till centrala uppbördsmyndigheter och placering i 22:a lönegraden. Med hänsyn till de många meningsbrytningarna på detta område samt till att statsmakterna redan beträtt de partiella reformernas väg, förefaller det dock ovisst huru den framtida uppbördsorganisationen kommer att gestalta sig. De tillförordnade häradsskrivarna böra enligt länsstyrelsens mening icke jämställas med inom den centrala förvaltningen förekommande vikarier på längre tid. Vikariaten å häradsskrivartjänster, vilka snart kunna räknas icke i år utan i tiotal år, böra i lönehänseende rimligen regleras utan större avvikelser från de för den uppehållna tjänsten gällande villkoren. Man får icke heller förbise, att dessa befattningshavare varken åtnjuta ålderstillägg eller pension.

Revisorerna ha även erinrat om de i statsrådsprotokollet för den 14 juni 1928 angivna villkoren för medgivande av högre vikariatsersättning (så kallad full lön) åt befattningshavare med reglerad lön och fäst uppmärksamheten på att däri undantagits befattningar i verk, vars framtida organisation inom jämförelsevis kort tid kan förväntas komma att underställas Kungl. Maj:ts och riksdagens prövning, samt befattningar, som vid granskning av vederbörande verks organisation eller eljest sannolikt komma att nedflyttas i lönehänseende eller indragas. Länsstyrelsen kan med hänsyn till uppbördsfrågans nuvarande läge knappast finna dessa bestämmelser passa in på de tillförordnade häradsskrivarna.

I anslutning till det anförda finner sig länsstyrelsen för närvarande icke kunna biträda ett förslag om borttagande av de tillförordnade häradsskrivarnas förvaltningsbidrag. Länsstyrelsen håller för sin del före, att den grundtanke, som revisorerna torde hava utgått ifrån, skulle i viss mån kunna förverkligas på annan och efter länsstyrelsens förmenande lämpligare väg. Såsom länsstyrelsen anfört i sitt den 27 mars 1930 avgivna utlåtande i anledning av 1924 års uppbördssakkunnigas betänkande torde en viss begränsning av sportlerna i de större fögderierna vara önskvärd efter avvägning med hänsyn till den verkliga arbetsbördan. En sådan begränsning kan företagas redan nu. Den borde dock lämpligen ske i samband med ett slutgiltigt bestämmande av häradsskrivarnas arbetsuppgifter. Länsstyrelsen hyser nämligen för sin del den förhoppningen, att i samband med de ytterligare reformer av uppbördsväsendet, som ställts i utsikt uti propositionen rörande kronouppbördens uppdelning, en allsidig prövning av uppbördsfrågan med det snaraste skall äga rum. Endast vid en definitiv lösning av denna fråga torde de av revisorerna framhållna synpunkterna på rätt sätt kunna vinna beaktande.

Stockholm å landskontoret den 8 januari 1932.

Underdånigst:

NILS EDÉN.

J. G. LÖWGREN.

Länsstyrelsens i Uppsala län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I. sid. 45, § 20.

Till Konungen.

Genom nådig resolution den 19 december 1931 har Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande fått sig anbefallt att avgiva utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer anfört under § 20 i granskningsberättelsen för budgetåret 1930/1931; och får i anledning härav Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande i underdånighet anföra följande.

Frågan om ny lönereglering för häradsskrivarna, vilken var föremål för behandling inom 1902 års lönereglerings kommitté under de senaste åren av dess verksamhet utan att föranleda förslag från kommittén, har därefter fått anstå i avbidan på det slutliga ställningstagandet till 1924 års uppbördssakkunnigas förslag till omläggning av skatteuppbörden. Enligt statsrådsprotokollet vid anmälan av förslaget till propositionen nr 186 till 1931 års riksdag har chefen för finansdepartementet för avsikt att underkasta frågan om skatteuppbördens omgestaltning ytterligare beredning, och det är därför sannolikt, att det kommer att dröja ännu några år, innan slutlig ställning tages till uppbördssakkunnigas förslag om häradsskrivaretjänsternas indragning i samband med inrättande av nya uppbördsavdelningar hos länsstyrelserna. Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande finner det synnerligen önskvärt, att den bebådade fortsatta beredningen av uppbördssakkunnigas förslag igångsättes och slutföres så fort omständigheterna det medgiva. Olägenheterna av gällande uppbördssystem, enligt vilket skatterna uppbäras långt efter beskattningsunderlagets tillgodonjutande, göra sig särskilt märkbara under depressionstider sådana som den nuvarande med allt mera stegrad arbetslöshet, och det synes Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande vara av vikt, att skatteuppbörden utan längre dröjsmål göres effektiv. Starka skäl synas tala för att såsom ett led i en dylik reform de nuvarande häradsskrivaretjänsterna ombildas till befattningar hos länsstyrelserna, varigenom fördelar jämväl för taxeringsarbetet kunna förväntas. I samband därmed låter sig den besvärliga frågan om beredande av statsanställning åt häradsskrivarnas biträden lättare ordna än om häradsskrivarna såsom hittills få på ett slags ackord ombesörja det på dem ankommande arbetet.

Skulle emellertid frågan om skatteuppbördens omläggning ställas på framtiden, bör enligt Eders Kungl. Maj:ts befallningshavandes uppfattning en definitiv lönereglering för häradsskrivarna snarast möjligt genomföras. Den nu gällande ordningen är nämligen föga tillfredsställande. Uppbördsprovisionerna äro ojämnt avvägda och bereda i somliga fögderier häradsskrivarna mer en skälig ersättning. Skulle såsom icke är osannolikt, landstingens utdebiteringsbehov ökas, följer härav med nuvarande grunder för uppbördsprovisionens beräknande, att provisionen till häradsskrivarna skulle stegras, utan att debiteringsarbetet i motsvarande mån ökas. De rikliga inkomsterna genom provisionerna hava stundom åberopats såsom skäl för att undanhålla häradsskrivarna ersättning för göromål av statlig natur eller att minska därför utgående gottgörelse, varav erhålles det intrycket, att statsmakterna låta landsting med flera korporationer bekosta arbete av statlig natur. En sådan anordning är uppen-

barligen föga lämplig. Å andra sidan är den till häradsskrivare med nuvarande löneregler ing utgående pensionen alltför låg. Otillfredsställande är även, att de tillförordnade häradsskrivarna icke äro tillförsäkrade pension. Deras lösa ställning bör utan längre dröjsmål göras säkrare, ty olägenheterna av det nuvarande provisoriet ökas, ju längre det tillåtes fortsätta.

En partiell reform av det slag, revisorerna ifrågasätta, synes Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande föga tilltalande. De tillförordnade häradsskrivarna kunna icke undgå att hålla biträden i samma utsträckning som de ordinarie, och ovissheten om huru länge de kunna räkna med sportelinkomsterna medför, att de måste vara försiktiga med kapitalutlägg för arbetsbesparande skriv- och räknemaskiner, för lokalanskaffning med mera. Anställningsformen medför för dem större ekonomisk risk än för de ordinarie. Saknaden av rätt till pension på grund av häradsskrivartjänsten för egen och de efterlevandes räkning vållar dessutom, att de måste, om de vilja skapa trygghet för kommande dagar, göra större avsättningar för pensionsändamål än de ordinarie. Det synes därför mindre lämpligt att påbörja beskärningen av provisionerna hos de häradsskrivare, som hava den svagaste ställningen. Anses häradsskrivarnas inkomster genom provisioner vara för höga, böra provisionerna minskas över lag. Att åvägabringa inkomstminskning genom att under åberopande av provisionerna nedsätta det av statsmedel utgående förvaltningsbidraget är, på sätt nyss anförts, mindre tilltalande.

Med anledning av revisorernas åberopande av uppbördssakkunnigas beräkningar av häradsskrivarnas extra inkomster i tjänsten får Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande framhålla, att stor försiktighet bör iakttagas vid dragande av slutsatser ur de anförda siffrorna. De meddelade uppgifterna hänföra sig till år, som ligga långt tillbaka i tiden, och sedan dess hava åtskilliga förändringar inträffat. Flera försäkringsbolag hava, sedan uppgifterna lämnats, övergått till att själva förrätta uppbörd av försäkringsavgifter över postgiro, varigenom häradsskrivarnas provisioner å dylika medel bortfallit. Det lärer ock hava förekommit, att provision å vägskatt upphört till följd av att väghållningsdistrikt beslutat uppbära vägskatt i annan ordning än i samband med kronouppbörden. Därjämte hava ökade göromål tillkommit, såsom genom kronouppbördens delning på två terminer, utan att någon ersättning härför tillerkänts häradsskrivarna. Det måste även anses opåkallat att i detta sammanhang såsom extra inkomst i tjänsten behandla taxeringsarvode. Taxeringsuppdrag bör lika litet för häradsskrivare som för andra tjänstemän räknas såsom hörande till tjänsten. Skulle mottagande av taxeringsuppdrag kunna medföra indragning av förvaltningsbidraget, måste därav uppkomma ökad obenägenhet att åtaga sig sådant uppdrag, och de redan nu avsevärda svårigheterna att erhålla lämpliga personer för dessa viktiga uppdrag ökas. En sådan utveckling är icke till det allmännas fördel.

Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande får därför avstyrka revisorernas ifrågavarande förslag.

Uppsala slott i landskontoret den 7 januari 1932.

Underdånigst:

S. LINNÉR.

ADOLF LUNDEVALL.

Länsstyrelsens i Södermanlands län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 45, § 20.

Till kungl. socialdepartementet.

Genom Eder remissresolution den 19 december 1931 anbefalld avgiva utlåtande över riksdagens revisorers yttrande rörande ersättning till tillförordnade häradsskrivare får Konungens befallningshavande anföra följande.

De tillförordnade häradsskrivarnas avlöningsförmåner äro så höga, jämfört med den avlöning som tillkommer andra tjänstemän med motsvarande kvalifikationer och arbetsuppgifter, att en viss lönereduktion synes vara motiverad.

Revisorerna, som utgått från medeltalet av häradsskrivarnas inkomster, hava närmast tänkt sig, att de tillförordnade häradsskrivarnas avlöningar skulle minskas med ett belopp, motsvarande det för vederbörande tjänst bestämda förvaltningsbidraget.

Då de tillförordnade häradsskrivarnas inkomster äro synnerligen växlande i olika fögderier och en lönereduktion näppeligen bör baseras på medeltalet av kårens inkomster, finner Konungens befallningshavande denna utväg icke lämplig. En eventuell lönereduktion synes böra göras beroende av inkomsternas storlek i konkreta fall.

Nyköping i landskontoret den 8 januari 1932.

G. SEDERHOLM.

ELIAS BRANDEL.

Länsstyrelsens i Östergötlands län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 45, § 20.

Till Konungen.

Genom nådig remissresolution den 19 december 1931 anmodad avgiva utlåtande över 1931 års riksdags revisorers i deras protokoll under § 20 gjorda uttalande i fråga om reglering av tillförordnade häradsskrivares sportelinkomster får länsstyrelsen i underdånighet anföra följande.

Det torde vara ovedersägligt, att häradsskrivarna även efter den partiella provisionsreglering, som ägde rum år 1922, alltjämt åtnjuta ganska rundligt tillmätta löneinkomster och därigenom intaga en förmånlig ställning i förhållande till flertalet övriga tjänstemannagrupper inom den civila statsförvaltningen. Emot revisorernas beräkning av inkomsterna synes huvudsakligen vara att erinra, att ersättning för taxeringsuppdrag icke utgör en förmån, som tillkommer en häradsskrivare i och genom hans tjänst, och hade därför denna förmån väl knappast bort likställas med

tjänsteintäkter. Dessa torde emellertid, även om taxeringsarvodena frånräknas, i stort sett vara så betydande i förhållande till häradsskrivarens utbildning och arten av hans arbete, att frågan om en skälig reducering av desamma i en eller annan form synes böra upptagas till prövning. Det förslag, revisorerna härutinnan framkastat, är utan tvivel beaktansvärt. Då emellertid, såsom revisorerna antyda, jämväl andra utvägar för åstadkommande av en reglering av häradsskrivarnas sportelinkomster stå till buds, vartill kommer, att det nu är svårt att bedöma, i vad mån häradsskrivarnas debiteringsarbete kommer att ökas genom den beslutade delningen av kronouppbörden på två terminer, synes frågan lämpligen böra bliva föremål för särskild utredning.

Linköpings slott i landskontoret den 7 januari 1932.

Underdånigst:

KARL TISELIUS.

E. STÅRCK.

Länsstyrelsens i Jönköpings län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 45, § 20.

Till kungl. socialdepartementet.

Genom remiss av den 19 sistlidne december har länsstyrelsen anbefallts avgiva utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer under § 20 i sin under år 1931 avgivna berättelse anfört rörande reglering av tillförordnade häradsskrivares sportelinkomster. I anledning härav får länsstyrelsen anföra följande.

Den utredning angående häradsskrivarnas sportelinkomster, som riksdagens revisorer i sin framställning åberopa, hänför sig till förhållandena under åren 1923—1925. Sedan nämnda tid hava häradsskrivarnas sportelinkomster i vissa fall reducerats, medan deras arbetsuppgifter och därmed deras expenser ökats. Härtill kommer, att med sportelinkomster jämställts arvoden för taxeringsuppdrag, vilket icke synes böra ske i detta sammanhang. Dels är det nämligen icke någon undantagslös regel, att häradsskrivare innehava dylika uppdrag, — av detta läns fem häradsskrivare hava endast två under år 1931 innehaft sådana, — dels äga dessa uppdrag icke något direkt samband med tjänsten. Ehuru nämnda utredning sålunda icke utan vidare kan läggas till grund för en beräkning av häradsskrivarnas nettoinkomster av sportler, och länsstyrelsen på grund av den korta tid, som därtill stått till buds, icke varit i tillfälle verkställa någon närmare undersökning, i vad länet angår, rörande hithörande förhållanden, så är dock länsstyrelsen av den uppfattningen, att häradsskrivarnas löneförmåner i allmänhet ställa sig avsevärt högre än med dem jämställda befattningshavares. På grund härav torde en utjämning i förevarande hänseende böra ske.

Därvid ligger närmast till hands att genom en direkt reglering av de för olika arbeten utgående sportelinkomsterna bringa dessa i bättre överensstämmelse med av arbetenas utförande föranledda kostnader för häradsskrivarna. Ett sådant förfaringssätt har även det företrädet, att reducering av inkomsterna skulle komma att lika drabba ordinarie häradsskrivare och häradsskrivare tillsatta på förordnande. De häradsskrivarna tillkommande provisionsinkomsterna utgöras av dels från statsverket utgående ersättningar för upprättande eller avskrift av vissa längder och förteckningar, dels av expeditionslösen, debetsedellösen samt uppbörds- och debiteringsprovisioner, som erläggas av korporationer och enskilda. Med hänsyn till vad ovan anförts rörande häradsskrivarnas gynnsamma löneställning torde en reducering av dessa provisioner böra ske. Detta förutsätter dock en ingående undersökning rörande brutto- och nettoinkomsten av varje till provision berättigande arbete. Länsstyrelsen anser sig dock böra framhålla, att en reducering av sistnämnda grupp av sportler icke rimligen bör medföra åsyftad besparing för statsverket, då den synes rättvisligen böra komma dem till godo, som hava att gälda dessa.

I avvaktan på slutförandet av förenämnda utredning synes länsstyrelsen den av riksdagens revisorer föreslagna formen för reducering av t. f. häradskrivarnas sportelinkomster, så som denna närmare av revisorerna utformats, vara den enda, som för närvarande kan ifrågakomma.

Jönköping i landskontoret den 7 januari 1932.

CARL MALMROTH.

Johan Wallinder.

Länsstyrelsens i Kronobergs län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 45, § 20.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 19 nästlidne december har länsstyrelsen anbefallts att inkomma med utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer år 1931 i remissen bilagd handling anfört i fråga om reglering av tillförordnade häradsskrivares sportelinkomster.

Med anledning härav får länsstyrelsen i underdånighet anföra följande.

Häradsskrivaretjänsterna uppehållas, såsom i handlingen omförmäles, redan till avsevärt antal på förordnanden och dessas antal ökas hastigt. Innehavarna av dessa förordnanden äro redan nu i förhållande till de ordinarie häradsskrivarna ställda i en i flera avseenden ogynnsam ställning. De komma icke i åtnjutande av ålderstillägg, de sakna tryggheten av pension för sig och efterlevande i egenskap av häradsskrivare och framförallt måste det osäkerhetsmoment, som vidlåder deras ställning, för dem framstå såsom en stor olägenhet.

Att under sådana förhållanden, på sätt här ifrågasättes, ytterligare

försämra deras ställning i förhållande till de ordinarie häradsskrivarna synes länsstyrelsen icke rättvist och billigt.

Länsstyrelsen anser sig förty icke kunna biträda riksdagens revisorers här framkomna förslag.

Länsstyrelsen har härmed tydligtvis icke gjort något uttalande i frågan, huruvida en revision av häradsskrivarnas löneförmåner i övrigt kan vara påkallad.

Växjö i landskontoret den 7 januari 1932.

Underdånigst:

På länsstyrelsens vägnar:

WILHELM LANGE. G. FJELLMAN.

Länsstyrelsens i Kalmar län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 45, § 20.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 19 december 1931 anbefalld att avgiva utlåtande över riksdagens revisorers förslag i fråga om reducering av tillförordnade häradsskrivares avlöningsförmåner, får länsstyrelsen förklara sig icke hava något att erinra mot förslaget.

Kalmar i landskontoret den 31 december 1931.

Underdånigst:

JOHN FALK.

ALBERT LILJA.

Länsstyrelsens i Gotlands län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 45, § 20.

Till Konungen.

Enligt nådig remiss den 19 december 1931 har Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande anbefallts att avgiva underdånigt utlåtande med anledning av vad riksdagens revisorer anfört i 20 § av sin avgivna berättelse i fråga om ersättning till t. f. häradsskrivare.

Revisorerna hava efter lämnande av utförlig redogörelse för de inkomster i tjänsten, som tillkomme de tillförordnade häradsskrivarna, framhållit, att det låge i sakens natur att häradsskrivarna vid en bli-

vande löneregleringen komme att få vidkännas en indragning av sportelinkomsterna och att det därför torde kunna ifrågasättas, huruvida icke skäl förelåge att redan nu en reducering av sportelinkomsterna komme till stånd i fögderier, där häradsskrivaretjänsterna vore vakanta. Utan att framkomma med definitivt förslag hava revisorerna framhållit, att dylik reducering exempelvis kunde ske på det sätt, att vederbörandes inkomster av tjänsten minskades med ett belopp, som motsvarade det i staten fastställda förvaltningsbidraget.

Den redogörelse för inkomsterna i tjänsten, som lämnats av revisorerna, framvisar för flertalet häradsskrivaretjänster i riket betydande inkomster utöver den fasta lönen. Emellertid grundar sig redogörelsen i huvudsak på uppgifter, som avse åren 1923—1925; och vid inkomstberäkningen har viss hänsyn tagits jämväl till inkomster, som icke egentligen kunna anses hava tillkommit vederbörande i tjänsten, såsom taxeringsuppdrag och tillhandahållande i rent privat väg av utdrag ur vissa längder m. m. åt bolag och andra samfälligheter.

Eders Kungl. Maj:ts befallningshavandes uppmärksamhet har fästs på vissa omständigheter, som under nu förhandenvarande och för framtiden beräkneliga förhållanden skulle lända till icke oväsentliga jämkningar i beräkningarna av det ekonomiska utfallet av tjänsterna. Så lära provisionerna å försäkringsavgifter under senare år hava väsentligt nedgått, sedan försäkringsbolagen börjat i större utsträckning övergå till privat debitering. Ersättning för röstlängderna har sänkts. Debiteringen av egnahemslåneavgifterna har å ett flertal ställen, bland annat här i länet, övertagits av hushållningssällskapen direkt, varigenom debetsedelslösen härför bortfaller. Vägskatten har likaledes redan på en del håll övergått till att debiteras genom vederbörande väghållningsdistrikts eller kommuners försorg och icke å kronodebetsedel. Å andra sidan är att vänta en väsentlig ökning i häradsskrivarnas arbete utan motsvarande ökning i ersättningen, nämligen genom den år 1931 beslutade delningen av kronouppbörden, varigenom såväl förandet av uppbördsböckerna som utskrivandet av debetsedlar, kontroll o. d. bliver mycket besvärligare och mera invecklat.

Den av revisorerna föreslagna indragningen av förvaltningsbidragen för de tillförordnade häradsskrivarna komme å andra sidan icke att ur statsfinansiell synpunkt spela någon alltför avsevärd roll. Härtill kommer, att det på det hela taget förefaller mindre lämpligt att genom en partiell omreglering av en detalj av avlöningsväsendet föregripa den slutliga reglering av häradsskrivaretjänsterna eller debiterings- och uppbördsväsendet överhuvudtaget, vars snara genomförande är av synnerlig betydelse icke minst för undvikande av de allt större olägenheter i tjänstgörings- och befordringsförhållanden, som en vidare utsträckt förlängning av det nuvarande provisoriet naturligtvis drager med sig.

På anförda grunder anser sig Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande icke kunna tillstyrka revisorernas ifrågavarande förslag.

Visby i landskontoret den 8 januari 1932.

Underdånigst:

A. E. RODHE.

THURE HOLMQVIST.

Länsstyrelsens i Blekinge län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 45, § 20.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 19 sistlidne december anmodad avgiva utlåtande över riksdagens 1931 års revisorers framställning om indragning av förvaltningsbidraget till tillförordnade häradsskrivare får länsstyrelsen i underdånighet anföra följande.

Det kan nog vara sant, att häradsskrivarna ofta av sina tjänster kunna skaffa sig inkomster, som måste anses rätt så höga i förhållande till kompetensvillkoren för tjänstens erhållande, men lika säkert är, att, om deras arbete skulle i sin helhet utföras av statsanställda tjänstemän, inkomsterna ingalunda räckte till för häradsskrivarearbetenas utförande. Häradsskrivarna äro ett slags entreprenörer för sina arbeten och kunna därav betinga sig viss vinst. En beskärning av deras inkomster ägde rum år 1922 och kunde kanske ske ytterligare, men att beskärningen endast skulle drabba de tillförordnade, såsom revisorerna föreslagit, måste anses högst obilligt, då dessa genom den oskäligt länge utdragna organisationsfrågan oförskylt befinna sig i en synnerligen ogynnsam ställning i förhållande till sina ordinarie kolleger och därför snarare borde hava bättre betalt än dessa och ej tvärtom.

Som emellertid debiteringen av kronoutskylderna enligt 1931 års riksdags beslut kommer att betydligt försvåras och fördyras genom uppbördens fördelning på två terminer samt ingen särskild ersättning härför till häradsskrivarna varit ifrågasatt att utgå, torde, innan utredning om denna merkostnad hunnit anskaffas, ingen beskärning av häradsskrivarnas nuvarande inkomster böra äga rum.

Från t. f. häradsskrivaren Alfred Linderson infordrat yttrande i ärendet bifogas.

Karlskrona i landskontoret den 7 januari 1932.

Underdånigst:

SVEN HAGSTRÖMER.

ERIK WESTERLUND.

Häradsskrivarens i Karlskrona fögderi

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 45, § 20.

Till Kungl. Maj:ts befallningshavande i Blekinge län.

Sedan Kungl. Maj:ts befallningshavande genom remissresolution den 24 december 1931 anmodat undertecknad inkomma med yttrande över av riksdagens revisorer väckt förslag till reglering av tillförordnade häradsskrivares sportelinkomster, får jag härmed vördsamt anföra följande.

Såsom framgår av tabellen över häradsskrivarnas sportelinkomster äro

dessa inkomster synnerligen varierande. Om beskärning företages med för varje fögderi fixerat belopp, torde fara föreligga, att de svagast avlönade få för stor reducering. Dessutom synes det mig fullkomligt orimligt, att staten skulle bereda sig förtjänst på en eventuell inkomstminskning. Mera skäligt synes mig vara, att landsting och väghållningsdistrikt gynnas genom en lämplig toppbeskärning av debiteringsprovisionerna. Om provisionerna för debitering av landstingsmedel och vägskatt bibehöllos vid nuvarande grundbelopp nämligen 1,200 kronor för första 100,000 kronor debiterat belopp, och provisionerna å däröver debiterade belopp nedbringades något, skulle inkomstminskningen säkerligen drabba de bärkraftigaste häradsskrivarna och utgiftsminskningen komma sekundärkommunerna tillgodo. Deras bidrag till häradsskrivarnas avlöning är för närvarande icke proportionellt mot statens utgifter för debiteringen.

En författningsändring för uppnående av lämplig inkomstminskning torde icke vara svårare att åstadkomma nu än år 1922, då debiteringsprovisionerna bland annat beskuros. Men kan det vara rätt att verkställa någon minskning just nu? Jag vågar besvara frågan med nej. Sedan riksdagens revisorer avgivit sitt här ifrågavarande förslag, har kungl. kungörelsen om ändring av vissa delar av uppbördsreglementet utkommit. Enligt nämnda kungörelse skall från och med år 1932 kronouppbörden fördelas på två terminer. Det merarbete, som denna nyhet kommer att medföra, kan icke nu beräknas. Men en enda blick på formulären till uppbördsbok och debetsedel klargör, att arbetsökningen blir betydande. Därför synes mig riktigast att avvakta åtminstone första årens kronouppbörd enligt den nya metoden, innan ändring företages. Det skulle icke förvåna, om uppdelningen av kronouppbörden ökade häradsskrivarnas omkostnader med ungefär de belopp, som riksdagens revisorer ifrågasatt till indragning.

Enär skäl torde kunna förebringas för beskäring av de högsta inkomsterna inom häradsskrivarkåren, men å andra sidan arbetsökningen genom kronouppbördens uppdelning kommer att medföra utgiftsökning, får jag vördsamt uttala det önskemålet, att frågan om en eventuell beskäring av våra inkomster måtte få anstå helst två år samt att, om statsmakterna skulle anse nedsättning skälig, den icke måtte företagas enligt riksdagens revisorers förslag, utan på sätt jag ovan antytt.

Karlskrona i häradsskrivarekontoret den 30 december 1931.

E. f.
Alfred Linderson.

Länsstyrelsens i Kristianstads län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 45, § 20.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 19 december 1931 har länstyrelsen anbefallts att avgiva utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer anfört beträffande reducering av sportelinkomsterna för häradsskrivarna i de

fögderier, där häradsskrivaretjänsterna uppehölles på förordnande, och får länsstyrelsen i sådant avseende i underdånighet anföra följande.

Revisorerna hava anfört, att häradsskrivarnas extra inkomster i tjänsten vore liksom deras förvaltningsbidrag avsedda till bestridande av utgifter för tjänstebiträden, tjänsteresor och tjänstelokal samt expenser i övrigt, att enligt uppgift i 1924 års uppbördssakkunnigas betänkande de extra inkomsterna i tjänsten, med undantag beträffande endast ett fögderi, förslagit till täckande av utgifter för tjänsten, vadan förvaltningsbidraget alltså endast i ett fall måst tagas i anspråk för dylika utgifter, samt att med hänsyn till nämnda förhållanden en reducering av sportelinkomsterna för tillförordnade häradsskrivare exempelvis kunde ske på det sätt, att deras inkomster av tjänsten minskades med ett belopp, som motsvarade det i staten fastställda förvaltningsbidraget.

I fråga om beräkningen av häradsskrivarnas extra inkomster i tjänsten torde kunna ifrågasättas, huruvida arvode för taxeringsuppdrag härvid bör medräknas som tjänsteinkomst, då dylika uppdrag ej äro hänförliga till tjänsteuppdrag och alla häradsskrivare ej heller innehava taxeringsuppdrag.

Beträffande beräknade utgifter i tjänsten torde även böra uppmärksammas, att den år 1931 beslutade uppdelning av kronouppbörden med all sanolikhet kommer att för häradsskrivarna medföra ökade kostnader för tjänsten.

Oavsett de beräkningar av häradsskrivarnas inkomster och utgifter i tjänsten, från vilka revisorerna utgått, vill emellertid länsstyrelsen såsom sin mening uttala, att det synes länsstyrelsen icke vara med billighet och rättvisa överensstämmande att för en viss grupp av häradsskrivare, nämligen för dem, vilka uppehålla häradsskrivaretjänst på förordnande, verkställa reducering av sportelinkomsterna och därmed försätta dem i en i avlöningshänseende sämre ställning än de ordinarie häradsskrivarna, vilka senare beträffande inkomster och utgifter i tjänsten stå i samma ställning som de tillförordnade men därjämte åtnjuta förmånerna av ålderstillägg och rätt till pension.

Länsstyrelsen anser fördenskull för sin del, att riksdagens revisorers förslag om reducering av sportelinkomsterna för de tillförordnade häradsskrivarna icke bör för närvarande föranleda till någon vidare åtgärd utan att frågan härom bör anstå, till dess en allmän reglering av häradsskrivarnas avlöningsförhållanden kan komma att genomföras.

Kristianstad i landskontoret den 7 januari 1932.

Underdånigst:

JOH. NILSSON.

IVAN. FR. REGNER.

Länsstyrelsens i Malmöhus län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 45, § 20.

Till Konungen.

Jämlikt nådig remiss den 19 december 1931 har länsstyrelsen att avgiva underdånigt utlåtande över ett av riksdagens revisorer gjort uttalande i fråga om reglering av tillförordnade häradsskrivares sportelinkomster; och får länsstyrelsen med anledning härav i underdånighet anföra följande.

Arbetet i en häradsskrivaretjänst är på grund av sin art närmast att betrakta såsom ett entreprenadarbete. En häradsskrivare kan nämligen omöjligen medhinna att själv utföra det massarbete, som tjänsten kräver, utan måste hos sig hava anställd personal, som han med sina inkomster själv får avlöna. Det är ju klart, att förhållandena kunna vara mycket varierande ifrån det fall, där häradsskrivaren i största utsträckning själv deltager i det enkla sifferarbetet och nöjer sig med minsta möjliga och därtill lågt avlönade personal intill det fall där häradsskrivaren kanske helt avhåller sig från mekaniskt arbete men har en stor välavlönad personal till sitt förfogande. Med dessa förutsättningar måste det givetvis vara en vansklig sak att fastställa enhetliga normer för häradsskrivarnas avlöning.

Från Sveriges häradsskrivareförening har vidare framhållits, att den år 1931 beslutade delningen av kronouppbörden komme att medföra avsevärt ökat arbete och således också ökade utgifter för häradsskrivarna.

Enär under för handenvarande förhållanden den av revisorerna ifrågasatta beskärningen av inkomsterna kan antagas komma att verka ganska ojämt, kan ju tvekan råda, huruvida en tillfällig reglering bör vidtagas eller huruvida det icke vore mera lämpligt att snarast möjligt och utan avvaktan på eventuella reformer av uppbördsväsendet en allsidig utredning verkställdes med syfte att åstadkomma en mera genomgripande omläggning av sättet för häradsskrivarnas avlöning.

Vad slutligen särskilt angår detta län får länsstyrelsen vitsorda, att de med ifrågavarande tjänster förenade inkomsterna genomgående äro så betydande, att fullt fog finnes för att en reducering av desamma i en eller annan form äger rum.

Malmö i landskontoret den 5 januari 1932.

Underdånigst:

På länsstyrelsens vägnar:

A. ADLER. OSCAR RUD-OLSON.

Länsstyrelsens i Hallands länsyttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 45, § 20.

Till Konungen.

Sedan genom remiss den 19 nästlidne december länsstyrelsen anmodats att avgiva utlåtande i anledning av vad riksdagens senast samlade revisorer anfört under § 20 i sin berättelse rörande reglering av de tillsvidare förordnade häradsskrivares sportelinkomster, får länsstyrelsen med anledning härav anföra.

Av revisorernas med ledning av uti 1924 års uppbördssakkunnigas utlåtande den 30 juni 1929 verkställd utredning rörande häradsskrivarnas medelinkomster av såväl direkta löneförmåner som sportelinkomster i tjänsten framgår att häradsskrivarna måste anses ganska gynnsamt ställda i avlöningshänseende i jämförelse med statens övriga befattningshavare.

Då häradsskrivarna enligt för dem nu gällande lönereglering äro skyldiga att underkasta sig upphörande av eller minskning i extrainkomster, som kunna åtfölja tjänsten eller utgå för bestyr i sammanhang därmed, torde vid en blivande omorganisation av fögderiförvaltningen deras sportler komma att indragas och flertalet häradsskrivare därigenom få vidkännas minskning i sammanlagda tjänsteinkomster.

Länsstyrelsen anser därför skäl föreligga, att redan nu reducering vidtages beträffande de tillsvidare förordnade häradsskrivarnas sportelinkomster och biträder alltså statsrevisorernas förslag, att förvaltningsbidrag, som är avsett för täckande av utgifter för tjänsten, icke längre skall utgå till tillsvidare förordnade häradsskrivare, enär den verkställda utredningen utvisar, att sportelinkomsterna mer än väl förslå till täckande av dessa utgifter, så att förvaltningsbidraget ej behöver användas till sagda ändamål utan numera blivit en ren nettoinkomst för befattningshavarna.

Halmstads slott i landskontoret den 8 januari 1932.

Underdånigst:

AXEL MÖRNER.

BIRGER KARLBERG.

Länsstyrelsens i Göteborgs och Bohus länyttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 45, § 20.

Till kungl. socialdepartementet.

På grund av föreskrift i nådig remiss den 19 december 1931 får Kungl. Maj:ts befallningshavande härmed avgiva utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer under § 20 i sin berättelse till 1932 års riksdag anfört beträffande ersättning till tillförordnade häradsskrivare.

Det skall icke förnekas, att häradsskrivarna i allmänhet, såväl ordinarie som tillförordnade, äro synnerligen väl avlönade, så att i större fögderier den sammanlagda avlöningen överstiger till och med högre statstjänstemäns och chefers avlöning. En reglering av de tillförordnade häradsskrivarnas sportelinkomster åtminstone i större fögderier skulle därför i och för sig icke vara ägnad att väcka större betänkligheter.

Det vill emellertid synas, som om skillnad i förevarande fall knappast rättvisligen kan göras mellan ordinarie och tillförordnade häradsskrivare. Att häradsskrivaretjänsterna efter den 30 november 1923 tillsättas endast på förordnande har ju berott på den svävande frågan om dessa tjänsters indragning vid en omorganisation av skatteuppbördsväsendet. Därest detta förhållande ej förelegat hade antagligen i de flesta fall de nu förordnade suttit såsom ordinarie på de av dem innehavda tjänsterna. Denna fråga har även förhindrat, att det nya avlöningssystemet för civila statstjänstemän kommit att utsträckas till denna grupp av landsstatstjänstemän.

Det torde böra uppmärksammas, att riksdagsrevisorerna i sina kalkyler inräknat inkomsterna av en del uppdrag utom tjänsten.

Härjämte får Kungl. Maj:ts befallningshavande fästa uppmärksamheten därå, att — såsom framgår av propositionen nr 186 till 1931 års riksdag angående ändrad tid för kronouppbörden — den beslutade uppdelningen av uppbörden å två terminer väntas medföra en merkostnad, som för ett medelstort fögderi beräknats till minst 1,000 kronor för år, utan att särskild ersättning härför vare sig äskats eller anslagits.

Vad detta län angår är endast en av häradsskrivaretjänsterna tillsatt på förordnande. Den tillförordnade häradsskrivarens löneförmåner utgjorde år 1930 (sista året för vilket samtliga löneförmånerna, inberäknat provisioner, äro fullständigt kända):

avlöningar (å D ort) inklusive förvaltningsbidrag, två ålderstillägg, löneförbättring och dyrtidstillägg		kronor 6,958: 66
ersättningar för särskilda arbeten (avskrifter av restlängder, pensionsförteckningar m. m.)		» 2,729: 76
provisioner		» 4,723: 63
		kronor 14,411: 05
Om härifrån skulle avgå		
dels förvaltningsbidraget med dyrtidstillägg därå	Kronor 1,383: —	
dels merkostnad för uppbördens uppdelning, lägst	» 1,000: —	
dels ock kontorskostnaderna, beräknade till ungefär	» 5,000: —	kronor 7,333: —
skulle såsom nettoavlöning kvarstå		kronor 7,078: 05

T. f. häradsskrivaren hade nämnda år av taxeringsuppdrag en ersättning av 1,390 kronor. Fögderiet torde kunna hänföras till de medelstora.

På grund av det anförda får Kungl. Maj:ts befallningshavande såsom sin mening framhålla, att det synes kunna starkt ifrågasättas om det för närvarande är lämpligt att beträffande tillförordnade häradsskrivare vidtaga någon nedsättning i dem tillkommande löneförmåner. Frågan

synes böra lösas i sammanhang med den löneregleringen för häradsskrivare, som lärer komma till stånd, när det blir avgjort om dessa tjänster skola bibehållas eller indragas.

Göteborg, i landskontoret, den 7 januari 1932.

OSCAR VON SYDOW.

E. CENTERWALL.

Länsstyrelsens i Älvsborgs län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 45, § 20.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 19 december 1931 har länsstyrelsen anbefallts avgiva utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer anfört i fråga om ersättning till tillförordnade häradsskrivare; och får länsstyrelsen i detta ärende anföra följande.

Revisorerna anse, att, då häradsskrivarnas extra inkomster i tjänsten lämna ett större eller mindre överskott, en reduktion av ifrågavarande inkomster för tillförordnade häradsskrivare bör ske, exempelvis på det sätt, att inkomsterna av tjänsten minskas med ett belopp, motsvarande det i stat fastställda förvaltningsbidraget. Vid beräkningen av dessa häradsskrivarnas extra inkomster hava revisorerna utgått ifrån de uppgifter, avseende åren 1923—1925, som lämnats i 1924 års uppbördssakkunnigas betänkande. Materialet är alltså av tämligen gammalt datum. Efter år 1925 hava häradsskrivarnas sportelinkomster i flera avseenden nedgått eller upphört. Så är fallet med provisionerna för debitering av vägskatt och försäkringsavgifter, enär vägstyrelserna, respektive försäkringsanstalterna, numera i stor utsträckning själva ombesörja debiteringen. Vidare har ersättningen av statsmedel för upprättande av röstlängder för riksdagsmannaval reducerats, varjämte häradsskrivarna sedan ett par år tillbaka själva få vidkännas utgifterna för erforderliga extra mantalsskrivningsförrättare, samtidigt som arbetet med mantalsskrivningarna väsentligt ökats. Slutligen kommer den nyligen beslutade uppdelningen av kronouppbörden att medföra en icke obetydlig ökning i debiteringsarbetet, krävande ytterligare biträden vid detta bestyr, som i huvudsak skall verkställas inom en begränsad och kort tillmätt tid. Denna arbetsökning motsvaras icke av någon inkomstökning. Härtill kommer, att avlöningarna till häradsskrivarnas såväl fasta som tillfälliga biträden uppgivas hava undergått ökning under de senaste åren.

Revisorerna hava till stöd för sina reduktionsplaner ävenledes åberopat det i uppbördssakkunnigas betänkande intagna förslaget, att häradsskrivarna vid en eventuell inrangering inom det föreslagna uppbördsverket skulle placeras i lönegrad B 22, varigenom deras löneförmåner skulle bliva avsevärt mindre än för närvarande. Så länge emellertid häradsskrivarna arbeta såsom självständiga befattningshavare ute i orterna och

med mera mångskiftande göromål, än som tillämnats dem i den ifrågasatta uppbördsorganisationen, kan det näppeligen vara berättigat att nu söka åstadkomma en lönereduktion för dessa tjänstemän med stöd av en tilltänkt plan, vilken av åtskilligt att döma icke på länge torde komma att leda till någon mera genomgripande omorganisation.

Med förvåning har länsstyrelsen funnit, att revisorerna synas vilja likställa av häradsskrivare uppburna arvoden för taxeringsuppdrag med extra inkomster i tjänsten. Att denna uppfattning icke låter sig försvaras framgår redan därav, att taxeringsuppdrag kunna anförtros åt varje medborgare, oberoende av hans borgerliga yrke eller sysselsättning. Att häradsskrivaren på grund av sin utbildning samt person- och ortskännedom har förutsättningar för att väl kunna fylla taxeringsuppdrag och därför gärna anlitas för sådana, är visserligen sant, men liknande förutsättningar finnas även hos åtskilliga andra tjänste- och yrkesmän, såsom magistraternas och vissa länsstyrelsernas befattningshavare, städernas kamerala tjänstemän, revisionstjänstemän, yrkesrevisorer m. fl., vilka även i stor utsträckning anlitas för taxeringsuppdrag. Dessa uppdrag tillfalla följaktligen icke vare sig häradsskrivarna eller nu nämnda andra personer i viss egenskap eller som utövare av viss tjänst.

Såsom sammanfattning av sin mening i föreliggande ärende får länsstyrelsen uttala, att den anser häradsskrivarnas sportelförhållanden icke böra nu godtyckligt ändras, utan frågan därom bör på grundval av en allsidig och på senast förhandenvarande förhållanden byggd utredning upptagas till behandling i samband med den lönereglering, som — oberoende av frågan om uppbördsväsendets ordnande — snarast möjligt bör komma till stånd för att göra slut på det nuvarande osäkerhetstillståndet i befordringsförhållandena inom de kamerala grenarna av landsstaten, som blivit en följd av det långa uppskovet med häradsskrivaretjänsternas återbesättande med ordinarie innehavare.

Vänersborg i landskontoret den 7 januari 1932.

Underdånigst:

AXEL VON SNEIDERN.

CARL MALM.

Länsstyrelsens i Skaraborgs län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 45, § 20.

Till Konungen.

Uti nådig remiss den 19 sistlidne december anbefalld avgiva utlåtande i anledning av vad riksdagens senast församlade revisorer uti sin till riksdagen avgivna berättelse anfört under § 20 rörande ersättning till tillförordnade häradsskrivare får länsstyrelsen i underdånighet anföra följande.

Vid genomläsning av revisorernas anmärkning finner man, att revi-

sorerna vid upprättande av sammanställning över häradsskrivarnas sportelinkomster medräknat vederbörandes inkomst av taxeringsuppdrag. Detta kan icke vara riktigt. Taxeringsuppdragen hava icke i och för sig något att göra med häradsskrivaretjänsterna utan äro beroende på länsstyrelsens särskilda förordnanden. De äro alltså icke att betrakta som ett häradsskrivarnas tjänsteåliggande. Att dylika uppdrag emellertid i stor utsträckning anförtros åt häradsskrivare beror framför allt därpå, att häradsskrivarna till följd av utbildning och tjänsteverksamhet i allmänhet äro särskilt skickade att handhava taxeringsuppdragen. Härtill bidrager jämväl den omständigheten att det ofta för dessa uppdrag icke finnes annan lämplig person att tillgå än häradsskrivaren eller annan landsstatstjänsteman.

Enligt länsstyrelsens förmenande är det principiellt oriktigt att sammanblanda ersättning för dylika tjänsten i och för sig ovidkommande uppdrag med ordinarie avlöningsförmåner. En dylik sammankoppling torde lämpligen icke böra äga rum annat än i samband med en genomgripande omorganisation av såväl häradsskrivartjänsterna som taxeringsväsendet, eventuellt i samband med inrättandet av ett centralt taxeringsverk. Emellertid torde, såvitt länsstyrelsen har sig bekant, en dylik reform för närvarande icke vara aktuell. För övrigt äro taxeringsuppdragen så viktiga och intresset att för dessa uppdrag förvärva de lämpligaste personerna för statsverket så betydelsefullt att därmed förenade ersättningar icke böra göras till föremål för spekulationer i löneregleringsfrågor.

Därest taxeringsarvodena frånräknas, skulle häradsskrivarnas behållna sportelinkomst enligt revisorerna belöpa sig till 5,032 kronor. Emellertid torde ej heller denna siffra stå sig vid närmare granskning. Revisorernas anmärkning stöder sig på den utredning, som verkställts av 1924 års uppbördssakkunniga rörande häradsskrivarnas sportelinkomster under åren 1923—1925. Sedan dessa år hava emellertid häradsskrivarnas arbets- och inkomstförhållanden på grund av ändrad lagstiftning m. fl. förhållanden undergått väsentliga förändringar. De hava icke blott fått vidkännas avsevärd inkomstminskning genom beskärning av tidigare utgående ersättningar utan jämväl belastats med en hel del nya arbetsuppgifter, vilka medfört ökade kostnader för biträden m. m. I detta hänseende anser sig länsstyrelsen böra i underdånighet erinra om följande:

a) På grund av de under de senare åren genomförda ändringarna med avseende å vägväsendet hava vägdistrikten i allt större utsträckning börjat att själva utan länsstyrelsens och häradsskrivarnas medverkan ombesörja vägskattens debitering och uppbörd. Enbart i detta län ombesörjes numera vägskattens debitering och uppbörd av vägstyrelserna eller kommunalnämnderna i ej mindre än 8 av länets 18 vägdistrikt. Härigenom hava häradsskrivarna gått förlustiga å vägskatten i nämnda vägdistrikt belöpande provisioner.

b) I detta län har provision för debitering av brandstodsavgifter bortfallit, sedan länets brandstodsförening börjat själv uttaga avgifterna genom postförskott.

c) Genom särskilda nådiga kungörelser hava tidigare utgående ersättningar för avskrifter av taxerings- och röstlängder beskurits (Sv. ffs. nris 128/1929 och 65/1930).

d) Den häradsskrivare tidigare tillkommande rätten till viss ledighet

från mantalsskrivningarna på statens bekostnad har borttagits (Sv. ffs. nr 346/1930) varjämte möjligheterna till tjänstledighet på egen bekostnad beskurits.

e) Uti nådigt cirkulär den 1 mars 1929 (Sv. ffs. nr 34/1929) har debiteringsförrättare, bland annat, ålagts att å debetsedel införa specificerade fastighetstaxeringsvärden. Detta har haft till följd icke blott ökat arbete med därav föranledda merkostnader utan jämväl ett nästan fullständigt bortfallande av den expeditionslösen, häradsskrivare tidigare åtnjutit vid utfärdande av taxeringsbevis.

f) De år 1928 utfärdade nya skatteförfattningarna hava avsevärt ökat häradsskrivarnas arbete med avseende å taxeringslängderna utan motsvarande ersättning.

g) Den av föregående års riksdag beslutade uppdelningen av kronouppbörden i två terminer kommer uppenbarligen att förorsaka häradsskrivarna avsevärda merkostnader för biträden m. m. Denna merkostnad har av Sveriges häradsskrivareförening beräknats till i medeltal 1,000 kronor för varje fögderi, ett belopp, som enligt länsstyrelsens förmenande är beräknat snarare för lågt än för högt.

Det torde också böra ihågkommas, att ej mindre än 42 av rikets 119 häradsskrivare äro tillsatta allenast på förordnande tillsvidare och att dessa i sin egenskap av t. f. häradsskrivare icke åtnjuta vare sig ålderstillägg eller trygghet av pension för sig och efterlevande.

På grund av anförda skäl och då häradsskrivarnas provisionsinkomster omreglerats så sent som år 1922, synes någon ytterligare beskärning av deras inkomster icke vara befogad annorledes än efter förnyad allsidig prövning i samband med de reformer av uppbördsväsendet, som ställts i utsikt i Eders Kungl. Maj:ts proposition till 1931 års riksdag nr 186, sid. 15. Länsstyrelsen hemställer alltså i underdånighet, att vad revisorerna anfört icke för närvarande måtte föranleda till någon vidare åtgärd.

Mariestad i landskontoret den 4 januari 1932.

Underdånigst:

AXEL EKMAN.

NILS ÅHGREN.

Länsstyrelsens i Värmlands län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 45, § 20.

Till Konungen.

Enligt nådig remiss den 19 december 1931 anmodad att avgiva utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer i sin senaste berättelse under § 20 anfört i fråga om ersättning till tillförordnade häradsskrivare får länsstyrelsen i Värmlands län i underdånighet anföra följande.

Riksdagens revisorer ifrågasätta, att med hänsyn till de betydande sportelinkomster, som de t. f. häradsskrivarna för närvarande äga upp-

bära, dem tillkommande förvaltningsbidrag skulle i en eller annan form gottgöras statsverket.

Lämpligaste formen för den åtgärd, som av revisorerna föreslås, vore väl, att av de till de t. f. häradsskrivarna utgående provisioner å landstingsmedel och vägskatt innehölles och gottgjordes statsverket så stort belopp, som motsvarade det förvaltningsbidrag, som för året utgått.

Emot genomförandet av revisorernas förslag synes icke föreligga särskilt hinder i de för anställningen gällande lönevillkor. Ej heller skulle enligt länsstyrelsens mening några större svårigheter uppstå för återbesättande av ifrågavarande befattningar, även om en sådan reducering av sportelinkomsterna som den nämnda ägde rum.

Ifrågasättas kan dock, om det icke vore riktigare att i stället för en partiell lönereduktion för häradsskrivartjänsterna gå till en slutlig omreglering av ifrågavarande tjänster. Även om 1924 års uppbördssakkunnigas förslag om häradsskrivartjänsternas inordnande under länsstyrelserna icke kan för närvarande i sin helhet genomföras, torde andra förslag till uppbördsväsendets reformering böra inom den närmaste tiden prövas. Ett sådant förslag är det, som av statsrådet och chefen för kungl. finansdepartementet angives å sid. 15 i Eders Kungl. Maj:ts nådiga proposition nr 186 till 1931 års riksdag och som åsyftar sammanslagning av debitering och uppbörd av statliga och kommunala utskylder. En fortsatt utredning om genomförande av nämnda förslag synes vara så mycket mera av behovet påkallad som åtgärder till förbilligande av särskilt kommunernas utgifter alltmera ställas på dagordningen samt den redan verkställda utredningen visat, att stora förenklingar och sannolikt även besparingar äro att vinna genom sådan sammanslagning som den ovan nämnda. I sammanhang med en dylik utredning borde jämväl frågan om häradsskrivartjänsterna upptagas till slutlig prövning. Mera borde helt säkert vinnas i besparingshänseende genom att inom ej för lång framtid reglera nämnda tjänster än genom att göra mindre reduceringar i den avlöning, som de t. f. häradsskrivarna för närvarande åtnjuta. I varje fall borde en sådan reform vara av mera värde för det allmänna än den av riksdagens revisorer föreslagna.

Karlstad i landskontoret den 7 januari 1932.

Underdånigst:

ABR. UNGER.

GUSTAF HEINTZ.

Länsstyrelsens i Örebro län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 45, § 20.

Till kungl. socialdepartementet.

Genom nådig remiss den 19 december 1931 har länsstyrelsen anbefallts att till socialdepartementet inkomma med utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer anfört i fråga om ersättning till tillförordnade häradsskrivare.

På grund härav får länsstyrelsen anföra följande.

Revisorernas förslag till åstadkommande av reglering av tillförordnade häradsskrivares sportelinkomster utgår från den förutsättningen, att häradsskrivarnas extra inkomster i tjänsten äro, liksom förvaltningsbidrag, avsedda till bestridande av utgifter för tjänstebiträden, tjänsteresor och tjänstelokal samt expenser i övrigt. Så torde även i viss utsträckning förhållandet hava varit vid den tidpunkt, då grunderna för sportlernas beräkning fastställdes, men sedan dess hava uppgifter av ny och betydligt mera krävande natur ålagts häradsskrivarna. Den ökning av dessa sportelinkomster, som föreligger och som såväl tidigare som i förevarande sammanhang av revisorerna påvisats, står åtminstone delvis i sammanhang med dessa under årens lopp tillkomna uppgifter, vilka äro av den beskaffenhet, att de ställa större krav på häradsskrivarens arbets- och organisationsförmåga, än vad tidigare kan anses hava varit fallet. Det lärer därför icke kunna uppställas såsom allmängiltig regel, att sportlerna uteslutande äro avsedda att täcka med tjänsten förenade utgifter. Ersättningen exempelvis för röstlängdernas upprättande är helt visst bestämd icke blott med hänsyn till kostnaden för insamlandet av erforderliga uppgifter och nödigt biträde med utskriften av längderna utan än mer med hänsyn till det betydande ansvaret för dessa viktiga expeditioner. Härav torde följa, att en del av häradsskrivarnas s. k. sportelinkomster äro att anse icke blott såsom ersättning för bestridande av utgifter utan även såsom en av ansvar och arbete betingad höjning av själva avlöningen.

Revisorerna angiva medeltalet av sportelinkomsterna ävensom utgifterna för åren 1923—1925. Huvudparten av häradsskrivarnas egentliga sportelinkomst utgöres av provisioner å landstingsmedel, vägskatt och andra medel, som av häradsskrivarna debiteras i sammanhang med kronouppbörden. Dessa provisioner hava under de tvenne senaste åren till sina belopp väsentligt nedgått på grund av minskad beskattningsbar inkomst och det är att förvänta, att de under de närmaste åren skola av samma anledning och begränsning av utdebiteringsbeloppen än ytterligare nedgå. Utgifterna hava icke minskats sedan den tid, då den av revisorerna åberopade beräkningen verkställdes. Ökade krav på bättre villkor för anställda och dyrbar maskinell utrustning lära tvärtom hava föranlett väsentligt ökade utgifter för häradsskrivarna.

Då medeltalet av den behållna inkomsten av extra inkomster i tjänsten för åren 1923—1925 uppgives till 6,503 kronor, är att märka, att i nämnda belopp ingår ersättning för taxeringsuppdrag, vilken för nämnda tid beräknats till i medeltal 1,471 kronor per år. Enligt länsstyrelsens mening saknas fog för att till sportelinkomst hänföra ersättning för taxeringsuppdrag, då dylika uppdrag icke tillhöra häradsskrivartjänsten. Inkomsten av dessa updrag synes därför icke böra läggas till grund för förslag om minskning av *tjänste*inkomsten för häradsskrivare.

Enligt kungl. kungörelsen den 13 november 1931 om ändring av vissa delar av uppbördsreglementet den 14 december 1917 skall kronouppbörden från och med 1932 inbetalas under två allmänna uppbördsterminer. Denna ändring innebär för debiteringsförrättaren en avsevärd utökning av arbetet med debiteringen, ävensom en direkt höjning av utgifterna för vederbörande tjänst med belopp, som i medeltal måste beräknas till minst 1,000 kronor.

Vid beräkningen för framtiden av den behållna inkomsten av härads-

skrivartjänst böra avgå åtminstone ovannämnda tvenne belopp 1,471 och 1,000 kronor.

Vid övervägandet av föreliggande fråga torde hänsyn böra tagas jämväl därtill, att häradsskrivarna icke åtnjuta rätt till semester. En framställning härom från häradsskrivarnas sida avvisades på sin tid av det skälet, att dessa tjänstinnehavare ansågos, tack vare sina sportler, hava en så god ekonomisk ställning, att de själva borde bekosta sin ledighet.

Det har synts revisorerna, att reduceringen av sportelinkomsterna för tillförordnade häradsskrivare kunde ske på det sätt, att deras inkomster av tjänsten minskades med ett belopp, som motsvarar det i staten fastställda förvaltningsbidraget. Medeltalet av det förvaltningsbidrag, som under budgetåret 1931/1932 uppbäres av häradsskrivarna i de fem fögderierna av Örebro län, uppgår till 1,110 eller icke mycket mera än det belopp, vartill ökningen av häradsskrivarnas utgifter allenast på grund av kronouppbördens uppdelning måste beräknas minst uppgå. Att i sammanhang med åläggande för häradsskrivarna av uppgifter, som kräva omkostnader med i det närmaste samma belopp, som hela det till dem för helt år utgående förvaltningsbidraget, fråntaga dem detta förvaltningsbidrag eller däremot svarande belopp, lärer knappast vara riktigt.

En annan grund för åstadkommande — om så anses nödigt — av skälig reducering av sportelinkomsterna för befattningshavarna i fråga torde böra sökas. Härvid lärer man böra bortse från de ersättningar för vissa avskrifter för upprättande av röstlängder, pensionsförteckningar med mera, som uppbäras av häradsskrivarna, då dessa ersättningar knappast kunna anses vara hänförliga till vad i allmänhet betecknas som sportler. I första hand bör enligt länsstyrelsens mening undersökas, huruvida den nu utgående ersättningen för statens medverkan vid debitering och uppbörd för kommunens eller enskilda företags utskylder eller avgifter är såväl från statens och dess organs som vederbörande debiteringsberättigades synpunkt skälig. Staten och de organ, varigenom arbetet utföres, hava berättigade krav därpå, att full ersättning erhålles för arbetet och det med redovisningen förenade ansvaret. Den debiteringsberättigade — landsting, väghållningsdistrikt m. fl. — må givetvis tillse, att kostnaden för debitering och uppbörd icke uppgår till högre belopp än nödigt är. I dessa avseenden anser sig länsstyrelsen böra hänvisa därtill, att erfarenheten givit vid handen, att debitering och uppbörd av ifrågavarande medel i samband med kronouppbörden erbjuda det för vederbörande debiteringsberättigade ur ordnings- och ekonomisk synpunkt bästa och billigaste förfaringssättet. Såväl väghållningsdistrikt som försäkringsbolag, vilka på sin tid övergått till egen debitering och uppbörd, hava i flera fall återgått till statens organ såsom debiterings- och uppbördsförrättare. Härav torde man vara berättigad att draga den slutsatsen, att den nu utgående ersättningen icke funnits för hög.

En minskning av debiteringsförrättarens provision synes med nödvändighet medföra, att jämväl den andel av provisionen, som indragits till statsverket för de landskamrerare, lanträntmästare och kronofogdar förut tillkommande provisioner, minskas. Någon besparing för statsverket är alltså knappast att vinna.

I olika sammanhang hava förslag framställts om omorganisation av häradsskrivartjänsterna. Att sådan omorganisation inom icke alltför avlägsen framtid kommer till stånd, är antagligt. På grund härav och då en eventuellt nödig reducering av de tillförordnade häradsskrivarnas

sportelinkomster synes böra komma till stånd i samband med en eventuell omorganisation av hela debiterings- och uppbördsväsendet, och då i allt fall en sådan reducering lämpligen bör grundas å resultatet av en utredning rörande grunderna för ersättningen för statens arbete med debiteringen och uppbörden, synas åtgärder i den riktning, revisorernas förslag avser, icke böra för det närvarande vidtagas.

Örebro slott i landskontoret den 7 januari 1932.

På länsstyrelsens vägnar:

ALB. NISSER. OSKAR RUNDQVIST.

Länsstyrelsens i Västmanlands län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 45, § 20.

Till kungl. socialdepartementet.

I anledning av remissresolution den 19 december sistlidet år i fråga om riksdagens revisorers under § 20 gjorda framställning rörande ersättning till t. f. häradsskrivare får Konungens befallningshavande med överlämnande av t. f. häradsskrivaren B. Belfrages i ärendet infordrade yttrande för egen del vördsamt anföra följande.

Revisorerna hava vid beräkningen av sportelinkomsten medtagit inkomst av taxeringsuppdrag. I den mån dessa uppdrag öka biträdesbehovet hos häradsskrivaren är ett sådant beräkningssätt berättigat, eljest icke. De flesta sådana uppdrag torde emellertid utföras å från tjänsten ledig tid och lära icke betinga någon ökning i det biträdesbehov, som eljest varit för tjänstens behöriga skötande erforderligt.

Häradsskrivarna äro de tjänstemän, som både genom sin utbildning och sin tjänstgöring såsom regel äro bland de bäst skickade för taxeringsuppdrag. Om den ekonomiska fördel som nu medföljer dessa uppdrag, till viss grad avkopplas är det fara värt, att dessa tjänsteinnehavare skola befinnas mindre villiga att åtaga sig sådana. Att tvångsvis förordna någon till uppdragen ifråga anser befallningshavanden förkastligt, enär uppdraget måste, för att resultatet skall bliva gott, utföras med intresse, vilket kan befaras icke bliva fallet, om förordnandet påtvingats. Befallningshavanden anser det därför mindre lyckligt att i detta sammanhang räkna med inkomsten av taxeringsuppdrag.

Revisorerna yttra vidare, att »det ligger i sakens natur» att häradsskrivarna eller de tjänstemän, som komma att ersätta dessa vid en omorganisation av fögderiförvaltningen, få vidkännas indragning av sportler. Befallningshavanden är icke alldeles övertygad om det riktiga i detta antagande. Skall en omorganisation ske efter i huvudsak de linjer, som angivits av 1924 års uppbördssakkunnige, torde det få anses uppenbart, att sportlerna komma att indragas. Därest emellertid omorganisationen göres efter i huvudsak nuvarande system med mera självständiga tjänstemän för debiterings- m. fl. arbeten, lärer kunna ifrågasättas lämplig-

heten av sportelsystemets indragning. En sådan åtgärd medför nämligen såsom en nödvändig följd anskaffande av biträden åt häradsskrivarna på statens bekostnad. En sådan anordning, därvid häradsskrivarna icke hade samma intresse som nu att iakttaga nödig sparsamhet med avlöning till biträden och med dessas arbetskraft, skulle säkerligen för statsverket ställa sig särdeles ogynnsam i ekonomiskt avseende. Befallningshavanden vill också erinra därom, att principen med indragning av sportler icke helt genomförts. Så har 1928 års lönekommitté beträffande landsfiskalernas sportler föreslagit desammas bibehållande i viss utsträckning.

Enligt befallningshavandens mening är det icke av förhållandena motiverat att utbryta frågan om sportler till en del av en kår utan synes sportelfrågan böra behandlas i ett sammanhang för hela kåren vid en blivande omreglering eller lönereglering. Befallningshavanden får därför hemställa, att revisorernas framställning icke måtte till vidare åtgärd föranleda.

Västerås slott i landskontoret den 7 januari 1932.

På länsstyrelsens vägnar:

ALB. NORBERG. CARL FR. JOHANSON.

T. f. Häradsskrivarens i Västerås fögderi

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 45, § 20.

Till Konungens befallningshavande i Västmanlands län.

Undertecknad, som genom Konungens befallningshavandes resolution den 23 sistlidne december anmodats inkomma med yttrande rörande av statens revisorer gjord framställning angående reglering av tillförordnade häradsskrivares löneförmåner, får härmed vördsamt anföra.

Till en början vill jag framhålla som en oegentlighet den omständigheten, att riksdagens revisorer vid beräkning av häradsskrivarnas medelinkomster räknat med ersättning för taxeringsuppdrag. Taxeringsuppdraget är ett alldeles fristående uppdrag. Att häradsskrivarna ofta utses till taxeringsordförande är sant, men har sin förklaring däri, att dessa liksom landsfiskalerna och länsstyrelsens tjänstemän äro mera skickade än andra att utföra detta numera så svåra och krävande arbete på ett tillfredsställande sätt. Arvodet ifråga är således att betrakta uteslutande som ersättning för bestyr med taxeringen och bör helt lämnas åsido i detta sammanhang. Skulle den av statsrevisorerna anlagda synpunkten vara riktig och bärande, skulle detta medföra konsekvenser med räckvidd över hela förvaltningen. Då borde väl också t. ex. landsfiskalernas under senare år då och då framställda krav på bland annat större förvaltningsbidrag kunna avvisas med den förklaringen, att dessa tjänstemäns inkomster av taxeringsuppdrag böra kunna tagas i anspråk för täckande av utgifter, för vilka förvaltningsbidraget avsetts men visat sig icke räcka till.

Efter redogörelse för de olika slag av sportler, som tillkomma häradsskrivarna, såsom provision å landstingsmedel, vägskatt m. m., göra statsrevisorerna gällande, att dessa extra inkomster i tjänsten äro liksom förvaltningsbidraget avsedda till bestridande av med tjänsten förenade utgifter samt att enligt 1924 års uppbördssakkunnigas betänkande (sid. 177) dessa extra inkomster i endast ett fögderi visat sig otillräckliga för sitt ändamål med påföljd, att förvaltningsbidraget i detta men endast i detta fall måst tagas i anspråk för bestridande av utgifter för vilka det avsetts, och föreslå revisorerna med anledning därav, att tillförordnade häradsskrivares inkomst av sportler reduceras på så sätt, att dessa inkomster minskas med det i staten fastställda förvaltningsbidraget, dock med rätt för vederbörande att i händelse brist uppstår efter särskild framställning kunna få uppbära ett belopp motsvarande den sålunda uppkomna bristen. Det skulle inom parentes sagt vara synnerligen intressant att veta huru en dylik »särskild framställning» skulle uppställas och motiveras för att kunna av vederbörande bifallas. De provisioner, som utgå för debitering av t. ex. landstingsmedel och vägskatt, skulle således tagas i anspråk i första hand för täckande av de utgifter till biträden, som måste anlitas för arbetet med debitering av dessa medel, men i den mån överskott uppstode, skulle detta användas för utgifter, som kunna uppstå vid utförande av sådant arbete för statens räkning, för vilket biträden måste anlitas eller som föranleda extra utgifter, och varför särskild ersättning ej utgår t. ex. för tillskrift av mantalslängder, upprättande av prästvalslängder, mantalsskrivningsförrättningar med åtföljande efterarbete m. m. och för vilka utgifter förvaltningsbidraget är avsett. Landsting och väghållningsdistrikt skulle med all sannolikhet ställa sig fundersamma inför en sådan sakernas ordning, och det skulle säkerligen ej töva länge innan yrkanden på provisionernas nedsättning komme att framställas från det hållet, en nedsättning, som, om den bleve verklighet, rättvisligen också borde drabba till statsverket vid olika tillfällen indragna provisioner, något, som hitintills icke lär hava skett.

Såsom motiv för sin framställning om att »redan nu» genomföra regleringen ifråga framhålla statsrevisorerna, att då i samband med det nya lönesystemets genomförande tidigare förekommande sportler »fråntogos» tjänstemännen, det måste ligga i sakens natur, att häradsskrivare vid en omorganisation av föderiförvaltningen komma att få vidkännas en indragning av sportelinkomsterna. Enligt undertecknads mening ligger det inte alls i sakens natur, att en dylik framtida indragning av sportelinkomsterna, vad häradsskrivarna angår, kommer att äga rum. Det förslag till rationell skatteuppbörd, som den 30 juni 1929 såg dagens ljus, ådagalade till full evidens, vad varje med saken något så när förtrogen person på förhand visste nämligen, att frågan om häradsskrivaretjänsternas indragning var ett så oerhört svårt och komplicerat problem, att densamma omöjligen kunde lösas efter de riktlinjer, nämnda förslag utstakat.

Revisorerna hava ej heller, — försiktigt nog förresten, — vågat göra ens en antydan om, *när* i framtiden denna så mycket omdebatterade »omorganisationen av fögderiförvaltningen» kan väntas bliva genomförd. Sedd mot bakgrunden av det nu anförda förefaller statsrevisorernas tankegång ologisk: därför att en hel tjänstemannagrupp någon gång i en oviss framtid möjligen kan komma att berövas en del av sina inkomster, bör redan nu en beskärning av samma inkomster äga rum.

Revisorerna anse vidare, att regleringen i fråga är desto mer berätti-

gad, som de tillförordnade häradsskrivarna enligt åberopade cirkuläret den 15 maj 1931 tillerkänts »en relativt gynnsam ställning i lönehänseende». Häremot måste en del invändningar göras. Enligt undertecknads förmenande kunna ifrågavarande tjänstemän ej likställas med den grupp övriga tjänstemän, som gå under benämningen »vakansvikarier». Inte hade väl den regering eller regeringsledamot, som är ansvarig för kungl. cirkuläret den 30 november 1923 den avlägsnaste tanke på, att nämnda cirkulär efter närmare ett decennium skulle komma att ersättas av ett nytt sådant av ungefär liknande innehåll med sannolikt resultat, att frågans lösning antagligen kommer att låta vänta på sig ett eller kanske flera tiotal år, om den ens någonsin löses, notabene i den riktning, vederbörande vid cirkulärets utfärdande tänkt sig. En tjänsteman, som förestår statstjänst under dylika förhållanden, måste rättvisligen anses ur alla synpunkter stå närmare den ordinarie än den icke ordinarie befattningshavaren om icke rent av fullt jämställas med den förre. Icke desto mindre är han sämre ställd i lönehänseende i så motto som något ålderstillägg icke kan tilldelas honom.

En annan sak torde i detta sammanhang böra framhållas. Genom nyligen utkommen kungörelse om ändring i vissa delar av uppbördsreglementet, är uppbörden från och med nästa år uppdelad på två terminer, något som kommer att öka kostnaden för debiteringen och utskrivande av debetsedlar med ett belopp, som i ett medelstort fögderi torde kunna beräknas till åtskilliga hundratal kronor eller mer.

Slutligen anser jag mig böra framhålla, att innehavaren av ett större fögderi, d. v. s. ett sådant, där provisioner och övriga extra inkomster äro stora, enligt sakens natur har lättare att underkasta sig en minskning i inkomsterna än en innehavare av ett medelstort eller mindre fögderi; så t. ex. äro utgifterna för tjänstelokal ungefär desamma vare sig fögderiet är större eller medelstort.

Remisshandlingarna återgå.

Västerås fögderis häradsskrivarekontor den 30 december 1931.

B. Belfrage.

Länsstyrelsens i Kopparbergs län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 45, § 20.

Till Konungen.

Genom resolution den 19 december 1931 har länsstyrelsen fått sig anbefallt, att avgiva utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer uttalat i avseende å till tillförordnade häradsskrivare utgående förvaltningsbidrag.

Efter inhämtande av häradsskrivarnas inom Kopparbergs län yttrande i ärendet och med anmälan att allenast en av länets sex häradsskrivarebefattningar innehaves på förordnande, får länsstyrelsen under åberopande av de synpunkter, som framlagts i handlingarna bilagda P. M.,

såsom eget utlåtande i ärendet hemställa, att vad av statsrevisorerna anförts icke måtte till vidare åtgärd föranleda.

Falun i landskontoret den 8 januari 1932.

Underdånigst:

S. H. KVARNZELIUS.

LARS FERNQVIST.

Häradsskrivarnas i Kopparbergs län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 45, § 20.

Till länsstyrelsen i Falun.

Genom länsstyrelsens remissresolution den 23 sistlidne december anmodade avgiva yttrande i anledning av statsrevisorernas uttalande ifråga om de tillförordnade häradsskrivarnas förvaltningsbidrag, få undertecknade, häradsskrivare i Kopparbergs län, med återställande av remissakten, vördsamt hemställa, att statsrevisorernas förslag ifråga om indragning av ifrågavarande förvaltningsbidrag icke måtte av länsstyrelsen biträdas, och tillåta vi oss att såsom skäl för denna vår hemställan åberopa närslutna p. m., innehållande några synpunkter på häradsskrivarnas lönefråga.

Falun den 2 januari 1932.

Sven Gottliebsson. *C. Wilén.*

Tage Blidberg. *C. Ad. Hwasser.*

Emil Halldin. *Hugo Hedman.*

P. M.

På grundval av 1924 års uppbördssakkunnigas utredning, som avser åren 1923—1925, angives av statsrevisorerna häradsskrivarnas behållna extra inkomster i tjänsten jämte ersättning för taxeringsuppdrag till i medeltal 6,503 kronor. Medeltalet av ersättningen för taxeringsuppdrag, som utgjorde 1,471 kronor per år, synes härvid icke hava bort medräknas, då dylik ersättning icke brukar beräknas vid reglering av andra statstjänstemäns avlöningar och då icke alla häradsskrivare äro taxeringsordförande. Detsamma synes gälla om den behållna inkomsten av vissa andra arbeten, som häradsskrivarna hava tillfälle ett privat åtaga sig, såsom färdigställande av avskrifter av mantalslängder och pensionsavgiftsförteckningar åt kommuner, utdrag av mantalslängder åt systembolag, avskrifter av röstlängder åt politiska sammanslutningar m. m. dylikt. Ett motsatt betraktelsesätt innebär i realiteten, att inkomsten av dessa uppdrag och arbeten indrages till staten.

Provisionerna å debitering av försäkringsavgifter hava under senare år starkt nedgått, sedan försäkringsbolagen allmänt övergått till privat debitering. Vägskatt debiteras numera i en mängd väghållningsdistrikt genom kommunerna, ej å kronodebetsedel.

Ersättningen för röstlängderna har sänkts och rätten till viss ledighet från mantalsskrivningarna på statens bekostnad har borttagits.

Å andra sidan hava utgifterna i tjänsten stegrats bl. a. genom ökad lönenivå för biträden. Men framför allt kommer den år 1931 beslutade *delningen av kronouppbörden* att för häradsskrivarna medföra högst betydande extra kostnader såväl vid förandet av uppbördsböckerna som utskrivandet av debetsedlar, kontroll o. d. I uppbördsböckerna förekomma nämligen enligt nya formuläret *fem* summakolumner mot förut *en*, och motsvarande nya poster skola finnas å debetsedlarna. Vad som skall erläggas vid första uppbörden skall framräknas genom subtraktion, med iakttagande av en ganska invecklad regel beträffande udda öretal, som kunna förekomma i de särskilda skatteposterna. Icke utan skäl har Sveriges häradsskrivarförening beräknat den härigenom ökade kostnaden till *minst* 1,000 kronor i ett medelstort fögderi.

Någon motsvarande ökning i förvaltningsbidraget har av häradsskrivarna varken begärts eller av staten ställts i utsikt, vadan berörda belopp helt och hållet är att anse såsom en löneminskning. Att under sådana förhållanden på sätt statsrevisorerna ifrågasatt, beröva de tillförordnade häradsskrivarna, som snart utgöra hälften av hela kåren, det hittills utgående förvaltningsbidraget, får väl ändå anses vara en allt för dålig belöning för väsentligt ökat arbete.

Det bör också ihågkommas, att de icke ordinarie häradsskrivarna åtnjuta varken ålderstillägg eller trygghet av pension för sig och efterlevande.

På grund av anförda skäl och då häradsskrivarnas provisionsinkomster så sent som år 1922 omreglerats, synes någon ytterligare beskärning av deras inkomster icke vara befogad annorledes än efter förnyad allsidig prövning i samband med de reformer av uppbördsväsendet, som ställts i utsikt i Kungl. Maj:ts proposition nr 186 år 1931, sid. 15.

Länsstyrelsens i Gävleborgs län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 45, § 20.

Till Konungen.

Anmodad att avgiva utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer i sin år 1931 avgivna berättelse under § 20 anfört rörande vissa ersättningar till tillförordnade häradsskrivare, får länsstyrelsen i underdånighet anföra följande.

Av i landskontoret verkställd utredning har framgått, att länsstyrelsen för budgetåret 1930/1931 till häradsskrivarna i länet utbetalt sportelersättningar med sammanlagt lägst 10,170 kronor i ett fögderi och högst 14,526 kronor i ett fögderi. Härjämte har i samband med egentliga löne-

förmåner utbetalts förvaltningsbidrag, varierande mellan lägst 1,050 och högst 1,350 kronor förutom dyrtidstillägg.

Att förvaltningsbidraget icke av någon häradsskrivare i detta län behöver tillgripas för bestridande av omkostnader i tjänsten är uppenbart. Även å beloppet av uppburna provisioner och övriga ersättningar torde för samtliga dessa tjänstemän uppkomma ett avsevärt överskott. Härtill kommer att häradsskrivarna av kommuner och vägdistrikt m. fl. uppbära särskild ersättning för avskrifter av längder m. m. Den av länets häradsskrivare år 1931 deklarerade inkomsten av befattningen har icke i något fall understigit 13,000 kronor.

Ehuru länsstyrelsen icke kan ansluta sig till revisorernas uttalande, för så vitt detta skulle innebära, att vid frågans bedömande hänsyn skulle tagas jämväl till arvoden för taxeringsuppdrag, får länsstyrelsen sålunda understryka, att de anförda synpunkterna i övrigt äga full giltighet för detta läns vidkommande.

Visserligen hava häradsskrivarna under senare åren fått sig pålagda göromål i ökad omfattning, i vilket avseende särskilt må framhållas ökat arbete och ökade omkostnader för den beslutade uppdelningen av kronouppbörden, men beloppen av häradsskrivarnas provisioner och andra sportelinkomster hava även ökat under de senaste åren. Även om en reglering av häradsskrivarnas löneförmåner vidtages på sätt revisorerna föreslagit, torde dessa tjänstemän ändock komma att intaga en i ekonomiskt avseende gynnad ställning bland statstjänstemännen. Länsstyrelsen uttalar därför sin anslutning till revisorernas förslag.

Gävle slott i landskontoret den 4 januari 1932.

Underdånigst:

På länsstyrelsens vägnar:

OSKAR RYDIN ZACHR. NORDIN.

Länsstyrelsens i Västernorrlands län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 45, § 20.

Till Konungen.

Medelst nådig remiss den 19 december 1931 har Eders Kungl. Maj:t anbefallt länsstyrelsen inkomma med yttrande över riksdagens revisorers gjorda anmärkning angående indragning i viss utsträckning av tillförordnade häradsskrivares sportelersättning.

I anledning härav får länsstyrelsen anföra följande.

Det torde vara allmänt erkänt, att det för häradsskrivarna nu gällande avlöningssystemet är ytterst otillfredsställande. Den mest påtagliga bristen torde vara den, att de skiftande inkomsterna icke ha sin motsvarighet i växlande arbetsbörda för tjänsternas innehavare, beroende på att arbetet i större eller mindre omfattning kan överlämnas åt biträden. Även med den föreslagna reduceringen av löneförmånerna kommer den-

na oegentlighet icke att upphöra. Formen för reduceringen är sålunda icke tilltalande. Länsstyrelsen vill likväl icke motsätta sig revisorernas förslag, som knappast kan anses innebära någon oberättigad nedskärning av häradsskrivarnas inkomster, men håller före, att det skulle vara välbetänkt om redan nu, utan att avvakta en fullständig lönereglering, verkställa en undersökning i vad mån, en sportelbegränsning av mera utjämnande art kunde åstadkommas. Dessutom anser sig länsstyrelsen böra framhålla, att det säkerligen kommer att bliva synnerligen vanskligt att avgöra, huruvida ett bidrag av det indragna förvaltningsbidraget i något fall må vara berättigat.

Härnösand i landskontoret den 9 januari 1932.

Underdånigst:

På länsstyrelsens vägnar:

MAGNUS FALCK. RAGNAR STATTIN.

Länsstyrelsens i Jämtlands län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 45, § 20.

Till Konungen.

Jämlikt föreskrift i nådig remiss den 19 december 1931 får länsstyrelsen härmed i underdånighet avgiva utlåtande med anledning av vissa uttalanden som gjorts av 1931 års statsrevisorer rörande ersättning till tillförordnade häradsskrivare; och får länsstyrelsen i sådant avseende i underdånighet anföra följande.

Under framhållande av att häradsskrivarna eller de tjänstemän som vid en omorganisation av fögderiförvaltningen komma att ersätta nämnda tjänstemän vid en blivande lönereglering hava att motse en indragning av sportelinkomsten, ifrågasätta statsrevisorerna, huruvida icke redan nu en reducering av sportelinkomsterna bör komma till stånd i de fögderier, där häradsskrivartjänsterna äro vakanta. I samband härmed anföra statsrevisorerna, att de tillförordnade häradsskrivarna genom nådiga cirkuläret den 15 maj 1931 tillerkänts en relativt gynnsam ställning i lönehänseende.

Häradsskrivarnas sportelinkomster äro liksom i deras avlöningsförmåner ingående förvaltningsbidrag avsedda till bestridande av utgifter för tjänsten, såsom ersättning åt tjänstebiträden, kostnader för expenser och expeditionsrum m. m. Den år 1931 beslutade delningen av kronouppbörden kan förväntas medföra ökade kostnader för häradsskrivarna, men deras extra inkomster torde i allt fall i regel komma att lämna överskott. Länsstyrelsen kan därför icke finna annat än att den av statsrevisorerna ifrågasatta reduceringen av sportelinkomsterna för tillförordnade häradsskrivare bör anses berättigad. I sådant avseende hava statsrevisorerna föreslagit, att tillförordnade häradsskrivares inkomster av tjänsten skulle minskas med ett belopp, som motsvarade det i staten fastställ-

da förvaltningsbidraget. Mot detta förslag har länsstyrelsen intet att erinra. Skulle det inträffa att sportelinkomsterna icke förslå till täckande av utgifter i tjänsten, bör vederbörande befattningshavare efter särskild framställning av det indragna förvaltningsbidraget få uppbära ett belopp, motsvarande den sålunda uppkomna bristen.

Östersund i landskontoret den 15 januari 1932.

Underdånigst:

M. MUNCK AV ROSENSCHÖLD.

GUNNAR LEKANDER.

Länsstyrelsens i Västerbottens län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 45, § 20.

Till kungl. socialdepartementet.

Såsom infordrat utlåtande i anledning av vad riksdagens år 1931 församlade revisorer under § 20 i sin avgivna berättelse anfört rörande tillförordnad häradsskrivares avlöningsförmåner får länsstyrelsen vördsamt anföra följande.

Då häradsskrivarnas sammanlagda årsinkomst av tjänst upptages, såsom skett med ledning av statistik för år 1923—1925, till i medeltal 13,792 kronor, har däri medräknats dels viss inkomst, som icke alls härflutit från tjänsten, nämligen inkomst av taxeringsuppdrag, dels inkomst, som visserligen tillförts häradsskrivare tack vare deras tjänsteegenskap men dock bottnat i privatuppdrag, såsom ersättningar för färdigställande av avskrifter av mantalslängder och pensionsavgiftsförteckningar åt kommuner, för utdrag av mantalslängder åt systembolag och för avskrifter av röstlängder åt politiska sammanslutningar.

Provisionerna å debitering av vägskatt och försäkringsavgifter kunna dessutom med visshet sägas hava nedgått under de senare åren genom att vägdistrikt och försäkringsbolag i alltmera ökad utsträckning börjat själva ombestyra debiteringen av sina avgifter. Än vidare komma häradsskrivarna genom den beslutade uppdelningen av kronouppbörden att åsamkas icke obetydligt ökade kostnader för biträdeshjälp.

Det behållna överskottet i genomsnitt av extra inkomster i tjänsten lärer därför rättvisligen böra för närvarande sättas lägre än det belopp, 6,503 kronor, varmed räknats i statsrevisorernas framställning.

Att häradsskrivarnas samlade tjänsteinkomster i allt fall såväl absolut som än mer i förhållande till vad som bestås andra statstjänare äro rikliga är obestridligt.

Länsstyrelsen har i följd härav svårt att uttala sig emot förslaget om en måttlig beskärning av de icke ordinarie häradsskrivarnas inkomster.

Då det gäller att beskära sportelinkomster, som anses mer än tillräckliga, vore det väl mest konsekvent att förordna om inlevererings till statsverket av visst, i förhållande till förvaltningsbidraget stående belopp.

Härvid undsluppes även den mindre tilltalande åtgärden att frånkänna de icke ordinarie befattningshavarna en häradsskrivarna enligt fastställd lönestat tillkommande ersättning av statsmedel.

Som emellertid syftet ernås utan omgång genom det av statsrevisorerna föreslagna tillvägagångssättet, torde detta sistnämnda ur praktisk synpunkt vara att föredraga.

Umeå i landskontoret den 5 januari 1932.

GUSTAV ROSÉN.

AXEL RUDBERG.

Länsstyrelsens i Norrbottens län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 45, § 20.

Till herr statsrådet och chefen för kungl. socialdepartementet.

Genom nådig remiss den 19 dennes anbefalld att avgiva och före den 8 januari 1932 till socialdepartementet inkomma med utlåtande i anledning av vad 1931 års riksdags revisorer i punkt 20 anfört rörande ersättning till tillförordnade häradsskrivare, får länsstyrelsen i ärendet anföra följande.

Det torde ej kunna förnekas, att nu utgående löneförmåner till häradsskrivarna — även dem, som på förordnande tills vidare uppehålla dylik tjänst — äro oproportionerligt höga och ej stå i rätt förhållande till de löneförmåner, som åtnjutas av andra tjänstemän av motsvarande grad och med liknande ansvar. Detta har sin naturliga förklaring däri, att häradsskrivarnas sportelinkomster — särskilt provisionerna — under de senaste tio åren avsevärt stigit, företrädesvis på grund av de i hög grad stegrade utdebiteringarna av landstingsskatt och vägskatt. Dock torde under de senaste fem åren hava förmärkts en tendens till minskning av dessa sportelinkomster, framför allt därigenom att vägdistrikten numera mera allmänt börjat själva taga hand om debiteringen och indrivningen av vägskatten.

Upplysningsvis kan nämnas, att löneförmånerna av tjänsten, däri i förekommande fall inbegripet ersättningen för taxeringsuppdrag, för häradsskrivarna i detta län under år 1930 uppgingo till följande nettobelopp:

för	Piteå fögderi	kronor	16,020
»	Luleå »	»	15,140
»	Gällivare »	»	10,800
»	Kalix »	»	15,210
»	Torneå »	»	16,070

Av dessa äro två innehavare av ordinarie tjänst och de övriga uppehålla sina befattningar på förordnande tills vidare.

Att, såsom riksdagens revisorer ifrågasatt, nu minska avlöningsförmånerna endast för de tillförordnade häradsskrivarna, förslagsvis genom indragning för dem av det i staten bestämda förvaltningsbidraget, synes dock länsstyrelsen mindre lämpligt, särskilt i betraktande därav att även dessa genom uttryckliga föreskrifter av Kungl. Maj:t, senast genom kungl. cirkuläret den 15 maj 1931, tillförsäkrats rätt att uppbära de med tjänsten förenade löneförmånerna med undantag av ett belopp, motsvarande vad ordinarie innehavare av tjänsten skulle hava att erlägga för egen pensionering.

Däremot anser länsstyrelsen, att tiden nu är inne för en allmän lönereglering för häradsskrivarna, då man väl får antaga, att 1924 års uppbördssakkunniges betänkande om en vitt omfattande omläggning av uppbördsväsendet icke torde komma att inom en överskådlig framtid realiseras, åtminstone i vad det avser förslaget om indragning av häradsskrivartjänsterna.

Det bör också i samband härmed påpekas, att häradsskrivarnas göromål från och med nästa år komma att avsevärt ökas genom den år 1931 beslutade uppdelningen av kronouppbörden på tvenne terminer. Härmed följer givetvis ökade utgifter för häradsskrivarna till tjänstebiträden. Huru stor denna ökning kommer att bli är svårt att beräkna, men Sveriges häradsskrivareförening har ansett sig kunna uppskatta denna ökning i ett medelstort fögderi till minst 1,000 kronor.

Luleå i landskontoret den 31 december 1931.

A. B. GÄRDE.

A. HOLM.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnds

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 49, § 21.

Till Konungen.

Genom remiss den 19 december 1931 har Kungl. Maj:t anbefallt allmänna civilförvaltningens lönenämnd att avgiva utlåtande i anledning av de uttalanden, riksdagens år 1931 församlade revisorer i sin berättelse under § 21 anfört rörande flyttningsersättning till tillförordnade häradsskrivare. I anledning härav får lönenämnden anföra följande.

Frågan huruvida befattningshavare, å vilken allmänna civilförvaltningens avlöningsreglemente äger tillämpning, må vid övergång till oreglerad befattning äga rätt att i förekommande fall åtnjuta flyttningsersättning m. m. jämlikt bestämmelserna i reglementets 27 § jämte därtill hörande tilläggsbestämmelser, har tidigare varit föremål för nämndens behandling i anledning av Kungl. Maj:ts remiss den 2 augusti 1923 av en utav förutvarande revisionssekreteraren, dåmera häradshövdingen i Aspelands och Handbörds domsaga C. Cervin till Kungl. Maj:t ingiven ansökning om rätt till dylik ersättning vid flyttning från Stockholm till

den nya tjänstgöringsorten Högsby. I utlåtande i ärendet den 4 oktober 1923 anförde lönenämnden, att vad anginge sagda paragrafs tillämpning å sökanden nämnden måste ur formell synpunkt finna det tveksamt, huruvida sökandens utnämning från ordinarie revisionssekreterartjänst till befattning såsom häradshövding kunde anses innebära befordran på sätt i berörda författningsrum angåves. Vidare syntes det nämnden vara tvivelaktigt, huruvida den rätt till flyttningsersättning, som tillförsäkrats befattningshavare vid verk, å vilka allmänna civilförvaltningens avlöningsreglemente vore tillämpligt, kunde anses omfatta jämväl sådana fall, då övergång ägt rum från en nyreglerad befattning till tjänst, i fråga om vilken löneförmånerna ännu icke blivit reglerade enligt det för statsdepartement m. fl. verk gällande lönesystemet. Om sålunda vissa formella betänkligheter kunde anföras mot ett bifall till sökandens framställning, ansåg nämnden å andra sidan vissa sakliga skäl tala för att sökanden av statsmedel bereddes den begärda ersättningen. I sådant hänseende anförde nämnden, att det befunnits önskvärt, att innehavarna av de såsom övergångsplatser ansedda revisionssekreterarbefattningarna inom icke alltför lång tid vunne befordran eller eljest kunde övergå till andra tjänster för att inom nedre justitierevisionen lämna rum för yngre krafter samt att det därför vore ett statsintresse att på de vägar, som kunde stå till buds, underlätta en sådan övergång. Men härtill komme — anförde nämnden ytterligare — att en befattningshavare, som i den tjänst han frånträdde varit tillförsäkrad rätt till flyttningsersättning och som skulle hava kommit i åtnjutande av flyttningsersättning, därest befordran skett till nyreglerad befattning, för vilken enahanda bestämmelser på förevarande område varit gällande, med visst fog torde kunna anse billigheten kräva, att ifrågavarande rätt skulle tillkomma honom även i det fall, att den befattning, vartill han sökt och erhållit övergång, ännu icke blivit reglerad. Nämnden förklarade sig för sin del icke hava något att erinra mot bifall till sökandens anhållan.

Genom beslut den 26 oktober 1923 fann Kungl. Maj:t, enär det tillkomme länsstyrelsen i Kalmar län att i första hand upptaga och pröva sökandens framställning, densamma ej föranleda annan åtgärd, än att handlingarna i ärendet skulle överlämnas till sagda länsstyrelse.

Enligt vad lönenämnden har sig bekant, torde inom den civila statsförvaltningen den praxis numera allmänt följas, att vid befattningshavares vid nyreglerat verk övergång till oreglerad befattning i fråga om beviljande i förekommande fall av flyttningsersättning icke förfares annorlunda, än vad fallet skulle bliva, därest båda tjänsterna vore i lönehänseende reglerade. Däremot lärer flyttningsersättning icke utgå vid förflyttning från oreglerad till reglerad tjänst.

Riksdagens revisorer hava nu — under framhållande av att befattningshavare i vissa lönegrader vid länsstyrelserna, vilka förordnats att tillsvidare vara häradsskrivare, fått uppbära flyttningsersättning vid flyttning till den nya tjänstgöringsorten — anfört, att med hänsyn till den gynnade ställning, som de tillförordnade häradsskrivarna intoge i avlöningshänseende, det icke kunde anses oskäligt betungande för dem, om de själva finge vidkännas eventuella flyttningskostnader.

I betraktande av de avsevärda extra inkomster, som ofta äro förenade med innehav av häradsskrivartjänst, finner väl lönenämnden vissa skäl kunna anföras för den av revisorerna ifrågasatta åtgärden. Men å andra sidan synes det nämnden mindre lämpligt att från en i avlöningsregle-

mentet given allmängiltig bestämmelse undantaga enstaka befattningshavare. En föreskrift, som innebure förbud mot utanordnande av flyttningsersättning till en hos länsstyrelse anställd tjänsteman, som förordnats bestrida häradsskrivartjänst, medan dylik ersättning utbetalades exempelvis till en tjänsteman hos samma länsstyrelse, vilken förordnats att uppehålla en ur inkomstsynpunkt måhända lika förmånlig landsfiskalstjänst, kan näppeligen betraktas såsom rättvis. Det är ock att märka, att icke alla häradsskrivartjänster äro i avseende å de med tjänsten förenade sportlerna så inkomstbringande, att en undantagsbestämmelse av angivna innehåll under *alla* omständigheter kan anses motiverad. Särskilt om, såsom nämnden i yttrande denna dag i anledning av revisorernas uttalande under § 20 av deras berättelse förordar, bestämmelse utfärdas därom, att det innehavare av häradsskrivartjänst enligt stat tillkommande förvaltningsbidraget icke skall — med visst undantag — utgå för det fall, att tjänsten uppehålles allenast på förordnande, är nämnden av den uppfattningen, att den av riksdagens revisorer ifrågasatta begränsningen i rätten till flyttningsersättning för tillförordnade häradsskrivare icke bör vidtagas.

I avgörandet av förevarande ärende hava deltagit undertecknad lönenämndens ordförande, ledamöterna Elliot, Almgren, Köersner, P. Nilsson och Reinwall samt suppleanten Hesselgren. Suppleanten Hesselgren har dock ej närvarit vid detta utlåtandes justering.

Stockholm den 19 januari 1932.

Underdånigst:

ERIK STRIDSBERG.

Alfred Carlsson.

Länsstyrelsens i Stockholms län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 49, § 21.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 19 december 1931 har länsstyrelsen anbefallts avgiva utlåtande i anledning av vad riksdagens senast församlade revisorer anfört rörande flyttningsersättning till befattningshavare vid länsstyrelserna, som förordnas att tillsvidare vara häradsskrivare. Till åtlydnad härav får länsstyrelsen anföra följande:

Länsstyrelsen har icke haft anledning att taga ståndpunkt i förevarande spörsmål, enär flyttningsersättning hittills ej begärts hos länsstyrelsen av befattningshavare, som förordnats att tillsvidare vara häradsskrivare. Länsstyrelsen finner i likhet med revisorerna, att tvekan kan råda rörande rätta tillämpningen av gällande författningar på denna punkt. Den säkerhetsanordning mot en för vid tolkning av avlöningsförfattningarna, som ligger i riksräkenskapsverkets kamerala revision, synes emellertid även i detta fall vara tillfyllest. Det torde kunna förväntas, att

frågan upptages i anmärkningsväg och blir föremål för kammarrättens prövning. Innan det sålunda blivit i högsta instans avgjort, huruvida och i vilken omfattning flyttningsersättning lagligen tillkommer tillförordnad häradsskrivare, anser länsstyrelsen någon åtgärd i saken ej vara av behovet påkallad. Skulle det visa sig, att flyttningsbidrag tillkommer dessa befattningshavare i den utsträckning, som de av revisorerna uppmärksammade fallen angiva, torde frågan om en sådan löneförmåns skälighet kunna tagas i övervägande. Hänsyn torde därvid böra tagas icke blott till förmånens karaktär av ersättning för av tjänsten föranledda utgifter utan även till det allmänna reglerandet av de tillförordnade häradsskrivarnas arbetsförhållanden och löneställning.

Stockholm å landskontoret den 8 januari 1932.

Underdånigst:

NILS EDÉN.

J. G. LÖWGREN.

Länsstyrelsens i Uppsala län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 49, § 21

Till Konungen.

Till åtlydnad av nådig befallning den 19 december 1931 att avgiva utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer anfört under § 21 i granskningsberättelsen för budgetåret 1930/1931 får Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande i underdånighet anföra följande.

Inom detta län har ersättning icke utbetalts till tillförordnad häradsskrivare för kostnader för flyttning vid tjänstens tillträdande.

Den omständigheten, att häradshövdingtjänst medför större inkomster än till exempel revisionssekreterare — eller hovrättsrådsämbete, vilka senare befattningar äro nyreglerade, anses icke innefatta hinder att utbetala flyttningsersättning till ordinarie revisionssekreterare eller hovrättsråd, som utnämnes till häradshövding. Det vill då förefalla obefogat att anlägga motsatt betraktelsesätt beträffande häradsskrivarebeställningar.

I denna dag avgivet utlåtande angående revisorernas uttalande under § 20 i granskningsberättelsen för budgetåret 1930/1931 har Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande förordat, att frågan om skatteuppbördens omgestaltning och i samband därmed frågan om häradsskrivaretjänsternas indragning göres till föremål för fortsatt beredning att slutföras så fort omständigheterna det medgiva, men att, om dessa frågor ställas på framtiden, en definitiv löneregleringen för häradsskrivarna snarast möjligt genomföres. I samband med de utredningar, Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande sålunda förordat, torde frågan om flyttningsersättning för uppbördstjänstemännen böra behandlas. Skulle utredningarna icke komma till stånd eller lönefrågans avgörande draga ut på tiden, synes önskvärt, att bestämmelser rörande flyttningsersättning åt häradsskrivare utfärdas. Tillräcklig anledning att därvid föreskriva ogynnsammare vill-

kor för tillförordnade häradsskrivare än för andra synes icke finnas; deras otrygga ställning och förefintlig risk för sportelinkomsternas beskärande eller bortfallande tala mot revisorernas ifrågavarande förslag.

Uppsala slott i landskontoret den 7 januari 1932.

Underdånigst:

S. LINNÉR.

ADOLF LUNDEVALL.

Länsstyrelsens i Södermanlands län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 49, § 21.

Till kungl. socialdepartementet.

Genom eder remissresolution den 19 december 1931 anbefalld avgiva utlåtande över riksdagens revisorers yttrande rörande flyttningsersättning till tillförordnade häradsskrivare får Konungens befallningshavande anföra följande.

Det synes Konungens befallningshavande föga tilltalande att beröva vissa kategorier tjänstemän sådana förmåner, som enligt gällande avlöningsreglemente tillkommit alla dem, varå reglementet varit tillämpligt.

Då vidare de tillförordnade häradsskrivarnas avlöningsförhållanden äro väsentligt olika i olika fögderier och ett upphävande av deras rätt till flyttningsersättning därför skulle verka orättvist, anser Konungens befallningshavande att denna rätt bör lämnas orubbad.

Nyköping i landskontoret den 8 januari 1932.

G. SEDERHOLM.

ELIAS BRANDEL.

Länsstyrelsens i Östergötlands län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 49, § 21.

Till Konungen.

Genom nådig remissresolution den 19 december 1931 anmodad avgiva utlåtande över 1931 års riksdags revisorers i deras protokoll under § 21 gjorda uttalande i fråga om flyttningsersättning till tjänstemän vid länsstyrelse i vissa fall, får länsstyrelsen i underdånighet anföra följande.

Frågan, i vilken utsträckning tjänstemän vid länsstyrelserna må vara

berättigade till ersättning för flyttningskostnad m. m. vid tillträde av förordnande å ledig häradsskrivaretjänst, synes böra regleras genom tydliga föreskrifter. Länsstyrelsen anser för sin del dylik ersättning i princip berättigad i analogi med vad som gäller, då förordnandet avser högre tjänst vid länsstyrelse än den förordnades egen. Såsom länsstyrelsen haft tillfälle att i annat sammanhang (i underdånigt utlåtande över revisorernas under § 20 i protokoll gjorda uttalande) framhålla, delar länsstyrelsen revisorernas åsikt, att viss jämkning i häradsskrivarnas löneförmåner kan ifrågasättas. Däremot anser länsstyrelsen den gynnade ställning, t. f. häradsskrivare intaga i lönehänseende, icke böra — såsom revisorerna gjort gällande — föranleda, att en i och för sig välgrundad rätt till flyttningsersättning frånhändes dem.

Linköpings slott i landskontoret den 7 januari 1932.

Underdånigst:

KARL TISELIUS.

E. STÅRCK.

Länsstyrelsens i Jönköpings län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 49, § 21.

Till kungl. socialdepartementet.

Genom remiss den 19 december 1931 har länsstyrelsen anbefallts avgiva yttrande i anledning av vad riksdagens revisorer anfört under § 21 i sin under år 1931 avgivna berättelse.

Med anledning härav får länsstyrelsen anföra följande.

Rättigheten till flyttningskostnadsersättning är en förmån, som tillkommer vederbörande på grund av *innehavande* befattning vid verk med reglerad avlöning. För flyttningskostnadsersättnings utbetalning är det därför utan betydelse, huruvida avlöningen vid den högre tjänst, som föranleder till förflyttning, är reglerad eller icke.

Även om den av revisorerna särskilt framhållna grunden för rättigheten till ersättning för flyttningskostnad — att befordran eller förordnande icke plägar medföra någon väsentlig löneökning — icke är för handen beträffande landskontorist eller annan befattningshavare vid länsstyrelse, som tillträder förordnande att tills vidare uppehålla häradsskrivartjänst, innefattar nämnda omständighet enligt länsstyrelsens förmenande icke tillräcklig grund för en undantagsbestämmelse beträffande denna kategori av tjänstemän. En väsentlig inkomstökning genom befordran inträder nämligen också för andra kategorier tjänstemän i och med befordran till en högre tjänst, även oreglerad sådan, exempelvis för revisionssekreterare, som befordras till häradshövding. Ett borttagande av rättigheten att vid tillträde av förordnande tills vidare å häradsskrivartjänst erhålla ersättning för flyttningskostnad skulle enligt länsstyrelsens mening vara den minst lämpliga formen för reducering av härads-

skrivarnas inkomster. Enär vid tillträdet av dylikt förordnande betydande engångskostnader uppkomma för anskaffande eller övertagande av för tjänsten nödig kontorsutrustning, bör enligt länsstyrelsens åsikt den förordnade icke jämväl betungas med kostnaderna för flyttning.

I anslutning till vad länsstyrelsen sålunda anfört får länsstyrelsen avstyrka den av revisorerna ifrågasatta undantagsbestämmelsen för tillförordnad häradsskrivare.

Jönköping i landskontoret den 7 januari 1932.

CARL MALMROTH.

Johan Wallinder.

Länsstyrelsens i Kronobergs län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 49, § 21.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 19 nästlidne december har länsstyrelsen anbefallts att inkomma med utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer år 1931 i remissen bilagd handling anfört i fråga om flyttningsersättning till tillförordnade häradsskrivare.

Med anledning härav får länsstyrelsen i underdånighet anföra följande.

Därest den i riksdagens revisorers skrivelse omförmälta lagbestämmelsen, 27 § i gällande avlöningsreglemente, enligt sin avfattning inbegriper även sådana fall, som i skrivelsen synas åsyftas, exempelvis att en landskontorist eller länsbokhållare av andra klass erhåller vakansförordnande å häradsskrivaretjänst — och länsstyrelsen förmodar och har för sin del ansett, att så är förhållandet —, lärer man väl icke utan lagändring kunna förvägra landsstatstjänstemän av lägre grad flyttningsersättning vid förflyttning till häradsskrivaretjänst. Anses emellertid en lagändring önskvärd i syfte, att flyttningsersättning icke må utgå vid befordran i sådana fall, då den befordrade vinner avsevärt högre löneförmåner än förut varit fallet, bör väl en sådan lagändring drabba icke blott sådana, som vinna befordran till häradsskrivaretjänst, utan även andra, som vinna befordran med erhållande av avsevärt högre löneförmåner. En tilltänkt lagändring i detta syfte bör enligt länsstyrelsens mening föregås av en ingående undersökning i hithörande frågor.

Växjö, i landskontoret, den 7 januari 1932.

Underdånigst:

På länsstyrelsens vägnar:

WILHELM LANGE. G. FJELLMAN.

Länsstyrelsens i Kalmar län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 49, § 21.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 19 december 1931 anbefalld att avgiva utlåtande över riksdagens revisorers uttalande angående flyttningsersättning till tillförordnade häradsskrivare, får länsstyrelsen i underdånighet anföra följande.

Ehuruväl länsstyrelsen anser sig kunna instämma i riksdagens revisorers uttalande, att det icke kan anses oskäligt betungande för dem, som tillsvidare förordnats att vara häradsskrivare, om de själva få vidkännas eventuella flyttningskostnader, finner länsstyrelsen dock icke lämpligt att särskilt för nämnda befattningshavare föreskriva undantag från avlöningsbestämmelserna i detta hänseende, då inom statsförvaltningen även andra fall torde finnas, där förordnande å högre befattning medför ej obetydlig ökning i avlöning.

Vid härvarande länsstyrelse har flyttningsersättning icke utbetalts till någon, som förordnats att tillsvidare vara häradsskrivare.

Kalmar i landskontoret den 31 december 1931.

Underdånigst:

JOHN FALK.

ALBERT LILJA.

Länsstyrelsens i Gotlands län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 49, § 21.

Till Konungen.

Enligt nådig remiss den 19 december 1931 har Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande i Gotlands län anbefallts att avgiva utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer anfört under § 21 i revisionsberättelsen angående flyttningsersättning till t. f. häradsskrivare.

Revisorerna hava vid sin granskning av länens räkenskaper uppmärksammat, att flyttningsersättning i flera fall utgått till tjänstemän vid länsstyrelserna, som förordnats att tills vidare vara häradsskrivare. Utan att närmare ingå på frågan, huruvida flyttningsersättning överhuvudtaget borde utgå vid förordnande å oreglerad befattning, hade revisorerna framhållit, att med hänsyn till den gynnade ställning, som, enligt vad det syntes revisorerna, t. f. häradsskrivarna intoge i avlöningshänseende, det icke kunde anses oskäligt betungande för dem att själva få vidkännas eventuella flyttningskostnader.

Endast i ett fall har här i länet utbetalats flyttningsersättning av ifrågakommet slag med icke fullt elvahundra kronor. Något skäl att vägra

dylik ersättning hade icke ansetts föreligga, ehuruväl bestämmelserna om ersättning försåvitt den avsett å icke oreglerad tjänst förordnad befattningshavare, måhända bort hava fått ett tydligare uttryck i vederbörande författning. Med hänsyn till vad revisorerna framhållit om det relativt mindre behovet av särskild flyttningsersättning vid förordnande å tjänst av ifrågavarande beskaffenhet, vilken i regel medförde ej oväsentlig förbättring i lönevillkor m. m. för vederbörande, anser sig Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande icke hava något att erinra emot en bestämmelse därom, att flyttningsersättning icke vidare bör utgå vid förordnande å häradsskrivaretjänst.

Visby i landskontoret den 8 januari 1932.

Underdånigst:

A. E. RODHE.

GUSTAF MELIN.

Länsstyrelsens i Blekinge län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 49, § 21.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 19 sistlidne december anmodad avgiva utlåtande över riksdagens 1931 års revisorers framställning om indragning av flyttningsersättning till tillförordnade häradsskrivare får länsstyrelsen anföra följande.

Det är visserligen sant, att en på vakant häradsskrivartjänst tillförordnad häradsskrivare i regel torde komma att få åtskilligt bättre inkomster i tjänsten än han förut åtnjutit, men i övrigt torde alla de skäl, som föranlett flyttningskostnaders gäldande av statsverket här föreligga i full utsträckning. Såsom t. f. häradsskrivaren Alfred Linderson i sitt härvid fogade yttrande i ärendet påpekat, föranleder en förflyttning rätt avsevärda kostnader, som i förening med den kontorsuppsättning, som kräves vid tjänstens tillträdande, kunna åtminstone under de första åren betydligt reducera nettoinkomsten. Då härtill kommer, att de tillförordnade häradsskrivarna, som varit berättigade att utnämnas till ordinarie häradsskrivare, om omorganisationsfrågan ej förelåge, måste anses intaga en mycket osäker och ogynnsam ställning i förhållande till sina ordinarie kolleger och andra ordinarie tjänstemän, anser länsstyrelsen sig böra avstyrka revisorernas förslag.

Karlskrona i landskontoret den 7 januari 1932.

Underdånigst:

SVEN HAGSTRÖMER.

ERIK WESTERLUND.

Häradsskrivarens i Karlskrona fögderi

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 49, § 21.

Till Kungl. Maj:ts befallningshavande i Blekinge län.

Sedan Kungl. Maj:ts befallningshavande genom remissresolution den 24 december 1931 anmodat undertecknad att inkomma med yttrande över riksdagens revisorers uttalande angående tillförordnade häradsskrivares flyttningskostnader, får jag härmed vördsamt anföra följande.

De tjänstemän, som förordnas till häradsskrivare hava oftast åtnjutit lön i femtonde lönegraden. På sådan lön är det svårt att göra några nämnvärda besparingar. Gäldandet av flyttningskostnader och i flera fall dubbla hyror under avsevärd tid är betungande och kan föranleda skuldsättning. Inkomsterna av en häradsskrivartjänst komma tjänstinnehavaren tillgodo i full utsträckning först under andra tjänstgöringsåret medan mycket stora utgifter för nyanskaffning och inköp av förbrukningsartiklar uppstå vid tjänstens tillträdande.

Då staten för fögderiförvaltningarna upptager 119 häradsskrivartjänster och medelåldern för befordran till häradsskrivare torde ligga upp emot 40 år, lärer i medeltal 4 à 5 tjänster bliva lediga om året. Kostnaderna för detta fåtal flyttningar torde icke uppgå till något för statsverket betydande belopp, men de kunna bliva svåra att ordna för den nytillträdande tjänsteinnehavaren.

På grund av det anförda får jag vördsamt hemställa, att Kungl. Maj:ts befallningshavande icke måtte tillstyrka ändring av nu gällande bestämmelser.

Karlskrona i häradsskrivarkontoret den 30 december 1931.

E. f.
Alfred E. Linderson.

Länsstyrelsens i Kristianstads län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 49, § 21.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 19 december 1931 har länsstyrelsen anbefallts att avgiva utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer anfört beträffande ersättning för flyttningskostnad till befattningshavare i vissa lönegrader vid länsstyrelserna, vilka förordnats att tillsvidare vara häradsskrivare, och får länsstyrelsen i sådant avseende i underdånighet anföra följande.

Efter återgivande av föreskriften i 27 § i avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande civila statsförvaltningen hava revisorerna, som inhämtat, att befatt-

ningshavare i vissa lönegrader vid länsstyrelserna, vilka förordnats att tillsvidare vara häradsskrivare, tillerkänts ersättning för kostnad vid flyttning till annan tjänstgöringsort, framhållit, att det såsom särskilt skäl för att flyttningsersättning borde utgå vid förordnande å högre tjänst av revisorerna angivna förhållandet, att den omedelbara ökningen i avlöningen, som en befordran eller än mera ett förordnande beredde tjänstemannen, merendels vore så ringa, att denna ökning i inkomsten icke i och för sig kunde utgöra vederlag för flyttningskostnaderna, icke föreläge vid förordnanden, varom nu vore fråga, samt att, med hänsyn till den gynnade ställning, som tillförordnade häradsskrivare intoge i avlöningshänseende, det ej kunde anses oskäligt betungande för dem, om de själva finge vidkännas eventuella flyttningskostnader.

Enligt vad revisorerna särskilt framhållit hava de vid förevarande uttalande icke ingått på frågan, huruvida flyttningsersättning över huvud taget bör utgå vid förordnande å oreglerad befattning, vadan uttalandet alltså, oavsett nämnda fråga, synes avse, att en viss grupp befattningshavare skulle fråntagas den rätt till ersättning för flyttningskostnad, som enligt 27 § i avlöningsreglementet hittills ansetts tillkomma dem.

Den förutsättning för tjänstemans rätt till ersättning för flyttningskostnad, som revisorerna på grundvalen av ett vid avlöningsreglementets tillkomst avgivet kommittébetänkande ansett föreligga, har icke på något sätt fått uttryck i 27 § avlöningsreglementet. Att vid sådant förhållande på grund av nämnda kommittébetänkande, vid tillämpningen av berörda föreskrift i avlöningsreglementet, undantaga en viss grupp av tjänstemän från rätten till ersättning enligt samma föreskrift, anser länsstyrelsen för sin del icke lämpligt eller riktigt.

Skall inskränkning ske i rätten till ersättning för flyttningskostnad i den riktning, revisorerna ifrågasatt, synes enligt länsstyrelsens mening en dylik inskränkning böra givas en allmängiltig form och även böra komma till synes i avlöningsreglementets bestämmelser i förevarande hänseende.

På grund av det anförda har länsstyrelsen ansett sig ej kunna för sin del biträda riksdagens revisorers uttalande i föreliggande fråga.

Kristianstad i landskontoret den 7 januari 1932.

Underdånigst:

JOH. NILSSON.

IVAN FR. REGNER.

Länsstyrelsens i Malmöhus län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 49, § 21.

Till Konungen.

Jämlikt nådig remiss den 19 december 1931 har länsstyrelsen att avgiva underdånigt utlåtande över ett vid remissen fogat, av riksdagens revisorer gjort uttalande i fråga om flyttningsersättning till tillförordnade

häradsskrivare; och får länsstyrelsen med anledning härav i underdånighet anföra följande.

Det av revisorerna framlagda spörsmålet gäller i första hand, huruvida med hänsyn till den gynnade ställning, som t. f. häradsskrivare intaga i avlöningshänseende, ersättning för flyttningskostnader över huvud taget bör utgå. Enär det i § 27 i gällande avlöningsreglemente utan förbehåll bestämts, att tjänsteman, som till följd av befordran eller förordnande att uppehålla högre tjänst än den förutvarande nödgats att flytta till annan ort än den förutvarande tjänstgöringsorten, skall vara berättigad till dylik ersättning, finner länsstyrelsen för sin del den av revisorerna åberopade omständigheten icke böra utgöra hinder för att här avsedd befattningshavare kommer i åtnjutande av denna förmån.

Vad därefter angår det av revisorerna särskilt anmärkta fallet beträffande utbetalning av flyttningsersättning till en länsbokhållare av andra klass, kan ju tvekan råda, huruvida härvidlag föreligger ett förordnande å *högre* tjänst. Utan att göra något uttalande i saken vill länsstyrelsen allenast erinra om att enligt den vid Kungl. Maj:ts kungörelse den 18 juni 1925 med bestämmelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. personer fogade »Tabell B», angivande det underlag, som vid avpassande av förhöjning II enligt bestämmelserna i §§ 3 och 4 av nämnda kungörelse skulle gälla för viss befattningshavare, pensionsunderlaget för häradsskrivare beräknats till 4,200 kronor, eller samma underlag, som nu gäller för länsbokhållare av andra klass.

Utgår man emellertid från att häradsskrivaretjänsten är den högre av nyssberörda tvenne befattningar, torde ifrågavarande länsbokhållare — vid det förhållande att viss tid förflutit mellan de båda häradsskrivareförordnandena och han sålunda under mellantiden återgått till sin ordinarie tjänst — vara berättigad till ersättning för båda flyttningarna. Revisorernas uppfattning att till följd av de omständigheter, som föranlett den senare flyttningen, kostnaden härför i varje fall icke bort utgöras av statsverket, kan länsstyrelsen icke biträda.

Malmö i landskontoret den 7 januari 1932.

Underdånigst:

På länsstyrelsens vägnar:

A. ADLER. T. KINNMAN.

Länsstyrelsens i Hallands län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 49, § 21.

Till Konungen.

Genom remiss den 19 nästlidne december har länsstyrelsen anmodats avgiva utlåtande i anledning av vad riksdagens senast församlade revisorer anfört under § 21 i sin berättelse rörande ersättning för flyttnings-

kostnader till tillförordnade häradsskrivare, därvid revisorerna särskilt anmärkt därå att till en länsbokhållare av andra klass, som under tiden 14 februari—1 december 1930 varit tillförordnad häradsskrivare i Laholms fögderi och därefter förordnats att tills vidare vara häradsskrivare i Södersysslets fögderi, utbetalts flyttningsersättning vid hans tillträde av båda ifrågavarande förordnanden; och får länsstyrelsen med anledning härav anföra följande:

Statsrevisorerna uttala, att det skäl, som föranlett statsmakterna att tillerkänna befattningshavare flyttningsersättning vid ombyte av tjänstgöringsort på grund av befordran eller förordnande att uppehålla högre tjänst, nämligen den omständigheten att den omedelbara ökningen i avlöning, som erhölles vid den nya tjänsten, merendels vore så ringa, att denna ökning i inkomster icke i och för sig kunde anses utgöra vederlag för flyttningskostnaderna, icke föreläge vid förordnanden, varom här är fråga. Med hänsyn till den gynnade ställning i avlöningshänseende, som t. f. häradsskrivare intaga, kunde det icke anses oskäligt betungande för dem, som erhålla förordnande å dessa tjänster, att själva vidkännas eventuella flyttningskostnader.

I fråga om den till tillförordnade häradsskrivaren i Södersysslets fögderi utbetalade ersättningen för flyttningskostnaden vid tillträdandet av förordnandet i sagda fögderi, anse statsrevisorerna, att kostnaderna för denna flyttning under alla förhållanden icke bort påvila statsverket.

Då landskontorister uppbära begynnelseavlöning enligt 15 samt länsbokhållare av andra klass enligt 21 lönegraden, avdelning B, i löneplanen uti gällande avlöningsreglemente för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk tillhörande den civila statsförvaltningen, finner länsstyrelsen det uppenbart, att förordnande för dessa befattningshavare att tillsvidare vara häradsskrivare måste anses innefatta förordnande å högre tjänst och att dessa befattningshavare därför i förekommande fall vid ifrågavarande förordnanden måste anses berättigade att uppbära flyttningsersättning i enlighet med bestämmelserna i 6 § kungl. kungörelsen den 26 juni 1925 med tilläggsbestämmelser till avlöningsreglementet den 22 juni 1921 för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk tillhörande den civila statsförvaltningen.

Statsrevisorernas uttalande att flyttningsersättning icke borde utgå till tillförordnade häradsskrivare torde därför få anses närmast innebära förslag om ändring i gällande bestämmelser i ovanberörda kungl. kungörelse den 26 juni 1925 rörande rätt till flyttningsersättning i vissa fall, varigenom tillförordnade häradsskrivare skulle undantagas från denna förmån. Med hänsyn därtill att de avlöningsförmåner och övriga inkomster av tjänsten, som häradsskrivare för närvarande åtnjuta, ej oväsentligt överstiga de avlöningsförmåner, som med häradsskrivare jämnställda och jämväl överordnade befattningshavare åtnjuta, anser även länsstyrelsen att det icke skulle vara obilligt, därest rätten till flyttningsersättning förklarades icke skola tillkomma tillförordnade häradsskrivare, som härefter förordnas.

Då emot den av länsstyrelsen verkställda utbetalningen av flyttningsersättning till dåvarande tillförordnade häradsskrivaren i Laholms fögderi befogad anmärkning icke torde kunna göras, får länsstyrelsen hem-

ställa, att statsrevisorernas yttrande därutinnan icke måtte föranleda någon vidare åtgärd.

Halmstads slott i landskontoret den 8 januari 1932.

Underdånigst:

AXEL MÖRNER.

BIRGER KARLBERG.

Länsstyrelsens i Göteborgs och Bohus län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 49, § 21.

Till kungl. socialdepartementet.

På grund av föreskrift i nådig remiss den 19 december 1931 får kungl. Maj:ts befallningshavande härmed avgiva utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer under § 21 i sin berättelse till 1932 års riksdag anfört beträffande flyttningsersättning till tillförordnade häradsskrivare.

Uti 27 § av avlöningsreglementet den 22 juni 1921 för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, samt 6 § av kungl. kungörelsen den 26 juni 1925 med tilläggsbestämmelser till sagda reglemente, stadgas angående rätt bland annat för befattningshavare, som till följd av befordran eller förordnande att uppehålla högre tjänst nödgas flytta till annan ort än den förutvarande tjänstgöringsorten, att erhålla ersättning för vissa med förflyttningen förenade kostnader.

Riksdagens revisorer hava uppmärksammat, att vissa tjänstemän inom länsstyrelserna, vilka förordnats att tillsvidare vara häradsskrivare, tillerkänts sådan flyttningsersättning. Särskilt framhålles ett fall, där en andre länsbokhållare erhållit ersättning för två flyttningar under samma år. Grunden för denna rätt vore bland annat, att den omedelbara ökning i avlöning, som en befordran eller än mera ett förordnande beredde tjänstemannen, merendels vore så ringa, att denna ökning i inkomsten icke i och för sig kunde utgöra vederlag för flyttningskostnaderna.

Revisorerna framhålla, att det — med hänsyn till den gynnade ställning t. f. häradsskrivare intoge i avlöningshänseende — icke kunde anses oskäligt betungande för dem, om de själva finge vidkännas eventuella flyttningskostnader.

Inom detta län har icke utbetalning av sådan ersättning ägt rum. Av länets fem häradsskrivaretjänster är endast en tillsatt på förordnande, och då den tillförordnade häradsskrivaren är ordinarie landsfogde, har utbekommande av flyttningskostnadsersättning icke ens ifrågasatts.

Enligt utslag av kungl. kammarrätten den 18 november 1927 (kammarrättens årsbok 1927 not. 379) har förste länsbokhållare, som erhållit förordnande såsom häradsskrivare, icke ansetts berättigad till ersättning för kostnader av förevarande slag.

Det av revisorerna åberopade fallet avsåg emellertid en andre läns-

bokhållare, som erhållit förordnande såsom häradsskrivare, och denne torde författningsenligt varit berättigad till flyttningsersättning.

Om flyttningersättning, där sådan enligt nu gällande bestämmelser utgår, icke vidare skulle tillkomma t. f. häradsskrivare, skulle i det av riksdagsrevisorerna omtalade fallet vederbörande tjänsteman, därest ej annat häradsskrivareförordnande kunnat beredas honom, själv måst bekosta såväl flyttningen från Kristianstad till Halmstad, som återflyttningen för ett förordnande på ungefär tre månader, och sålunda vållat honom en avsevärd förlust.

Det synes Kungl. Maj:ts befallningshavande därför synnerligen tveksamt, huruvida det må vara lämpligt att på grund av ett enstaka fall beträffande en mycket liten grupp av tjänstemän vidtaga ändring eller göra undantag i den allmänna regeln i avlöningsreglementet. Detta undantag skulle säkerligen ytterst sällan komma till användning, då det väl oftast inträffar, att en länsassessor, en landsfogde eller en länsbokhållare av första klass förordnas till häradsskrivare, under det att mera sällan därtill förordnas länsbokhållare av andra klass, landskontorist eller annan befattningshavare, för vilken sådant förordnande skulle innebära förordnande å högre tjänst.

Göteborg, i landskontoret, den 7 januari 1932.

OSCAR VON SYDOW.

E. CENTERWALL.

Länsstyrelsens i Älvsborgs län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 49, § 21.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 19 december 1931 har länsstyrelsen anbefallts avgiva utlåtande i anledning av vad riksdagens revisorer anfört i fråga om flyttningsersättning till tillförordnade häradsskrivare; och får länsstyrelsen i ärendet anföra följande.

Revisorerna bestrida icke ifrågavarande tjänstemäns rätt att enligt gällande bestämmelser erhålla flyttningsersättning, utan avser anmärkningen att åstadkomma indragning av nu utgående flyttningsersättning på den grund, att revisorerna anse de inkomster, som följa med förordnande å häradsskrivaretjänst, innebära en avsevärd förbättring i vederbörandes ekonomiska förhållanden, som icke har sin motsvarighet vid andra förordnanden å statstjänster. Enligt länsstyrelsens mening kan det dock icke vara riktigt att likställa dessa förordnanden »att tillsvidare vara häradsskrivare» med vanliga vikariat. Proceduren för tjänsternas besättande är densamma som för ordinarie landstatstjänster, och det torde icke vara tvivel därom, att, så snart frågan om häradsskrivartjänsternas bibehållande eller omorganisation blivit avgjord, de nu på förordnande tillsatta häradsskrivarna erhålla fullmakt å ordinarie befattning-

ar, dessa befattningar må sedan benämnas häradsskrivaretjänster eller något annat.

Även om, såsom riksdagens revisorer mena, de med häradsskrivaretjänsterna förenade inkomsterna i allmänhet äro så goda, att av denna anledning flyttningsersättningen kan upphöra, så finnas likväl häradsskrivaretjänster, som för innehavaren medföra en mycket knapp inkomstökning. I de fall, då härtill kommer en flyttning mellan från varandra avlägset belägna orter jämte tvång att erlägga bostadshyra å båda orterna, kan ett dylikt »förordnande» medföra ganska kännbara kostnader. Visserligen torde det vara möjligt att i de särskilda fallen bedöma, huruvida flyttningsersättnings uteblivande är mer eller mindre kännbart för vederbörande, men fråga uppstår då, var gränsen skall sättas mellan ersättning och icke-ersättning. Den utvägen återstår givetvis, att för varje fall draga frågan om ersättnings beviljande under Eders Kungl. Maj:ts prövning.

Vänersborg i landskontoret den 7 januari 1932.

Underdånigst:

AXEL VON SNEIDERN.

CARL MALM.

Länsstyrelsens i Skaraborgs län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 49, § 21.

Till Konungen.

Uti nådig remiss den 19 sistlidne december anbefalld avgiva utlåtande i anledning av vad riksdagens senast församlade revisorer uti sin till riksdagen avgivna berättelse anfört under § 21 rörande flyttningsersättning till tillförordnade häradsskrivare får länsstyrelsen i underdånighet anföra följande.

Statsrevisorerna anföra, bland annat, att det såsom särskilt skäl för att flyttningsersättning borde utgå vid förordnande å högre tjänst angivna förhållandet att den omedelbara ökningen i avlöningen, som en befordran eller än mera ett förordnande beredde tjänstemannen, merendels vore så ringa, att denna ökning i inkomster icke i och för sig kunde utgöra vederlag för flyttningskostnaderna, icke förelåge vid förordnanden å häradsskrivaretjänst ävensom att, med hänsyn till den gynnade ställning tillförordnade häradsskrivare intoge i avlöningshänseende, det icke kunde anses oskäligt betungande för dem, om de själva finge vidkännas eventuella flyttningskostnader.

Gentemot vad revisorerna sålunda anfört får länsstyrelsen i underdånighet framhålla, att de tjänstemän, vilka äro berättigade till flyttningsersättning enligt bestämmelserna i de nya avlöningsreglementena i motsats till häradsskrivarna icke torde vara skyldiga att på egen bekostnad hålla tjänstelokal. Den tillförordnade häradsskrivarens flyttning bety-

der därför för honom icke blott kostnad för själva flyttningen och uppoffrande av ekonomiska intressen å den ort, varifrån han avflyttat, utan jämväl kostnad för inköp av kontorsmöbler, skriv- och räknemaskiner och andra kontorsutensilier, vilken sistnämnda kostnad merendels torde belöpa sig till åtskilliga tusental kronor.

Med hänsyn till dessa betungande utgifter lärer man icke med fog kunna påstå, att ersättning för flyttningskostnad skulle för tillförordnad häradsskrivare innebära en oskälig förmån i förhållande till andra tjänstemän. Under sådana förhållanden synas några särbestämmelser angående ersättning för flyttningskostnader till tjänstemän, som tillträda förordnande å häradsskrivaretjänst, icke påkallade.

På grund av vad sålunda anförts får länsstyrelsen i underdånighet hemställa, att vad revisorerna anfört icke måtte föranleda till någon vidare åtgärd.

Mariestad i landskontoret den 4 januari 1932.

Underdånigst:

AXEL EKMAN.

NILS ÅHGREN.

Länsstyrelsens i Värmlands län

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 49, § 21.

Till Konungen.

Enligt nådig remiss den 19 december 1931 anmodad att avgiva utlåtande med anledning av vad riksdagens revisorer under § 21 i sin senaste berättelse anfört i fråga om flyttningsersättning till tillförordnade häradsskrivare får länsstyrelsen i Värmlands län i underdånighet anföra följande.

Revisorerna hålla före, att den, som vid uppkommen ledighet å häradsskrivartjänst förordnas att i nu gällande ordning bestrida tjänsten, själv bör vidkännas eventuella flyttningskostnader. I likhet med revisorerna måste länsstyrelsen finna, att de inkomster, särskilt i form av sportler, som för närvarande utgå till innehavarna av förordnanden å häradsskrivarbefattningar, böra möjliggöra att statsverket befrias från bestridande av här ifrågavarande ersättningar.

För vinnande av detta syfte äro givetvis särskilda bestämmelser erforderliga. I det av statsrevisorerna påpekade fallet, då en t. f. häradsskrivare fått under loppet av ett år åtnjuta ersättning för två flyttningar, är nämligen, såvitt länsstyrelsen kan finna, länsstyrelsens anordningsbeslut fullt i överensstämmelse med gällande författningar. Till stöd härför får länsstyrelsen åberopa vad den nämnda t. f. häradsskrivaren uti bilagda förklaring anfört.

Den åtgärd, varigenom frågan lämpligast löses, är givetvis en slutlig reglering av häradsskrivartjänsterna. Systemet med tillsättning av så-

dana tjänster medelst förordnande medför för det allmänna olägenheter, bland vilka den av revisorerna påpekade sannolikt ej kan anses vara den enda.

Karlstad i landskontoret den 7 januari 1932.

Underdånigst:

ABR. UNGER.

GUSTAF HEINTZ.

Häradsskrivaren V. E. Krooks

yttrande i anledning av riksdagens revisorers uttalande del I, sid. 49, § 21.

Till länsstyrelsen i Värmlands län.

Sedan länsstyrelsen i remisskrivelse den 22 innevarande december anmodat mig avgiva yttrande över en av statsrevisorerna gjord anmärkning rörande en andre länsbokhållares ersättning för flyttningskostnader utbetalda vid befordran till häradsskrivarebefattningen i Laholms och Södersysslets fögderier, får jag härigenom vördsamt anföra följande.

Anmärkningen synes slutligen rikta sig mot den ersättning för flyttningskostnad, som utbetalats till mig vid min befordran till förordnandet som häradsskrivare i Södersysslets fögderi, i det herrar statsrevisorer framhålla, att den senare flyttningen varit föranledd av att den ordinarie häradsskrivaren i Laholms fögderi efter en kortare tids förordnande å annan häradsskrivarebefattning på egen begäran från och med den 1 december 1930 återgick till sin ordinarie befattning. Som given följd härav återinträdde emellertid från och med sagda dag jag, som den 14 februari samma år förordnats som häradsskrivare i Laholms fögderi, i min ordinarie tjänst som andre länsbokhållare i Kristianstads län, vilken tjänst jag innehade under december månad 1930. Den 4 december förordnades jag, att från och med den 1 januari 1931 tills vidare vara häradsskrivare i Södersysslets fögderi. Min eventuella rätt till ersättning för flyttningskostnader till Säffle måste således bedömas enbart från den synpunkten, om en andre länsbokhållares utnämning till häradsskrivare innebär en befordran eller icke. Då denna fråga varit föremål för prövning av två länsstyrelser samt åtminstone en utbetalning troligen varit underkastad riksräkenskapsverkets granskning, torde jag väl icke behöva närmare ingå härpå, helst som herrar statsrevisorer mera lägga vikt vid, att jag bekommit ersättning för flyttningskostnad två gånger under ett år, samt att det enligt deras förmenande icke kan anses oskäligt betungande, om de tjänstemän, som befordras till t. f. häradsskrivare själva få vidkännas eventuella flyttningskostnader.

Ser man den gjorda anmärkningen från den skälighetssynpunkt herrar statsrevisorer lagt på frågan torde följande omständigheter vara av intresse. Befattningen i Laholms fögderi kungjordes till ansökan ledig att i vanlig ordning *återbesättas* medelst förordnande tills vidare, utan att därvid tillkännagavs, att förordnandets varaktighet var beroende av en-

skild persons tillrättafinnande å annan mera svårskött tjänst. Vid tjänstens ledigförklarande kunde jag således icke bibringas annan uppfattning, än att förordnandet ursprungligen avsetts skola kvarstå intill dess häradsskrivaretjänsterna reglerades. Det finns för mig anledning antaga, att denna min uppfattning delades på högre ort. Att *återbesätta* Svartsjö svårskötta fögderi — denna befattning uppehöll nämligen ordinarie häradsskrivaren i Laholms fögderi — för endast kortare tid torde icke vara till båtnad för denna befattning.

Nu är det väl känt, att tillträdandet av häradsskrivarebefattning för innehavaren medför stora penningutgifter i form av anskaffande av skriv- och räknemaskiner, ävensom kontorsinventarier, samt att de första årens merinkomster måste beräknas till täckande av dessa utgifter. Det är utan vidare klart, att jag *av rent ekonomiska skäl* icke antagit ett förordnande i Laholms fögderi om jag kunnat förutse, att detsamma skolat få så kort varaktighet. När jag sedermera utan varsel erhöll meddelandet om mitt entledigande, stod det klart för mig, att jag samtidigt drabbades av en efter mina förhållanden stor ekonomisk förlust, i det de anskaffade maskinerna och kontorsinventarierna praktiskt taget saknade värde. Härutöver måste jag även beakta de privata ekonomiska intressen, som äro förenade med en flyttning från en ort till annan, i det mina i Kristianstad innehavda uppdrag kanske icke längre stodo till mitt förfogande. Under sådana förhållanden framstod det för mig som en tvingande nödvändighet att omedelbart erhålla annat fögderi.

Jag har visserligen formellt ansökt, att få komma i nådig åtanke vid återbesättandet av häradskrivarebefattningen i Södersysslets fögderi, men denna min ansökan har framtvingats av så anmärkningsvärda omständigheter, varöver jag icke förmått råda, att min senare befordran mera har karaktären av tvångsförflyttning än förflyttning på egen begäran. Ehuru det är för länsstyrelsen känt, tillåter jag mig i detta sammanhang vördsamt framhålla, att min ansökan ingavs direkt till Kungl. Maj:t cirka 8 dagar före utnämningen. Då Kungl. Maj:t ändock biföll densamma, synes mig däri ligga ett outsagt erkännande av mitt prekära läge.

På grund av vad jag här ovan anfört, synes det mig uppenbart, att statsverket, frånsett min till synes lagliga rätt, av rena billighetshänsyn vidkännes mina kostnader för flyttning från Kristianstad till Säffle. Den omständigheten, att jag under december månad, då jag innehade min ordinarie befattning som andre länsbokhållare i Kristianstads län, nödgades kvarlämna mitt lösöre i Halmstad, samt att till följd härav möbeltransporten verkställdes härifrån till Säffle, torde icke kunna inverka på bedömandet av själva saken. Min personliga flyttning skedde från Kristianstad, som vid utnämningstillfället var min stationeringsort, till Säffle.

Avskrifter av Kungl. Maj:ts förordnande för mig till häradsskrivarebefattningarna i Laholms och Södersysslets fögderier biläggas.

Säffle den 2 januari 1932.

V. E. Krook.

Bilaga 1.

Avskrift:

Kungl. Maj:t

förordnar länsbokhållaren av 2:a klass i Kristianstads län Oscar Vilhelm Erik Krook att tills vidare vara häradsskrivare i Laholms fögderi av Hallands län, med rättighet för honom att under tiden för förordnandet åtnjuta den lön och de övriga förmåner, samma tjänst enligt stat och författningar tillkomma, med undantag av belopp, som ordinarie innehavare av tjänsten har att erlägga för egen pensionering; och skola i stat upptagna löneförmåner utbetalas månadsvis i efterskott. Det länder alla, som vederbör, till efterrättelse.

Stockholms slott den 14 februari 1930.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro
GUSTAF ADOLF

Stämpel.

Sven Lübeck.

Rätt avskrivet betyga:

Ester Sandelin. *Gunvor Wilhelmsson.*

Bilaga 2.

Avskrift:

Kungl. Maj:t

förordnar länsbokhållaren av 2:a klass i Kristianstads län Oscar Vilhelm Erik Krook att från och med den 1 januari 1931 tills vidare vara häradsskrivare i Södersysslets fögderi av Värmlands län med rättighet för honom att under tiden för förordnandet åtnjuta den lön och de övriga förmåner, samma tjänst enligt stat och författningar tillkomma, med undantag av belopp, som ordinarie innehavare av tjänsten har att erlägga för egen pensionering; och skola i stat upptagna löneförmåner utbetalas månadsvis i efterskott.

Det länder alla, som vederbör, till efterrättelse.

Stockholms slott den 4 december 1930.

GUSTAF.

Stämpel.

Sven Larsson.

Rätt avskrivet betyga:

Ester Sandelin. *Gunvor Wilhelmsson.*